

Jaarverslag en jaarrekening 2025

Inhoudsopgave

Inhoudsopgave.....	2
Algemeen.....	4
Voorwoord.....	4
Leeswijzer.....	10
Programma's.....	11
Programma Mens en Samenleving.....	11
Wat wilden we bereiken?.....	11
Wat heeft het gekost?.....	21
Verbonden partijen.....	21
Programma Leefomgeving, Duurzaamheid en Mobiliteit.....	22
Wat wilden we bereiken?.....	22
Wat heeft het gekost?.....	27
Verbonden partijen.....	27
Programma Economie, Werk en Inkomen.....	28
Wat wilden we bereiken?.....	28
Wat heeft het gekost?.....	32
Verbonden partijen.....	33
Programma Bestuur, Dienstverlening en Veiligheid.....	34
Wat wilden we bereiken?.....	34
Wat heeft het gekost?.....	36
Overhead.....	39
Verbonden partijen.....	39
Paragrafen.....	40
Lokale heffingen.....	40
Beleid en belastinginkomsten.....	40
Kostendekkendheid.....	41
Kwijtscheldingsbeleid.....	44
Lokale lastendruk.....	45
Weerstandsvermogen en risicobeheersing.....	46
Risicoregister.....	46
Weerstandscapaciteit.....	48
Weerstandsvermogen.....	49
Financiële kengetallen.....	49
Onderhoud kapitaalgoederen.....	51
Algemeen.....	51
Wegen.....	53
Riolering.....	55
Water.....	56
Groen.....	58
Gebouwen.....	59
Openbare verlichting.....	60
Speelruimten.....	61
Financiering.....	63
Beleidskaders.....	63
Financiële positie.....	63
Kasstroomprognose.....	63
Rente.....	66
Bedrijfsvoering.....	68
Personeel.....	68
Communicatie.....	71
Informatievoorziening.....	71
Organisatie.....	74

Huisvesting.....	74
Toelichting rechtmatigheidsverantwoording.....	75
Wet Open Overheid	79
Actief openbaar maken van informatie.....	79
Passief openbaar maken van informatie.....	81
Informatiehuishouding op orde	82
Verbonden partijen.....	84
Grondbeleid	89
Visie op en wijze van het grondbeleid.....	89
Te verwachten resultaat	90
Schoollocatie 3e fase (Millingen aan de Rijn)	91
Inzicht in gronden als materieel vaste activa.....	92
Vorderingen op de balans.....	92
Winstnemings.....	93
Beleidsuitgangspunten reserves en voorzieningen	94
Jaarrekening	95
Overzicht baten en lasten	95
Overzicht baten en lasten.....	95
Toelichting baten en lasten.....	95
Begrotingsrechtmatigheid.....	102
Wet Normering Topinkomens	103
Balans met toelichting	105
Balans	106
Toelichting op de balans.....	108
Grondslagen voor waardering en resultaatbepaling.....	127
Rechtmatigheidsverantwoording van burgemeester en wethouders	131
Overzicht taakvelden	133
Incidentele baten en lasten	136
Structurele mutaties reserves.....	144
Verantwoordingsinformatie SiSa specifieke uitkeringen	145
Controleverklaring.....	156
Bijlagen	163
Jaarverslag in beeld.....	163
Raadsvoorstel.....	164
Overzicht lopende kredieten	172
Beleidsindicatoren.....	177
Beleidskaders	179

Algemeen

Voorwoord

Welkom bij de Jaarrekening 2025.

De jaarrekening is de verantwoording over het jaar 2025. Hierin staat wat er bereikt is van de gestelde doelen en resultaten voor het jaar 2025. Er staat ook in wat dat gekost heeft.

Het rekeningsaldo over 2025 is € 7.389.000. Bij de Najaarsnota 2025 gingen we uit van een voordelig saldo van € 5.673.000. Het werkelijke saldo is € 1.716.000 voordeliger dan begroot.

Bedragen x € 1.000

Rekeningresultaat	
Saldo van baten en lasten	5.593
Mutaties in reserves	1.796
Gerealiseerd resultaat	7.389

Als we de financiële resultaten vergelijken met het actuele begrotingssaldo 2025, dan laat dit het volgende beeld zien.

Bedragen x € 1.000

Programma	Begroting 2025 Primair Saldo	Begroting 2025 Actueel Saldo	Rekening 2025 Saldo	Verschil Begroting Rekening
Mens en Samenleving	-36.464	-40.008	-36.416	3.592
Leefomgeving, Duurzaamheid en Mobiliteit	-13.795	-15.942	-11.052	4.890
Economie, Werk en Inkomen	-14.755	-15.808	-13.559	2.249
Bestuur, Dienstverlening en Veiligheid	62.633	68.204	66.621	-1.584
Saldo rekening baten en lasten	-2.380	-3.554	5.593	9.148
Toevoeging aan reserves	-345	-8.614	-9.897	-1.282
Onttrekking aan reserves	1.632	17.842	11.693	-6.149
Resultaat rekening baten en lasten	-1.094	5.673	7.389	1.716

Bij de Najaarsnota 2025 waren een aantal van deze financiële voordelen al bekend. In de jaarrekening zijn daar nog aanvullende voordelen bijgekomen, die het resultaat verder positief hebben beïnvloed.

Bij de Najaarsnota 2025 meldden wij al een positieve bijstelling van de algemene uitkering van ruim € 4 miljoen. Dit verschil is voornamelijk toe te schrijven aan extra rijksmiddelen voor het tekort op de Hervormingsagenda Jeugd 2023 en 2024, en aan ruimte binnen het BTW-compensatiefonds. Ten opzichte van de raming bij de Najaarsnota is in de jaarrekening ook een aanvullend voordeel op de algemene uitkering zichtbaar. Deze voordelen zijn van nature lastig eerder te voorzien en kunnen daardoor niet tijdig worden verwerkt in de begroting.

Hierdoor zijn ze in het lopende jaar niet direct inzetbaar voor gemeentelijke taken en ambities.

Daarnaast was bij de Najaarsnota sprake van onderuitputting op de kapitaallasten. Dit betekent dat geplande investeringen trager verlopen dan begroot. Dit vraagt om een betere afstemming van projecten op de beschikbare capaciteit en uitvoerbaarheid.

In de begroting 2026 hebben wij een aantal aanpassingen doorgevoerd om de aansluiting tussen begroting en jaarrekening te verbeteren. Zo is de raming van de inkomsten uit de algemene uitkering verhoogd, is de raming van de kapitaallasten nauwkeuriger gemaakt en zijn de geraamde personeelslasten naar beneden bijgesteld.

In de onderstaande tabel zijn de belangrijkste financiële afwijkingen toegelicht. Daarin zijn alle verschillen groter dan € 100.000 opgenomen.

Bedragen x € 1.000

Programma	Toelichting	Verschil	I/S/RES
Mens en Samenleving			
	- Er is nog een bedrag van € 91.000 beschikbaar voor onderhoud schoolgebouw de Bron en € 61.000 voor Kentalis. Hier staat een lagere bijdrage uit de reserve lopende projecten tegenover.	152	I/RES
	- We ontvangen voor de opvang Oekraïners een rijksbijdrage die gebaseerd is op een normvergoeding. Hetzelfde bedrag ramen we als uitgaaf. Bij de tussentijdse rapportages hebben we de budgetten al bijgesteld met ruim € 1,4 miljoen op basis van de verwachte uitgaven. Achteraf gezien blijkt niet het gehele restant bedrag nodig te zijn geweest. Dat leidt tot een voordeel van €485.000.	485	I
	- Het verschil bij inburgering ontstaat doordat er minder uitgaven zijn gedaan dan begroot. Dit geldt met name voor de opleidingskosten. De opleidingskosten zijn moeilijk in te schatten door de verschillende leerroutes (B1, Z1 en onderwijsroute). Ook is het zo dat deze opleidingen meerdere jaren lopen, een deel van de kosten valt dus niet in 2025. Daarnaast is er een groot restant van de HAR+ regeling (€ 439.000). Dit bedrag wordt door een budgetoverheveling beschikbaar gehouden in 2026. Tot slot verwachten we dat de definitieve beschikking van het rijk lager zal uitvallen dan de voorlopige beschikking dit komt doordat het aantal inburgeringsplichtigen lager is dan vooraf geprognoseerd door het rijk. Dit komt voornamelijk omdat we relatief veel grote gezinnen hebben gehuisvest. Kinderen tellen wel mee voor de taakstelling, maar zijn niet inburgeringsplichtig waardoor we voor hen geen geld ontvangen voor de inburgering.	706	I
	- In december 2025 heeft de gemeente een bedrag van € 220.000 ontvangen voor Alleenstaande minderjarige vreemdelingen (AMV-ers). Dit budget is maar voor een heel klein deel uitgegeven in 2025. Het restant (€ 194.499) willen we overhevelen naar 2026 en is opgenomen in de budgetoverhevelingen.	220	I
	- Investeringsbijdrage krediet Mallemolen, het bedrag van € 403.000 is voor de eenmalige kosten van het project. Hier staat lagere bijdrage uit reserve lopende projecten tegenover.	403	I/RES

	- Op het budget woonvoorzieningen houden we € 125.000 over. Het grootste deel hiervan (€ 106.000) is bestemd voor scootmobielstallingen, die we verspreid over meerdere jaren plaatsen. Dit hevelen we over naar 2026 door storting in reserve lopende projecten.	125	I/RES
	- We hadden een stabilisatie van de reguliere begeleiding Wmo verwacht, maar de kosten zijn € 120.000 lager uitgevallen. Daarnaast is er een voordeel (€ 45.182) op de uitgaven voor kortdurend verblijf, omdat deze door de gemeente Nijmegen zijn gecompenseerd.	166	I
	- De extra jeugdgelden (Blokhuismiddelen) hebben we in 2025 niet volledig ingezet. Hier staat een lagere bijdrage uit de reserve lopende projecten tegenover.	342	I/RES
	- We ontvangen vanuit de regionale samenwerking Maatschappelijke Opvang en Beschermd Wonen extra middelen. We vormen een bestemmingsreserve voor de niet bestede middelen van de afgelopen jaren.	562	I
	- Er is steeds meer sprake van specialistische (duurdere) begeleiding binnen de Jeugdhulp. Hierdoor verwachtten we een daling van de reguliere hulp. Deze daling bleef uit, waardoor de kosten € 100.000 hoger uitvielen dan begroot. Daarnaast bedroegen de zorgkosten voor jongeren zonder BSN (niet voorziene kosten) € 100.000 voor begeleiding.	-200	I
	- De zorgkosten voor jongeren zonder BSN (niet voorziene kosten) bedroegen € 209.000 voor jeugdhulp met verblijf. Hiertegenover zien we een lichte daling in de kosten voor zware 24-uursvoorzieningen (€ 62.000) en gezinshuyszorg (€ 34.000). Per saldo komen de zorgkosten voor jeugdhulp met verblijf hoger uit dan begroot.	-113	I
Leefomgeving, Duurzaamheid en Mobiliteit			
	- Bij de Najaarsnota 2025 zijn de kapitaallasten bijgesteld. Voor het onderdeel wegen is per abuis een te groot bedrag afgeraamd. Dat leidt nu bij de Jaarrekening tot een nadeel van € 200.000.	-200	I
	- De kosten voor de inzameling van het huishoudelijk afval zijn lager dan begroot en de opbrengst afvalstoffenheffing is hoger dan verwacht. Daarnaast hebben we geen dividenduitkering van de Dar ontvangen. Hier staat een lagere bijdrage uit de voorziening afval tegenover. Per saldo is dit een nadeel van € 107.000.	-107	I
	- De investeringsbijdrage aan het project Zwembad de Lubert is lager dan begroot. Dit komt doordat het project nog niet is afgerond. Hier staat een lagere bijdrage uit de reserve lopende projecten tegenover.	504	I/RES
	- Lagere energiekosten voor de parkeergarages, sporthallen, zwembad, kermis en openbare verlichting. Energiekosten lager door LED verlichting en lagere verbruiken.	332	I
	- Doordat de specifieke uitkering van de CDOKE gelden vrij vallen op dit taakveld ontstaat hier een voordeel. Hier staan salariskosten op dit taakveld tegenover.	290	I

	- In 2025 was budget van € 1,29 miljoen beschikbaar voor de Subsidie verduurzaming accommodatie verenigingen. Van dit budget is in 2025 maar een klein deel uitgegeven. Hier staat een lagere bijdrage uit de reserve lopende projecten tegenover.	1.236	I/RES
	- We hebben in voorgaande jaren van het Rijk bedragen ontvangen voor Duurzaamheid. Deze bedragen houden we beschikbaar voor duurzaamheid, maar hebben we in 2025 maar voor een klein deel uitgegeven. Hier staat een lagere bijdrage uit de reserve lopende projecten tegenover.	420	I/RES
	- Lagere investeringsbijdrage Project Omgevingswet. Door uitstel van de wet is het project vertraagd en loopt voorlopig nog door. Ook de uitgaven verschuiven deels naar de toekomst. Hier staat een lagere bijdrage uit de reserve lopende projecten tegenover. Daarnaast hebben we in 2025 extra geld van het rijk ontvangen via de algemene uitkering. Het restant van dit bedrag hevelen we over naar 2026.	550	I/RES
	- We hebben een bedrag ontvangen van de ontwikkelaar bij de woningbouwontwikkeling in de Ooijse Graaf. We moeten dit voordeel nemen in de exploitatie van het boekjaar 2025.	738	I
	- De leges omgevingsvergunningen zijn lager dan verwacht. Een deel van de leges die we in 2025 hadden verwacht realiseren we in 2026 en ook nog in de jaren daarna. De datum van aanvraag voor een bouwvergunning van een groter project heeft gevolgen voor de realisatie en kan daarmee deze opbrengst beïnvloeden.	-143	I
	- De Realisatiestimulans is een landelijke regeling die gemeenten financieel ondersteunt bij het bouwen van betaalbare woningen. Over 2025 ontvangen wij een bedrag van € 532.000.	532	I
Economie, Werk en Inkomen			
	- De investeringsbijdrage aan het project St. Cecilia is lager dan begroot. Dit komt doordat het project nog niet is afgerond. Hier staat een lagere bijdrage uit de reserve lopende projecten tegenover.	121	I/RES
	- Er is voor € 119.000 meer aan bijstandsuitkeringen verstrekt vanwege een toename van het aantal uitkeringsgerechtigden. Over 2025 hebben we recht op een vangnetuitkering. Deze vangnetuitkering valt € 420.647 hoger uit dan begroot vanwege het grotere BUIG tekort en de verlaging van de eigenrisico drempel van 5% naar 2,5%.	302	I
	- De implementatie van de nota minimabeleid en schuldhelpverlening is afgerond. Het resterende budget is in 2025 niet helemaal uitgegeven. Een deel (€ 84.000) valt nu vrij en € 60.000 hevelen we over naar 2026.	144	I/RES
	- Het Werkbedrijf heeft over 2025 een positief resultaat gerealiseerd op Op Weg Naar Werk van € 90.000. De nagekomen eindafrekening 2024 bedroeg daarnaast € 127.247 positief.	217	I
	- Het Werkbedrijf heeft over 2025 een positief resultaat gerealiseerd op Sociale Werkvoorziening van € 6.000. De nagekomen eindafrekening 2024 bedroeg daarnaast € 274.342 positief.	280	I
	- Het Werkbedrijf heeft over 2025 een positief resultaat gerealiseerd op Arbeidsparticipatie van € 117.000.	117	I

	- In 2024 hebben we € 120.328 Rijksbijdrage ontvangen voor de impuls van sociale ontwikkelbedrijven. Dit zetten we in 2026 in. Hier staat lagere bijdrage uit reserve lopende projecten tegenover.	120	I/RES
	- In 2025 zijn we vanuit de gemeente Nijmegen voor € 70.157 gecompenseerd voor het lagere participatiebudget. Daarnaast ontvingen we eenmalig € 55.544 aan Tosss middelen.	126	I
Bestuur, Dienstverlening en Veiligheid			
	- De dotatie in 2025 voor de pensioenopbouw van de huidige wethouders is € 767.000 hoger. Dit is hoger doordat de rekenrente gestegen is. Daarnaast gaat het ABP per 1-1-2028 ook de pensioenregeling uitvoeren voor (voormalig) wethouders. Daardoor is de rekenmethodiek aangepast. Dat leidt ook tot een hogere dotatie.	-767	I
	- De ozb opbrengst is € 157.000 lager dan verwacht.	-157	I
	- Lagere bijdrage Munitax. Er zijn mindere bezwaren ontvangen, waardoor met name de kosten voor bezwaarschriften lager zijn.	112	I
	- De hogere algemene uitkering is als volgt te verklaren: afrekening over 2023 en 2024 € +241.000 en decembercirculaire 2025 € - 32.000 (bijstelling van diverse maatstaven voor 2025).	209	I
	- Via de algemene uitkering hebben we in 2024 en 2025 € 240.000 ontvangen voor bluswatervoorzieningen in het buitengebied. We zijn hiervoor samen met de VRGZ een plan aan het maken. We verwachten pas in 2026 kosten te maken. Daarom hevelen we dit bedrag over naar 2026 door storting in de reserve lopende projecten.	240	I/RES
Overhead			
	De doorbelastingen van de kostenverdeelstaat (= kosten organisatie) zijn per saldo € 522.000 nadelig. De grootste oorzaken van dit verschil zijn:		
	- Verplichte dotatie voorziening voormalig personeel en voorziening verlofuren personeel	-482	I
	- UWV-uitkering en doorbelasting aan derden	140	I
	- Diverse kleine verschillen kosten bedrijfsvoering	-180	I
Algemeen			
	- Diverse overige verschillen	1.606	I
Saldo voor bestemming		9.148	
Reserves	- De reserve rekeningresultaten is niet ingezet, omdat er geen tekort is.	-355	RES
	- De reserve verwachte begrotingstekorten is niet ingezet, omdat er geen tekort is.	-1.094	RES
	- Hogere dotatie en lagere onttrekking aan de reserve lopende projecten voor diverser projecten/activiteiten.	-5.862	RES
	- Diverse overige verschillen	-121	RES
Mutaties reserves		-7.432	
Saldo		1.716	

Resultaatbestemming

Van het rekeningsaldo van € 7.389.000 willen we via budgetoverheveling € 922.000 overhevelen naar 2026 voor:

- invoering Omgevingswet (€ 288.000)
- opvang alleenstaande minderjarige vreemdelingen (AMV-ers) (€ 195.000)
- regeling stimuleren uitstroom vergunninghouders uit asielopvang (HAR+) (€ 439.000)

Daarnaast willen we € 675.000 van het saldo toevoegen aan twee nog te vormen bestemmingsreserves:

- € 532.000 storten in nieuw te vormen reserve 'Realisatiestimulans Woningbouw'.
- € 143.000 storten in nieuw te vormen reserve 'Beschermd wonen en Maatschappelijke opvang'.

We stellen voor het resterende bedrag van € 5.792.000 toe te voegen aan de Algemene reserve.

Met vriendelijke groet,

Namens het College van burgemeester en wethouders

Ria Barber, wethouder Financiën

Leeswijzer

In de jaarrekening zijn de volgende onderdelen opgenomen.

Programma's	Er zijn 4 programma's. Per programma geven we aan wat we hebben bereiken. Per programma zijn er verplichte beleidsindicatoren. Deze zijn opgenomen in de bijlage Beleidsindicatoren.
Paragrafen	De paragrafen gaan over onderwerpen die van invloed zijn op alle programma's.
Jaarrekening	Onder de jaarrekening staat het overzicht van de baten (inkomsten) en lasten (uitgaven) in 2025. Daarnaast zijn bij dit onderdeel de balans met toelichting opgenomen, een overzicht van de incidentele baten en lasten, de verantwoordingsinformatie van de SISA en de controleverklaring van de accountant.
Bijlagen	In de bijlagen zijn het raadsvoorstel en diverse overzichten en specificaties opgenomen. Ook geven we hier een toelichting op afkortingen en financiële begrippen.

- Een minbedrag betekent: nadelig of uitgaaf/investering; een plusbedrag betekent: voordelig of inkomsten □
- Onze schrijfstijl proberen we kort en helder te houden en verwijst met 'elektronische links' naar de documenten die erbij horen.

Inhoudsrechten (disclaimer)

In de jaarstukken is gebruik gemaakt van informatie van derden. We hebben de jaarstukken met de grootst mogelijke zorgvuldigheid samengesteld. Gebruikers van deze stukken kunnen geen rechten ontleen aan of aanspraak maken op de juistheid en volledigheid van de inhoud. Ook aanvaarden wij geen aansprakelijkheid voor eventuele schade die daardoor kan ontstaan.

Programma's

Programma Mens en Samenleving

Binnen het programma Mens en Samenleving werken we aan verschillende ambities op het gebied van zorg en welzijn.

Voor 2025 richten we ons op onderstaande ambities:

1. We versterken de sociale basis
2. We borgen de toegankelijkheid, beschikbaarheid en betaalbaarheid van zorg voor onze inwoners die het écht nodig hebben.
3. We willen gezond en prettig samenleven.
4. Kinderen en jongeren ontwikkelen zich tot volwassenen die zelfstandig functioneren en meedoen in de samenleving.
5. Statushouders en vluchtelingen leven prettig in onze gemeente.
6. We werken samen met onze inwoners.

Regulier werk

We richten ons op het brede welzijn van onze inwoners. Zo bieden we ondersteuning aan ouders, kinderen en leerkrachten met bijvoorbeeld steungezinnen en schoolconsulenten. We ondersteunen de zelfstandigheid en zelfredzaamheid van inwoners met algemene en individuele voorzieningen. En brengen inwoners met elkaar in verbinding en stimuleren dat inwoners elkaar helpen. Bijvoorbeeld met inlooplekken of projecten als buddy to buddy en taalmaatjes. Ook ondersteunen we mantelzorgers en is er aandacht voor de mentale gezondheid voor onze inwoners. We stimuleren bewegen onder ouderen en jongeren.

Samenwerken

We werken nauw samen met onze maatschappelijke partners, zoals Forte Welzijn en de GGD. En ook met scholen, stichtingen, verenigingen en inwoners.

Wat wilden we bereiken?

Ambitie 1 We versterken de sociale basis.

Resultaten	Inhoud	Financiën	Planning	Risico
1.1 We helpen inwoners om naar elkaar om te zien (samenredzaamheid).				
1.1.1 Op het terrein van Dekkerswald realiseren we een zorgzame buurt waarin mensen naar elkaar omkijken.	✓	✓	✓	✓
<u>Toelichting:</u> In december is de anterieure overeenkomst getekend. En (de wijziging op) het omgevingsplan is voor iedereen ter visie gelegd.				

1.1.2	We zorgen voor bruisende ontmoetingsplekken, onder andere door inzet van Club Goud. We willen de diversiteit van de activiteiten vergroten en het bezoekersaantal verhogen met 10%.	✓	✓	✗	✓
<u>Toelichting:</u> De ambitie was om in 2025 elke 6 maanden een programma uit te voeren met drie à vier inloop- en ontmoetingsplekken. Het opstarten en uitvoeren van een programma kostte echter meer tijd, waardoor we dit hebben bijgesteld. We zetten in op meer tijd per programma en we beperkten het aantal ontmoetingsplekken. Uiteindelijk zijn er 3 opgestart en 2 afgerond. De verwachte 10% hebben we hierdoor gemeente breed niet helemaal gehaald, maar op 2 van de 3 plekken is er wel een duidelijke impuls gerealiseerd.					
1.1.3	We ondersteunen inwoners die een vrijwillig maatje willen zijn voor iemand met een hulpvraag. We willen 10% meer matches realiseren.	✓	✓	✓	✓
<u>Toelichting:</u> In 2025 zijn er fors meer aanvragen binnengekomen dan voorgaand jaar (42% meer aanvragen). Nog niet alle aanvragen zijn afgerond, mede doordat het aantal vrijwilligers/maatjes niet in dezelfde mate is meegegroeid met het aantal aanvragen. In 2024 werden er in totaal 52 vragen opgelost en in 2025 zijn er 68 vragen opgelost vanuit het maatjesproject. Een deel van de aanvragen kon niet vanuit welzijnswerk opgelost worden en is naar de juiste plek doorverwezen. Niet opgeloste aanvragen worden meegenomen naar het nieuwe jaar. We wilden in 2025 10% meer hulpvragen oplossen. Dat doel hebben we behaald.					
1.1.4	We zetten in minimaal één buurt een voorzorgcirkel op.	✓	✓	✓	✓
<u>Toelichting:</u> In Heilig Landstichting hebben zich eind december maar liefst 55 inwoners aangemeld om een voorzorgcirkel te vormen. Daar worden nu 6 voorzorgcirkels gevormd van inwoners die bij elkaar in de buurt wonen. In Berg en Dal waren in 2025 meerdere informatiebijeenkomsten. Daar is nu al een voorzorgcirkel actief.					
1.1.5	We zorgen ervoor dat inwoners voldoende basisvaardigheden hebben om mee te kunnen doen.	✗	✗	✓	✗
<u>Toelichting:</u> We krijgen minder middelen uit de decentralisatie-uitkering (DU). Daarom is het in 2025 niet gelukt om daadwerkelijk een taalhuis op te zetten. Regionaal herzien we een uitvoeringsplan om inwoners gericht te ondersteunen bij het ontwikkelen van basisvaardigheden. Het plan heeft een looptijd van 2026 tot 2029. We verwachten dat het plan definitief is in het 1e kwartaal van 2026. Ook herzien we de regionale samenwerkingsovereenkomst. Het doel is om de onderlinge samenwerking te verbeteren en te komen tot meer resultaat. Lokaal zetten we onze reguliere werkzaamheden voort. We hebben ook een partneroverleg opgestart. Met een groep werkgevers is gekeken wat de gemeente anders kan doen. In de Mallemolen in Groesbeek was de jaarlijkse bijeenkomst van het bondgenootschap basisvaardigheden. Daarnaast is er een document opgeleverd waarmee het makkelijker wordt om 'laaggeletterden' op weg te helpen.					

Resultaten	Inhoud	Financiën	Planning	Risico
1.2 We helpen inwoners langer zelfstandig thuis te wonen.				
1.2.1 We realiseren een beleeft huis met zorgtechnologie.	✗	✗	✗	✗
<u>Toelichting:</u> Er is het afgelopen jaar geen duidelijkheid gekomen over de financieringsmiddelen voor de realisatie van een beleeft huis. De verwachting is dat dat ook dit het komend jaar niet gaat lukken.				
1.2.2 Inwoners met GGZ-problematiek kunnen Beschermd Thuis wonen.	✓	✓	✓	✓
<u>Toelichting:</u> In 2025 hebben we extra aandacht besteed aan openheid over het thema mentale gezondheid en betrokkenheid van mensen bij elkaar. Dat deden we met de campagnes 'Hoe is het?' en 'Psychisch Gedoe'. Ook spraken we met Beschermd Wonen (zorg)partijen en regiogemeenten over het realiseren van voldoende ondersteuning in de wijk.				
1.2.3 We starten een pilot rondom sociaal arrangeren.	✗	✗	✗	✗
<u>Toelichting:</u> Voor het sociaal arrangeren wilden we een beroep doen op de IZA-begroting. De IZA-werkgroep heeft ervoor gekozen om de IZA-middelen in te zetten voor een regionale uitrol van voorzorgcirkels. En niet in het project Sociaal Arrangeren. Reden om het sociaal arrangeren niet verder te brengen is onder meer dat het overlap heeft met Welzijn op Recept.				
1.2.4 We werken volgens een gezamenlijk plan van aanpak met onze partners aan duurzame oplossingen voor voldoende en (brand)veilige stalling van scootmobielen.	✓	✓	✓	✓
<u>Toelichting:</u> Samen met de woningcorporaties is gewerkt aan een plan van aanpak. Alle stallingen die voor 2025 op de planning stonden zijn volgens het plan van aanpak gerealiseerd.				

Resultaten	Inhoud	Financiën	Planning	Risico
1.3 We hebben een toegankelijk en zichtbaar aanbod in het voorliggend veld.				
1.3.1 We maken het totale preventief aanbod zichtbaar en gemakkelijk te vinden.	✓	✓	✓	✓
<u>Toelichting:</u> Begin september 2025 is de Wegwijzer Berg en Dal gelanceerd. Het digitaal platform biedt inwoners en hulpverleners een overzicht van hulp en activiteiten om aan deel te nemen of naartoe te verwijzen. Organisaties kunnen zelf activiteiten plaatsen op dit digitaal platform dat wordt beheerd vanuit de gemeente.				

Ambitie 2 We borgen de toegankelijkheid, beschikbaarheid en betaalbaarheid van zorg voor hen die het écht nodig hebben.

Resultaten	Inhoud	Financiën	Planning	Risico
2.1 We bieden zoveel mogelijk passende zorg voor inwoners die het echt nodig hebben.				
2.1.1 We vergroten het groepsaanbod voor onze inwoners die dat nodig hebben.	✓	✓	✓	✓
<u>Toelichting:</u> Eind 2025 hebben we de behoefte aan groepsaanbod voor Jeugd verkend en in kaart gebracht. Er blijkt vooral behoefte aan het versterken van de opvoedingsvaardigheden. En aan vaardigheden voor het omgaan met druk gedrag (voor ouders). Voor volwassenen ligt de vraag vooral bij het ontwikkelen van groepsaanbod vanuit Zelfhulp en Peersupport, gericht op mentale gezondheid. Hierbij staat ervaring centraal. Ervaringsdeskundigen en peers (lotgenoten) leren elkaar te versterken. Doel is dat inwoners zo minder afhankelijk worden van zorg, meer zelfregie voelen en steun vinden in hun omgeving. We hebben ons hiervoor half 2025 aangesloten bij het leerprogramma Zelfhulp en Peersupport en zijn hier onlangs mee gestart.				
2.1.2 We zorgen voor voldoende maatwerkondersteuning voor mensen die dit echt nodig hebben.	✓	✓	✓	✓
<u>Toelichting:</u> De aanbestedingstrajecten voor maatwerkondersteuning zijn grotendeels afgerond. Er zijn voldoende aanbieders gecontracteerd en er is voldoende variatie in aanbod. Er zijn Personeelstekorten en wachtlijsten bij zowel het Sociaal Team als bij de gecontracteerde aanbieders. Het vraagt blijvend aandacht om inwoners te kunnen blijven ondersteunen.				
2.1.3 We starten een communicatiecampagne om de cultuur- en gedragsverandering te stimuleren die nodig is om de zorg toekomstbestendig te houden.	✗	✓	✗	✗
<u>Toelichting:</u> Door capaciteitstekort konden we de campagne niet opzetten zoals we oorspronkelijk van plan waren. We informeerden onze inwoners over de wachtlijsten en deden daarbij tegelijkertijd een beroep op zelf – en samenredzaamheid. De campagne is opnieuw opgenomen in de begroting van 2026.				
2.1.4 We hebben de wijziging van het Abonnementstarief naar de inkomensafhankelijke Eigen Bijdrage doorgevoerd.	✗	✗	✗	✗
<u>Toelichting:</u> De wetswijziging heeft nog niet plaatsgevonden en is uitgesteld tot januari 2028.				

Resultaten		Inhoud	Financiën	Planning	Risico
2.2 We hebben een sterk sociaal team en goed afgestemde toeleiding naar zorg.					
2.2.1	Minder jeugdige inwoners hoeven gebruik te maken van jeugdhulp (streven 1 op de 11), waardoor de zorg beschikbaar en betaalbaar blijft voor de jeugdigen die het écht nodig hebben.	✓	✓	✓	✓
<u>Toelichting:</u> We zijn in 2025 gestart met Verdiepende Screening. Hiermee helpen we inwoners op de wachtlijst met het verduidelijken van hun hulpvraag. En wijzen we inwoners op oplossingen in het voorliggend veld. Hierdoor worden inwoners sneller en vaak zonder extra inzet van jeugdhulp geholpen. Daarnaast zijn we in oktober 2025 gestart met de inzet van een POH-Jeugd. Deze praktijkondersteuner helpt jeugdigen met kortdurende ondersteuning. Daardoor kunnen we de inzet van jeugd-ggz hulp voorkomen. Nu heeft ongeveer 1 op de 10 jeugdigen een toegekende jeugdhulpvoorziening. Met de genoemde interventies zijn we op de juiste weg om het streefdoel (1 op de 12 in 2028) te halen.					
2.2.2	We helpen inwoners die extra hulp nodig hebben bij het vinden van de juiste zorg en ondersteuning nog beter.	✗	✓	✓	✓
<u>Toelichting:</u> We willen inwoners met GGZ-problematiek beter helpen met het vinden van de juiste zorg op de juiste plek. Daarom willen we domein overstijgend samenwerken in een centraal toeleidingspunt. Helaas zijn er wachtlijsten bij ons sociaal team. Dit betekent dat mensen soms lang moeten wachten. Er is een plan van aanpak gemaakt om de wachtlijsten weg te werken. Hiervoor is budget nodig uit de landelijke IZA-transformatiemiddelen. De aanvraag hiervoor hebben we eind 2025 ingediend.					
2.2.3	We verbeteren het integraal werken en het delen van gegevens. Daardoor zorgen we voor meer passende ondersteuning.	✓	✓	✗	✓
<u>Toelichting:</u> <i>Convenant Lokaal Zorgnetwerk:</i> Planning is dat het convenant in het 2e kwartaal 2026 klaarligt om getekend te worden. <i>Aanpak Voorkomen Escalatie:</i> Eind kwartaal 4 2025 zijn we gestart met het werven van de regionale projectleider om de Aanpak Voorkomen Escalatie te implementeren. De opdracht is uitgebreid, de projectleider integreert waar mogelijk de geleerde lessen van de proeftuin Toekomstscenario Kind- en Gezinsbescherming.					

Ambitie 3 We willen gezond en prettig samenleven.

Resultaten	Inhoud	Financiën	Planning	Risico
3.1 We hebben goede accommodaties voor onze inwoners (verbinding stimuleren).				
3.1.1 Inwonersinitiatief Stichting Spaldrop (in oprichting) Kekerdom.	✓	✓	✓	✓
<u>Toelichting:</u> Met hulp en ondersteuning van de gemeente is Stichting Spaldrop opgericht. Op Activiteitenpark Spaldrop organiseren inwoners sportieve en maatschappelijke activiteiten.				
3.1.2 Extra aandacht voor brandveilige gebouwen.	✓	✓	✓	✓
<u>Toelichting:</u> We hebben 80% van alle gemeentelijke accommodaties en maatschappelijke accommodaties die niet in eigendom zijn van de gemeente (sport, welzijn, onderwijs) geïnspecteerd. Uit deze inspecties komen diverse brandveiligheidsrisico's naar voren die we moeten oplossen.				
3.1.3 We willen een bruisende Mallemolen.	✓	✓	✗	✓
<u>Toelichting:</u> De verbouwingsplannen blijken financieel niet haalbaar. Daarom is en wordt met alle hoofdgebruikers opnieuw gesproken om voldoende draagvlak te krijgen voor een variant die wel binnen het beschikbare budget past. Dit zorgt voor vertraging. Tegelijkertijd hebben de huidige beheerders met steun van een gemeentelijke subsidie, de Mallemolen weer bruisend gemaakt. Het gebouw zelf is echter nog steeds hard toe aan renovatie of vernieuwbouw.				
3.1.4 We brengen het IHP voor besluitvorming in de raad, inclusief een voorbereidingskrediet voor IKC Op de Horst als beslispunt.	✓	✓	✓	✓
<u>Toelichting:</u> De raad heeft het Integraal Huisvestingsplan Onderwijs (IHP) inclusief voorbereidingskrediet vastgesteld op 22 mei 2025.				

Resultaten	Inhoud	Financiën	Planning	Risico
3.2 Wij stimuleren bij onze inwoners een gezonde leefstijl (fysiek en mentaal).				
3.2.1 We zorgen via de JOGG-aanpak (Jongeren op Gezond Gewicht) voor een gezondere leefomgeving. Daardoor wordt het makkelijker om gezondere keuzes te maken.	✓	✓	✓	✓
<u>Toelichting:</u> De JOGG-regisseur heeft in 2025 verschillende activiteiten georganiseerd met name gericht op voeding en mentaal welbevinden. Bijvoorbeeld het burgemeestersontbijt, speedy bites bij kindervakantiewerk, een ouderavond mediawijsheid en een theateravond over prestatiedruk en stress bij jongeren.				

3.2.2	We voorkomen ongevallen bij thuiswonende ouderen.	✓	✓	✓	✓
<u>Toelichting:</u> We hebben verschillende activiteiten georganiseerd voor valpreventie. Zoals valpreventieve interventies, de beweegmarkt 55+ en een website valpreventie. We willen ouderen stimuleren om te bewegen in de openbare ruimte. Hiervoor is een plan gemaakt om beweegtoestellen in de openbare ruimte te plaatsen.					
3.2.3	We voorkomen dat mentale problemen verergeren door laagdrempelig passende ondersteuning beschikbaar te stellen.	✓	✓	✓	✓
<u>Toelichting:</u> We hebben jaarlijkse structurele afspraken op collectieve preventieve GGz (mentale gezondheid). Daarnaast wilden we in 2025 extra ondersteuning inzetten op het bevorderen van mentale gezondheid. Dat is gelukt. Vanuit de tijdelijke GALA-middelen zijn twee groepen gestart en afgerond gericht op het versterken van de weerbaarheid van kinderen in de basisschoolleeftijd. Er namen in totaal 19 jeugdigen deel. De focus lag hierbij niet alleen op de kinderen, maar ook op de betrokken ouders. De trainingen zijn goed ontvangen. Daarnaast is er een theatervoorstelling uitgevoerd over prestatiedruk: Good, Better, Best.					
3.2.4	We zetten in op verbetering van het sport- en beweegklimaat en het in beweging brengen van onze inwoners.	✓	✓	✓	✓
<u>Toelichting:</u> We voeren het lokale sportakkoord uit. We stimuleren inwoners, verenigingen, scholen etc. om beweegactiviteiten op te zetten en uit te voeren. KION, het Montessori College en Onderwijsstichting LEF hebben bewegen en sporten gestimuleerd bij de jeugd. Verder hebben we ingezet op sociaal veilig sporten. Onder andere hebben we een centrale vertrouwenscontactpersoon aangesteld waar sportverenigingen een beroep op kunnen doen.					

Ambitie 4 Kinderen en jongeren ontplooiën en ontwikkelen zich tot volwassenen die zelfstandig functioneren en meedoen in de samenleving.

Resultaten		Inhoud	Financiën	Planning	Risico
4.1 Kinderen kunnen onbelemmerd onderwijs volgen.					
4.1.1	We helpen kinderen bij de overgang van basisschool naar middelbaar onderwijs.	✓	✓	✓	✓
<u>Toelichting:</u> Met School 's Cool helpen we kinderen bij de overgang van de basisschool naar het middelbaar onderwijs. Voorheen betaalden we dit uit NPO-middelen ingezet. Nu hebben we het opgenomen in de begroting om zo te zorgen voor een duurzame en structurele samenwerking. School's cool is inmiddels goed bekend bij het PO en VO, er worden steeds meer kinderen aangemeld voor dit programma. Doel is om dit jaar 20 kinderen te helpen. Einde schooljaar gaan we bekijken of dit doel behaald is.					

Resultaten	Inhoud	Financiën	Planning	Risico
4.2 We ondersteunen jongeren en hun ouders bij opvoed- en opgroevragen.				
4.2.1 Overbelaste gezinnen blijven overeind en het kind kan thuis blijven wonen door de inzet van een steungezin en meer inzet op alternatieve oplossingen.	✓	✓	✓	✓
<u>Toelichting:</u> We ondersteunen ouders in een kwetsbare situatie met buurtgezinnen, Forte Thuis en Spel aan Huis.				

Resultaten	Inhoud	Financiën	Planning	Risico
4.3 We werken samen met jongeren, hun stem doet ertoe.				
4.3.1 In 2025 betrekken we onze jongeren actief bij projecten en beleid. Dit doen we samen met de jongerenwerker. Samen met jongeren werken we in 2025 aan een nieuwe ontmoetingsplek in Millingen aan de Rijn.	✓	✓	✓	✓
<u>Toelichting:</u> In 2025 hebben we met het jongerenwerk van Forte Welzijn en de jongeren definitieve plannen gemaakt voor een nieuwe inrichting van de ontmoetingsplek de Skate. Ook hebben we contact gehad met de buurt. Zij hebben nu last van de plek omdat geluid in de huidige containers flink wordt versterkt. Het sportveld wordt opgeknapt en er komt een nieuwe overkapping waar jongeren droog en uit de wind kunnen zitten. Deze overkapping heeft een meer open karakter zodat geluid weg kan. Het asfalt achter de huidige containers is inmiddels verwijderd. Dit wordt opnieuw groen. Zo is de plek gehalveerd. We ronden de werkzaamheden af in de lente 2026.				

Ambitie 5 Statushouders en vluchtelingen leven prettig in onze gemeente.

Resultaten	Inhoud	Financiën	Planning	Risico
5.1 Wij helpen vluchtelingen aan onderdak en onderwijs.				
5.1.1 We realiseren 82 extra opvangplekken voor asielzoekers.	✗	✗	✗	✗
<u>Toelichting:</u> Het is in 2025 niet gelukt te voldoen aan onze wettelijke taakstelling volgens de Spreidingswet. We hadden 82 extra opvangplekken moeten realiseren bovenop de 110 plekken die we al hebben in onze gemeente. Het is niet gelukt een geschikte locatie te vinden om de 82 plekken te realiseren. We hebben nu dus 110 opvangplekken van de 192 die we volgens onze wettelijke taakstelling uit de Spreidingswet moeten hebben.				

5.1.2	We verzorgen onderwijs voor alle alleenstaande minderjarige vluchtelingen (AMV'ers) in onze gemeente.	✓	✓	✓	✓
<u>Toelichting:</u> De AMV-leerlingen kunnen terecht voor onderwijs op Pontem 3 in Ubbergen. We hebben de voorwaarden verbeterd: we hebben de uren leerplicht verhoogd en de uren van de jeugdarts van de GGD.					

Resultaten		Inhoud	Financiën	Planning	Risico
5.2	We helpen Oekraïense ontheemden aan onderdak en met de integratie in Nederland.				
5.2.1	We vangen 270 Oekraïense ontheemden op in onze gemeentelijke Oekraïne opvang.	✓	✓	✓	✓
<u>Toelichting:</u> Op de Kentering hebben we 274 opvangplekken voor Oekraïners die gevlucht zijn naar Nederland. Het hele jaar door is de Kentering vol geweest. Hier verblijven mannen, vrouwen en kinderen.					
5.2.2	We bevorderen de integratie van Oekraïense ontheemden.	✓	✓	✓	✓
<u>Toelichting:</u> In 2025 hebben we ervoor gezorgd dat meer Oekraïners Nederlandse lessen kunnen volgen. En er zijn nu meer faciliteiten op de Kentering om een normaal leven te leiden. Hiermee denken we de integratie in Nederland te bevorderen.					

Resultaten		Inhoud	Financiën	Planning	Risico
5.3	Statushouders integreren in onze gemeente.				
5.3.1	Wij huisvesten het aantal statushouders wat door het Rijk als taakstelling bepaald wordt.	✓	✓	✓	✓
<u>Toelichting:</u> De taakstelling voor de huisvesting van statushouders in 2025 was 67 personen. In 2025 zijn 112 statushouders gehuisvest. Daarmee is de taakstelling met 45 personen overschreden. Dit aantal wordt verrekend met de taakstelling voor 2026. De hogere realisatie in 2025 komt vooral door het hoge aantal nareizigers. Dit hangt samen met het beleid dat we voeren. Daarbij plaatsen we referenten met een aanvraag voor gezinshereniging direct in een grotere passende woning. Daardoor kunnen nareizigers in veel gevallen direct bij de referent gaan wonen als ze in Nederland aankomen. De referent is de persoon die al legaal in Nederland verblijft en het aanvraagproces voor zijn of haar gezinslid in gang zet bij de IND.					

5.3.2	We voldoen aan alle onderdelen van de Wet Inburgering.	✓	✓	✓	✓
<u>Toelichting:</u> In 2025 hebben de eerste inburgeraars die onder de Wet Inburgering 2021 zijn gestart hun inburgering afgerond. Veel van hen hebben een baan gevonden of zijn een opleiding gaan volgen. Ze werken bijvoorbeeld bij het Openbaar Ministerie, in de huishoudelijke hulp, de horeca, als administratief medewerker, verpleegkundige, timmerman of pakketbezorger. Ook zijn enkele inburgeraars een studie begonnen, zoals natuurkunde, chemisch fysisch analist, geneeskunde, of een vakopleiding zoals loodgieter of automonteur. De komende maanden verschijnen er verschillende interviews met deze inburgeraars die klaar zijn in de Rozet. In 2025 zijn er ook weer veel mooie nieuwe contacten ontstaan tussen statushouders en onze Nederlandse inwoners. Buddy-to-Buddy heeft 37 buddykoppels gevormd (koppeling tussen vluchteling en Nederlander) en ongeveer 50 inburgeraars hadden in 2025 een taalmaatje.					

Ambitie 6 We werken samen met onze inwoners.

Resultaten		Inhoud	Financiën	Planning	Risico
6.1	Inwoners bepalen zelf welke onderwerpen belangrijk zijn voor hun dorp en gaan hiermee aan de slag.				
6.1.1	We gaan in 2025 door met het opstellen van dorpsagenda's. De inwoners uit het dorp nemen het initiatief voor een dorpsagenda, wij ondersteunen waar het nodig is.	✓	✓	✓	✓
<u>Toelichting:</u> In Erlecom is een dorpsagenda in ontwikkeling. De gemeente en het opbouwwerk ondersteunen inwoners bij het opzetten hiervan. In de overige kernen stimuleren we het opstellen van een dorpsagenda continu.					
6.1.2	In 2025 besluit de gemeenteraad over de aanleg van een rotonde in Berg en Dal.	✓	✓	✗	✓
<u>Toelichting:</u> In 2025 heeft de gemeenteraad ingestemd met het integrale verkeersplan Beek – Berg en Dal en hieruit volgende verkeerskundige maatregelen. Ook heeft de raad ingestemd met de start van een haalbaarheidsonderzoek naar de beste verkeerskundige oplossing voor de kruising Oude Kleefsebaan – Nieuwe Holleweg – Kerstendalseweg. Dit onderzoek is nog niet afgerond.					

Resultaten		Inhoud	Financiën	Planning	Risico
6.2 We werken samen met inwoners zoals we hebben afgesproken in de nota Participatie.					
6.2.1	In 2025 wordt het werken volgens de nota "Samen maken we Berg en Dal" steeds vanzelfsprekender, zowel binnen als buiten het gemeentehuis.	✓	✓	✓	✓
<u>Toelichting:</u> We werken bij projecten standaard volgens de nota Participatie. In 2025 is de participatieverordening vastgesteld. Die biedt nog meer handvatten en richtlijnen voor participatieprocessen. Ook hebben we in 2025 meer projecten geplaatst op het participatieplatform samenbergendal.nl in vergelijking met eerdere jaren. Het aantal bezoekers is zelfs verdubbeld op het platform. In de uitvoering leerden we in 2025 ook nog steeds met vallen en opstaan.					

6.2.2	In 2025 werken we met een burgerberaad.	×	×	×	×
<u>Toelichting:</u> Er is een raadsinformatieavond geweest om het instrument van burgerberaad aan de gemeenteraad te presenteren. Het burgerberaad werd niet enthousiast ontvangen en er is gekozen om hier niet mee verder te gaan en andere participatievormen te onderzoeken. In 2025 is een begin gemaakt met het onderzoeken van een burgerpanel.					

Wat heeft het gekost?

Bedragen x € 1.000

	Rekening 2024	Begroting 2025 Primair	Begroting 2025 Actueel	Rekening 2025	Vershil Begroting Rekening
Lasten	-40.785	-40.109	-48.910	-45.773	3.137
Baten	11.303	3.646	8.902	9.357	455
Totaal programma	-29.483	-36.464	-40.008	-36.416	3.592

Verbonden partijen

Bedrijfsvoeringsorganisatie Doelgroepenvervoer Regio Arnhem Nijmegen

Gemeentelijke GezondheidsDienst Gelderland Zuid

Programma Leefomgeving, Duurzaamheid en Mobiliteit

De ambities binnen het programma Leefomgeving, Duurzaamheid en Mobiliteit zijn gericht op de kwaliteit van het landschap, gezonde en veilige leefomgeving, bodem, water en lucht.

In 2025 richten we ons op onderstaande ambities:

1. We beschermen ons landschap als een kernkwaliteit
2. We willen elk dorp levendig en vitaal houden
3. We willen duurzaam verbonden zijn
4. We zijn een groene en gezonde gemeente

Regulier werk

Samen onze dorpen en het buitengebied aantrekkelijk(er) houden en maken, met het oog op de toekomst. In de omgevingsvisie staat wat voor gemeente we willen zijn, hoe we onze gemeente verder willen ontwikkelen en welke keuzes daarbij horen.

Sinds 1 januari 2024 is de Omgevingswet ons wettelijk kader rondom de inrichting van de ruimte. Onze gezondheid is de rode draad in onze Omgevingsvisie. Een gezonde omgeving is voor ons allemaal de basis. Denk hierbij aan zaken als schone lucht, bodem en water en maatregelen tegen gevolgen van de klimaatverandering. Maar ook aan ruimte voor mentale en fysieke gezondheid. Ruimte voor bijvoorbeeld ontmoeting, sociale activiteiten, ontspanning en rust. Maar ook voor beweging, toegang tot zorg en gezonde voeding voor onze fysieke gezondheid.

Samenwerken

We werken samen met inwoners, ondernemers, verenigingen en anderen zoals de Dar, Milieusamenwerking Afvalverwerking Regio Nijmegen, Omgevingsdienst Rijk van Nijmegen, Vitens. Zo werken we met elkaar aan het behouden van een aantrekkelijk Berg en Dal.

Wat wilden we bereiken?

Ambitie 1 We beschermen ons landschap als een kernkwaliteit.

Resultaten	Inhoud	Financiën	Planning	Risico
1.1 We richten ons op de gebruikswaarden, natuurwaarden en belevingswaarden van ons landschap.				
1.1.1 We hebben een actueel LOP (Landschapsontwikkelingsprogramma).	✓	✓	✓	✓
<u>Toelichting:</u> Het huidige LOP loopt van 2015 t/m 2025. In 2025 zijn we begonnen met het actualiseren van het LOP naar een Landschapsontwikkelingsprogramma onder de Omgevingswet.				
1.1.10 We hebben een actueel Handboek Inrichting Openbare Ruimte (HIOR).	✓	✓	✓	✓
<u>Toelichting:</u> In 2025 hebben we de basis van het HIOR neergezet.				

1.1.2	We hebben een actueel archeologieprogramma.	✓	✓	✗	✓
<u>Toelichting:</u> Het actualiseren van het archeologiebeleid is in 2025 opgestart, maar is nog niet klaar voor participatie of besluitvorming. Daarom gaan we verder met dit project in 2026.					
1.1.3	We hebben een omgevingsprogramma Schone Lucht.	✗	✗	✓	✗
<u>Toelichting:</u> We zijn gestart met het opstellen van het Omgevingsprogramma Schone Lucht. Hiermee ontstaat inzicht in impactvolle en uitvoerbare maatregelen voor onze gemeente. We koppelen dit aan andere werkvelden zoals o.a. duurzaamheid, gezondheid, mobiliteit, stikstof en het convenant Schoon en Emissieloos Bouwen (SEB). Risico: we zitten op de helft van het Schone Lucht Akkoord. Het demissionaire kabinet heeft echter de subsidieregeling teruggetrokken. Het is onduidelijk of er nog financiële bijdragen komen. Als er geen bijdragen komen, vragen we de raad om middelen beschikbaar te stellen. Tijd van medewerkers is niet meegerekend. Dat kan leiden tot vertraging omdat er hiervoor geen uren beschikbaar zijn.					
1.1.4	We moeten per 2030 schoon en emissieloos materieel inzetten bij infrastructurele werken.	✓	✓	✓	✗
<u>Toelichting:</u> We zijn aangesloten bij SEB. We werken aan de implementatie hiervan. Dit doen we met ondersteuning vanuit, en samen met het Rijk, provincie, de Groene Metropool Regio en regiogemeenten. In december 2025 zijn we gestart. Uitwerking vindt in 2026 en verder plaats. Risico: capaciteit/tijd van medewerkers is niet meegerekend. Dat kan leiden tot vertraging omdat er geen uren beschikbaar zijn.					
1.1.5	We hebben een actueel Geluidprogramma.	✓	✓	✗	✓
<u>Toelichting:</u> De ODRN neemt het voortouw bij het actualiseren van de milieuregels voor het Omgevingsplan. In 2025 zijn in 4e kwartaal de offertes uitgezet. Programma is dus nog niet klaar. Dit traject wordt in 2026 samen met de regiogemeenten uitgevoerd. Ook de geluidsregels vallen binnen deze actualisatie. Waar nodig wordt het gemeentelijke geluidbeleid herzien en geactualiseerd.					
1.1.6	We hebben een programma Omgevingsveiligheid.	✓	✓	✗	✓
<u>Toelichting:</u> De ODRN neemt het voortouw bij het actualiseren van de milieuregels voor het Omgevingsplan. In het 4e kwartaal van 2025 is de uitvraag voor offertes gedaan. Programma is dus nog niet klaar. Dit traject doen we in 2026 samen met de regiogemeenten. Ook de regels voor Omgevingsveiligheid vallen binnen deze actualisatie. Waar nodig herzien en actualiseren we het gemeentelijke Omgevingsveiligheidsbeleid.					
1.1.7	We hebben een programma Geur.	✓	✓	✗	✓
<u>Toelichting:</u> De ODRN neemt het voortouw bij het actualiseren van de milieuregels voor het Omgevingsplan. Laatste kwartaal van 2025 zijn de offertes aangevraagd. Programma is dus nog niet klaar. Dit traject doen we in 2026 samen met de regiogemeenten. Ook de regels voor geur vallen binnen deze actualisatie. Waar nodig herzien en actualiseren we het gemeentelijke geurbeleid.					

1.1.8	We hebben aanvullende Milieuprogramma's Omgevingswet	✗	✗	✗	✗
<u>Toelichting:</u> Andere milieuprogramma's maken geen onderdeel uit van de pilots voor actualisatie van het omgevingsplan. We hebben in 2025 daarom hierop geen actie ondernomen. Als het nodig is kunnen we in 2026 offertes opvragen.					
1.1.9	We hebben een actueel bodemprogramma.	✗	✗	✗	✗
<u>Toelichting:</u> De concept planregels zijn klaar. Per 1 januari 2026 zijn er in de omgevingswet voor bodem nog een paar wijzigingen doorgevoerd. Daarom hebben we het vaststellen uitgesteld tot 2026.					

Ambitie 2 We willen elk dorp levendig en vitaal houden.

Resultaten	Inhoud	Financiën	Planning	Risico
2.1 We zorgen voor een passend woningaanbod per dorp.				
2.1.1 We bouwen dit jaar 150 woningen.	✗	✓	✗	✗
<u>Toelichting:</u> In 2025 zijn 148 woningen gebouwd. Er zijn relatief veel woningen gesloopt, waardoor de netto toevoeging komen op 116 woningen. Net iets minder dus dan het doel van 120 toevoegingen per jaar. De gesloopte woningen betreffen herstructurering van woningcorporatie Oosterpoort. Op 3 plekken zijn nu meer, beter passende en duurzamere woningen in aanbouw. Die leiden al in 2026 tot opleveringen.				
2.1.2 We zorgen voor spreiding en betaalbare woningen.	✓	✓	✓	✓
<u>Toelichting:</u> In de update woningbouwplanning van 2025 staat hoe we invulling geven aan spreiding en betaalbaarheid. De uitdagingen zijn bekend.				

Resultaten		Inhoud	Financiën	Planning	Risico
2.2		We zorgen voor een passend aanbod van onze accommodaties voor onze inwoners.			
2.2.1	We investeren in sportaccommodaties.	✓	✗	✗	✓
<u>Toelichting:</u> TV Berg en Dal heeft een investeringssubsidie gekregen om de kleedkamers en berging te vervangen en te vernieuwen. We hebben overlegd met voetbalvereniging DVSG en korfbalvereniging De Horst over de nieuwe inrichting / vernieuwing van hun sportcomplex. Dit heeft geleid tot een subsidieaanvraag. Voetbalvereniging Groesbeekse Boys heeft een subsidieaanvraag ingediend voor vernieuwbouw van hun accommodatie. De tennisverenigingen hebben we waar mogelijk ondersteund in het proces van aanleggen van padelbanen.					

2.2.2	We vinden een zwembad een basisvoorziening. Deze moet daarom open blijven.	✓	✓	✗	✗
<u>Toelichting:</u> Bij de begroting 2025 hebben we gepland eind 2025 een investeringskrediet beschikbaar te hebben voor het zwembad. Het investeringskrediet is nu opgenomen in het MIP (Meerjaren Investeringsplan) in de begroting 2026. Het investeringskrediet wordt in 2028 beschikbaar gesteld. Ook is in de begroting 2026 opgenomen dat we een zwembad een basisvoorziening vinden en dat deze daarom open moet blijven. We hebben onderzocht of en hoe we kunnen samenwerken met private partners. Het zwembad is inmiddels gesloten. Daardoor hebben we in ieder geval enkele jaren géén zwembad.					
2.2.3	We vinden een goede binnensport accommodatie voor het midden gebied (Beek, Ooij, Leuth) belangrijk.	✓	✓	✓	✓
<u>Toelichting:</u> We hebben de locatie bepaald en opdracht gegeven tot het opstellen van een programma van Eisen voor de aanbesteding. We hebben hiervoor gesprekken gevoerd met toekomstige gebruikers.					

Ambitie 3 We willen duurzaam verbonden zijn.

Resultaten	Inhoud	Financiën	Planning	Risico
3.1 We zorgen voor comfortabele en duurzame mobiliteit.				
3.1.1 We hebben een nieuw mobiliteitsprogramma.	✓	✓	✓	✓
<u>Toelichting:</u> In 2025 hebben we het mobiliteitsprogramma opgesteld en op 18 december heeft de raad dit vastgesteld. We hebben verschillende participatiemomenten georganiseerd en gewerkt met een raadswerkgroep.				

Ambitie 4 We zijn een groene en gezonde gemeente.

Resultaten	Inhoud	Financiën	Planning	Risico
4.1 We willen klimaatneutraal zijn in 2040.				
4.1.1 We hebben een actueel actieplan duurzaamheid.	✓	✓	✗	✓
<u>Toelichting:</u> In de begroting 2025 is opgenomen om half 2025 met een geactualiseerd actieplan duurzaamheid te komen. We werken aan het beleidsstuk. Dat bieden we in het 2e kwartaal 2026 aan de gemeenteraad aan.				

4.1.2	We realiseren twee pilotprojecten om tot een aardgasvrije gemeente te komen.	✓	✓	✓	✓
<u>Toelichting:</u> In Heilig Landstichting en Millingen aan de Rijn zijn Woonwijzers gestart. En hebben we een aantal inhoudelijke onderzoeken gedaan. <i>Heilig Landstichting:</i> • Net-impact-analyse (CE Delft: doorrekenen scenario impact op het elektriciteitsnet met alleen lucht-waterwarmtepompen en alleen Zeer Laag Temperatuur warmtenet) (afgerond); • Verkennend onderzoek naar de haalbaarheid van een Zeer Laag Temperatuur warmtenet (Impuls: schetsontwerp, business case) (in afronding). <i>Millingen aan de Rijn:</i> • Technische verkenning mogelijkheden waterstof in Millingen aan de Rijn (Duurzaam Energie Perspectief: voor- en nadelen, scenario toekomstig aansluiting op backbone en zelf opwek incl. toekomstig zonnepark) (afgerond); • Waterkracht Bijlandskanaal (EQA Energy: is waterkracht via een moderne, drijvende onderslag waterrad een optie) (loopt).					
4.1.3	We hebben de mogelijkheden in beeld voor energiesystemen en de opties voor een energiebedrijf.	✓	✓	✓	✓
<u>Toelichting:</u> We hebben een aantal onderzoeken gedaan. Daarmee zijnde (on)mogelijkheden van energievormen, energietransport en energiegebruik duidelijker geworden. We werken daarvoor onder andere samen met netbeheerder Liander. Met een raads werkgroep hebben we voor een eventueel energiebedrijf is een businesscase op hoofdlijnen uitgewerkt. Deze is door de raad vastgesteld.					
4.1.4	We werken verder aan de bestaande pilots voor zonne-energie.	✓	✓	✗	✓
<u>Toelichting:</u> Project Dennenkamp Boersteeg is ingetrokken. Project RWZI-Millingen is nog in behandeling. Zonnepark Millingen-Leuth wacht op behandeling bij de Raad van State. Voor zonnepark Lagewald Groesbeek zijn de voorbereidende werkzaamheden voor aanleg gestart. De doelstelling zoals vastgelegd in de Res-afspraken is nog niet helemaal bereikt.					
4.1.5	We hebben en houden een robuust elektriciteitsnetwerk.	✗	✓	✓	✓
<u>Toelichting:</u> We hebben geen robuust netwerk. Met Liander werken we aan een nieuw trafostation bij Beek en bijbehorende kabeltracé. De omgevingsvergunning (onderdeel planologie) is verleend. Start bouw is voorzien voor half 2026. We voerden met Liander verkennende gesprekken voor aanvullende onderstations in Groesbeek en omgeving Leuth/Millingen. Hier gaan we in 2026 mee verder.					

Resultaten	Inhoud	Financiën	Planning	Risico
4.2 We werken aan een passend en klimaatbestendig watersysteem.				
4.2.1 We hebben geactualiseerde stresstesten klimaatadaptatie.	✓	✓	✓	✓
<u>Toelichting:</u> Uitgevoerd volgens begroting. In de regio zijn we gestart met de voorbereidende werkzaamheden van de actualisatie van de klimaatstresstesten. Bij zo'n test brengen we in kaart hoe kwetsbaar een gebied of infrastructuur is voor de gevolgen van klimaatverandering. Dit wordt opgepakt vanuit het samenwerkingsverband met de buurgemeenten (SKAN).				
4.2.2 We willen minder wateroverlast in Heilig Landstichting.	✓	✓	✓	✓
<u>Toelichting:</u> In 2024 is de (voorlopig) laatste maatregel uitgevoerd om wateroverlast te verminderen. We hebben 6 infiltratieschachten en 1 wadi aangelegd. Er zijn sinds de uitvoering van de maatregelen in 2023/2024 geen klachten meer geweest. We hebben daarom in 2025 geen verdere maatregelen genomen.				
4.2.3 We willen minder wateroverlast in Beek.	✗	✗	✗	✓
<u>Toelichting:</u> De scope van het onderzoek naar de wateroverlast is vergroot. Daarbij nemen we nu ook het oppervlakte- en grondwater mee. Dit heeft extra tijd gekost, maar we hebben nu wel een goed beeld van de wateroverlast in dit complexe gebied. De maatregelen zijn in beeld en we zijn begonnen met de voorbereiding. Vanuit het project wateroverlast Breedeweg zijn nog middelen over. Samen met het Waterschap zijn we afspraken aan het maken om deze middelen voor de projecten in Beek in te zetten. En om een vergelijkbare aanpak zoals bij Breedeweg op te zetten.				

Wat heeft het gekost?

Bedragen x € 1.000

	Rekening 2024	Begroting 2025 Primair	Begroting 2025 Actueel	Rekening 2025	Verschil Begroting Rekening
Lasten	-28.216	-27.797	-30.409	-27.651	2.758
Baten	14.862	14.002	14.467	16.599	2.132
Totaal programma	-13.354	-13.795	-15.942	-11.052	4.890

Verbonden partijen

Dar N.V.

Milieusamenwerking Afvalverwerking Regio Nijmegen

Omgevingsdienst Rijk van Nijmegen

Vitens N.V.

Programma Economie, Werk en Inkomen

Binnen het programma Economie, Werk & Inkomen richten onze ambities zich op het bieden van bestaanszekerheid van onze inwoners en een goed voorzieningenniveau in alle dorpen. Uitgangspunt is dat iedereen de kans krijgt om mee te doen in onze gemeente. Daarnaast willen we een aantrekkelijke gemeente zijn voor alle inwoners én bezoekers.

In 2025 richten we ons op de volgende ambities:

1. We dragen bij aan een gezonde financiële basis voor inwoners.
2. We zorgen voor een vitale en duurzame economie
3. We zorgen voor lerende omgevingen

Regulier werk

We verstrekken uitkeringen en individuele toeslagen aan inwoners die hier recht op hebben. Ook ondersteunen we inwoners bij overige inkomensregelingen. Met schuldhulpverlening op maat helpen we inwoners met schuldenproblematiek. Inwoners met een bijstandsuitkering begeleiden we om weer actief te worden in de samenleving. Met betaald werk of participatie.

We werken het integraal uitvoeringsprogramma vanuit Economische Zaken uit, met aandacht voor diverse ondernemers zoals winkels, horeca en vakantieparken.

Samenwerken

Dit werk doen we niet alleen, maar samen met onze maatschappelijke partners zoals WerkBedrijf, Stichting Leergeld, Stichting Urgente Noden Gelderland-Zuid, Stichting Schuldhulpbuddy Berg en Dal, Humanitas, Kledingbank, Voedselbank en Stichting BWN.

Wat wilden we bereiken?

Ambitie 1 We dragen bij aan een gezonde financiële basis voor inwoners.

Resultaten	Inhoud	Financiën	Planning	Risico
1.1 We ondersteunen inwoners die te maken krijgen met schulden.				
1.1.1 We zetten in op preventie en nazorg van schulden.	✓	✓	✓	✓
<u>Toelichting:</u> In 2025 hebben we sterk ingezet op vroegsignalering. Daarmee willen we inwoners met geldzorgen zo vroeg mogelijk bereiken. Onze schuldhulpverleners hebben in 2025 meer dan de helft van de inwoners uit de vroegsignalering weten te bereiken (54,1%). Van de inwoner die we hebben bereikt heeft 40,9% hulp geaccepteerd. Dit is hoog, in verhouding tot de landelijke cijfers. Dat we niet met alle inwoners in contact komen kan liggen aan inwoners die de gemeente mijden, of inwoners die het niet urgent genoeg vinden om te reageren op een contactpoging. Ditzelfde geldt voor inwoners met wie we wel in contact komen, maar die geen hulp accepteren. Verder bieden we een budgetcursus van de gemeente Nijmegen aan onze inwoners aan. De plekken die voor ons zijn vrijgehouden zijn grotendeels gevuld.				

Resultaten	Inhoud	Financiën	Planning	Risico
1.2 We ondersteunen inwoners die te maken krijgen met armoede.				
1.2.1 We bieden aanvullende gemeentelijke regelingen voor inwoners die daarvoor in aanmerking komen.	✓	✓	✓	✓
<u>Toelichting:</u> Stichting Leergeld is ook in 2025 gegroeid in haar bereik. Waar de stichting in 2024 385 kinderen heeft geholpen, waren dit in 2025 480 kinderen. Dit heeft Stichting Leergeld binnen hetzelfde budget gedaan. Ook Stichting Urgente Noden (SUN) heeft in 2025 een groter bereik. Dit jaar heeft het noodfonds 23 aanvragen voor hulp toegekend. Ter vergelijking, in de tweede helft van 2024 (de startmaanden) heeft SUN 5 inwoners geholpen. Verder hebben 972 mensen gebruik gemaakt van de Doe Mee! Regeling en zijn 524 huishoudens geholpen met de witgoedwissel (bereik 74,4%).				
1.2.2 We evalueren het Beleidsplan minima en schulden 2021-2025 en bereiden een nieuw beleidsplan voor.	✓	✓	✓	✓
<u>Toelichting:</u> Op 1 januari 2026 zijn de eerste wetswijzigingen van de Participatiewet in Balans ingegaan. Ondanks dat dit pas in Q4 definitief bekend werd, lopen we op schema. Het beleidsplan loopt tot en met 2025. In 2025 zijn de voorbereidingen getroffen voor een nieuw beleidsplan, onder de werknaam 'Actieplan Minima en Schuldhulpverlening'. Onder andere om ervoor te zorgen dat belangrijke elementen uit het voorlopige actieplan al worden meegenomen in de begroting 2026.				

Resultaten	Inhoud	Financiën	Planning	Risico
1.3 Alle inwoners doen mee, bij voorkeur door werk.				
1.3.1 We creëren in totaal 7 basisbanen.	✗	✗	✗	✗
<u>Toelichting:</u> In juli is de gemeenteraad geïnformeerd over het onderzoek basisbanen. Het realiseren van basisbanen op korte termijn is geen haalbare ambitie. Daarom hebben we de middelen anders ingezet om mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt te ondersteunen. Zo hebben we budget toegevoegd aan participatiebanen, hebben we een sleutelpersoon inburgering geworven en hebben we extra ondersteuning om dienstverlening op peil te houden.				
1.3.2 We verstevigen de samenwerking tussen participatiecoaches van het WerkBedrijf en onze eigen consultants. In 2025 laten we 65 inwoners uitstromen naar werk.	✗	✓	✓	✓
<u>Toelichting:</u> De uitstroom naar werk is in 2025 achtergebleven. In 2025 zijn 47 mensen uitgestroomd naar werk. We hadden in de begroting het aantal van 65 genoemd omdat 2024 60 mensen waren uitgestroomd naar werk. Maar dit aantal is in 2025 dus afgenomen. Het WerkBedrijf ziet dat het aantal fulltime plaatsen (28 uur of meer) naar betaald werk hoger ligt dan vorig jaar. Dit is vaak een sterke voorspeller van uitstroom naar werk. Daarom is het WerkBedrijf een onderzoek gestart met gemeenten, gericht op registratie van uitstroom naar werk.				

1.3.3	We dragen bij aan het ontwikkelen van een regionaal samenwerkingsverband tussen sociaal ondernemingen. Daarbij werken ze met kandidaten van WerkBedrijf.	✓	✓	✓	✓
<u>Toelichting:</u> Het WerkBedrijf heeft het budget van collectief sociaal ondernemen opgenomen in de bijstelling 2025. Daarmee is voorkomen dat de initiatieven een incidentele impuls zijn voor de Sociaal Ondernemers in regio Rijk van Nijmegen. En is er een structurele en stevigere basis gecreëerd. Het collectief van Sociaal Ondernemers is bekend onder de naam TOSSS.					
1.3.4	We willen inwoners met een uitkering met een relatief grote afstand tot de arbeidsmarkt meer kans geven op duurzaam betaald werk.	✓	✓	✓	✓
<u>Toelichting:</u> In 2025 is er vanuit de dienstverleningsovereenkomst extra ingezet op: participatiecoaching, intensieve begeleiding aan (zorg)jongeren, maatwerkinterventies (aanvullende intensieve vormen van dienstverlening) en lokale marktbewerking. Zo heeft participatiecoaching onder andere gezorgd voor uitstroom van enkele statushouders naar werk. De maatwerkinterventies hebben gezorgd dat kandidaten snellere stappen maken naar duurzaam werk. Vanuit de lokale marktbewerking was er op 3 december 2025 een Ondernemersontbijt bij de Thornsche Molen. Dit ontbijt zorgde voor nieuwe contacten, een versteviging van het netwerk en het ontstaan van nieuwe kansen voor kandidaten.					

Ambitie 2 We zorgen voor een vitale en duurzame economie

Resultaten	Inhoud	Financiën	Planning	Risico	
2.1 We stimuleren duurzaam ondernemen.					
2.1.1	Ondernemers zijn toekomstbestendig en gaan waar mogelijk duurzaam werken.	✗	✓	✗	✗
<u>Toelichting:</u> Ondernemers zijn nog niet enthousiast om met duurzaamheid aan de slag te gaan. Ook de langdurige netcongestie geeft risico's voor bedrijven. Bedrijven kunnen hierdoor niet starten of verder (uitbreiden) met hun duurzaamheidsplannen.					
2.1.2	Circulair afhandelen van verfrestanten.	✓	✓	✓	✓
<u>Toelichting:</u> De pilot loopt door tot we verkend hebben of en hoe we regionaal kunnen opschalen . Kan dit niet, dan overwegen we om de pilot te beëindigen.					
2.1.3	Streekproducten zijn bekender en goed vindbaar.	✓	✓	✓	✗
<u>Toelichting:</u> In 2025 is een enquête gehouden onder ondernemers over bekendheid en meer zichtbaarheid van streekproducten. Deze resultaten nemen we mee in toekomstige acties en plannen. Medewerking van betrokken partijen is en blijft een risico voor dit onderwerp.					

Resultaten	Inhoud	Financiën	Planning	Risico
2.2 We zorgen voor een divers ondernemersaanbod.				
2.2.1 We maken in 2025 een uitvoeringsagenda Economie (themagericht programma Economie).	✗	✓	✗	✗
<u>Toelichting:</u> Planning is niet gehaald vanwege andere prioriteiten in EZ-werkzaamheden. In 2026 gaan we hiermee verder aan de slag.				
2.2.2 Toekomstbestendige bedrijventerreinen.	✗	✓	✗	✗
<u>Toelichting:</u> Vanwege langdurige netcongestie stagneert de groei en duurzaamheidsplannen bij de ondernemers. Hierdoor daalt ook de aantrekkelijkheid van bedrijventerreinen voor nieuwe investeringen. Daardoor komen regionale groei, werkgelegenheid en herstructureringsprogramma's onder druk te staan.				
2.2.3 Toekomstperspectief voor onze boeren.	✓	✓	✓	✗
<u>Toelichting:</u> Uitvoering volgens begroting. Er is nog steeds veel onduidelijkheid vanuit provincie en Den Haag. We blijven ondersteunen waar mogelijk.				

Resultaten	Inhoud	Financiën	Planning	Risico
2.3 Toeristen en recreanten bezoeken Berg en Dal graag.				
2.3.1 We verbeteren het toegankelijke aanbod.	✓	✓	✓	✓
<u>Toelichting:</u> Letterlijk en figuurlijk halen we drempels weg. In 2025 is de app 'ongehinderd' beter gevuld met toegankelijke locaties in onze gemeente. Ook hebben we aandacht gevraagd voor 'zorgeloos op vakantie' in diverse magazines, samen met de STER.				
2.3.2 Wandelaars en fietsers weten onze gemeente te vinden.	✓	✓	✓	✓
<u>Toelichting:</u> In 2025 is het wandelknooppuntnetwerk gelanceerd en bewegwijzerd in onze hele gemeente. Met bijpassende wandelroutes, voorzien van toeristische informatie. Dit hebben we gerealiseerd in samenwerking met de STER.				
2.3.3 Verbetering gastheerschap; we ontwikkelen diverse Toeristische Informatiepunten bij ondernemers.	✓	✓	✓	✓
<u>Toelichting:</u> In 2025 is een TIP (toeristisch informatiepunt) in de Hazelaarshof en Hotel Millingen toegevoegd.				

2.3.4	Berg en Dal is en blijft een Green Destination. We behouden de hoogste onderscheiding die we hebben ontvangen.	✓	✓	✓	✓
<u>Toelichting:</u> In 2025 hebben we samen met de gemeente Nijmegen De Dag van de Duurzaamheid gehost. Het gezelschap is in de zonnetrein van Nijmegen naar Keekdom getoerd. Programmaonderdelen van het symposium waren in De Hazelaarshof en in De Bastei. Deze activiteit is georganiseerd in samenwerking met de wereldwijde organisatie Green Destinations. Er waren delegaties uit o.a. Schouwen-Duiveland.					
2.3.5	We hebben Vitale Vakantieparken.	✗	✗	✗	✗
<u>Toelichting:</u> De parken hebben nog geen concrete plannen ingediend die bijdragen aan Vitale Vakantieparken. In 2025 heeft het presidium het raadsvoorstel vervolg vitale vakantieparken aangehouden, dit wordt na de verkiezingen opnieuw geagendeerd.					

Ambitie 3 We zorgen voor lerende omgevingen.

Resultaten	Inhoud	Financiën	Planning	Risico	
3.1 We creëren een sterke culturele basisinfrastructuur.					
3.1.1	We hebben zes toegankelijke bibliotheek vestigingen in onze gemeente.	✓	✓	✓	✓
<u>Toelichting:</u> In 2025 heeft de gemeenteraad de Uitvoeringsagenda 2025-2028 van de bibliotheek vastgesteld. Dit betekende het in stand houden van de zes vestigingen. E het veiligstellen van de decentralisatie-uitkering van het Rijk voor versteviging van de bibliotheekfunctie in de komende jaren.					
3.1.2	We ondersteunen onze verenigingen met een cultuurcoach.	✓	✓	✓	✓
<u>Toelichting:</u> In 2025 heeft de raad budget vrijgemaakt voor een verenigingsondersteuner cultuur. Deze is inmiddels werkzaam binnen het team van Forte Welzijn. De eerste resultaten zijn zichtbaar.					

Wat heeft het gekost?

Bedragen x € 1.000

	Rekening 2024	Begroting 2025 Primair	Begroting 2025 Actueel	Rekening 2025	Verschil Begroting Rekening
Lasten	-27.426	-28.975	-30.213	-28.706	1.507
Baten	13.714	14.220	14.405	15.147	742
Totaal programma	-13.712	-14.755	-15.808	-13.559	2.249

Verbonden partijen

Euregio Rhein - Waal
gemeensam starker - samen sterker

Euregio (Rhein-Waal)

Grenzland Draisine GMBH

Instituut Bijzonder Onderzoek

Leisurelands

Modulaire Gemeenschappelijke Regeling

Stichting Rijk van Nijmegen@

Toerisme Veluwe Arnhem Nijmegen

Programma Bestuur, Dienstverlening en Veiligheid

We hechten veel waarde aan goede bereikbaarheid en persoonlijk contact met inwoners. Binnen dit programma werken we eraan dat we als gemeente benaderbaar en betrouwbaar zijn, helder communiceren en onze afspraken nakomen. We bieden digitale zelfservice waar dat kan en zijn persoonlijk waar het moet. Op het gebied van veiligheid willen we werken vanuit vertrouwen, maar tegelijkertijd ook fraude aanpakken.

In 2025 richten we ons op onderstaande ambities:

1. We zijn een betrouwbare, toegankelijke en veilige gemeente.
2. De gemeente Berg en Dal is een prettige en veilige omgeving om te wonen, te werken en te recreëren.

Regulier werk

Ons team Contact Centrum Berg en Dal (CCB) heeft het meeste contact met de inwoners. Het grootste deel van het werk bestaat uit dagelijkse dienstverlening zoals het verlenen van vergunningen, reisdocumenten, subsidies, het versterken van de Basisregistratie Personen (BRP)-kwaliteit. En we zorgen ervoor dat inwoners weten waar ze terecht kunnen met hun vragen.

We werken aan een goede crisisbeheersing, door onder andere het regionaal beleidsplan 2024-2027 van de Veiligheidsregio Gelderland Zuid (VRGZ) uit te voeren.

Samenwerken

Een aantal taken hebben we uitbesteed aan samenwerkingspartners zoals de veiligheidsregio Gelderland Zuid. We werken lokaal en regionaal samen op het gebied van ondermijning. Goede afspraken met onze partners zijn essentieel om hen te kunnen aanspreken op hun dienstverlening.

Wat wilden we bereiken?

Ambitie 1 De gemeente Berg en Dal is een betrouwbare, toegankelijke en veilige gemeente.

Resultaten	Inhoud	Financiën	Planning	Risico
1.1 Verhogen van de betrouwbaarheid van de dienstverlening van de gemeente.				
1.1.1 Alle medewerkers van onze gemeente werken volgens de nieuw vastgestelde visie op dienstverlening.	✓	✓	✗	✓
<u>Toelichting:</u> Het beoogde resultaat voor 2025 is nog niet behaald, omdat het project Versterken dienstverlening is opgeschaald naar een programma. Dit hebben we eerder ook aangegeven in de Najaarsnota. In dit programma hebben we gezorgd voor samenhang tussen de verschillende projecten die de dienstverlening verbeteren. De uitvoering is gestart in het 4e kwartaal van 2025 en loopt door in 2026 en 2027. Resultaten worden zichtbaar in 2026 en 2027. Wel zijn er op kleinere schaal al verbeteringen in de dienstverlening aangebracht. De projecten dragen eraan bij dat we onze dienstverlening verder ontwikkelen en verbeteren, onder meer door kaders en normen voor dienstverlening te verduidelijken en ervoor te zorgen dat deze in de praktijk goed worden toegepast.				

Resultaten	Inhoud	Financiën	Planning	Risico
1.2 We hebben (integraal) inzicht in de tevredenheid van inwoners over onze dienstverlening.				
1.2.1 We kennen de behoeften van inwoners over onze dienstverlening. We sluiten met onze dienstverlening aan bij de behoeften van onze inwoners.	✓	✓	✗	✓
<u>Toelichting:</u> Zie toelichting bij 1.1.1. In 2025 zijn we gestart met de voorbereidingen voor een nulmeting begin 2026. De uitkomsten geven inzicht in de tevredenheid van onze inwoners over onze dienstverlening. Daarnaast ontwikkelen we ook een dashboard dienstverlening. Daarmee krijgen we structureel zicht op de kwaliteit van onze dienstverlening. Deze ontwikkelingen vormen de basis voor het doorvoeren van verbeteringen.				

Resultaten	Inhoud	Financiën	Planning	Risico
1.3 We streven naar een hoog niveau van onze dienstverlening. Daarnaast willen we goed toegankelijke dienstverlening voor alle inwoners en ondernemers.				
1.3.1 We maken onze digitale diensten inzichtelijk en kijken of we verder kunnen digitaliseren.	✓	✓	✗	✓
<u>Toelichting:</u> Zoals ook aangegeven in de Najaarsnota: het geplande resultaat is in 2025 niet gerealiseerd. We digitaliseren steeds meer diensten dit onderdeel is nog in de voorbereidingsfase. Dit komt omdat de organisatie, mede door personele wisselingen, prioriteit moest geven aan de implementatie van het nieuwe zaakstelsel. Dit onderdeel sluit aan bij de Wet Modernisering elektronisch bestuurlijk verkeer (Wmbev) In 2025 hebben we onze dienstverlening verbeterd. Steeds meer zaken kunnen digitaal. Bijvoorbeeld het verlenen van toestemming door de tweede ouder bij het aanvragen van een reisdocument voor een minderjarige. Ook is de bezetting op het servicepunt in Millingen uitgebreid.				

Ambitie 2 De gemeente Berg en Dal is een prettige en veilige omgeving om te wonen, te werken en te recreëren.

Resultaten	Inhoud	Financiën	Planning	Risico
2.1 Een veilige gemeente waar wet- en regelgeving wordt nageleefd en waar we ondermijnende activiteiten bestrijden.				
2.1.1 We hebben zicht op wat er in onze gemeente (dorpen en buitengebied) gebeurt.	✓	✓	✓	✓
<u>Toelichting:</u> We hebben integrale controles uitgevoerd. En op basis van (politie)rapportages waar nodig bestuurlijke maatregelen genomen. Denk daarbij aan een tijdelijke sluiting van een pand of het opleggen van een last onder dwangsom. Daarnaast is het provinciale convenant 'handhaven op elkaars grondgebied' met bijbehorend aanwijzingsbesluit gerealiseerd. Dat versterkt integrale controles in het buitengebied nog verder.				

2.1.2	We versterken de regionale samenwerking op het gebied van ondermijning.	✓	✓	✓	✓
<u>Toelichting:</u> We hebben de regionale samenwerking tegen ondermijning versterkt . Dit hebben we gedaan door de Werkwijze Ondermijningsteam Tweestromenland (OTSL) te actualiseren en verder uit te werken. Daarnaast hebben we in 2025 het document 'Basisnormen integriteit en weerbaarheid tegen ondermijning' opgesteld. Dit deden we samen met provincie, gemeenten en partners.					

Resultaten		Inhoud	Financiën	Planning	Risico
2.2 Als gemeente zijn we voorbereid op een eventuele crisis.					
2.2.1	We versterken de samenwerking tussen gemeente en de Veiligheidsregio en zijn als gemeente voorbereid op een crisissituatie of ramp.	✓	✓	✓	✓
<u>Toelichting:</u> De doelen en resultaten bij de begroting 2025 gingen over de lokale inzet in de crisisorganisatie. De is inmiddels grotendeels op orde, vandaar dat u hierboven 4 groene vinkjes ziet staan. We hebben in 2025 veel nieuwe collega's getraind binnen de lokale crisisorganisatie. Daardoor is de personele bezetting op orde. Wel vraagt de bedrijfscontinuïteit bij een crisis nog om een snelle opvolging. Zodat collega's en inwoners weten wat er van hen wordt verwacht. Bijvoorbeeld bij een grote stroomstoring. Daarnaast is in 2025 het project Maatschappelijke Weerbaarheid gestart, deze vraagt nog extra inzet. We zijn hierbij nog afhankelijk van de regionale plannen.					

Wat heeft het gekost?

Bedragen x € 1.000

	Rekening 2024	Begroting 2025 Primair	Begroting 2025 Actueel	Rekening 2025	Verschil Begroting Rekening
Lasten	-34.483	-24.048	-31.220	-34.301	-3.081
Baten	99.934	87.968	108.652	102.717	-5.935
Totaal programma	65.450	63.920	77.432	68.417	-9.015

Algemene dekkingsmiddelen

Wij willen een financieel gezonde gemeente zijn voor nu en in de toekomst. Dit betekent dat wij een verantwoord financieel beleid voeren met sluitende begrotingen. Daarbinnen maken we ruimte voor noodzakelijke en gewenste veranderingen van beleid en het opvangen van onvoorziene omstandigheden. Wij maken steeds de afweging tussen onze bestuurlijke ambities en de daarvoor beschikbare middelen.

Hieronder staat een overzicht van de algemene dekkingsmiddelen met een toelichting per onderdeel.

Bedragen x € 1.000

Omschrijving	Rekening 2024	Begroting 2025 Primair	Begroting 2025 Actueel	Rekening 2025	Verschil Begroting Realisatie 2024
Lokale heffingen					
- OZB	6.979	7.272	7.377	7.220	-157
- Toeristenbelasting*	819	725	725	744	19
- Forensenbelasting*	30	30	30	33	3
- BIZ-belasting*	42	46	46	47	1
- Uitvoeringskosten*	-1.102	-993	-993	-855	138
Totaal lokale heffingen	6.768	7.081	7.186	7.190	4
Algemene uitkering					
- uitkering	73.907	75.018	79.644	79.853	209
- uitvoeringskosten	-14	-19	-19	-19	0
Totaal algemene uitkering	73.893	75.000	79.625	79.834	209
Dividend					
- opbrengsten	223	223	259	259	0
- kosten	-5	-5	-5	-5	0
Totaal dividend	218	218	254	254	0
Saldo financieringsfunctie	1.091	-154	829	891	61
Overige dekkingsmiddelen					
- Post onvoorzien	-	-25	-	-	-
- Stelposten / diversen	-	-108	-	-	-
- Saldo kapitaallasten	285	1.021	396	396	-0
- Vennootschapsbelasting	17	-	-	7	7
- Diversen	-	-	-	-	-
Totaal overige dekkingsmiddelen	302	888	396	403	7
Totaal algemene dekkingsmiddelen	82.272	83.033	88.290	88.572	282
Mutaties op reserves					
- toevoeging aan	-11.732	-345	-8.614	-9.897	-1.282
- onttrekking aan	14.999	1.632	17.842	11.693	-6.149
Totaal reserves	3.266	1.287	9.228	1.796	-7.432
Batig resultaat	8.901	-1.094	5.673	7.389	1.716

* De BIZ-belasting, toeristenbelasting en forensenbelasting met de daarbij horende uitvoeringskosten zijn vermeld bij programma 3 Onze gemeente. Dit is verplicht op grond van het BBV.

Lokale heffingen

Onder de lokale heffingen verstaan we de Onroerende zaakbelastingen, Toeristenbelasting, Forensenbelasting en de BIZ-belasting. Voor een verdere toelichting verwijzen we naar de paragraaf "Lokale heffingen".

De uitvoeringskosten zijn in het overzicht apart zichtbaar gemaakt. Dit om de ontwikkeling van de opbrengsten goed zichtbaar te maken.

Algemene uitkering

De belangrijkste inkomstenbron van de gemeente is de uitkering die wij ontvangen van het Rijk uit het Gemeentefonds. Deze algemene uitkering is berekend op basis van de meest actuele gegevens voor onze gemeente, zoals aantallen inwoners, uitkeringsgerechtigden enzovoort.

In 2025 zijn ook afrekeningen over oude jaren verantwoord. De raming is gebaseerd op de septembercirculaire 2025. Het voordelige verschil ten opzichte van de actuele begroting is als volgt te verklaren:

• afrekening oude jaren (2023-2024)	€ 241.000
• aanpassing diverse maatstaven 2025	€ - 32.000
Totaal verschil begroting - rekening	€ 209.000

Dividend

Het verantwoorde bedrag van € 258.000 betreft de dividenduitkering over 2024 die we van de BNG ontvangen.

Saldo financieringsfunctie

In de regelgeving is het saldo van de financieringsfunctie apart vermeld als onderdeel van de algemene dekkingsmiddelen. Onder dit saldo wordt verstaan: het saldo van de kosten en opbrengsten die samenhangen met het uitzetten en opnemen van geld, en de renteopbrengsten van de eigen financieringsmiddelen. De eigen financieringsmiddelen zijn de reserves en voorzieningen. Het saldo bedroeg in 2025 € 891.000.

Overige algemene dekkingsmiddelen

Vennootschapsbelasting

De gemeente moet belasting afdragen over de winst die ze met "commerciële activiteiten" maakt. Met commerciële activiteiten worden in dit verband activiteiten bedoeld, die zowel door de gemeente als door ondernemers (kunnen) worden verricht. Te denken valt hierbij aan de grondexploitatie. In 2025 hebben we per saldo € 7.000 vennootschapsbelasting ontvangen. We hebben een vermindering ontvangen over 2024 en een voorschot betaald voor 2025.

Onvoorzien/ stelposten

In de begroting 2025 hadden we een stelpost opgenomen onvoorziene uitgaven. Hieronder vindt u een overzicht van de inzet van de stelpost en de post onvoorzien.

Bedragen x €1.000

Begrotingswijziging	Toelichting	Bedrag
<u>Post onvoorzien</u>		
Primaire begroting	Beginstand van de stelpost onvoorzien	-25
20e wijz.2025/ NJN 2025	Subsidie dorpshuis De Sprong	25
Eindstand stelpost onvoorzien		-

Overhead

Wat is overhead?

De commissie BBV legt de overhead uit als alle kosten die samenhangen met de sturing en ondersteuning van de medewerkers in het primaire proces. Het primaire proces zijn de kerntaken van de gemeente. Dit zijn de producten en diensten waarmee we de inwoner helpen. Alle kosten die we maken bij de sturing en ondersteuning hiervan zijn dus overheadkosten.

In de begroting verzamelen we de kosten zoveel mogelijk op het programma waar ze horen. De overheadkosten verdelen we niet over de programma's. Deze kosten verzamelen we op een apart taakveld overhead, zodat ze beter zichtbaar zijn. Hieronder staat het overzicht overhead met een toelichting.

Bedragen x € 1.000

Overhead	Rekening 2024	Begroting 2025 Primair	Begroting 2025 Actueel	Rekening 2025
1. Loonkosten overhead	-7.778	-7.685	-7.016	-7.979
2. ICT-kosten	-2.950	-2.796	-3.095	-3.157
3. Huisvestingskosten	-595	-685	-649	-603
4. Uitbestedingskosten bedrijfsvoering	-1.905	-2.618	-1.763	-2.230
Totaal	-13.228	-13.784	-12.523	-13.969
Toerekening aan projecten/grondexploitatie	420	459	459	444
Overhead ten laste van exploitatie	-12.809	-13.325	-12.064	-13.525

Toerekening aan projecten/grondexploitatie

Een deel van de overheadkosten rekenen we toe aan de projecten/grondexploitatie. Deze overheadkosten drukken daardoor niet op het begrotingssaldo.

Opslag overhead

De overheadkosten worden niet verdeeld, maar moeten in de begroting apart zichtbaar gemaakt worden. Dat gebeurt in dit programma.

De kosten die we doorrekenen aan de programma's mogen alleen nog maar zogenaamde directe kosten zijn en dat is overhead niet.

Bij het berekenen van kostendeckendheid (bij tarieven) mogen we echter wel een opslag voor overhead meenemen, zodat de kosten juist en volledig zijn. De kosten worden dan verhoogd met een percentage voor de overhead.

Bij de begroting is het opslagpercentage voor 2025 berekend op 86,44%.

Voor meer informatie over de organisatie en de bedrijfsvoering verwijzen we naar de paragraaf Bedrijfsvoering.

Verbonden partijen

	Bank Nederlandse gemeenten
	Groene Metropoolregio Arnhem Nijmegen
	Munitax Gemeentelijk belastingkantoor
	Veiligheidsregio Gelderland Zuid

Paragrafen

Lokale heffingen

Deze paragraaf gaat over de belastingen en heffingen die een gemeente mag innen. We gaan in op de volgende onderdelen:

- de verwachte (geraamde) belastinginkomsten
- het beleid over de lokale heffingen
- een overzicht van de diverse heffingen
- een beschrijving van het kwijtscheldingsbeleid
- een aanduiding van de lokale lastendruk

De gemeente mag een aantal belastingen en heffingen innen. Deze gemeentelijke belastingen en heffingen maken voor ongeveer 16% deel uit van de gemeentelijke inkomsten. We maken in het gemeentelijk belastinggebied onderscheid tussen:

- belastingen, dit zijn onder andere de onroerendezaakbelastingen (OZB), BIZ-belasting, toeristenbelasting en forensenbelasting: De opbrengst hiervan is niet gekoppeld aan bepaalde diensten die wij aanbieden. Het is een algemeen dekkingsmiddel.
- bestemmingsheffingen, zijn heffingen die gekoppeld zijn aan een bepaalde dienst van de gemeente. Dit zijn bijvoorbeeld de afvalstoffenheffing, rioolheffing en leges.

Beleid en belastinginkomsten

De regels met betrekking tot belastingen leggen we vast in een zogenaamde verordening. De gemeenteraad heeft in december 2024 de verordeningen voor 2025 vastgesteld.

Bij het opstellen van de begroting 2025 is uitgegaan van de volgende punten. Deze zijn door de gemeenteraad vastgesteld in de Kaderbrief 2025.

- De OZB stijgt met 3,8% inflatiecorrectie.
- We gaan ervan uit dat de afvalstoffenheffing, rioolheffing, het rioolaansluitrecht en de leges 100% kostendekkend zijn. Dit betekent dat de opbrengsten en kosten aan elkaar gelijk zijn.
- Bij de Begroting 2020 is besloten om de tarieven voor de Toeristenbelasting in de jaren 2022-2026 gelijk te houden en de investeringen in de sector onaangetast te laten. Daarom wijzigen de tarieven voor de toeristenbelasting in 2025 niet.
- Voor de forensenbelasting sluiten we aan bij ons gemeentelijk beleid over de toeristenbelasting. De tarieven voor 2025 blijven dus gelijk aan 2024.
- Voor de Bedrijfs Investerings Zone Belasting (BIZ) is een uitvoeringsovereenkomst aangegaan met de Vereniging BIZ Groesbeek Centrum voor een periode van 5 jaar. Deze is per 1-1-2022 verlengd met 5 jaar. De tarieven zijn gelijk gebleven. Ook voor Vereniging BIZ Millingen Centrum is een uitvoeringsovereenkomst aangegaan voor een periode van 4 jaar. Deze is verlengd per 1 januari 2025. De tarieven blijven gelijk.

Munitax voert voor onze gemeente de belastingwerkzaamheden en de Wet Waardering Onroerende Zaken (Wet WOZ) uit. Munitax is het gemeenschappelijk belastingkantoor waar wij bij zijn aangesloten. Munitax verzendt de belastingaanslagen.

Hieronder vindt u een overzicht van de verwachte (geraamde) belastinginkomsten voor de jaren 2025 en de gerealiseerde inkomsten 2024 en 2025.

Bedragen x € 1.000

	Rekening 2024	Begroting 2025 Actueel	Rekening 2025	Verschil Begroting- Rekening
Onroerendezaakbelasting	6.979	7.377	7.220	-157
Toeristenbelasting	819	725	744	19
Forensenbelasting	30	30	33	3
Afvalstoffenheffing (inclusief huisvuilzakken)	4.500	4.552	4.563	11
Rioolheffing	4.299	4.339	4.346	7
Marktgelden	8	16	13	-3
Grafrechten	65	75	65	-10
BIZ-belasting	42	46	47	1
Leges	2.294	2.247	2.292	45
Totaal belastinginkomsten	19.036	19.408	19.324	-84

In vergelijking met de verwachte opbrengsten 2025 is de werkelijke belastingopbrengst ongeveer 0,4% lager dan verwacht.

Kostendekkendheid

Afvalstoffenheffing

Wij brengen afvalstoffenheffing in rekening op grond van de Wet milieubeheer. Belastingplichtig is degene, van wie de gemeente het huishoudelijk afval moet inzamelen.

De tarieven voor de afvalstoffenheffing zijn voor 2025 gestegen met ongeveer 1,2%. De verwachte opbrengst in 2025 was € 4.300.269. Daarmee komt de kostendekkendheid van de afvalstoffenheffing uit op 100%. Dit betekent dat we met de totale opbrengsten 100% van de kosten kunnen betalen. Het verschil tussen de werkelijk gerealiseerde lasten en baten is € - 62.047. Dit bedrag is in 2025 uit de voorziening afval gehaald.

Op basis van de begroting 2025 was de verwachting dat we een bedrag van € 278.000 uit de voorziening afval zouden halen. Dit bleek niet nodig. Dat betekent dat er nog geld in de voorziening zit. Dit kunnen we inzetten voor het jaar 2027.

Afvalstoffenheffing

7.3 Afval incl btw	-5.014.383
6.3 Kwijtschelding incl btw	-174.720
0.4 Overhead	-279.266
7.2 Voorziening afval	62.047
Overige opbrengsten	<u>1.085.158</u>
Totale kosten	-4.321.164
Opbrengst afvalstoffenheffing	4.321.164
Totale opbrengst afvalstoffenheffing	4.321.164
Dekking	100,00%

Rioolheffing

De gemeente moet zorgen voor de afvoer van het stedelijk afvalwater (rioolwater) en hemelwater (regenwater). De kosten betalen we uit de rioolheffing.

In oktober 2020 is het Gemeentelijk RioleringsPlan (GRP) 2021-2025 vastgesteld. De tarieven voor 2025 zijn verhoogd met de inflatiecorrectie (+3,8%), zoals in het GRP is afgesproken.

De totale opbrengst voor 2025 was begroot op € 4.667.000. Op basis van de begroting is de rioolheffing 100% kostendekkend. Dit betekent dat de kosten net zo hoog zijn als de inkomsten. Het verschil tussen de werkelijk gerealiseerde lasten en baten is € 24.879. Dit bedrag is in 2025 gestort in de voorziening 'egalisatie riolering'.

Rioolheffing

7.2 Riolering incl btw	-3.548.686
7.2 Overige opbrengsten	61.944
7.2 Dotatie aan voorziening	-24.879
0.9 Onttrekking reserve	42.925
5.7 Natuurlijk groen incl btw	-109.747
6.3 Kwijtschelding incl btw	-174.720
2.1 Schoonhouden wegen incl btw	-87.929
0.4 Overhead	<u>-504.902</u>
Totale kosten	-4.345.993
Opbrengst Rioolheffing	4.345.992
Totale opbrengst Rioolheffing	4.345.992
Dekking	100%

Rioolaansluitrecht

We hanteren een vast tarief als we een standaard aansluiting op het riool moeten maken. Uitgangspunt hierbij is dat we met de opbrengsten de kosten kunnen betalen. In 2025 was het dekkingspercentage 89%.

Rioolaansluitrecht

7.2 Huisaansluitingen incl btw	-15.951
0.4 Overhead	<u>-616</u>
Totale kosten	-16.567
Leges	14.828
Totale opbrengsten	14.828
Dekking	89%

Marktgelden

In de marktgeldverordening staan de gemeentelijke regels over de markt. De tarieven voor 2025 zijn verhoogd met 3,8% (inflatie).

Het dekkingspercentage, inclusief de inkomsten uit staangelden, is 41%. Dit betekent dat we met de totale opbrengsten (€ 12.721 in 2025), 41% van de kosten (€ 31.157) konden betalen. Er is dus een tekort van € 18.436.

Marktgelden	
3.3 Kosten markten	-30.446
0.4 Overhead	-9.146
3.3 Overige opbrengsten	<u>8.436</u>
Totale kosten	-31.157
Opbrengst marktgelden	12.721
Totale opbrengst marktgelden	12.721
Dekking	41%

Lijkbezorgingsrechten/Grafrechten

Met de opbrengst uit de begraafrechten betalen we de kosten van het begraven en het onderhouden van de begraafplaatsen. Voor 2025 zijn de tarieven verhoogd met 3,8% (inflatie).

De verwachte opbrengst voor 2025 was € 75.000. Volgens de begrotingsgegevens kwam het dekkingspercentage uit op 39%. Het werkelijke dekkingspercentage over 2025 is 35%. Het gevolg is een tekort op de exploitatie van ruim € 122.000.

Begraafplaatsrechten	
7.5 Kosten begraafplaatsen	-154.220
0.4 Overhead	-33.498
7.5 Overige opbrengsten	<u>6.616</u>
Totale kosten	-187.718
Opbrengst lijkbezorgingsrechten	65.467
Totale opbrengsten	65.467
Dekking	35%

Leges

Op basis van de legesverordening worden de rechten geheven van degenen die gebruik maken van de diensten, beschikbaar gesteld door het gemeentebestuur. De Tarieventabel bij de verordening is conform het VNG-model ingedeeld in drie titels zijnde:

Titel 1 Algemene dienstverlening;

Titel 2 Dienstverlening vallende onder fysieke leefomgeving/omgevingsvergunningen;

Titel 3 Dienstverlening vallend onder Europese dienstenrichtlijnen.

De verbijzondering van onderwerpen binnen de titels zijn terug te vinden in de Legesverordening.

In artikel 229b van de Gemeentewet is bepaald dat de tarieven zodanig moeten zijn vastgesteld dat de geraamde baten van de rechten niet uitgaan boven de geraamde lasten.

Daar waar rijksnormen of maximumtarieven gelden (zoals bij reisdocumenten), zijn deze leidend. De overige tarieven in de legesverordening worden - los van overige wijzigingen van de legesverordening - voor 2025 zijn verhoogd met een inflatiecorrectie van 3,8%.

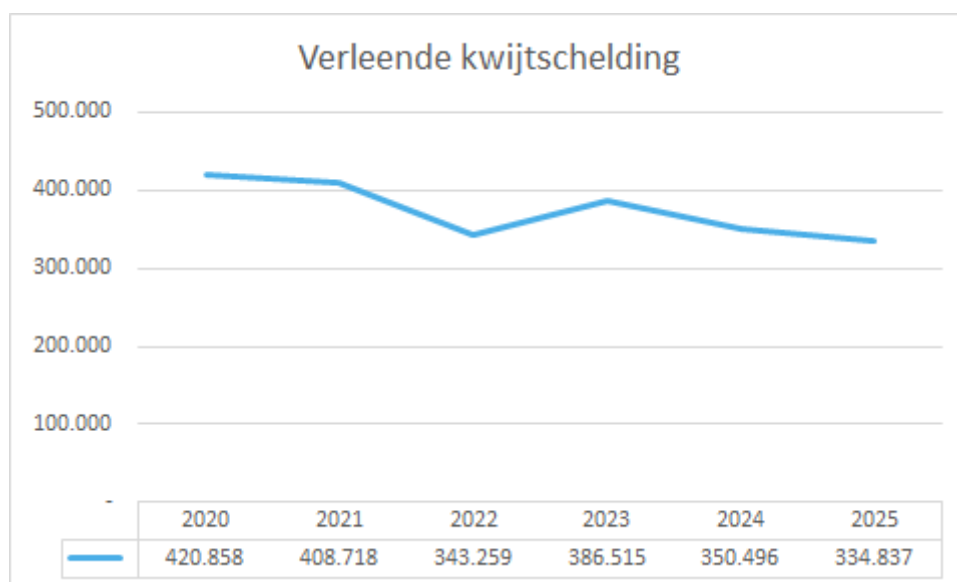
De totale legesopbrengst over 2025 is € 45.000 hoger dan begroot. De belangrijkste oorzaken van dit verschil zijn:

- diverse leges burgerzaken € + 100.000
- leges omgevingsvergunningen € - 129.000

Legesverordening Hoofdstuk	Directe kosten	Loon- kosten	Overhead	Opbrengst	Kosten- dekkendheid
1. Algemene dienstverlening	-807.886	-	-369.904	872.446	74%
2. Dienstverlening en besluiten in het kader van Omgevingswet	-2.386.097	-	-192.719	1.409.692	55%
3. Dienstverlening vallend onder de Dienstenrichtlijn en niet vallend onder Hoofdstuk 2	-37.810	-	-31.191	14.513	21%
Totaal legesverordening	-3.231.793	-	-593.814	2.296.651	60%

Kwijtscheldingsbeleid

Het is voor belastingplichtigen mogelijk om voor de onroerendezaakbelastingen, afvalstoffenheffing en de rioolheffing kwijtschelding aan te vragen. In onderstaande grafiek ziet u hoeveel kwijtschelding er de afgelopen jaren is verleend. In 2025 is voor een bedrag van € 335.000 kwijtschelding verleend. Ruim 66% hiervan is automatisch verleend.

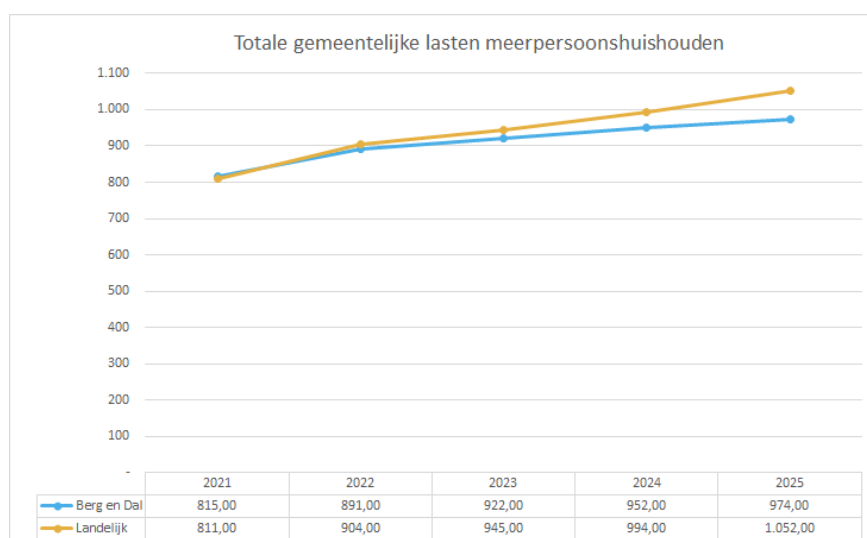
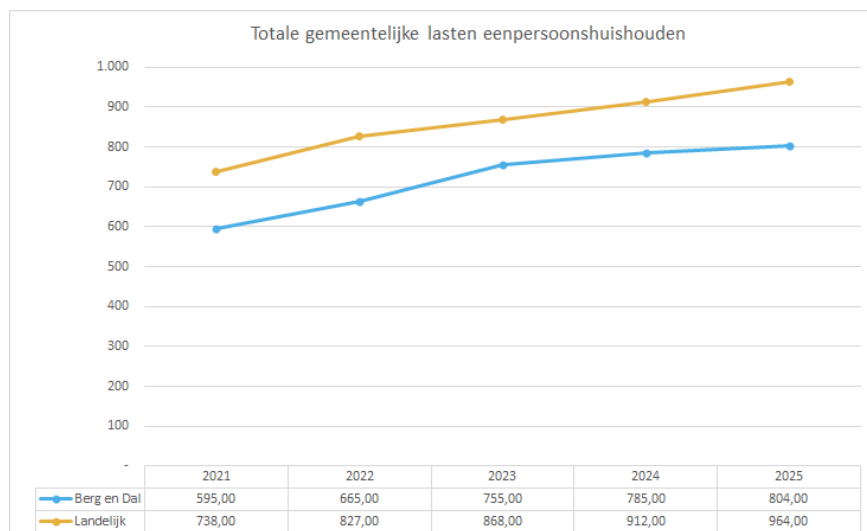
Of de aanvrager in aanmerking komt voor kwijtschelding hangt af van zijn persoonlijke financiële situatie. Wij verlenen kwijtschelding als aan alle voorwaarden voor kwijtschelding is voldaan. In onze gemeente hanteren wij de zogenaamde 100 procent kwijtscheldingsnorm. Dit betekent dat mensen met een inkomen op bijstandsniveau, zonder vermogen, altijd in aanmerking komen voor kwijtschelding.

Belastingkantoor Munitax regelt voor ons de uitvoering van het kwijtscheldingsbeleid. Zij maken voor het verlenen van geautomatiseerde kwijtschelding gebruik van de informatie van het landelijk Inlichtingenbureau. Aan de hand van gegevens van het UWV, de Belastingdienst en de RDW toetst dit bureau welke huishoudens in aanmerking komen voor kwijtschelding. Afhankelijk van het toetsingsresultaat wordt het recht op kwijtschelding wel/niet ambtshalve verleend.

Lokale lastendruk

De belastingen en heffingen die inwoners betalen, verschillen per persoon. Toch bestaat de behoefte om gemeenten te vergelijken. Voor die vergelijking maken we gebruik van de gemeentelijke lastendruk. Hierbij gaan we uit van een standaardsituatie met de tarieven van onze gemeente. In de berekening van de lastendruk houden we rekening met de Onroerende-zaakbelastingen, Afvalstoffenheffing en Rioolheffing.

In de grafieken hieronder zijn de totale lasten in vergelijking met het landelijk gemiddelde weergegeven voor een eenpersoonshuishouden en een meerpersoonshuishouden. De belastingen in Berg en Dal stijgen minder hard dan het landelijk gemiddelde.

Weerstandsvermogen en risicobeheersing

Het weerstandsvermogen is het vermogen van de gemeente om onverwachte, hoge kosten op te kunnen vangen, zonder dat de uitvoering van taken en de bedrijfsvoering in gevaar komen. Het weerstandsvermogen geeft aan hoe sterk de financiële positie van de gemeente is. Voor het beoordelen van de "weerstand" is inzicht nodig in de omvang en de achtergronden van de risico's en de aanwezige weerstandscapaciteit. Het gaat hierbij alleen om risico's waarvoor geen of wellicht onvoldoende verzekeringen zijn afgesloten, voorzieningen zijn gevormd of budgetten beschikbaar zijn. In deze paragraaf gaan wij in op onze risico's en het vermogen om deze risico's op te kunnen vangen.

Risicoregister

In het risicoregister maken we een overzicht van alle bekende risico's binnen de organisatie. Deze beoordelen en analyseren we om te bepalen hoe we met deze risico's om willen gaan. Voor elk risico wordt een risicoscore bepaald. De risico's zijn per categorie: aansprakelijkheid, eigendommen, bedrijfsvoering en financieel, bij elkaar opgeteld om een totaalbeeld van de risico's te geven. Om de grootste risico's inzichtelijk te maken zijn risico's met een financieel belang vanaf € 100.000 hieronder verder toegelicht.

Bedragen x € 1.000	
Categorie	Risico
1. Aansprakelijkheid	49
2. Eigendommen	151
3. Bedrijfsvoering	470
4. Financieel	3.860
Totaal risico's	4.530

Afwezigheid personeel wegens ziekte of anderszins

Kennis en kunde zijn (tijdelijk) niet beschikbaar waardoor de kwaliteit van de organisatie en de door de organisatie geleverde producten lager worden. Uitgangspunt bij ziekteverzuim is een interne oplossing en geen externe inhuur, afhankelijk van de duur van de afwezigheid en taak. Totstandkoming inschatting: loonsom € 24.180.031 x 5,40% (bron: loonsom begroot 2026; ziekteverzuimpercentage over 2024) = € 1.305.722 Binnen het ziekteverzuim van 5,4% wordt ongeveer 25% vervangen. Dit maakt het financiële risico € 326.000.

WMO-begeleiding en Jeugdhulp

De ramingen 2026 hebben we zo realistisch mogelijk ingeschat. We lopen het risico dat de aanvragen en de duur van de zorg nog meer toenemen. Daarnaast is er onzekerheid vanwege de transformatie naar specialistische voorzieningen en aanhoudende krapte op de arbeidsmarkt. De hervormingsagenda jeugd moet leiden tot maatregelen die de kosten van jeugdhulp beperken vanaf 2028. Het is onduidelijk wat dit (financieel) voor ons betekent. We schatten het risico in op 15% van € 16.634.000 en de kans hierop op 50%. Dit maakt het financiële risico € 1.248.000.

Hulp bij het huishouden

De tarieven voor hulp bij het huishouden zijn onderbouwd en reëel. De kosten ramen we € 4.100.000 voor 2026. Hierbij is rekening gehouden met recente cao-wijzigingen en een toename van aanvragen met 5%. Er is onzekerheid over de tarieven en onzekerheid of we gaan inlopen op achterblijvende bestedingen, door meer gecontracteerde aanbieders waarmee we beter kunnen voldoen aan alle aanvragen. Het risico dat de kosten verder toenemen ramen we op 5% van € 4.100.000. De kans hierop schatten we in op 50%. Dit maakt het financiële risico € 103.000.

Toename aanvragen bijzondere bijstand/armoedebestrijding

De uitgaven ramen we op € 2.320.000. Het risico dat de uitgaaf verder stijgt is aanwezig. Dit risico schatten we in op 25% en de kans hierop op 25%. Dit maakt het financiële risico € 145.000

GGD

In de begroting 2025 van de GGD is rekening gehouden met een gemeentelijke bijdrage.

We lopen het risico dat het begrotingsbudget van de GGD niet toereikend is en wij als gemeente daarom meer moeten betalen dan oorspronkelijk begroot. We schatten de kans dat de GGD over het budget heen gaat in op 50%. We verwachten dat als dit gebeurt het zal gaan om een overschrijding van 10% op het totale budget dat wij bijdragen aan de GGD. Dit maakt het financiële risico € 118.000.

MGR Werkbedrijf en ICT

De risico's van het Werkbedrijf zijn berekend in de begroting van het Werkbedrijf. Aangezien het Werkbedrijf geen algemene reserve mag aanhouden, moet elke gemeente haar risicodeel in de begroting opnemen. Het risico schat de MGR in op € 4.335.000. Ons aandeel bedraagt daarin ongeveer € 114.000.

Verduurzamen gemeentelijk vastgoed 2040 energieneutraal

Voor de verduurzaming van gemeentelijke en maatschappelijke panden voeren we een 0-meting uit. Aan de hand van de uitkomst van deze 0-meting berekenen we de kosten voor de uit te voeren maatregelen. De verduurzamingsplannen voeren we gefaseerd uit tot 2040. Het bedrag dat nodig is voor het verduurzamen van het vastgoed is nog niet bekend. Daarnaast kan uitvoering van dit programma tot extra huisvestingskosten leiden. Het risico wordt ingeschat op € 5.000.000 met een kans van 10%. Het financiële risico is daarmee € 500.000.

Prijsontwikkeling energie

Met betrekking tot de kosten voor energie bestaat een afhankelijkheid van de energieleverancier over mogelijke prijsverhogingen. We proberen de kosten zo goed mogelijk in te schatten. Het financiële risico schatten we op € 105.000.

Prijsontwikkelingen investeringen

In het Meerjareninvesteringsplan van de begroting 2026 is voor de periode 2026-2029 een investering van € 62,4 miljoen opgenomen. Dit bedrag is gebaseerd op de laatst bekende prijsgegevens. We ontvangen geregeld signalen dat de prijzen blijven stijgen door onder meer tekort van materialen en grote vraag naar materialen. Ook werken de stijgingen van lonen en energiekosten nog steeds door in de prijzen. De kapitaallasten bedragen in 2029 ruim € 2,6 miljoen. We schatten het risico in op 20% van deze kapitaallasten. Bij de jaarrekening 2025 gaan we uit van de informatie van de begroting 2026 bij dit onderdeel. Het financiële risico is daarmee € 527.000.

Algemene uitkering

In de begroting 2026 is de meicirculaire 2025 de basis voor de berekening van de algemene uitkering. We hebben de WOZ-waardes bijgesteld volgens de overzichten van Munitax tot en met 1 juli 2025 en deze waardes geïndexeerd. Het financieel ravijn dat in 2026 zou intreden is vertraagd en gedempt. De opschalingskorting die tot 2026 bevroren was, is vanaf 2026 afgeschaft. Overschotten (of tekorten) uit het BTW-Compensatiefonds (BCF) worden toegevoegd (of onttrokken) aan de algemene uitkering. Het is toegestaan om het overschot van 2024 vanaf 2026 structureel op te nemen, maar dit is onzeker. Wij ramen toch het overschot op basis van de gerealiseerde overschotten 2024. Dit is in overeenstemming met het advies van het ministerie van BZK.

Vooralsnog schatten we het totale risico met betrekking tot de algemene uitkering in op 2,5% van € 78,6 miljoen is € 1.964.000. De kans hierop is 25%. Waarmee het financiële risico € 491.000 is.

Bij de jaarrekening 2025 gaan we uit van de informatie van de begroting 2026 bij dit onderdeel. Er volgt binnenkort (april 2026) een herijking van het gemeentefonds van de algemene uitkering. Dit naar aanleiding van onderzoeken van het ROB. Waarschijnlijk is er bij de meicirculaire 2026 meer duidelijkheid of we een voor- of nadeelgemeente zijn.

Wijzigingen

Zoals ook gemeld in de jaarrekening 2024 zijn de volgende twee grote risico's gewijzigd ten opzichte van de begroting 2025. Deze wijzigingen hebben een grote impact op de weerstandsratio en zijn daarom hieronder beschreven:

Schadeclaims

Voorgaande jaren hebben we het risico op schadeclaims opgenomen in het risicoregister. Hiervoor was een financieel risico van € 200.000 opgenomen. Omdat we verzekerd zijn voor schadeclaims is dit risico verwijderd uit het risicoregister.

Garanties en borgstellingen

Het risico voor garanties en borgstellingen is bijgesteld ten opzichte van voorgaande jaren. De gemeente staat garant voor enkele aan en door stichtingen en verenigingen verstrekte geldleningen. Eerder werd ook het risico dat wij dragen als achtervang voor leningen aangegaan door woningcorporaties meegenomen in dit onderdeel. Gezien de ervaringen en de regelgeving hierover lopen we op dit terrein nauwelijks risico. Per 1 augustus 2021 is de generieke achtervangovereenkomst van toepassing. Hierdoor is het risico dat het WSW een beroep moet doen op de gemeentelijke achtervang nog verder beperkt. We schatten dit onderdeel van het risico daarom in als nihil. Het risico op garanties en borgstellingen is daarmee zo klein geworden dat deze niet meer boven de rapportagegrens van € 100.000 uitkomt.

Weerstandscapaciteit

De weerstandscapaciteit geeft aan welke middelen wij beschikbaar hebben om eventuele tegenvallers op te vangen, zonder dat dit ten koste gaat van de uitvoering van bestaande zaken. De weerstandscapaciteit is onderverdeeld in structureel en incidenteel. De totale weerstandscapaciteit van de gemeente ziet er als volgt uit:

Bedragen x € 1.000	
Onderdeel	Bedrag
<u>Structurele weerstandscapaciteit</u>	
1. onbenutte belastingcapaciteit	5.350
2. post onvoorzien	-
3. vrije begrotingsruimte	-
4. structurele bezuinigingsmogelijkheden	-
Totaal structurele weerstandscapaciteit	5.350
<u>Incidentele weerstandscapaciteit</u>	
1. algemene reserve	28.390
2. bestemmingsreserves	-
3. stille reserves (overwaarde gemeentelijke bezittingen)	279
4. incidentele bezuinigingsmogelijkheden	-
Totaal incidentele weerstandscapaciteit	28.669
Totaal weerstandscapaciteit per 31-12-2025	34.019

Weerstandsvermogen

Op basis van het risicoprofiel en de inventarisatie van de weerstandscapaciteit bepalen wij ons weerstandsvermogen. Het weerstandsvermogen drukken wij uit in een verhoudingsgetal.

Ratio weerstandsvermogen	Betekenis
$> 2,0$	Uitstekend
$1,4 < x < 2,0$	Ruim voldoende
$1,0 < x < 1,4$	Voldoende
$0,8 < x < 1,0$	Matig
$0,6 < x < 0,8$	Onvoldoende
$< 0,6$	Ruim onvoldoende

Op basis van de jaarrekening 2025 ziet de weerstandsratio er als volgt uit:

		Rekening 2025	Begroting 2025	Rekening 2024	Begroting 2024	Rekening 2023
Ratio	$\frac{34.019}{4.530} =$	7,51	6,41	7,62	6,55	7,02
weerstandsvermogen						

Een weerstandsratio hoger dan 2 is uitstekend. Met een weerstandsratio van 7,51 beschikken wij op dit moment dus over een uitstekend weerstandsvermogen. Er zijn ruim voldoende middelen om de in beeld gebrachte risico's op te kunnen vangen.

De weerstandsratio is gestegen ten opzichte van de begroting van 2025. Dit komt met name door de daling van de risico's. Zie de toelichting bij de risico's. Deze ontwikkeling zorgt voor een hogere weerstandsratio.

Financiële kengetallen

Op grond van het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten (Bbv) moeten gemeenten een vijftal financiële kengetallen opnemen in de paragraaf Weerstandsvermogen en risicobeheersing van de begroting en de jaarstukken. Het doel is om op deze wijze makkelijker inzicht te verschaffen in de financiële positie van de gemeente.

De vijf kengetallen maken inzichtelijk over hoeveel (financiële) ruimte de gemeente beschikt om structurele en incidentele lasten te kunnen dekken of op te vangen. Ze geven inzicht in de financiële weer- en wendbaarheid. Hoe de kengetallen in relatie tot de financiële positie moeten worden beoordeeld, is voorbehouden aan de raad. Hiervoor zijn geen algemene normen gegeven.

Kengetal		Rekening 2024	Begroting 2025	Rekening 2025	Normering Categorie
1a. Netto schuldquote		15%	67%	13%	A
1b. Netto schuldquote	gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen	8%	56%	5%	A
2. Solvabiliteitsratio		55%	37%	55%	A
3. Grondexploitatie		0%	0%	0%	A
4. Structurele exploitatie ruimte		3,2%	0,2%	5,1%	A
5. Belastingcapaciteit		101%	98%	98%	B

Zoals aangegeven bestaan er geen algemeen geldende of wettelijk voorgeschreven normen voor de beoordeling van de financiële kengetallen in relatie tot de financiële positie van de gemeente. Voor een afgewogen beoordeling van de financiële positie moeten de financiële kengetallen in hun onderlinge samenhang en binnen de specifieke context van de gemeente worden bekeken.

Om de beoordeling gemakkelijker te maken hebben wij in de laatste kolom van bovenstaande tabel een normering opgenomen. Deze normering is gelijk aan de normen die de provincie Gelderland in het kader van haar financiële toezicht functie hanteert. Hierbij wordt gewerkt met de drie categorieën 'A', 'B' en 'C'. Aan deze categorieën is geen kwalificatie gegeven, omdat normering in eerste instantie door de gemeente zelf plaats dient te vinden. Wel kan over het algemeen worden gesteld, dat categorie A het minst risicovol is en categorie C het meest.

In samenhang geven de kengetallen een positief beeld van de financiële positie van de gemeente Berg en Dal. De schuldpositie is op een aanvaardbaar niveau, er is sprake van enige onbenutte belastingcapaciteit en het weerstandsvermogen is uitstekend zodat wij in staat zijn om eventuele financiële tegenvallers op te kunnen vangen.

Onderhoud kapitaalgoederen

In deze paragraaf beschrijven we op welke wijze wij onze kapitaalgoederen beheren.

1. Wegen
2. Riolering
3. Water
4. Groen
5. Gebouwen
6. Openbare verlichting
7. Speelruimten

Voor deze kapitaalgoederen beschrijven we:

- Het beleidskader;
- De financiële consequenties die uit het beleidskader voortvloeien;
- De vertaling van de financiële consequenties.

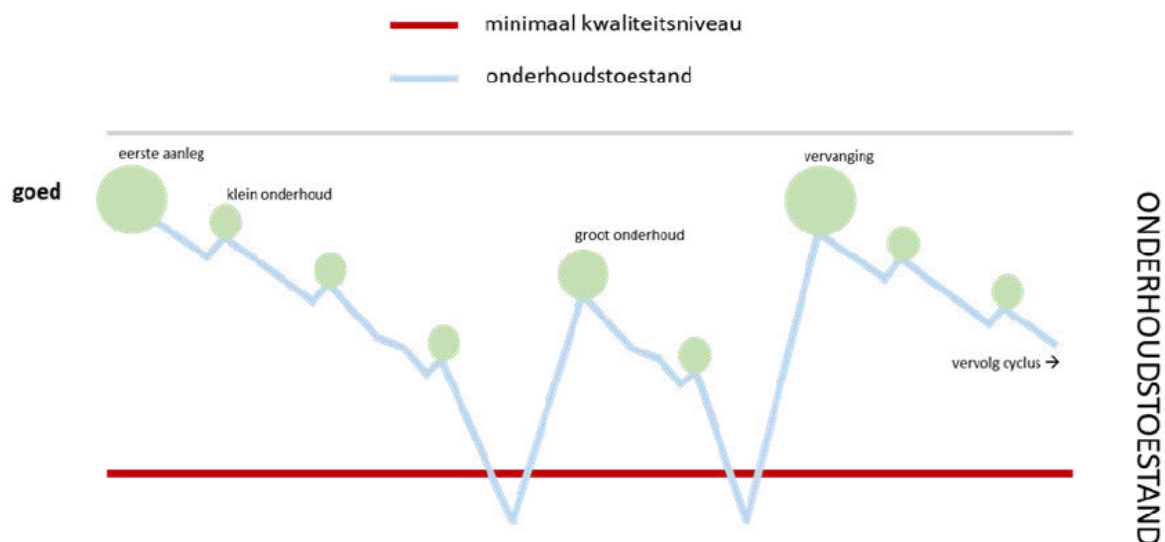
Algemeen

De gemeente heeft wegen, riolen, groen, lichtmasten, speeltuinen en gebouwen in eigendom. Dit noemen we kapitaalgoederen. De gemeente zorgt voor het onderhoud van deze kapitaalgoederen. Dat is belangrijk om prettig en veilig in de gemeente te kunnen wonen en verblijven. Om de kapitaalgoederen goed te onderhouden hebben we beleidsplannen opgesteld en vertaald naar beheer- en uitvoeringsplannen. Zo weten we wat we hebben, wat we willen, wat nodig is en wat het ons gaat kosten.

				
VERHARDING	VERLICHTING	VRI'S	CIVIELE KUNSTWERKEN	
2.025.338 m2	7.187 stuks	1 VRI	28 stuks	
GROEN			FAUNAVOORZIENINGEN	
				
BOMEN	BLOEMBAKKEN	GROENVLAKKEN	SCHERMEN EN RASTERS	OVERIG
16.733 stuks	49 stuks	1.935.234 m2	14.675 m	156 stuks
SPEELVOORZIENINGEN		STRAATMEUBILAIR		
				
SPEEL-ONDERGRONDEN	SPEELTOESTELLEN	KLIEMPLANTENSTEUNEN	HEKWERK	MEUBILAIR
5.952 m2	431 stuks	11 stuks	3.560 m	513 stuks
RIOLERING		WATER		
				
RIOOL	GEMALEN, KOLKEN, POMPEN	INFILTRATIE-PUTTEN	WADI'S EN WATER-DOORLATENDE VERHARDING	SLOTEN EN BEKEN
366 km	11.779 stuks	516 stuks	21.980 m2	68.400 m1

De levenscyclus van kapitaalgoederen

Na verloop van tijd gaat de kwaliteit van de kapitaalgoederen achteruit. De ideale levenscyclus illustreren we in onderstaand figuur. Met klein onderhoud kunnen we de kwaliteit tijdelijk verbeteren. Slijtage gaat echter verder en groot onderhoud is nodig. Na verloop van tijd is vervanging noodzakelijk en begint de cyclus opnieuw. In het figuur zijn de verschillende typen onderhoud (klein onderhoud, groot onderhoud en vervanging) en het effect op de onderhoudstoestand geïllustreerd.

Actuele beleids- en beheerplannen

In 2023 hebben we een Integraal Beleidsplan Openbare Ruimte opgesteld. In dit document hebben we een nieuwe visie bepaald: “We zetten ons in voor een schone, veilige en goed onderhouden openbare ruimte die klaar is voor de toekomst, zodat inwoners en andere gebruikers hier prettig kunnen wonen, werken en verblijven”. Om te komen tot een openbare ruimte die hierop aansluit, hebben we zes principes beschreven, die we door hebben vertaald naar beheer-, ontwerp- en inkooprichtlijnen.

In onderstaand schema hebben we per kapitaalgoed relevante beleids- en beheerplannen genoemd. In de laatste kolom is aangegeven of en waar het beleids-/ beheerplan in de begroting staat.

Kapitaalgoed	Beheerplan/ Beleidsplan	Vaststelling door raad	Volgende actualisatie	Financiële vertaling in begroting
Algemeen	- Integraal beleidsplan openbare ruimte	12 juni 2023	-	Algemeen
Wegen	- Onderhoudsplan Wegen	1 april 2021	2026	MIP*, voorziening en exploitatie
Riolering/ Water	- Gemeentelijk Rioleringsplan	29 oktober 2020	2025	MIP*, voorziening, reserve en exploitatie
Groen	- Bomenstructuurplan	29 augustus 2013 (Groesbeek) 28 januari 2014 (Millingen)	2024	Exploitatie
	- Lijst bijzondere houtopstanden	28 januari 2014 (Groesbeek) 28 januari 2014 (Millingen)	2024	Exploitatie
Gebouwen	- Onderhoudsplan gemeentelijke gebouwen	28 januari 2014 (Groesbeek) 28 januari 2014 (Millingen)	2026	MIP*, voorziening en exploitatie
Openbare verlichting	- Openbare verlichting	14 juli 2016	-	Exploitatie
Speelruimten	- Vervangingsplan Speelvoorzieningen	15 december 2022	2025	MIP*, reserve en exploitatie

* MIP = Meerjaren investeringsplan

Wegen

Wat willen we?

We hanteren het uitgebalanceerde onderhoudsniveau. Bij een uitgebalanceerd onderhoudsniveau maken we onderscheid tussen bepaalde type wegen. Zo schrijven we voor bijvoorbeeld centrumgebieden, rijbanen en fietspaden binnen de kom een hoog niveau voor. Voor bedrijventerreinen, wijkontsluitingswegen en overige wegen binnen de kom is dit niveau basis.

Onderhoud, beheer en inspecties van wegen zijn nodig om de functionaliteit en de veiligheid van de wegen te garanderen. Met een tweejaarlijkse inspectie brengen we de onderhoudstoestand in kaart. In 2024 voerden we deze tweejaarlijkse inspectie voor het laatst uit. De inspectie geeft per wegvak inzicht in de kwalitatieve toestand van de weg. Blijkt uit de inspectie dat een weg niet meer te onderhouden is, dan vragen we budget voor vervanging of herinrichting aan. Dit doen we via het Meerjaren Investeringsplan (MIP). Het aansluitende beheerplan 'beheerplan wegen 2020' heeft de raad in 2021 vastgesteld.

Stand van zaken Jaarrekening

Op basis van de inspectie in 2024 hebben we groot onderhoud gepland en geprogrammeerd. De voorbereiding en uitvoering van deze werkzaamheden vinden de komende jaren plaats. Hiervoor zijn startnotities en bijbehorende kostenramingen opgesteld, die zijn verwerkt in het Meerjareninvesteringsplan (MIP).

Wat is nodig?

Op basis van de inspectieresultaten in 2024 hebben we het groot onderhoud voor 2025 bepaald. We gaan in ieder geval op de volgende locatie onderhoud uitvoeren:

- Het derde en laatste gedeelte van de Oude Kleefsebaan in Berg en Dal.
- De Koningin Wilhelminaweg in Groesbeek.
- De Erlecomsedam vanaf de Hubertusweg tot aan de Erlecomseweg in Ooij.

Stand van zaken Jaarrekening

- Voor de Oude Kleefsebaan doen we mee aan het Nationaal Platform Duurzame Wegverharding om te komen tot een duurzaam alternatief voor asfalt. Daarom hebben we deze werkzaamheden uitgesteld tot volgend jaar.
- In verband met een motie zijn de werkzaamheden aan de Koningin Wilhelminaweg uitgesteld, omdat het geplande onderhoud aanleiding gaf om het project breder te trekken.
- Het onderhoud aan de Erlecomsedam (vanaf de Hubertusweg tot aan de Erlecomseweg in Ooij) is uitgevoerd.

Wat gaat het kosten?

Samen met de planning uit het Gemeentelijk RioleringsPlan (GRP) vormt de wegenplanning de basis voor de integrale projecten met andere vakgebieden. Deze integrale projecten plaatsen we op het Meerjaren Investeringsplan (MIP). In het MIP staan de kosten per project verdeeld. Hierbij maken we onderscheid tussen riool en OpR, waar wegen onder valt.

Voor het uitvoeren van groot onderhoud werken we met raamovereenkomsten. Op basis van deze overeenkomsten kunnen wij diverse onderhoudswerkzaamheden uit laten voeren. Door (groot) onderhoud op tijd uit te voeren, kunnen we de levensduur van een weg verlengen en daardoor reconstructies uitstellen.

Voor financiering van het groot onderhoud maken wij gebruik van een voorziening onderhoud wegen. Hier voegen we jaarlijks € 1.278.000 aan toe. Voor het verloop van de voorziening onderhoud wegen verwijzen wij u naar het overzicht “reserves en voorzieningen”.

Het budget voor klein dagelijks onderhoud in exploitatie bedraagt € 25.000.

Stand van zaken Jaarrekening

In 2025 heeft Dar het onderhoud van de openbare ruimte voor ons verzorgd. De kosten hiervan waren € 985.000 voor grijs en groen. Ongeveer een derde van de kosten heeft betrekking op het schoonhouden van de wegen. In 2025 is de dienst opnieuw inbesteed bij Dar. De prijzen zijn fors gestegen en deze wijzigingen zijn meegenomen in de begroting 2026.

In 2025 is conform begroting € 1.278.000 toegevoegd aan de voorziening onderhoud wegen. Er is voor ruim € 1,7 miljoen onderhoud gepleegd. Dat is meer dan begroot en komt doordat er een inhaalslag gemaakt is met onderhoud aan wegen. Mede door onderbezetting in 2024 is deze achterstand ontstaan. De belangrijkste onderhoudswerkzaamheden waren aan Klein Amerika, 2e Colonjes en Bredeweg. Daarnaast een tegenvaller voor versneld onderhoud aan de Hubertusweg. Daar is een paar jaar geleden bioverrijkt asfalt (harsfalt) toegepast. Die bleek al na enkele winters aan vervanging toe te zijn. Hier is weer traditioneel asfalt gebruikt.

Riolering

Wat willen we?

Een goed functionerend en heel rioolstelsel, zodat we vuil- en hemelwater op een juiste manier kunnen verwerken. Dat doen we door het afvalwater af te voeren naar de afvalwaterzuivering. Het inzamelen en afvoeren van afvalwater naar de afvalwaterzuivering is een belangrijke wettelijke zorgplicht voor de gemeente. Daarnaast heeft de gemeente ook de zorgplicht voor het inzamelen en verwerken van hemelwater en het voorkomen van nadelige gevolgen voor grondwater.

De riolering maakt deel uit van het watersysteem, waarbij zowel boven- als ondergrondse voorzieningen aanwezig zijn. Daarmee is het een belangrijk onderdeel van de leefomgeving.

Enkele ontwikkelingen hebben een relatie met riolering en effect op onze werkzaamheden:

- Klimaatadaptatie. Het klimaat verandert. Het regent vaker en harder, het wordt warmer en droger voor lange aaneengesloten perioden. Droge zomers hebben effecten op onze waterhuishouding. Dat zien we door grondwaterstanden die dalen, een stuwwal die steeds droger wordt en opgedroogde bronnen. Daarentegen zien we ook dat grote hoeveelheden regenwater via de stuwwal de kern in stroomt en wateroverlast veroorzaakt. Door hemelwater af te koppelen en te infiltreren houden we water op de plek vast waar het valt en nodig is.
- Duurzaamheid/circulariteit. Ontwikkelingen om de riolering te verduurzamen houden we in de gaten. Je kunt hierbij denken aan materialen die we hergebruiken en/of het toepassen van herbruikbare materialen.
- Omgevingswet. De invoering van de Omgevingswet biedt mogelijkheden om zaken die nu nog op nationaal niveau geregeld zijn lokaal te regelen. Dit betekent dat er straks meer keuze is hoe we de gemeentelijke watertaken vormgeven. De gemeentelijke zorgplichten blijven overigens onveranderd gelden en komen terug in de Omgevingswet.
- Capaciteit afvalwaterzuivering. Ons afvalwater gaat naar de afvalwaterzuivering van Waterschap Rivierenland op de Bruuk. Deze zit aan de maximale capaciteit en dat kan gevolgen hebben voor nieuwe woningbouwprojecten in Groesbeek.

Het beleid rondom riolering en de gemeentelijke watertaken staat in het Gemeentelijk rioleringsplan (GRP) 2021-2025. Dit GRP heeft de raad in het najaar van 2020 vastgesteld. In 2025 starten we met het GRP 2026-2030. Het voorgaande beleid zetten we grotendeels door, maar we geven meer aandacht aan klimaatverandering en de wijze waarop we hier mee omgaan. Het GRP biedt ook de onderbouwing voor (ontwikkeling van) de rioolheffing.

Stand van zaken Jaarrekening

Dit jaar stelde de raad het Water- en Rioleringsprogramma Berg en Dal 2026–2030 (WRP) vast. Met dit WRP volgen we de lijn uit de omgevingsvisie, waarbij we een duidelijk onderscheid maken tussen de stuwwal en het poldergebied. Daarnaast besteden we meer aandacht aan klimaatadaptatie en aan de manier waarop we hiermee omgaan.

Wat is nodig?

Afhankelijk van ontwikkelingen en het functioneren van bestaande voorzieningen, berekenen we het functioneren van de riolering met een computermodel. Op basis van deze uitkomsten laten we werkzaamheden aan het riool uitvoeren. Onderstaande reguliere beheerwerkzaamheden en projecten voeren we jaarlijks uit om te voldoen aan de visie en beleidsdoelen:

- Reinigen en inspecteren riolering, trottoirkolken, rioolgemalen en pompunits.
- Uitvoeren van verbeteringsmaatregelen aan riolering, kolken, gemalen en pompunits.
- Meten en monitoren van riolering en grondwater.

Naast deze reguliere taken, hebben we meerdere vervangingen op het MIP geplaatst. Het aanpassen van de overstort De Heikant is er een van.

Stand van zaken Jaarrekening

De reinigings- en inspectierondes voor kolken en riolering zijn volledig uitgevoerd. Het renoveren van onze rioolgemaal is een doorlopend project. Ook dit jaar zijn diverse gemalen gerenoveerd of vervangen. We blijven meten aan de riolering en het grondwater. Daarnaast hebben we het grondwatermeetnet uitgebreid met enkele peilbuizen in De Horst, om beter inzicht te krijgen in de grondwateroverlast die inwoners daar ervaren

Voor het project De Heikant hebben we samen met een landschapsarchitect drie inrichtingsvarianten opgesteld, met bijbehorende kostenramingen.

Wat kost het?

De planning uit het Gemeentelijk Rioleringsplan (GRP) vormt samen met de wegenplanningen de basis voor de integrale projecten. Deze projecten staan op het Meerjaren Investeringsplan (MIP). In het GRP is gerekend met deze projecten en hiervoor is geld gereserveerd.

Voor groot en dagelijks onderhoud is er budget in de exploitatie. Door groot en dagelijks onderhoud tijdig uit te voeren, kunnen we de levensduur van de riolering verlengen.

Om de lasten gelijkmatig over de jaren te verdelen, maken we gebruik van de voorziening riolering. Het uitgangspunt is volledige kostendeckendheid.

Stand van zaken Jaarrekening

Voor 2025 was de verwachting dat we € 162.000 uit de voorziening riolering zouden halen. Door diverse voor- en nadelen op het taakveld riolering waren de kosten lager dan begroot. Daardoor hebben we bij de jaarrekening € 25.000 toegevoegd aan de voorziening riolering. Daarmee blijft het geld beschikbaar voor riolering.

In 2025 is het nieuwe Water- en Rioleringsprogramma (WRP) vastgesteld. Dit vervangt het GRP. De werkwijze is niet veranderd. Het WRP geldt vanaf 2026.

Water

Wat willen we?

De komende periode willen we bij de aanleg van riolering zo veel mogelijk huishoudelijk afvalwater en hemelwater scheiden. Waar mogelijk infiltreren we hemelwater. Dit helpt verdroging tegen te gaan en we hoeven het niet af te voeren naar de afvalwaterzuivering. Waar mogelijk combineren we werkzaamheden met maatregelen voor klimaatadaptatie.

In 2019 hebben de regiogemeenten samen met veel andere partijen de visie Regionale Adaptatie Strategie Rijk van Maas & Waal ondertekend. In deze visie staan veel ambities, doelen en maatregelen om de negatieve gevolgen van wateroverlast, droogte, hitte en overstromingen te voorkomen of te verminderen. In een uitvoeringsprogramma staat wat prioriteit heeft, wat we regionaal of lokaal gaan doen en welke partijen bij welke maatregelen betrokken zijn. Er is in ieder geval een bewustwordingscampagne nodig om inwoners duidelijk te maken dat we ons moeten voorbereiden op de klimaatverandering en dat de overheid niet alles kan en wil oplossen. Ook inwoners en organisaties staan aan de lat om maatregelen te nemen. Er moet hierbij een goede balans zijn tussen maatregelen die de gemeente voorbereidt en uitvoert en ruimte geven aan initiatieven van inwoners en organisaties.

Stand van zaken Jaarrekening

In het WRP besteden we meer aandacht aan klimaatadaptatie dan voorheen. Daarbij zijn diverse budgetten beschikbaar om inwoners te stimuleren klimaatadaptatieve maatregelen te nemen. Daarnaast is er budget beschikbaar voor maatregelen in de openbare ruimte.

Regionaal werken we aan het opstellen van nieuwe klimaatstresstesten. Deze stresstesten geven een actueel inzicht in de knelpunten op het gebied van wateroverlast, hitte, verdroging en overstromingen binnen onze regio.

Wat is nodig?

De hemelwatertaak van de gemeente, zoals omschreven in de Omgevingswet, omvat de zorg voor een doelmatige inzameling en verwerking van afvloeiend hemelwater van openbaar terrein. Een verdere uitwerking hiervan staat in het Gemeentelijk Rioleringsplan (GRP). Zo brengen we wateroverlastlocaties in beeld en nemen we maatregelen om dit zo veel mogelijk te voorkomen.

Op diverse plekken hebben inwoners hinder of overlast van water door hevige regenbuien. Vooral in de kern Breedeweg. Hoewel in andere mate, ook in de kern Beek en Ubbergen. In Heilig Landstichting zijn ook plekken die hier regelmatig mee te maken hebben. We maken onderscheid tussen wateroverlast en waterhinder. Met overlast bedoelen we dat er daadwerkelijk schade optreedt aan privé of gemeentelijke eigendommen. Met hinder bedoelen we situaties waarbij water op straat staat. Overlast heeft de hoogste prioriteit.

Een concreet voorbeeld van de aanpak van wateroverlast is de vergroting van een stuk riolering in de Thilman Werenbertszstraat in Ubbergen. Door de vergroting van het riool zorgen we er voor dat het water niet meer op straat terecht komt, maar voldoende kan doorstromen in de riolering.

In programma 2 “paragraaf 2.4.4 We nemen maatregelen om de wateroverlast te voorkomen”. Leest u meer over wateroverlast in de kernen Breedeweg, Beek en Heilig Landstichting.

Stand van zaken Jaarrekening

Binnen het project Breedeweg Maakt Ruimte voor Water resteert nog een aanzienlijk krediet. Samen met Waterschap Rivierenland onderzoeken we de mogelijkheden om deze middelen in te zetten in andere dorpen en buurten. De focus ligt daarbij vooral op projecten die voortkomen uit de wateroverlaststudie in Beek.

Wat kost het?

Vanuit eerder uitgevoerde onderzoeken is inzichtelijk gemaakt welke financiële middelen noodzakelijk zijn voor de maatregelen die we willen nemen. Deze zijn opgenomen in het GRP 2021-2025. Zo hebben we bijvoorbeeld jaarlijks €195.000,- beschikbaar voor onderhoud aan de vrijvervalriolering en hebben we 2x €750.000,- beschikbaar voor de aanpak wateroverlast binnen de kernen (exclusief Breedeweg, dit is een apart project wat is opgenomen in 2020 en is verwerkt in de kapitaallasten).

Ook leveren wij een bijdrage aan andere disciplines voor onderhoud. Een concreet voorbeeld is dat de groenbeheerders voor het onderhoud van wadi's een bijdrage uit het GRP ontvangen.

Bij gecombineerde projecten (bijvoorbeeld; groen, wegen en riolering) op het Meerjaren investeringsplan is ook aandacht voor het hemelwater. In die plannen maken we ruimte om water tijdelijk op te vangen en in het gebied te verwerken. Hiervoor is in de periode 2024-2027 jaarlijks € 200.000 beschikbaar.

Stand van zaken Jaarrekening

Van het beschikbare krediet voor aanpak wateroverlast (€ 1.500.000) hebben we ruim € 1.000.000 ingezet voor de aanpak wateroverlast in de Lindenstraat in Beek. Dit project betreft vooral het aanleggen van een groot hemelwaterriool voor versnelde afvoer van hemelwater van noord naar zuid. Daar kan het infiltreren en komt het uit op een sloot.

Groen

Wat willen we?

Groen bepaalt voor een groot deel de kwaliteit van de openbare ruimte en daarmee de leefomgeving. Daarom laten we het gemeentelijk stedelijke groen (zoals plantsoenen en hagen) op A-kwaliteit onderhouden. Dat betekent dat er weinig onkruid (maximaal 20% bedekking) mag groeien en er geen kale plekken mogen zijn. Grasvelden onderhouden we op hetzelfde kwaliteitsniveau en maaien we in het groeiseizoen wekelijks.

Bermen en sloten maaien we één tot twee keer per jaar. We maken steeds vaker de overstap naar ecologisch bermbeheer. Dit betekent dat we brede bermen minder vaak maaien en maaiersten opruimen. Dat doen we om de ontwikkeling van bloemen en kruiden te stimuleren. De meterstrook met bermplanten en uitzichthoeken maaien we vanwege verkeersveiligheid wel vaker.

Voor het boombeheer hebben wij een lijst met de meest bijzondere bomen (lijst bijzondere houtopstanden) en een bomenstructuurplan (waardevolle rijen van bomen). In deze documenten staat welke bomen/structuren wij het meest belangrijk vinden. Actualisatie van deze documenten staat op de planning.

Stand van zaken Jaarrekening

Dit jaar zijn we gestart met het op orde brengen van ons beleid. Voor het landschapsontwikkelingsprogramma hebben we nagedacht over onze ambities voor het stedelijk groen. Daarnaast zijn we begonnen met het opstellen van stedelijk groenbeleid, waarin we deze ambities vertalen naar concrete ontwerpprincipes en beheermaatregelen.

Wat is nodig?

Voor het klein onderhoud werken wij met onderhoudscontracten. In deze contracten beschrijven wij wat de aannemers moeten doen en welke kwaliteit wij verwachten. Voor het dagelijks onderhoud van het stedelijk groen hebben we een contract met de DAR. Het onderhoud van gazon, bermen en sloten besteden wij uit. Het gazonbestek hebben we in 2024 opnieuw aanbesteed.

Naast regulier onderhoud moeten we groen regelmatig vernieuwen. Bijvoorbeeld als er planten dood zijn door droogte of werkzaamheden in het groen. Elk najaar vervangen wij ruim 15.000 planten en struiken. Bomen vervangen we als ze ziek of dood zijn. Uitgangspunt is dat wij twee nieuwe bomen planten voor iedere boom die wij kappen. Door groen en bomen tijdig te vervangen ontstaat er geen achterstand en blijft het gemeentelijk groen op peil. Dat sluit aan op doel “we houden het groen op peil” in programma 2.

Daarnaast zetten we in op het groen inrichten van nieuwe wijken en het vergroenen van bestaande wijken. Groen draagt bij aan allerlei actuele onderwerpen, zoals hittestress, klimaatadaptatie, biodiversiteit en ruimte voor water.

Voor bomen hebben wij een zorgplicht. Dat betekent dat we ze regelmatig moeten controleren en onderhouden. De controle doet een externe partij en de buitendienst onderhoudt de bomen. Inmiddels is een kleine achterstand in het boomonderhoud ontstaan. Dit komt vooral door personeelsswisselingen. Door een deel van het onderhoud uit te besteden zijn de achterstanden vanaf 2025 verleden tijd.

Stand van zaken Jaarrekening

Het contract met Dar liep af, waardoor we dit jaar een nieuw contract hebben opgesteld en Dar opnieuw de opdracht hebben gegeven. Dat betekent dat zij ook de komende jaren onze openbare ruimte schoon en netjes houden.

Wat kost het?

Voor klein en groot onderhoud van stedelijk groen zoals plantsoenen, hagen en grasvelden is in de exploitatie in totaal ongeveer € 951.000 opgenomen.

Voor onderhoud van natuurlijk groen zoals landschapselementen, parken en bermen is in de exploitatie ongeveer € 350.000 opgenomen.

Voor onderhoud en inspectie én het vervangen van enkele bomen is jaarlijks ongeveer € 55.000 beschikbaar in de exploitatie. Vervangen we bomenlanen of liften we mee in projecten, dan vragen we via het Meerjaren Investeringsplan (MIP) om budget.

Stand van zaken Jaarrekening

In 2025 heeft Dar het onderhoud van de openbare ruimte voor ons verzorgd. De kosten hiervan waren € 985.000 voor grijs en groen. Ongeveer twee derde van de kosten heeft betrekking op het onderhoud groen. In 2025 is de dienst opnieuw inbesteed bij Dar. De prijzen zijn fors gestegen en deze wijzigingen zijn meegenomen in de begroting 2026.

Gebouwen

Wat willen we?

Onze ambitie is om bij voorkeur in 2040, maar uiterlijk in 2050 uitsluitend energieneutraal gemeentelijk en maatschappelijk vastgoed te hebben. Aan de hand van een aantal onderzoeken en in overleg met de collega's van duurzaamheid willen we bepalen welke maatregelen hiervoor nodig zijn.

Een geschikt middel om hiervoor in te zetten is GPR-gebouw. Dit is een digitaal instrument om de duurzaamheid van een woon-, kantoor of onderwijsgebouw in kaart te brengen. Dit door middel van rapportcijfers voor de thema's energie, milieu, gezondheid, gebruikskwaliteit en toekomstwaarde. Het doel hierbij is duurzaam bouwen meetbaar en bespreekbaar te maken.

Het onderhoudsniveau van alle overheidsgebouwen zo optimaal mogelijk houden. Hierbij maken we onderscheid tussen het gemeentehuis en overige gemeentelijke gebouwen. Het gemeentehuis onderhouden we op niveau 2 en andere gebouwen onderhouden we op niveau 3 en 4 (1 is optimaal en 6 is de ondergrens). We onderhouden al onze panden doelmatig en sober. Het gemeentehuis dient daarbij in conditie redelijk tot goed te blijven. Voor de overige panden geldt een redelijke conditie. Veiligheid, gezondheid, duurzaamheid en circulariteit (hergebruik van materialen) zijn hierin de belangrijkste onderhoudsaspecten.

Iedere drie jaar laten we onze gebouwen inspecteren en stellen we een onderhoudsplan op. We vervangen conform planning en op natuurlijke momenten, maar wel door duurzamere alternatieven. De volgende inspectie staat voor 2025 gepland.

We werken met vier voorzieningen:

1. gemeentelijke gebouwen, zoals het gemeentehuis en de gemeentewerf in Groesbeek en Beek.
2. sportaccommodaties, zoals de sporthallen en het zwembad.
3. welzijnsaccommodaties, zoals de Mallemolen en het Kulturhus in Millingen a/d Rijn.
4. overige accommodaties, zoals het Draisine gebouw en parkeergarage Bellevue in Groesbeek.

Vorig jaar is het voorzieningshart Op de Heuvel (Groesbeek) overgenomen.

Stand van zaken Jaarrekening

Het digitale instrument om de duurzaamheid van woon-, kantoor- en onderwijsgebouwen in kaart te brengen, hebben we dit jaar verder doorontwikkeld. Daarbij werken we aan:

- Het op orde brengen van onze basis (wat hebben we?)
- Het opstellen van een uitvoeringsplan (wat moeten we doen?)
- Het organiseren van de uitvoering binnen de organisatie (wat is daarvoor nodig?)

Wat is nodig?

Wij organiseren aanbestedingen en stellen contracten op voor een periode van minimaal drie jaar. Deze contracten gaan over dakwerk, schilderwerk, bouwkundig onderhoud, werktuigbouwkundig onderhoud en elektrotechnisch onderhoud. Het elektrotechnisch en werktuigbouwkundig onderhoud hebben we in 2022 aanbesteed. Beide werken zijn door dezelfde aannemer aangenomen. Daarmee is het onderhoud in principe voor vier jaar geregeld. In 2022 hebben we ook het schilderwerk aanbesteed.

Overige projecten zijn:

- Verduurzamen de Duffelt.
- Project revitalisering van de Mallemolen.
- Verder verduurzamen van het gemeentehuis naar duurzaamheidslabel A++, een Bijna Energieneutraal Gebouw (BENG).

Stand van zaken Jaarrekening

Aan het lijstje van projecten zijn toegevoegd:

- De voorbereiding van de nieuwbouw van de sporthal in Ooij en het onderzoek naar een nieuw zwembad.

Wat kost het?

Voor financiering van groot onderhoud maken wij gebruik van een voorziening onderhoud gebouwen. De jaarlijkse toevoeging aan de voorziening is € 417.000. Daarnaast is er in de exploitatie € 380.000 beschikbaar voor dagelijks en contractueel onderhoud. Deze bedragen zijn hoger dan vorig jaar. Dat komt doordat loon- en materiaalkosten fors gestegen zijn (zoals we vorig jaar al vermoedden en beschreven in deze paragraaf).

Stand van zaken Jaarrekening

De toevoeging aan de voorzieningen hebben we gedaan zoals opgenomen in de begroting. Dit is een bedrag van € 427.000.

De uitgaven voor onderhoud ten laste van de voorziening en het klein dagelijks onderhoud blijven achter bij de raming. We bekijken of gepland onderhoud daadwerkelijk nodig is. En in verband met plannen die we hebben met een aantal gebouwen (bijvoorbeeld zwembad en gemeentehuis) is onderhoud achterwege gebleven of uitgesteld.

Openbare verlichting

Wat willen we?

Duurzaamheid is een belangrijk onderwerp en speerpunt. Onze gezamenlijke doelstelling is om in 2030 nog maar de helft van de stroom te verbruiken ten opzichte van 2013. Dat hebben de gemeenten in Nederland met elkaar afgesproken. Onze oude lampen verbruiken gemiddeld 40 Watt stroom. Om het gebruik terug te dringen, plaatsen we sinds 2013 ledlampen. Die verbruiken nog maar 16 Watt.

In de gemeente Berg en Dal staan ongeveer 7.100 lichtmasten. Daarvan heeft circa 60% al zuinige LED-lampen. De overige lichtmasten zijn nog niet afgeschreven en vervangen we zodra dat nodig is ook door LED-lampen.

Stand van zaken Jaarrekening

In de gemeente staan ongeveer 7.255 lichtmasten, waarvan 76% inmiddels is verled. Dit jaar hebben we ongeveer 900 armaturen vervangen door led-verlichting.

Wat is nodig?

Dit jaar vervangen we lichtmasten in een gedeelte van Beek (omgeving Koningsholster) en een deel in Groesbeek (omgeving Gooiseweg zuid).

Stand van zaken Jaarrekening

- In de Sprongstraat en Oude Gracht hebben we de oude verlichting vervangen. Hoge masten zijn vervangen door lagere masten en de oude lichtbronnen door ledverlichting.
- In de omgeving van de Koningsholster in Beek hebben we eveneens de verlichting vervangen.
- In Groesbeek (omgeving Gooiseweg Zuid) is een deel van de verlichting vervangen. Voor de Gooiseweg sluiten we aan bij een civiel project, maar door werkzaamheden van de nutsbedrijven is dit uitgesteld tot volgend jaar.
- In enkele straten in Leuth hebben we de lichtmasten vervangen door lagere masten met led armaturen.

Wat kost het?

Jaarlijks is in de exploitatie € 396.000 beschikbaar voor onderhoud en vervanging van lichtmasten en openbare verlichting. Dit bedrag bestaat uit een budget voor het vervangen van lichtmasten (€ 321.000) en een budget voor het onderhoud (€ 75.000).

Stand van zaken Jaarrekening

De vervangingen hebben we binnen budget uitgevoerd.

Speelruimten

Wat willen we?

Wij willen speelplekken heel en veilig houden. Ook moeten wij voldoen aan wet- en regelgeving. Voor speeltoestellen is het 'Warenwetbesluit Attractie- en Speeltoestellen' van toepassing. Daarin staat exact beschreven aan welke veiligheidseisen speeltoestellen in de openbare ruimte moeten voldoen.

Wij kiezen ervoor om alle speeltoestellen op één plek tegelijkertijd te vervangen. Hierdoor kunnen we een volledig nieuwe speeltuin maken. Samen met de kinderen uit de buurt maken wij een ontwerp. De kinderen mogen dan zelf kiezen welke speeltoestellen zij het leukste vinden.

We hebben een vervangingsplan dat gebaseerd is op de leeftijd van de speelplekken. Hierin staat welke speelplekken we in een bepaald jaar vervangen en hoeveel geld we daarvoor nodig hebben.

Speeltoestellen vervangen wij in principe na 12 (hout) of 18 jaar (kunststof en metaal). Dit is afhankelijk van het materiaal en hoeveel de toestellen gebruikt zijn. Op basis van de kwaliteit en inspectieresultaten passen wij het onderhouds- en vervangingsplan aan. Zodra de afschrijvingstermijn bereikt is, beslissen we of we de speelplek gaan vernieuwen. Dit is ook afhankelijk van de behoefte in de wijk.

Soms is een speelplek eerder aan vervanging toe doordat toestellen versleten zijn. Dit verwerken wij in de actualisatie van het vervangingsschema.

Stand van zaken Jaarrekening

Uit participatie blijkt dat sommige speelplekken die we willen vervangen nauwelijks worden gebruikt. Inwoners stellen dan voor om de ruimte anders te benutten en het budget in te zetten voor de herinrichting of uitbreiding van een andere speelplek in het dorp. In zulke gevallen leveren we maatwerk, in overleg met omwonenden en kinderen.

Wat is nodig?

Een externe specialist inspecteert de speeltoestellen één keer per jaar. Daarnaast controleert onze buitendienst de speeltoestellen. Dat doen wij twee tot drie keer per jaar. Als er iets kapot is, dan maken we dat meteen. Als we iets niet meer kunnen maken, dan verwijderen we het toestel.

Voor 2025 staat het vervangen van speelplekken op de volgende locatie gepland:

- De natuurspeelplek aan de Hoflaan/Mariëndaalseweg in Groesbeek.
- De Stekkenberg (nabij avonturenbos) in Groesbeek.
- De Visserstraat in Kekerdom.
- De Tinkepol aan de Hoeting in Leuth.

Stand van zaken Jaarrekening

- In samenspraak met de buurt is de speeltuin aan de Hoflaan opnieuw ingericht en volop in gebruik.
- Participatie traject voor de speelplek Stekkenberg is opgestart met bewoners en de stichting. We verwachten in het eerste kwartaal van volgend jaar de speeltuin aan te leggen.
- Participatie traject voor de speelplek Visserstraat is opgestart. Hierbij zijn geen reacties ontvangen van bewoners. We overleggen in 2026 over hoe we dit gaan aanpakken.
- Het participatietraject voor de speelplek Hoeting (Tinkepol) is opgestart, hieruit zijn diverse meningen voortgekomen. In 2026 geven we hier een vervolg aan samen met inwoners.
- Het ontwerp voor de speelplek van Leuth Zuid ligt klaar. De verwachting is, de speelplek in het voorjaar van 2026 aan te leggen. Voor deze speelplek is € 15.000 extra krediet beschikbaar gesteld.
- Projecten Marialaan en 17 September doorgeschoven van 2024 en ronden we begin 2026 af.

Wat kost het?

Jaarlijks is in de exploitatie € 30.000 beschikbaar voor klein en groot onderhoud én € 5.000 voor keuringen van speeltoestellen. Voor investeringen en vervangingen is € 110.000 per jaar beschikbaar. Vervangingen boven de € 25.000 nemen we vanwege boekhoudkundige redenen op in het Meerjaren investeringsplan.

Vanaf 2020 werken we met een bestemmingsreserve voor speelruimten. Na afloop van het jaar storten wij het niet uitgegeven budget in deze reserve, zodat dit geld beschikbaar blijft voor de speeltuinen.

Stand van zaken Jaarrekening

In 2025 hebben we voor € 126.000 speelplekken vervangen. Dat was € 16.000 meer dan begroot. Dit bedrag is uit de reserve speelruimten gehaald. In de reserve speelruimte was op 31 december 2025 nog € 219.000 beschikbaar.

Financiering

Vanuit de financieringsfunctie zorgen we dat er tijdig voldoende financiële middelen zijn om uitvoering te geven aan de doelen van de raad. Dit doen we binnen de gestelde kaders.

Beleidskaders

- Het BBV geeft een aantal kaders mee voor deze paragraaf. De risico's die we moeten beheersen vanuit de wet zijn koers- en renterisico's.
- Het college heeft richtlijnen vastgesteld voor het sturen en beheersen van, het verantwoorden over, en het toezicht houden op de financiële vermogenswaarden, de financiële geldstromen, de financiële posities en de hieraan verbonden risico's. Dit is opgenomen in het financieringsstatuut.
- In de financiële verordening heeft de raad kaders vastgesteld voor de inrichting van de financiële functie en de uitgangspunten voor het financieel beleid en het financieel beheer. Ook is er een relatie gelegd met het financieringsstatuut.

Financiële positie

De ontwikkeling van de financiële positie is opgenomen bij het onderdeel 'Toelichting op de balans'.

Kasstroomprognose

De kasstroomprognose wordt afgeleid van de balansprognose en geeft inzicht in de achterliggende bronnen die de ingaande en uitgaande kasstromen veroorzaken.

Operationele activiteiten die bestaan uit transacties die veelal direct leiden tot opbrengsten en kosten vanuit de normale bedrijfsvoering en uitvoering van beleid. We zien dat de operationele kasstroom positief is (€ 10.828).

De investeringskasstroom geeft aan hoeveel we uitgeven aan investeringen. Deze geldstroom is negatief (€- 8.470) omdat we er geld aan uitgeven.

Als laatste kennen we de kasstroom uit financieringsactiviteiten. Deze bestaat uit de opname en aflossingen van geldleningen.

Bedragen x €1.000

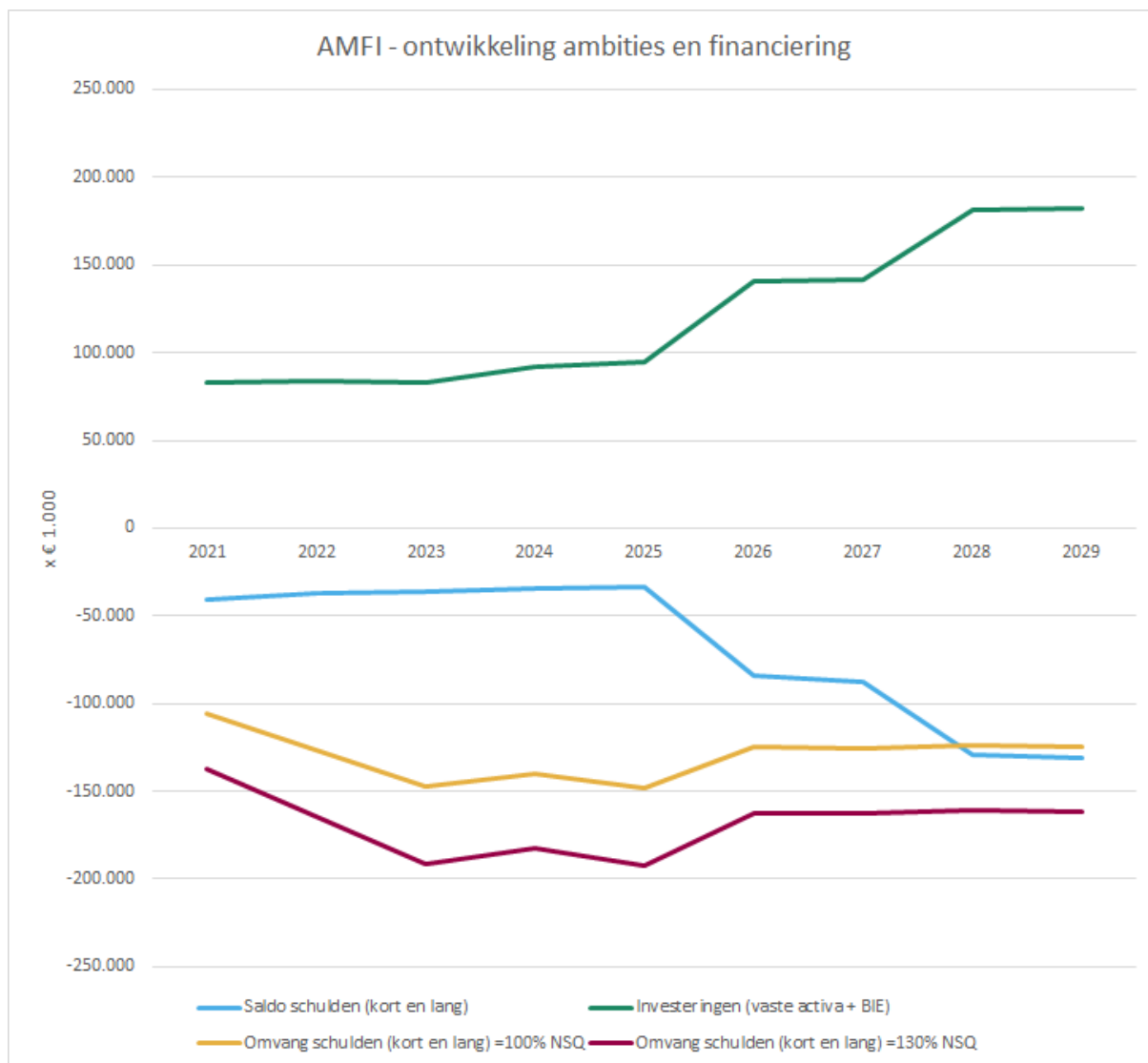
Kasstroom uit operationele activiteiten	2025
Saldo programmarekening	7.389
Afschrijvingen	4.072
Mutatie werkkapitaal:	
- Mutatie voorraden	-20
- Mutatie vorderingen	-3.833
- Mutatie kortlopende schulden excl. Bankschulden	4.504
Totaal mutatie werkkapitaal	651
Onttrekkingen reserves	-11.693
Toevoegingen reserves	9.897
Onttrekkingen / vrijval voorzieningen	-2.814
Toevoegingen voorzieningen	3.327
Totaal uit operationele activiteiten	10.828
Kasstroom uit investeringsactiviteiten	
Investerings immateriële vaste activa	16
Desinvesteringen immateriële vaste activa	-
Investerings materiële vaste activa	-7.465
Desinvesteringen materiële vaste activa (bijdrage derden)	920
Investerings financiële vaste activa	-3.000
Desinvesteringen financiële vaste activa	1.059
Totaal investeringsactiviteiten	-8.470
Kasstroom uit financieringsactiviteiten	
Opname langlopende geldleningen	-
Aflossing langlopende geldleningen	-2.092
Mutatie kasgeldleningen	-
Totaal financieringsactiviteiten	-2.092
Mutatie geldmiddelen	265
De mutatie in geldmiddelen is als volgt te specificeren:	
Liquide middelen ultimo vorig dienstjaar:	223
Liquide middelen ultimo dienstjaar:	488
Afname liquide middelen	265

Netto schuldpositie

Per saldo constateren we dat we meer geld willen uitgeven aan investeringen dan we overhouden uit onze operationele geldstroom. Dat houdt in dat we meer geld gaan lenen, onze schuldpositie slechter wordt en onze begroting minder wendbaar.

In onderstaand beeld geven we weer:

- hoe de schuldpositie zich ontwikkeld ten opzichte van de investeringsambities.
- hoe de schuldpositie zich ontwikkeld ten opzichte van de normen van de VNG.

Liquiditeitsplanning

Op 31 december 2025 was er sprake van een liquiditeitsoverschot van ongeveer € 9 miljoen. Wij zijn binnen de wettelijk voorgeschreven kasgeldlimiet gebleven. Dit is een norm die aangeeft hoeveel geld we mogen lenen voor een periode korter dan een jaar. Zolang deze situatie zich voordoet en we binnen de kasgeldlimiet blijven kan het liquiditeitstekort met kort geld gefinancierd blijven. Omdat er geheel 2025 sprake is van een liquiditeitsoverschot is dit voor Berg en Dal niet aan de orde.

Het verloop van de liquiditeiten is sterk afhankelijk van de tijd en de mate waarin de voorgenomen investeringen feitelijk worden gerealiseerd. Per kwartaal brengen we de liquiditeiten in beeld en beslissen we hoe één en ander te financieren.

De Bank Nederlandse Gemeenten (BNG) is de huisbankier van de gemeente. Nagenoeg al het gemeentelijk betalingsverkeer loopt via deze bank. Contant geldverkeer beperken we zoveel mogelijk.

Schatkistbankieren

Sinds 15 december 2013 is Schatkistbankieren wettelijk verplicht. Dagelijks worden alle overtollige liquiditeiten boven een drempelbedrag afgeroomd en aangehouden in de schatkist bij het Ministerie van Financiën. De drempel is vastgesteld op 2,0% van het

jaarlijkse begrotingstotaal (2,0% van afgerond € 120.000.000). Dit betekent voor ons dat wij maximaal € 2.419.000 buiten de schatkist mogen houden.

Wij hebben met de BNG een automatische saldogeregulatie schatkistbankieren afgesproken. Alle overtollige geldmiddelen boven de € 2.419.000 worden automatisch afgeroomd naar schatkistbankieren. Het voordeel hiervan is dat we voorkomen dat wij creditrente aan de BNG moeten betalen zodra wij meer dan € 2.419.000 in kas hebben.

Het doel van de deelname aan schatkistbankieren is om de EMU-schuld van de collectieve sector te verlagen. De decentrale overheden krijgen geen leenfaciliteit bij de schatkist. Jaarlijks totaliseert het CBS de EMU-saldi van alle overheidsinstanties. Uiteindelijk mag het tekort van alle overheden 3% van het BBP bedragen.

Rente

Koersrisico

Het koersrisico is het risico dat de waarde van aandelen of obligaties daalt door koersontwikkelingen. Wij lopen weinig koersrisico, omdat onze gelden zijn uitgezet op vastrentende waarden die niet gevoelig zijn voor koersontwikkelingen.

Renterisico

Er zijn twee normen die aangeven hoe groot het renterisico is.

1. Kasgeldlimiet

Dit is een grens die aangeeft hoeveel geld we mogen lenen voor een periode korter dan een jaar. De kasgeldlimiet is gericht op het voorkomen van ongewenste renterisico's die ontstaan door het aangaan van overmatige korte termijn financieringen en stelt een grens aan de omvang van de korte schuld. Deze grens bedraagt 8,5% van het begrotingstotaal van de gemeente. Volgens deze grens mogen we voor 2025 € 10,2 miljoen kort lenen.

(bedragen x € 1.000)

	1e kwartaal 2025	2e kwartaal 2025	3e kwartaal 2025	4e kwartaal 2025
1) <u>Toegestane kasgeldlimiet</u>				
- in procenten van de grondslag	8,50%	8,50%	8,50%	8,50%
- in bedragen	10.250	10.250	10.250	10.250
<u>Netto vlottende schuld</u>				
2) Omvang vlottende korte schuld	9.327	3.550	3.602	8.917
3) Vlottende middelen	44.376	28.632	25.938	29.210
4) Totaal netto vlottende schuld (2-3)	-35.049	-25.082	-22.335	-20.293
Ruimte+/Overschrijding- (1-4)	45.299	35.331	32.585	30.542

2. Renterisiconorm

Deze norm heeft als doel om het renterisico bij herfinanciering van de langlopende leningen te beheersen. Hoe meer de aflossing van de schuld in de tijd wordt gespreid, hoe minder gevoelig de begroting wordt voor renteschokken bij herfinanciering. De renterisiconorm houdt in, dat de jaarlijks verplichte aflossingen en renteherzieningen niet meer mogen bedragen dan 20% van het begrotingstotaal. Doordat we uitsluitend leningen zijn aangegaan met een vast rentepercentage gedurende de gehele looptijd, is er geen sprake van tussentijdse renteherziening op vaste schuld.

Bedragen x € 1.000)

	Begroting 2025	Rekening 2025
1) Begrotingstotaal	120.584	126.534
2) Het vastgestelde percentage	20%	20%
3) Renterisiconorm	24.117	25.307

Toetsing renterisico Berg en Dal aan norm

4) Renteherziening	0	0
5a) Aflossingen	2.092	2.092
5b) Ontvangen aflossingen	61	168
6) Renterisico op vaste schuld o/g (4+5)	2.153	2.261

Ruimte (+) onder renterisiconorm (3-6)	26.270	27.567
---	---------------	---------------

Rentebeleid en -resultaat

De rente op de geld- en kapitaalmarkt wordt voornamelijk bepaald door het beleid van de Europese Centrale Bank (ECB). De depositorente staat sinds juni 2025 op 2,00% (op basis van cijfers DNB).

In de jaarrekening 2025 hebben wij gerekend met een rente percentage van 1,50% voor de reserves en vaste activa. Voor de grondexploitatie zijn we uitgegaan van een rentepercentage van 0,44%.

Bijgaand renteschema geeft inzicht in de rentelasten van externe financiering, het renteresultaat en de wijze van rentetoerekening. Dit vindt u terug op het taakveld treasury.

Schema rentetoerekening

a. Externe rente korte en lange financiering	476.535
b. Externe rentebaten	-44.024
	432.511
c. Af : rente grondexploitatie	311
c. Af: rente projectfinanciering	0
	432.822
Saldo door te rekenen externe rente	
d1. Rente eigen vermogen	909.629
d2. Rente voorzieningen contante waarde	177.138
e. Toe te rekenen rente taakvelden	1.519.588
Gemiddelde rentepercentage toe te rekenen rente	1,52%
Afronding rentepercentage op 0,5%	1,50%
	1.503.321
f. renteresultaat	-16.267

De afwijking werkelijke rentelast/toegerekende rentelast mag maximaal 25% zijn bij nacalculatie -1,07%

Bedrijfsvoering

Wij blijven de dienstverlening ontwikkelen. Daardoor krijgt ook de bedrijfsvoering, de organisatie van de gemeente, doorlopend aandacht. In deze paragraaf gaan wij in op ons beleid rond de bedrijfsvoering en de maatregelen die we treffen om de bedrijfsvoering ook in 2025 en volgende jaren bij de tijd te houden.

Personeel

Goed werkgeverschap

Het binden en boeien van medewerkers blijft een belangrijk thema. De verwachting is dat de komende jaren de krapte op de arbeidsmarkt blijft. Ondertussen zien we steeds meer extra en complexere taken op ons afkomen. Daarom zetten we in op onderwerpen als arbeidsmarktstrategie en strategische personeelsplanning. Ook zetten we in op opleiding, ontwikkeling en coaching van medewerkers. Daarnaast hebben we extra aandacht voor leiderschap, efficiënt werken, duurzame inzetbaarheid en maatregelen tegen werkdruk. In de regio stemmen we af over mogelijk gezamenlijke invulling van vacatures. Dat kan voor de samenwerkende partijen een meer efficiënte invulling opleveren door bundeling van krachten voor specifieke kennis of het combineren van formatie tot meer aantrekkelijke omvang.

Diversiteit

Met ons personeelsbestand willen we een afspiegeling van de samenleving zijn. Als maatschappelijke organisatie hebben wij hierin een voorbeeldfunctie. Door een divers én inclusief personeelsbestand zijn we beter in staat om ontwikkelingen en spanningen in de samenleving te begrijpen en hierop in te spelen.

We zorgen er voor dat iedereen zich welkom voelt en zichzelf kan zijn binnen onze gemeente.

Personeelsbegroting

Met het oog op de financiële positie en de uitbreidingen van de afgelopen jaren is voor 2025 kritisch gekeken naar de formatie-uitbreidingen. Dit heeft desondanks geleid tot een claim van ongeveer € 0,5 miljoen voor ruim 7 fte. Deze uitbreiding is nodig om wettelijke taken uit te kunnen voeren. De uitbreidingen zijn ingediend om de dienstverlening aan de inwoners te waarborgen. Daarmee zien we dit jaar geen formatie-uitbreiding op beleidsfuncties. Uit de meest recente personeelsmonitor van het A&O fonds van 2023 blijkt dat wij per 1.000 inwoners 7,9 medewerkers / 6,6 fte hebben. Dit is bij vergelijkbare gemeenten 8,2 medewerkers en 7,3 fte en bij alle gemeenten 10,6 medewerkers en 9,6 fte.

Dat de gemeentelijke bezetting groeit is een landelijke trend. Alle gemeenten samen hebben een bezettingsgroei van 5,6 procent ten opzichte van 2022. Eén van de redenen is dat we meer taken hebben gekregen (bijvoorbeeld inburgering). Een andere reden is dat het invullen van vacatures makkelijker gaat. Dit komt ten goede aan de dienstverlening voor onze inwoners. Het aandeel moeilijk vervulbare vacatures daalde van 20 procent naar 16 procent. Natuurlijk kijken we met de begroting vooruit naar 2025. De personeelsmonitor betreft een terugblik over 2023.

Stelpost Inhuur

Inzet van de flexibele schil blijft noodzakelijk om in te kunnen zetten op extra taken die tijdelijk en specialistisch zijn. Daarnaast zetten we in op vervanging van langdurig zieken en functies die we moeilijk met vaste formatie gevuld krijgen. In 2023 hebben we 17,6 procent van onze loonsom ingezet voor externe inhuur. Wanneer we de inzet van inhuur vergelijken met andere gemeenten, zitten we onder het gemiddelde. Dit terwijl wij ook een lagere bezetting in fte hebben per 1.000 inwoners.

Ontwikkeling formatie, bezetting en inhuur

Toelichting grafiek uitstroom: We zien dat de uitstroom iets gedaald is ten opzichte van 2022 terwijl juist landelijk de uitstroom gestegen is. Onder goed werkgeverschap lichtten we toe wat we doen om de uitstroom te verminderen.

Toelichting grafiek verzuim: Vooral enkele langdurig zieken waren afgelopen jaren de oorzaak van het hogere verzuim. We zetten blijvend in op re-integratie van langdurig zieke collega's als daar mogelijkheden voor zijn. We gebruiken de resultaten van bijvoorbeeld Periodiek Arbeids- Gezondheidskundig Onderzoek (PAGO) en Preventief Medisch Onderzoek (PMO) en Medewerkerstevredenheid Onderzoek (MTO) om arbeidsomstandigheden te verbeteren. Hierdoor verkleinen we het risico op langdurig verzuim.

Stand van zaken Jaarrekening

Goed werkgeverschap

Het binden en boeien van medewerkers blijft een belangrijk thema. De krapte op de arbeidsmarkt is nog steeds merkbaar en de verwachting dat deze structureel zou zijn, blijkt terecht. Tegelijkertijd zien we dat het aantal en de complexiteit van taken verder zijn toegenomen.

Daarom zijn we ook in 2025 blijven inzetten op een sterke arbeidsmarktstrategie en strategische personeelsplanning. Ook hebben we geïnvesteerd in opleiding, ontwikkeling en coaching van medewerkers. Daarnaast houden we nadrukkelijk aandacht voor leiderschap, efficiënt werken, duurzame inzetbaarheid en maatregelen om werkdruk te beperken.

De regionale afstemming over de invulling van vacatures blijft daarbij van grote waarde. Door samen te werken kunnen we kennis bundelen en formatie combineren, waardoor functies aantrekkelijker worden en we capaciteit effectiever inzetten. Daarmee blijven we ook in de toekomst werken aan een sterke en duurzame organisatie

Diversiteit

Met ons personeelsbestand willen we een afspiegeling van de samenleving zijn. Als maatschappelijke organisatie hebben wij hierin een voorbeeldfunctie, en dat blijft ook in de toekomst een belangrijk uitgangspunt.

Een divers en inclusief personeelsbestand helpt ons om ontwikkelingen en spanningen in de samenleving beter te begrijpen en hierop in te spelen. Daarom hebben we hier actief op ingezet.

We hebben eraan gewerkt dat iedereen zich welkom voelt en zichzelf kan zijn binnen onze gemeente. Zo bouwen we verder aan een organisatie waarin verschillende perspectieven worden gewaardeerd en waarin iedereen de ruimte krijgt om bij te dragen

Personeelsbegroting

Uit de meest recente personeelsmonitor van het A&O fonds van 2024 blijkt dat wij per 1.000 inwoners 8,5 medewerkers/7,2 fte hebben. Dit is bij vergelijkbare gemeenten 8,6 medewerkers en 7,6 fte en bij alle gemeenten 11,2 medewerkers en 10,2 fte.

Dat de gemeentelijke bezetting groeit is een landelijke trend. Alle gemeenten samen hebben een bezettingsgroei van 4,6 procent ten opzichte van 2023. De groei is daarmee afgenomen in vergelijking tot voorgaande jaren. Eén van de redenen is dat we meer taken hebben gekregen (bijvoorbeeld inburgering en duurzaamheidsdoelstellingen). Een andere reden is dat er vaker wordt gekozen voor tijdelijke contracten in plaats van inhuur van personeel. Dit komt ten goede aan de dienstverlening voor onze inwoners omdat de kennis niet vervliegt en meer geborgd wordt in de organisatie. Dit zie je terug in de daling van de uitgaven aan externe inhuur (12,6 procent in 2024 tegenover 17,6 % in 2023). De personeelsmonitor betreft een terugblik over 2024. Er zijn nog geen cijfers beschikbaar over 2025.

Toelichting grafieken

Toelichting grafiek uitstroom: We zien dat de uitstroom is gedaald ten opzichte van 2023. Onder goed werkgeverschap lichtten we toe wat we doen om de uitstroom te verminderen. Het uitstroompercentage ligt nu onder het gemiddelde van alle gemeenten.

Toelichting grafiek verzuim: Vooral enkele langdurig zieken waren afgelopen jaren de oorzaak van het hogere verzuim. We zetten blijvend in op re-integratie van langdurig zieke collega's als daar mogelijkheden voor zijn. We gebruiken de resultaten van bijvoorbeeld Periodiek Arbeids- Gezondheidskundig Onderzoek (PAGO) en Preventief Medisch Onderzoek (PMO) en Medewerkerstevredenheid Onderzoek (MTO) om arbeidsomstandigheden te verbeteren. Hierdoor verkleinen we het risico op langdurig verzuim. Het verzuimpercentage is gedaald en ligt inmiddels onder het gemiddelde ten opzichte van alle gemeenten.

Communicatie

Klare Taal

Bij de gemeente Berg en Dal schrijven we in Klare Taal. Dat wil zeggen dat we teksten schrijven die goed zijn afgestemd op de ontvanger. Tussen 2016 en 2021 zijn alle medewerkers van de gemeente getraind in het schrijven van Klare Taal. Door corona en personeelswisselingen waren er de laatste jaren geen trainingen. In het najaar van 2024 was er een inhaal trainingsronde voor alle medewerkers die sinds 2021 in dienst zijn gekomen. Vanaf 2025 krijgen alle nieuwe medewerkers standaard de training Klare Taal. En zijn er jaarrond activiteiten en hulpmiddelen om Klare Taal onder de aandacht te houden

Meetlat communicatie

We maken een zogenoemde meetlat voor derden als leidraad voor hun communicatie van projecten waarbij onze gemeente betrokken is. In eerste instantie voor impactvolle projecten in de openbare ruimte. Het doel is dat onze inwoners, ondernemers en anderen beter betrokken worden bij ontwikkelingen die hen aangaan. En dat op een manier die in lijn is met hoe we als gemeente willen communiceren. Dit doen we zo, omdat we onvoldoende uren beschikbaar hebben om persoonlijk aan te sluiten bij al die (vaak meerjarige) projecten.

Stand van zaken Jaarrekening

Klare Taal

Dit onderdeel is gerealiseerd.

Meetlat Communicatie

De meetlat heeft veel overeenkomsten met de participatieladder. Beiden zijn een leidraad voor projecten. In overleg met Participatie is besloten de meetlat en de ladder samen te voegen. Dat proces is gaande.

Informatievoorziening

Als gemeente vormen gegevens de kern van vrijwel al onze dienstverlening. Gegevens moeten voor een goede dienstverlening daarom betrouwbaar, beschikbaar en actueel zijn. Daarom is het essentieel om onze informatiehuishouding op orde te hebben. Dat is voor een complexe organisatie als een gemeente een hele opgave. In 2025 gaan we hier weer stappen in maken. We implementeren een nieuw zaakstelsel. We nemen ons financiële stelsel onder de loep en werken aan verder ontsluiten van gegevens in het kader van de Woo. Dit zijn grote trajecten waarin we bovendien een beroep doen op het verandervermogen van medewerkers.

Aan de andere kant zijn er technologische ontwikkelingen die onze aandacht vragen. Neem bijvoorbeeld het steeds bredere gebruik van kunstmatige intelligentie binnen de samenleving. Als gemeente zetten wij, samen met de regio, de komende jaren in op bewust gebruik van kunstmatige intelligentie door onze medewerkers en leveranciers. Dit doen we door communicatie en opleiding over dit onderwerp.

Nieuwe wetgeving en innovaties hebben een grote impact op de inrichting van onze informatiesystemen, processen en de mensen (medewerkers, maar soms ook inwoners) die er mee werken. We vinden het belangrijk om ook oog te houden voor inwoners die (nog) niet hun weg weten te vinden in de digitale wereld.

Samen met iRvN (ICT Rijk van Nijmegen) en onze regiogemeenten zijn we onze digitale werkplek (verder) aan het professionaliseren door het implementeren van Microsoft365 binnen onze organisaties. We zien vele kansen voor het optimaliseren van de

dienstverlening en beleidsvorming, doordat we bijvoorbeeld efficiënter samen kunnen werken en steeds meer datagedreven werken. Tegelijkertijd vraagt het om extra zorgvuldigheid met betrekking tot veiligheid en privacy.

In de Regio Rijk van Nijmegen werken we volgens een nieuwe governance wat ervoor zorgt dat informatie- en automatiseringsvraagstukken goed bestuurlijk en ambtelijk aangestuurd worden. We werken daarbinnen aan thema's volgens een gezamenlijk vastgestelde strategische agenda.

Informatiebeveiliging en privacy

Het beveiligen van onze informatie en beschermen van de privacy van onze inwoners, blijft een doorlopend proces en blijft een prioriteit. Naar aanleiding van het Rekenkameronderzoek naar onze informatiebeveiliging en privacy is een plan van aanpak opgesteld om een (professionalisering) slag te maken. De Raad heeft dit plan op 21 september 2023 vastgesteld. Naar verwachting is eind 2025 het gewenste niveau bereikt. Hiermee voldoen we ook grotendeels aan nieuwe wetgeving die naar verwachting in 2025 van kracht wordt (NIS2/Cyberbeveiligingswet).

Een van de belangrijkste dreigingen voor Nederlandse overheidsorganen bestaat uit het gijzelen van verschillende data voor losgeld. In samenwerking met iRvN en regiogemeenten is in 2023 extra aandacht aan monitoring en detectie besteed. Met behulp van een nieuw systeem kunnen we bedreigingen nu eerder ontdekken en afslaan, voordat deze schade kunnen veroorzaken. Daarnaast besteden we structureel aandacht aan preventie. Onder andere loopt een meerjarig bewustwordingsprogramma voor alle medewerkers en raadsleden.

Archiefbeheer

In 2025 gaan we verder met het project bouwarchief. Er is vorig jaar voor gekozen om dit terug te halen van een externe opslag naar Groesbeek. Het archief, dat onder andere bouwvergunningen, omgevingsvergunningen, milieuvergunningen en bodemdossiers bevat, digitaliseren we en uiteindelijk brengen we deze over naar het Regionaal Archief Nijmegen (RAN). Ook gaan wij dit jaar weer verder met het wegwerken van de (digitale) achterstanden. Als onderdeel van het digitaliseren binnen gemeente Berg en Dal, zijn een vervangingsbesluit en kwaliteitshandboek in ontwikkeling. 2025 staat in het teken van het verder implementeren van deze werkprocessen.

Gegevensbeheer

Sinds 2024 werken we met GISIB als beheerprogramma voor de Openbare Ruimte. In dit programma is een directe gegevensuitwisseling met de BGT (Basisregistratie Grootsthalige Topografie) mogelijk. Dit maakt het voor ons mogelijk om te werken volgens het principe 'eenmalige registratie, meervoudig gebruik'. De aankomende jaren bouwen we dit beheerprogramma verder uit door informatie uit andere programma's over te hevelen of aan dit programma te koppelen. Hierdoor zijn we beter in staat een integraal beeld van de openbare ruimte te creëren.

Bedrijfsvoeringsindicatoren

	Indicator	Toelichting	Doelstelling 2025
1.	Cyberbarometer	De Cyberbarometer geeft inzicht in de kennis van onze medewerkers op het gebied van de informatiebeveiligings- en privacyrisico's. Nu ligt die nog onder het benchmarkgemiddelde. De komende jaren zal team- en	We willen dat het kennisniveau binnen twee jaar verhoogd is tot minimaal op het niveau van de benchmark. Dit kan worden bereikt door middel van de driejarige IBP-bewustwordingstraining van Brooklyn Partners waarmee

		resultaatgericht verder worden gewerkt aan gedragsverandering om deze risico's te verkleinen.	we medio 2023 zijn gestart

Stand van zaken Jaarrekening

In 2025 hebben we veel gedaan om de informatievoorziening van de gemeente Berg en Dal naar een hoger niveau te tillen.

De implementatie van ons nieuwe zaaksysteem Djuma is afgerond en de gehele gemeente werkt inmiddels met de nieuwe werkwijzen in dit systeem.

Van onze leverancier PinkRoccade hebben we te horen gekregen dat het financieel systeem vervangen moest worden voor het einde van 2025. Dat hebben we opgepakt en met het nieuwe systeem hebben we gelijk meer mogelijkheden voor verdere automatisering van de financiële processen.

In de informatievoorziening die we delen met de gemeente in het IRVN verband neemt Microsoft een belangrijke positie in. In 2025 zijn we gestart met het werken met MS 365. Office 365 is uitgerold en we hebben de eerste stappen gezet om in MS Teams (SharePoint) te werken. Zo kunnen we op termijn afscheid nemen van de netwerkschijven.

We zijn voorzichtig gestart met het implementeren van AI in onze organisatie. In 2025 nog op kleine schaal met de beschikbare tool Microsoft Co-pilot zodat we dat in een veilige en door ons beheerde omgeving kunnen doen.

Informatiebeveiliging en privacy

2025 heeft voor een belangrijk deel in het kader van bewustwording gestaan. Met het bedrijf Brooklyn en partners hebben we verdere stappen gezet op dit gebied. Hierbij kunt u denken aan phishing, nano learnings en verdere instructie voor de privacy ambassadeurs.

Daarnaast zijn we in 2025 gestart met het opstellen van beleid voor het beheren van onze devices. Dat doen we in IRVN verband aangezien het alle gemeenten raakt die bij het IRVN zijn aangesloten. We implementeren het beleid naar alle waarschijnlijkheid in 2026.

We hebben in 2025 ook twee DPIA's uitgevoerd om een beter beeld te krijgen op de processen in Djuma en ons datawarehouse. Een DPIA is een onderzoek om de risico's van een gegevensverwerking in kaart te brengen. Dit zodat we vervolgens maatregelen kunnen nemen om deze risico's te verkleinen.

Archiefbeheer

Met de implementatie van het zaaksysteem Djuma in 2025 hebben we de eerste stappen gezet voor digitale vernietiging. Dat gaan we in 2026 verder oppakken.

De implementatie is goed verlopen en dit heeft een verbetering in het zaakgericht werken voor de gemeente Berg en Dal opgeleverd.

Door de implementatie heeft het bouwarchief vertraging opgelopen. We kunnen en willen niet alles tegelijkertijd doen, dat gaat ten koste van kwaliteit. De verwachting is dat we in 2026 het bouwarchief op kunnen pakken.

Gegevensbeheer

In dit onderdeel zijn we verder gegaan met het verbeteren van de werkafspraken tussen diverse teams om het gebruik van de systemen beter op elkaar af te stemmen.

Met de aankomende BGT aanbesteding hebben we het voorgaande nodig om de implementatie beter te laten verlopen.

Organisatie

Wij willen een betrouwbare en service verlenende organisatie zijn. Hierbij luisteren we goed naar de klant en bieden we waar nodig maatwerk aan. Onze omgeving verandert voortdurend. Daarom moeten wij als moderne organisatie ons werk hierop aanpassen.

Administratieve organisatie

De administratieve organisatie gaat over de regels, procedures en werkafspraken van onze organisatie. Die regels zijn er om onze organisatie goed en betrouwbaar te laten werken. De accountant voert jaarlijks de interim-controle uit. De uitkomsten van de interim-controle zijn vastgelegd in de Managementletter. In de Managementletter geeft hij aan hoe de administratieve organisatie en interne beheersing kan verbeteren. De organisatie en de auditcommissie nemen kennis van de Managementletter.

De bevindingen en aanbevelingen uit de Managementletter vertaalt de organisatie naar de Bedrijfsvoeringsagenda. Met de Bedrijfsvoeringsagenda geven wij aan hoe we de bevindingen en aanbevelingen oppakken, welke prioriteit we geven, wanneer we verwachten het punt afgerond te hebben of waar we vinden dat deze niet van toepassing is. De Bedrijfsvoeringsagenda brengen we ter kennisgeving aan de accountant en de auditcommissie. De organisatie gaat aan de slag met de verbeterpunten uit de Bedrijfsvoeringsagenda.

Conform de wet en regelgeving heeft het College de verplichte Rechtmatigheidsverantwoording opgenomen in de jaarrekening. Hiermee legt het College verantwoording af over de naleving van de regels bij de totstandkoming van de baten en lasten en balansmutaties in de jaarrekening. Met de Rechtmatigheidsverantwoording heeft het College zelf verantwoording afgelegd aan de Raad over de rechtmatigheid van het begrotingscriterium, voorwaardencriterium en misbruik en oneigenlijk gebruik criterium.

Om te komen tot een Rechtmatigheidsverantwoording stellen we er jaarlijks een Verbijzonderd intern controle plan (Vic-plan) op. Een risicoanalyse van de diverse processen maakt hier deel van uit. Bevindingen uit de Rechtmatigheidsverantwoording zijn mogelijk ook aanleiding tot het aanpassen van het Vic-plan en de risicoanalyse.

Stand van zaken Jaarrekening

In 2025 zijn de adviezen uit de Managementletter 2024 verwerkt in de nieuwe Bedrijfsvoeringsagenda. De adviezen zijn binnen de verschillende teams opgevolgd. Dit proces is afgerond met de interim-controle door de accountant aan het eind van 2025. De accountant heeft hierbij geconstateerd dat de aanbevelingen zijn opgevolgd. De organisatie heeft nieuwe aanbevelingen ontvangen in de Managementletter 2025. De Audicommisssie en de gemeenteraad hebben hier op hoofdlijnen kennis van genomen middels de Boardletter 2025. De aanbevelingen worden opgevolgd in 2026 met een vernieuwde Bedrijfsvoeringsagenda 2026.

De verplichte Rechtmatigheidsverantwoording is uitgevoerd. De conclusies zijn terug te vinden in het onderdeel 'Toelichting rechtmatigheidsverantwoording' in deze jaarrekening.

Huisvesting

Het gemeentehuis verdient een eigentijdse, moderne en duurzame inrichting, voor onze inwoners, het bestuur en voor onze medewerkers. Na de gemeentelijke herindeling in 2015 is gekozen voor één centrale huisvesting, het gemeentehuis in Groesbeek. Sinds die tijd zijn er geen grote aanpassingen gedaan in het gemeentehuis. Wel zijn we 10 jaar verder en

stellen we andere eisen aan de dienstverlening en aan het werken op kantoor. Daarbij komt dat sinds 2015 ruim 90 extra medewerkers gebruik maken van het gemeentehuis.

De plannen voor de herinrichting richten zich concreet op de publieksruimte / de hal (betere dienstverlening: toegankelijkheid en aantrekkelijkheid), de raadszaal (betere indeling) en de inrichting en voorzieningen op kantoor (goed werkgeverschap: een eigentijds kantoorconcept en een goed werkklimaat). Hiervoor werken we twee scenario's uit.

In de begroting zijn middelen geraamd voor aanpassingen in het gemeentehuis, maar waarschijnlijk niet voldoende. De plannen en de kosten leggen we ter besluitvorming voor. Het tijdstip daarvan is afhankelijk van de besluitvorming over de motie over de ravijnjaren. En van de samenhang die bestaat met de plannen om het gemeentelijke vastgoed, waaronder het gemeentehuis, te verduurzamen.

Stand van zaken Jaarrekening

De plannen voor de herinrichting richten zich concreet op de publieksruimte / de hal (betere dienstverlening: toegankelijkheid en aantrekkelijkheid), de raadszaal (betere indeling) en de inrichting en voorzieningen van de kantoor- en overleg ruimten (goed werkgeverschap: een eigentijds kantoorconcept en een goed werkklimaat). Daarnaast vraagt het gebouw om duurzaamheidsaanpassingen, die we in een verbouwingsronde willen combineren met de hiervoor beschreven aanpassingen. In 2025 heeft de raad een krediet beschikbaar gesteld met de vraag om haar te betrekken bij de inrichting van raadzaal en publieksruimte. Een eerste raads werkgroep bijeenkomst over dit onderwerp heeft eind 2025 plaatsgevonden.

Toelichting rechtmatigheidsverantwoording

Met ingang van het boekjaar 2023 is een gemeente verplicht om zelf een rechtmatigheidsverantwoording op te stellen. Hiermee legt het college van burgemeester en wethouders zelfstandig verantwoording af in hoeverre de in de jaarrekening verantwoorde baten en lasten, en de balansmutaties, rechtmatig tot stand zijn gekomen. Dit houdt in dat deze in overeenstemming zijn, met door de gemeenteraad vastgestelde kaders zoals de begroting en verordeningen en bepalingen in de relevante wet- en regelgeving.

In 2023 heeft de gemeenteraad besloten om de paragraaf 'rechtmatigheidsverantwoording' toe te voegen aan de financiële verordening. Voor de rechtmatigheidsverantwoording zijn de volgende voorwaarden getoetst: begrotingscriterium, voorwaarden criterium en het misbruik & oneigenlijk gebruik criterium. Zie de jaarrekening hoofdstuk Rechtmatigheidsverantwoording voor de volledige rechtmatigheidsverantwoording.

Begrotingscriterium

De begrotingsrechtmatigheid gaat over het financiële handelen binnen het kader van de vastgestelde begroting door de gemeenteraad. De realisatie wordt hierbij afgezet tegen de gewijzigde begroting. Alle overschrijdingen op de lasten en investeringskredieten worden als onrechtmatig aangemerkt. Ook als deze afwijkingen ontstaan binnen de afspraken in de financiële verordening. Afwijkingen op de baten of onderschrijding van de lasten of investeringskredieten kan onrechtmatig zijn mits deze afwijking eerder bekend was en daarmee niet tijdig is gemeld. De uitwerking van de cijfers is terug te vinden in de paragraaf rechtmatigheidsverantwoording.

Onrechtmatige afwijkingen kunnen wel acceptabel zijn, mits deze passen binnen de spelregels die tussen de gemeenteraad en college zijn gemaakt in de financiële verordening. In de kadernota rechtmatigheid 2025 wordt het volgende schema gehanteerd:

In de financiële verordening gelden de volgende uitgangspunten:

- Overschrijdingen op lasten en/of investeringskredieten zijn altijd onrechtmatig, maar kunnen wel als acceptabel worden aangemerkt.
- In artikel 12.4 van de financiële verordening zijn situaties gemeld waarbij overschrijdingen als acceptabel worden aangemerkt.
- Eveneens worden overschrijdingen veroorzaakt door een expliciet bestuursbesluit (zonder aanpassing van de begroting) ook als acceptabel aangemerkt.
- Financiële voordelen (onderschrijdingen van lasten en/of investeringen en afwijkingen op baten) zijn in aard niet onrechtmatig. Tijdig melden kan nog bij de jaarrekening. Dit sluit aan met de bepaling in artikel 5b in de financiële verordening.

In artikel 12 van de financiële verordening is opgenomen wanneer afwijkingen acceptabel kunnen zijn.

Begrotingsonrechtmatigheid

Binnen het begrotingscriterium binnen de programma's is een onrechtmatigheid van € 1.798.000 geconstateerd. Deze onrechtmatigheid is ontstaan door verschuivingen van lasten over de programma's. De extra uitgaven op een programma worden gecompenseerd door lagere lasten op andere programma's. Daarom is deze overschrijding onrechtmatig maar acceptabel. Zie voor een toelichting het onderdeel begrotingsrechtmatigheid bij het "Overzicht baten en lasten" in de Jaarrekening.

Voorwaardencriterium

Het voorwaardencriterium gaat over de eisen die worden gesteld aan de uitvoering van het financiële beheer. De eisen/ voorwaarden zijn afkomstig uit verschillende wet- en regelgeving, zowel intern als extern. Deze wet- en regelgeving is opgenomen in het Normenkader 2025, dat is vastgesteld door de gemeenteraad. Fouten die zowel de getrouwheid als de rechtmatigheid raken, blijven onderdeel van de accountantscontrole. Dat betekent dat de accountant fouten rapporteert als deze leiden tot een aanpassing van de cijfers in de jaarrekening. Het college rapporteert in de rechtmatigheidsverantwoording over

fouten die niet leiden tot een aanpassing van de cijfers in de jaarrekening. De controle op zowel de getrouwheid als rechtmatigheid is vastgelegd in het controleprotocol 2025. De financiële rechtmatigheid bij het voorwaarden criterium ziet vooral toe op de wetgeving met betrekking tot Europese aanbestedingen. Deze moeten voldoen aan de Aanbestedingswet.

Onrechtmatigheid voorwaarden criterium

Bij de verantwoording over het voorwaarden criterium is vastgesteld dat bij het afsluiten van vier contracten ten onrechte geen Europese aanbestedingsprocedure is gevolgd. De vier onrechtmatigheden komen voort uit inhuurovereenkomsten met extern personeel die om verschillende redenen verlengd moesten worden, totaal € 317.017. Door deze verlengingen overschreden de contracten de aanbestedingsgrens. Vanaf 2026 wordt al het externe personeel via een broker ingehuurd. Zij waarborgen dat contracten rechtmatig tot stand komen. Ook dwingen we het gebruik van inkoopstartformulieren beter af in het zaakstelsel. Hierdoor is vanaf dat moment het risico op fouten beperkter aanwezig. In de jaarrekening van 2024 is gemeld dat diverse contracten in 2025 doorlopen en waarschijnlijk opnieuw leiden tot rechtmatigheidsfouten in 2025. Omdat de omvang daarvan nog niet volledig in te schatten was bij het opstellen van de jaarrekening 2024 worden deze fouten nu verantwoord. De totale onrechtmatigheid binnen het voorwaarden criterium komt hiermee op € 317.017.

Naast de financiële onrechtmatigheden zoals hiervoor vermeld zijn er ook drie onrechtmatigheden zonder financiële impact geconstateerd:

Prestatielevering Jeugd / WMO

Jaarlijks doet de gemeente onderzoek naar prestatielevering van zorg binnen Jeugd en WMO. Hierin zijn bij één zorgaanbieder onrechtmatige declaraties geconstateerd. Hier wordt samen met het Regionaal ondersteuningsbureau maatschappelijke ondersteuning en jeugdzorg (ROB) nader onderzoek naar gedaan. Omdat hierdoor het bedrag dat betaald is aan de zorgaanbieder naar alle waarschijnlijkheid niet juist is, is dit bedrag meegenomen in het oordeel van de accountant over getrouwheid van de jaarrekening.

Subsidieverstrekingen

Tijdens de verbijzonderde interne controle (VIC) zijn onrechtmatigheden geconstateerd in het proces van subsidieverstreking. Het subsidieproces is in een aantal gevallen niet volledig via de juiste procedure doorlopen. Deze bevindingen hebben geen directe financiële impact gehad, maar vormen wel een afwijking op de geldende regelgeving en continuïteit. Het college heeft maatregelen getroffen om het proces te verbeteren.

De geconstateerde fouten binnen het subsidieproces laten zien dat de huidige werkwijze onvoldoende eenduidig en helder is. Om dit structureel te verbeteren, stellen we in 2026 een nieuwe Algemene Subsidieverordening (ASV) op. Daarnaast brengen we het volledige subsidieproces opnieuw in kaart, inclusief rollen, verantwoordelijkheden en interne controles. Deze herziening moet leiden tot een beter geborgd, eenduidig en rechtmatig proces.

Jeugdhulp – indicatiestelling

In de uitvoering van de indicatiestelling van jeugdhulp zijn onrechtmatigheden aangetroffen door data-analyse en uitvoering van eigen controles. In meerdere gevallen zijn grotere indicaties afgegeven dan noodzakelijk was. Er is in beeld om hoeveel dossiers het in totaal gaat. De omvang van de mogelijke financiële impact is niet vast te stellen, omdat niet maximaal is gedeclareerd en we niet kunnen bepalen wat rechtmatig geïndiceerd had moeten worden. Een aantal zorgaanbieders heeft dit gesignaleerd, de zorg niet geleverd en hiervan melding bij ons gemaakt. Het college heeft aanvullende beheersmaatregelen getroffen om dit in de toekomst te voorkomen.

De bevindingen binnen de indicatiestelling van de jeugdhulp hebben ertoe geleid dat kwaliteitscontroles binnen jeugdhulp direct zijn aangescherpt. Ook zijn het toetsingsprogramma en het 4-ogen-principe uitgebreid.

Misbruik en oneigenlijk gebruik criterium

Dit criterium ziet erop toe dat de gemeente voldoende waarborgen treft om ervoor te zorgen dat inwoners of bedrijven geen misbruik maken van de regelingen die de gemeente aanbiedt. De commissie BBV adviseert om hiervoor een M&O (Misbruik en Oneigenlijk gebruik)-beleid op te stellen. Dit hebben wij niet gedaan, omdat de regelingen zo verschillend zijn dat een overkoepelend beleid niet bijdraagt aan het voorkomen van misbruik. Wij nemen het risico op misbruik altijd mee bij de inrichting van onze processen. Daarnaast zorgen we dat er voldoende maatregelen in het proces zijn opgenomen om misbruik te voorkomen. Bij de uitvoering van de interne controle is gebleken dat in de processen voldoende maatregelen zijn opgenomen om misbruik zo goed als mogelijk te voorkomen. Daarnaast zijn uit de controles ook geen aanwijzingen gekomen dat misbruik heeft plaatsgevonden.

Rechtmatige overschrijdingen

Binnen de programma's is sprake van aanzienlijke overschrijdingen van de lasten (voor de toevoegingen en onttrekkingen aan de reserves). Daarnaast zijn er grotere nadelige afwijkingen zichtbaar bij de onttrekkingen aan reserves. Deze afwijkingen hangen samen met de werkwijze rondom de reserve lopende projecten.

Deze reserve is gevormd op basis van afzonderlijke raadsbesluiten, waarbij we middelen veelal vanuit de algemene reserve toevoegen. Volgens deze werkwijze ramen wij jaarlijks het volledige bedrag van het betreffende raadsbesluit als last, met daartegenover een even grote baat vanuit de reserve lopende projecten. Dit leidt tot een neutrale begrotingspositie, maar kan in de realisatie tot overschrijdingen leiden wanneer projecten (deels) doorschuiven naar volgende jaren.

Deze werkwijze passen we al meerdere jaren toe en is bekend bij de raad. Daarmee is de afwijking tijdig en volledig aan de raad gemeld en kwalificeren de overschrijdingen als rechtmatig.

Wet Open Overheid

De Wet open overheid (Woo) is in 2022 ingegaan met als doel de openheid en transparantie van de overheid te vergroten.

Wat willen we bereiken?

Het doel van de Wet open overheid (Woo) is:

1. een transparanter en actief openbaar makende overheid
2. het dienen van het belang van openbaarheid
3. publieke informatie openbaar maken

Dit versterkt de democratische rechtsstaat, de inwoner, het bestuur en de economische ontwikkeling.

Kader

In de Woo staat aangegeven dat de Woo-invoering gefaseerd plaatsvindt. De data van invoering van de eerste vijf categorieën zijn in juni 2024 bekendgemaakt. Die informatiecategorieën moeten per 1 november 2024 gereed zijn. Wij volgen de landelijke planning van openbaarmaking. Tijdens de implementatie van ons nieuwe zaakstelsel inventariseren we op welke thema's we kunnen versnellen.

Wat gaan we daarvoor doen?

De implementatie van de Woo vindt gefaseerd plaats en richt zich op 3 hoofdthema's:

1. Actief openbaar maken van informatie;
2. Passief openbaar maken van informatie;
3. Informatiehuishouding op orde.

We werken deze drie hoofdthema's thema voor thema uit.

Actief openbaar maken van informatie

Hieronder vindt u een overzicht van de 11 informatiecategorieën die de Woo verplicht stelt om uit eigen beweging openbaar te maken. Achter elke informatiecategorie is aangegeven om welk artikel uit de Woo het gaat plus een beschrijving van de documenten.

Daarna volgt per categorie de inventarisatie van:

- wat er al openbaar wordt gemaakt
- in hoeverre is aangesloten op de landelijke Woo-index
- de voorgenomen landelijke planning waarop wij ons richten

Informatiecategorie	Artikel 3.3	Wat	Openbaar op lokale site Ja/Nee	Openbaar landelijk (Woo-index) Ja/Nee	Openbaar landelijk Planning (Woo-index) Jaartal
1. Wet en regelgeving	1.a	Besluiten, beleidsregels, verordeningen	Nee	Ja	Nov 24
	1.b	Andere algemeen verbindende voorschriften	Nee	Ja	Nov 24

	1.c	Ontwerpen van besluiten, beleidsregels, verordeningen en overige besluiten van algemene strekking waarover een extern advies is gevraagd, met inbegrip van de adviesaanvraag	Nee	Nee	2e tranche, medio 2027
2. Organisatiegegevens	1.d	Inzicht in de organisatie en haar werkwijze, waaronder de taken en bevoegdheden van organisatieonderdelen.	Ja	Ja	Nov 24
	1.e	Hoe de organisatie en haar onderdelen te bereiken zijn en hoe een informatieverzoek kan worden ingediend	Ja	Ja	Nov 24
3. Raadsstukken	2.a	Bij de gemeenteraad ingekomen stukken, tenzij deze gaan over individuele gevallen	Ja	Nee	2e tranche, medio 2027
	2.c	Vergaderstukken en verslagen van de raad, behalve waarop geheimhouding geldt.	Ja	Ja	2e tranche, medio 2027
4. Bestuursstukken	2.d	Agenda's, besluiten en besluitenlijsten van vergaderingen van colleges van B&W, tenzij geheimhouding geldt	In ontwikkeling	In ontwikkeling	2e tranche, medio 2027
5. Adviezen van adviescolleges	2.e	Adviezen van officiële adviescolleges (door besluit van een bestuursorgaan vastgesteld):	Nee, in voorbereiding	Nee	2e tranche, medio 2027
		- Adviesvoorstel, advies			
		- Adviesaanvraag			
		- Adviesvoorstel			
		- Advies			
		Behalve adviezen/aanvragen die gaan over individuele gevallen			
6. Convenanten	2.f	Convenanten, overeenkomsten, verbintenissen en soortgelijke afspraken van een bestuursorgaan met andere partij(en)	Nee, in voorbereiding	Nee	3e tranche, Q4 2027
7. Jaarplannen en -verslagen	2.g	De jaarplannen en -verslagen van het bestuursorgaan, behalve de jaarplannen en -verslagen van afzonderlijke afdelingen of directies	Nee	Nee	2e tranche, medio 2027
8. Woo-verzoeken	2.i	Inhoud van het verzoek	Ja	Nee	2e tranche, medio 2027
		Schriftelijke beslissing op het verzoek	Ja	Nee	2e tranche, medio 2027
		De verstrekte informatie	Op te vragen	Nee	2e tranche, medio 2027
9. Onderzoeken	2.j	Onderzoeksrapporten die:	Nee	Nee	3e tranche, Q4 2027
		- Intern en extern zijn uitgevoerd			
		- Voornamelijk uit feitenmateriaal bestaan			

		- Gaan over het functioneren van de eigen organisatie, voorbereiding of evaluatie van beleid, inclusief de uitvoering, naleving en handhaving			
10. Beschikkingen	2.k	Beschikkingen in de zin van de Algemene wet bestuursrecht (Awb) vallen hieronder:	Nee	Nee	4e tranche, 2028
		- Schriftelijke beslissingen van een bestuursorgaan			
		- Die een publiekrechtelijke rechtshandelingen inhouden			
		- Voor een specifiek geval gelden			
		Behalve beschikkingen die zijn uitgezonderd van de Woo (artikel 3.3 tweede lid, onderdeel k van de Woo)			
	2.h	Verplichtingen tot verstrekking van subsidies, anders dan met een beschikking	Nee	Nee	3e tranche, Q4 2027
11. Klachten	2.l	Schriftelijke oordelen n.a.v. klachtenprocedures over gedragingen van de organisatie	Nee	Nee	3e tranche, Q4 2027

Stand van zaken Jaarrekening

Het gaat hier om een inschatting vanuit deskundigen. Er is vertraging in de ontwikkeling van de generieke Woo-voorziening. Dat is de centrale digitale infrastructuur waarmee overheidsorganisaties verplicht documenten actief openbaar maken. Via een centraal portaal, open.overheid.nl, worden dan documenten vindbaar en doorzoekbaar gemaakt voor inwoners en bedrijven.

Landelijk komt hierover in het tweede kwartaal van 2026 meer duidelijkheid vanuit het ministerie.

Passief openbaar maken van informatie

De gemeente maakt informatie uit eigen beweging openbaar. Daarnaast krijgt de organisatie ook verzoeken om informatie openbaar te maken. In onderstaande overzichten maken wij inzichtelijk:

- het aantal ontvangen Woo-verzoeken;
- de ontwikkeling ten opzichte van voorgaande jaren (tot 1 mei 2022 ging het om Wob-verzoeken);
- het percentage verzoeken dat binnen de termijn is afgehandeld;
- de gemiddelde behandelingstermijn;
- het aantal Woo-verzoeken dat buiten de Woo-procedure is afgehandeld;
- het percentage verzoeken waarbij contact is opgenomen met de indiener van de vraag om de vraag scherper te krijgen en zo tot een betere beantwoording van de vraag te komen.

WOO- verzoeken (en Wob)	Realisatie 2025	Streefwaarde 2025	Realisatie 2024	Realisatie 2023
<i>Inwerkingtreding WOO per 1 mei 2022</i>				
Aantal Woo(/Wob)-verzoeken ontvangen op jaarbasis	26	45	38	37

<i>De verzoeken zijn:</i>				
- informeel afgedaan	0	Niet bekend	6	Niet bekend
- toegekend	10	Niet bekend	13	Niet bekend
- afgewezen	6	Niet bekend	5	Niet bekend
- Buiten behandeling gesteld	1	Niet bekend	9	Niet bekend
Behandeld door de gemeente binnen de in de wet gestelde beslistermijn (inclusief eventuele opschortingen en vertragingen), in %	15	-	-	Niet bekend
Gemiddelde behandelingstermijn, in weken (inclusief opschortingen verdagingen).	6	-	-	Niet bekend
Aantal verzoeken waarbij precisering is gevraagd van de verzoeker, in %	2	-	-	Niet bekend

Informatiehuishouding op orde

De informatiehuishouding zorgt ervoor dat de gemeente weet waar welke documenten volgens de definitie uit de Woo (art. 2.1 en 2.2) te vinden zijn. Documenten kennen een voorgeschreven bewaartermijn waarop deze worden geselecteerd en overgedragen voor de archiefbewaarplaats of voor vernietiging. Door digitalisering is informatie aan verandering onderhevig: denk aan teksten, Geo-informatie, 3D-bestanden, appberichten en dergelijke. Dit zorgt ervoor dat er nieuwe opgaven ontstaan om die informatie volgens de geldende eisen duurzaam en digitaal toegankelijk te houden. Dit is een complex proces dat tijd nodig heeft om te ontwerpen en te implementeren. Het vraagt aanpassing van werkprocessen, functies en rollen over de volle breedte van de organisatie. In september 2024 start de implementatie van een nieuw zaakstelsel. Het nieuwe zaakstelsel vormt een belangrijke schakel in onze informatiehuishouding. De implementatie gebruiken we om de informatiehuishouding van verschillende processen verder te optimaliseren. Er wordt dit jaar voor het eerst gewerkt met onderstaand overzicht, daardoor is nog niet alle informatie beschikbaar. Vanaf nu verzamelen en monitoren we deze informatie.

Stand van zaken Jaarrekening

In 2025 is een nieuw zaakstelsel geïmplementeerd. Het nieuwe zaakstelsel vormt een belangrijke schakel in onze informatiehuishouding. De implementatie gebruiken we om de informatiehuishouding van verschillende processen verder te optimaliseren. In 2026 rollen we MS Teams uit, onder andere ter vervanging van de netwerkschijven. Bij de inrichting van MS Teams optimaliseren we de informatiehuishouding.

Indicatoren informatiehuishouding	Realisatie 2025	Streefwaarde 2025	Realisatie 2024	Planning gereed (jaar)
Er is de beschikking over, of is aangesloten op, een e-depotvoorziening	Nog niet bekend	Ja (DVO RAN 2022-2026)	Ja	-
In de applicaties gebruikt door de gemeente zijn selectielijsten geïmplementeerd	Nog niet bekend	Ja (80%)	Nog niet bekend	2027
Het beheer van emailarchivering is georganiseerd en sluit aan bij een landelijke aanpak	Nog niet bekend	Nog niet bekend	Nog niet bekend	Nog niet bekend

Beheer op tekstberichten is georganiseerd	Nog niet bekend	Ja (80%)	50%	2027
Informatiebeheerplan is vastgesteld	Nog niet bekend	Nog niet bekend	Beheerregeling 2023	2025
Het kwaliteitssysteem voor het informatiebeheer is vastgesteld en voldoet aan artikel 16 van de de Archiefregeling	Nog niet bekend	Nog niet bekend	Nog niet bekend	Nog niet bekend
Het metagegevensschema is vastgelegd en aan elk blijvend te bewaren informatieobject zijn metagegevens gekoppeld	Nog niet bekend	Nee	Nee	2026

Verbonden partijen

We werken samen met verschillende organisaties. Soms is dat vanuit een wettelijke plicht, zoals met de veiligheidsregio en de omgevingsdienst (ODRN). Soms op basis van een eigen keuze, omdat we niet alles zelf kunnen, zoals op het gebied van ICT. En soms om bepaalde ontwikkelingen aan te jagen in regionaal verband, zoals binnen de Groene Metropool Regio. Ook zien we bestuurlijk dat het belangrijk is dat we goede afspraken maken met onze partners zodat we ze daar ook op kunnen aanspreken.

Wij spreken van een Verbonden partij als het een privaatrechtelijke of publiekrechtelijke organisatie betreft waarin de gemeente een bestuurlijk en financieel belang heeft.

Aanleidingen voor de start van een samenwerking / verbonden partij zijn:

- Risicospreiding;
- Efficiencyvoordeel;
- Kennisvoordeel;
- Katalysatorfunctie;
- Vermindering van de kwetsbaarheid;
- Bestuurlijke kracht en effectiviteit.

Deze redenen geven mede inhoud aan het (bestuurlijke) belang.

Op grond van het BBV, besteedt de gemeente in de jaarrekening aandacht aan partijen, waarin de gemeente een bestuurlijk en financieel belang heeft. Er zijn bestuurlijke en financiële belangen en risico's, die uit gemeenschappelijke regelingen, deelnemingen in NV's, stichtingen of verenigingen of andere overeenkomsten voortvloeien. Op het moment dat er financiële risico's zijn, nemen we dit op in de tabel hieronder en nemen we deze op in het risicoregister, als onderdeel van de paragraaf weerstandsvermogen en risicobeheersing.

Advies gemeenschappelijke regelingen

Met de gemeentes in de regio Nijmegen zijn afspraken gemaakt over de advisering van begroting- en jaarrekeningstukken van de volgende gemeenschappelijke regelingen:

- GGD Gelderland Zuid;
- Veiligheidsregio Gelderland-Zuid (VRGZ);
- Milieusamenwerking en Afvalverwerking Regio Nijmegen (MARN);
- Omgevingsdienst Regio Nijmegen (ODRN);
- Modulaire Gemeenschappelijke Regeling (MGR).

De afdeling stadscontrol van de gemeente Nijmegen adviseert de besturen van de gemeenschappelijke regelingen en de gemeentebesturen. Per gemeente komt een advies ook bij een centrale coördinator. Wij zijn vrij om dit advies over te nemen, te wijzigen of te negeren. De bevoegdheid om te beslissen over begroting- en jaarrekeningstukken ligt bij het algemeen bestuur van de Gemeenschappelijke Regeling.

Hierna volgt een overzicht van onze verbonden partijen met daarbij het openbare belang. In de kolom risico is met een ✓ of een — aangegeven of dat er een risico bekend is. Zo ja, dan is deze opgenomen in het risicoregister in de paragraaf weerstandsvermogen en risicobeheersing.

Verbonden partij	Bestuurlijke positie	Openbaar belang	Risico
Gemeenschappelijke regeling			
Bedrijfsvoeringsorganisatie Doelgroepenvervoer Regio Arnhem Nijmegen	Lid AB	De vervoersorganisatie heeft tot doel de gezamenlijke sturing en (financiële) beheersing van uitvoeringstaken en uitvoering van ondersteunende processen op het gebied van doelgroepenvervoer en aanvullend vervoer voor de deelnemers. De sturing en (financiële) beheersing van uitvoeringstaken en uitvoering van ondersteunende processen op het gebied van doelgroepenvervoer en aanvullend vervoer worden overgedragen aan de vervoersorganisatie.	✓
Euregio (Rhein-Waal)	Lid Euregioraad	Het stimuleren van de grensoverschrijdende samenwerking in het Nederlands-Duits grensgebied.	—
Gemeentelijke GezondheidsDienst Gelderland Zuid	Lid AB + Lid DB	De GGD voert de wettelijke taken uit de Wet Publieke Gezondheid en Jeugdwet uit. Daarnaast voert de GGD-Gelderland Zuid ook andere taken uit bijvoorbeeld op het gebied van maatschappelijke opvang.	✓
Groene Metropoolregio Arnhem Nijmegen	Lid AB	Samen met 16 andere gemeenten in de regio Arnhem – Nijmegen werken we samen aan vijf maatschappelijke opgaven. De focus ligt op: circulariteit, cultuur & toerisme, economie, mobiliteit en woningbouw. Doel is het realiseren van groei én het versterken van het groene karakter van de regio. Daarnaast zijn we door deze samenwerking beter in beeld bij de Rijksoverheid en bij de Europese Unie en proberen we extra middelen aan te trekken om onze ambities te realiseren.	✓
Instituut Bijzonder Onderzoek	Afgevaardigde gemeente	De opsporing van oneigenlijk gebruik van uitkeringsgelden.	✓
Milieusamenwerking Afvalverwerking Regio Nijmegen	Lid AB	De MARN (Milieusamenwerking en Afvalverwerking Regio Nijmegen) is een samenwerking tussen de gemeenten Berg en Dal, Beuningen, Druten, Heumen, Mook en Middelaar, Nijmegen en Wijchen. Deze samenwerking richt zich op het brede terrein van milieu. Door de regionalisering van de Dar en de komst van de Omgevingsdienst Regio Nijmegen (ODRN) is het (regionale) belang van MARN op het gebied van projecten voor afval en milieu afgenomen. MARN heeft als gemeenschappelijke regeling nog wel een belangrijke rol om namens de regiogemeenten het aandeelhouderschap in de ARN te behartigen. Tevens is in MARN verband een werkgroep actief over de mogelijkheden van ARN als energieproducent in combinatie met de energietransitie.	✓
Modulaire	Lid AB + Lid	De MGR heeft twee modules: het Werkbedrijf en	

Gemeenschappelijke Regeling	DB	IRvN. De gemeente Berg en Dal is deelnemer in beide modules. Het Werkbedrijf voert voor de regiogemeenten de wettelijke re-integratie taken uit op grond van de Participatiewet. Daarnaast voert ze de wettelijke taken uit op grond van de Wet sociale werkvoorziening. De module IRvN voert een aantal ICT-taken uit voor de regiogemeenten. De platformfunctie faciliteert het gesprek tussen de gemeenten in het Rijk van Nijmegen over samenwerking.	✓
Munitax Gemeentelijk belastingkantoor	Afgevaardigde gemeente	Munitax is de uitvoeringsorganisatie van vijf regiogemeenten op het gebied van belastingen. Deze organisatie is ondergebracht bij de centrumgemeente Beuningen, op basis van de wet Gemeenschappelijke Regelingen. De taken van Munitax zijn vastgelegd in de gemeenschappelijke regeling en bestaan uit: a. de heffing en invordering van belastingen; b. de uitvoering van de Wet waardering onroerende zaken (Wet WOZ); c. het administreren van de relevante vastgoedgegevens; d. het verstrekken van vastgoedgegevens aan de deelnemers en aan derden.	—
Omgevingsdienst Rijk van Nijmegen	Lid AB	De ODRN behartigt de belangen van de deelnemers op het gebied van vergunningverlening, toezicht en handhaving in het kader van het omgevingsrecht. Het doel van de vorming van de ODRN is het bereiken van een hogere kwaliteit van vergunningverlening, toezicht en handhaving (VTH). Daarnaast hopen we door bundeling van de taken de efficiency te verbeteren. Alle deelnemende gemeenten hebben hun milieutaken ingebracht (verplichting vanuit het Rijk). De gemeente Berg en Dal, gemeente Nijmegen, gemeente Beuningen, gemeente Heumen en de provincie Gelderland hebben ook de uitvoering van de bouwtaken (Wabo-breed) ingebracht.	✓
Veiligheidsregio Gelderland Zuid	Lid AB	De VRGZ behartigt de belangen van de deelnemende gemeenten op het gebied van hulpverlening en veiligheid.	✓
Stichtingen en verenigingen			
Stichting Rijk van Nijmegen@	Lid bestuur	RvN@ heeft als doel om de innovatiekracht van het MKB in het Rijk van Nijmegen te versterken om zo een topregio in Nederland te worden. Hierbij staan de thema's Food&Health, Circulair ondernemen en Smart&IT centraal. Het vergroten van de innovatiekracht van het MKB is ook een hoofddoel uit de Economische visie van de gemeente. Innovatie is belangrijk voor de concurrentiekracht van onze bedrijven. Daarnaast is er veel overlap tussen de thema's van RvN@ en onze economische thema's.	
Toerisme Veluwe Arnhem Nijmegen	Afgevaardigde gemeente	Het vergroten van het toeristisch marktaandeel van de Regio Arnhem Nijmegen.	—

Vennootschappen en coöperaties			
Bank Nederlandse gemeenten	Stemrecht Ava	BNG is de bank van en voor overheden en voor instellingen met een maatschappelijk belang. De bank draagt duurzaam bij aan het laag houden van de kosten van maatschappelijke voorzieningen voor de burger.	—
Dar N.V.	Stemrecht AvA	Inzameling en verwerking van afval in de regio Nijmegen. Voor een aantal gemeenten, waaronder Berg en Dal, ook werkzaamheden bij beheer van de openbare ruimte zoals groenonderhoud.	✓
Grenzland Draisine GMBH	Lid Raad van Toezicht	Toeristische exploitatie van het voormalig spoortracé Groesbeek-Kranenburg-Kleve.	—
Leisurelands	Stemrecht AvA	Het in stand houden, optimaliseren en laagdrempelig toegankelijk houden van openbare recreatieplassen.	—
Vitens N.V.	Stemrecht AvA	Het voorzien in schoon en veilig drinkwater.	—

Voor de financiële informatie is gebruik gemaakt van de cijfers uit de jaarrekeningen 2025 van de verbonden partijen.

Voor Grenzland Draisine, Leisurelands, en RvN@ hebben we gebruik gemaakt van de cijfers uit onze begroting 2025, omdat de jaarrekeningen nog niet beschikbaar zijn. De bijdrage vanuit Berg en Dal aan deze verbonden partijen is gebaseerd op onze eigen administratie over 2025.

Bedragen x € 1.000

Verbonden partij	Aandeel belang (%)	Eigen vermogen 31-12-2024	Eigen vermogen 31-12-2025	Vreemd vermogen 31-12-2024	Vreemd vermogen 31-12-2025	Bijdrage Berg en Dal
Gemeenschappelijke regeling						
Bedrijfsvoeringsorganisatie Doelgroepenvervoer Regio Arnhem Nijmegen	3,80%	0	0	10.120	10.316	1.188
Euregio (Rhein-Waal)	-	1	1	2	2	9
Gemeentelijke GezondheidsDienst Gelderland Zuid	5,41%	2.276	2.478	29.242	24.770	2.467
Groene Metropoolregio Arnhem Nijmegen	4,43%	371	358	6.728	6.599	351
Instituut Bijzonder Onderzoek	24,30%	0	0	186	210	151
Milieusamenwerking Afvalverwerking Regio Nijmegen	10,48%	9.331	9.335	1.838	1.680	225
Modulaire Gemeenschappelijke Regeling	8,48%	242	782	32.125	30.524	7.371
Munitax Gemeentelijk belastingkantoor	23,98%	0	0	0	0	1.101
Omgevingsdienst Rijk van Nijmegen	10,43%	556	1.709	5.548	4.701	3.430

Veiligheidsregio Gelderland Zuid	5,78%	9.635	9.500	72.556	73.832	2.978
Stichtingen en verenigingen						
Stichting Rijk van Nijmegen@		-1	0	174	107	27
Toerisme Veluwe Arnhem Nijmegen		245	191	1.726	1.315	52
Vennootschappen en coöperaties						
Bank Nederlandse gemeenten	0,19%	4.777.000	4.863.000	123.164.000	110.701.000	0
Dar N.V.	8,78%	13.096	12.673	14.749	14.786	4.247
Grenzland Draisine GMBH	33,33%	48	42	53	80	20
Leisurelands	1,57%	77	81	15	16	0
Vitens N.V.	0,23%	713.600	809.100	1.681.200	1.846.000	0

Grondbeleid

In het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten (BBV) staat in artikel 9.2 dat de paragraaf grondbeleid een verplicht onderdeel vormt van de begroting. In artikel 16 van het BBV is beschreven waar de paragraaf ten minste op moet ingaan op visie, uitvoering, te verwachten resultaten, winstneming en reserves/risico's.

Visie op en wijze van het grondbeleid

Op 17 april 2025 is in de raadsvergadering de Omgevingsvisie vastgesteld. De Omgevingsvisie is een vertaling van eerdere visies aangevuld met door de gemeenteraad vast te stellen ruimtelijke kaders/thema's.

Nota grondbeleid

Het gemeentelijk grondbeleid is een instrument om ruimtelijke doelstellingen te bereiken op het terrein van economische ontwikkeling, infrastructuur, natuur, openbare ruimte, recreatie, ruimtelijke ordening en volkshuisvesting. Het grondbeleid is geen doel op zich, maar dienstbaar aan de hiervoor benoemde beleidsvelden. De wijze waarop we deze doelstellingen willen bereiken, is vastgelegd in de Nota grondbeleid.

De gemeenteraad heeft de nota grondbeleid op 14 december 2023 vastgesteld. Wij kiezen in de nota voor een situationeel grondbeleid. Als het mogelijk en wenselijk is, gaan we tot verwerving van gronden over. Hiervoor is door de gemeenteraad een bedrag van € 1,0 miljoen beschikbaar gesteld voor strategische aankopen van gronden.

Grondprijzen gemeente Berg en Dal

Het College heeft de nota grondprijzen voor 2025 vastgesteld. Op dit moment zijn er geen actieve grondexploitaties waar deze grondprijzen direct op van toepassing zijn. De vastgestelde grondprijzen dienen wel als richtlijn voor toekomstige ontwikkelingen. In het geval we een nieuwe grondexploitatie openen, laten we de uit te geven (bedrijfs)kavels extern taxeren.

Grondzaken

Doelstelling is het opzetten van actuele beleidskaders en een administratie. Deze zijn nodig om gepast te kunnen handelen bij vastgoed - en grondtransacties in het algemeen en bij verboden situaties in het bijzonder. De contracten zijn digitaal beschikbaar in onze eigendomsadministratie (vastgoed- en grondregistratiesysteem).

Economie en werkgelegenheid

De vraag naar bedrijfskavels bleef in 2025 onverminderd hoog. Daarom is in 2025 gewerkt aan de voorbereidingen voor de tweede fase van bedrijventerrein Hulsbeek. Begin 2026 is hiervoor een grondexploitatie geopend. In de verkenning is ook gekeken naar de mogelijkheid om woonwagenaanblijven te realiseren naast het bedrijventerrein. In het nieuwe Regionaal Programma Werklocaties (RPW) is vastgelegd dat er geen nieuwe bedrijventerreinen worden ontwikkeld, maar dat de nadruk ligt op intensivering en verduurzaming van de bestaande terreinen.

Wonen

Onze ambitie is een gevarieerd aanbod van duurzame, betaalbare en levensloopbestendige woningen. In 2019 is een woningmarktonderzoek uitgevoerd. Hieruit blijkt dat er tot en met 2029 ongeveer 1.200 woningen nodig zijn. In 2020 is daarom het Actieplan Wonen vastgesteld met een ambitiekader over de belangrijkste uitgangspunten, zoals 50% betaalbare woningbouw op nieuwe locaties. Inmiddels zijn voldoende locaties in beeld om tot dit aantal te komen. We houden daarbij rekening met 30% planuitval/vertraging en programmeren daarom 1.560 woningen. De lijst kent veelal inbreidingslocaties en

transformaties. We zetten daarop in om het buitengebied te beschermen en om de leefbaarheid in de kernen te verbeteren door verouderde functies een nieuwe bestemming te geven.

Te verwachten resultaat

Complexen

In de administratie van de gronden maken we binnen de gemeente een onderscheid in:

- Bouwgrond In Exploitatie (de lopende grondexploitaties)
- Overige gronden (Materieel Vast Actief)
- Vorderingen op de balans (Faciliterend beleid)

Bouwgrond In Exploitatie (de lopende grondexploitaties)

Bouwgrond in exploitatie wordt verantwoord onder de vlottende activa op de balans. Het betreft projecten waarvoor de kaders door de raad zijn vastgesteld en waarbij de gemeente risicodragend optreedt, bijvoorbeeld door gronden aan te kopen, bouw- en woonrijp te maken en vervolgens bouwrijpe grond uit te geven. De gemeentelijke kosten worden daarbij gedekt uit de grondopbrengsten.

De lopende grondexploitaties zijn op 18 september 2025 in het kader van de jaarrekening geactualiseerd. In 2025 is er nog één actieve grondexploitatie; uit het overzicht blijkt dat we deze naar verwachting binnen een jaar kunnen afsluiten:

Bouwgrond in Exploitatie	01.01.2025	01.01.2026
	prognose einddatum	prognose einddatum

Woningbouw

Schoollocatie 3e fase (Millingen a/d Rijn)	31.12.2025	31.12.2026
--	------------	------------

Project	Boekwaarde		Mutatie 2025			Bedragen x €1.000	
	Per 31.12.2024	Regulier	Tussentijds winst	Afsluiten	Totaal	Per 31.12.2025	
	A	B	C	D	E = B + C + D	F = A + E	

Bedrijventerrein

-	-	-	-	-	-	-
Totaal Bedrijventerrein	-	-	-	-	-	-

Woningbouw

Schoollocatie 3e fase (Millingen aan de Rijn)	70	-11	-10	-	-21	49
Totaal Woningbouw	70	-11	-10	-	-21	49

Totaal	70	-11	-10	-	-21	49
--------	----	-----	-----	---	-----	----

Uit het overzicht volgt dat, voor de grondexploitaties, de boekwaarde per saldo uitkomt op € 49.000 positief per 31 december 2025.

De grondexploitatie Schoollocatie 3^e fase is geactualiseerd naar 1 januari 2025 en een samenvatting van de resultaten is hieronder opgenomen:

Bedragen x €1.000

Project	Gerealiseerd	Nog te realiseren na 01.01.2026		Eindwaarde	Einddatum
	per 31.12.2025	Kosten	Opbrengsten	Saldo	
	A	B	C	D = B + C	E = A + D
Woningbouw					
Schoollocatie 3e fase (Millingen aan de Rijn)	49	-25	0	-25	24 31.12.2026
Totaal Woningbouw	49	-25	0	-25	
Totaal	49	-25	0	-25	

Uit het overzicht volgt dat er geen grondexploitaties zijn met een tekort. In het Besluit Begroting en Verantwoording is aangegeven dat het treffen van een afboeking of een voorziening direct gebeurt bij een verwacht verlies ter grootte van dit volledige verlies. Als sprake is van een voorziening ingericht ter bestrijding van de (verwachte) tekorten in grondexploitaties, dan moeten we die presenteren als een correctie op de post bouwgrond in exploitatie.

Het overzicht hieronder geeft het saldo voorraad gronden onderhanden werken per 31 december 2025 weer:

Bedragen x € 1.000

Project	Boekwaarde	Voorziening	Saldo voorraad gronden
	per 31.12.2025 (A)	per 31.12.2025 (B)	per 31.12.2025 (C = A + B)
Woningbouw			
Schoollocatie 3e fase	49	0	49
Totaal Woningbouw	49	0	49
Totaal	49	0	49

Uit het overzicht blijkt dat we naar verwachting binnen een periode van een jaar de lopende grondexploitaties afsluiten.

Schoollocatie 3e fase (Millingen aan de Rijn)

Het college heeft begin 2017 ingestemd met een verkenning naar de herontwikkeling van de Schoollocatie 3e fase in Millingen aan de Rijn. Inmiddels zijn 26 sociale huurappartementen voor senioren gerealiseerd door woningcorporatie Waardwonen en moeten in 2026 nog enkele werkzaamheden in de openbare ruimte worden afgerond. Op basis van de actuele begroting verwachten wij de grondexploitatie eind 2026 af te sluiten.

Inzicht in gronden als materieel vaste activa

Wij zijn eigenaar van enkele percelen binnen de gemeente die we (nog) niet ontwikkelen. Deze gronden moeten we verantwoorden als materieel vaste activa. In onderstaande tabel is op hoofdlijnen een overzicht opgenomen van de boekwaarde per 31 december 2025. In de lijst zijn twee objecten toegevoegd te weten een strategisch verwerving zijnde het pand aan de Wethouder Arntzweg 5 in Millingen aan de Rijn (gekocht voor € 120.000) Daarnaast heeft de gemeente van Entrea Lindenhout de locatie Hengstdal 4 in eigendom verkregen. Via een overeenkomst van ruiling hebben wat extra gronden rondom het pand verkregen. De locatie Hengstdal 4 wordt momenteel gebruikt voor onderwijsdoeleinden door Pontem Onderwijs.

Project	Bedragen x €1.000		
	Boekwaarde per 31.12.2024	Mutaties in 2025	Boekwaarde per 31.12.2025
Complex Algemeen	314	0	314
Hemeltje (Groesbeek)	53	0	53
Derdebaan (Groesbeek)	120	0	120
Wethouder Arntzweg 5 (Millingen aan de Rijn)	0	120	120
Hengstdal 4 (Ubbergen)	0	47	47
Totaal	487	167	654

In het complex Algemeen zijn de gemeentelijke eigendommen verantwoord welke in het verleden zijn verworven. Binnen het Complex Algemeen is een onderscheid te maken in verhuurde gronden en in gronden die we als voorraad vermelden.

We verwachten op termijn de ontwikkeling van de 2e fase bedrijventerrein Hulsbeek. Verder hebben we strategisch een stuk grond bij de Lubertsche Akkers. En het Wisselpad komt bijna in de verkoop.

Vorderingen op de balans

Algemeen

Voor een aantal projecten geldt, dat we als gemeente een ondersteunende rol innemen en daarmee dus niet actief risicodragend deelnemen. Deze projecten zijn op de balans verantwoord als vooruitbetaalde dan wel vooruit ontvangen bedragen. Het gaat om de volgende lopende projecten:

- Dekkerswald (Groesbeek)
- Vijverhof (Berg en Dal)
- Erlecomsedam (Ooij)
- Leuth Noord (Leuth)
- Leuth Zuid (Leuth)
- Knapheideweg Groen (Groesbeek)
- Anthoniushof (Breedeweg)

In alle gevallen geldt dat een (anterieure) overeenkomst gesloten is met de betreffende ontwikkelaar. In deze overeenkomsten is bijvoorbeeld een bijdrage aan de gemeente opgenomen.

Dekkerswald, Groesbeek

De gemeente heeft op 9 december 2025 een anterieure overeenkomst gesloten betreffende de herontwikkeling en transformatie van het aan de Nijmeegsebaan gelegen woon – zorg complex Dekkerswald. Deze overeenkomst regelt het kostenverhaal voor de door de gemeente te maken kosten in het kader van haar faciliterende rol. Daarbij gaat het om kosten voor het voeren van de benodigde planologische procedures. In december 2025 is het ontwerpplan Dekkerswald ter inzage gelegd. De vaststelling daarvan zal voor de zomer 2026 plaatsvinden. In deze planvorming staan de ontwikkelmogelijkheden van de realisatie van een zorgzame buurt met de bouw van 395 woningen op Dekkerswald centraal. Het risico van de ontwikkeling ligt bij ZZG.

Vijverhof, Berg en Dal

Tegen de grens van Nijmegen aan ligt Vijverhof. In de huidige situatie bevinden zich hier seniorenwoningen van ZZG, zowel flats als bungalows. Het plan is om een deel van het gebied te herontwikkelen om meer (reguliere) woningbouw te realiseren. Het bestemmingsplan is vastgesteld en het project is inmiddels in uitvoering. De bedragen voor het kostenverhaal zijn betaald.

Leuth Noord

Overeenkomst is gesloten en het bestemmingsplan is vastgesteld en onherroepelijk. Het betreft ongeveer 30 woningen. Voor wat betreft differentiatie is er uitruil met Leuth Zuid mogelijk.

Leuth Zuid

Overeenkomst is gesloten en het bestemmingsplan is vastgesteld en onherroepelijk. Het betreft ongeveer 30 woningen. Voor wat betreft differentie is uitruil met Leuth Noord mogelijk.

Knapheideweg Groen, Groesbeek

Het bestemmingsplan voor 53 woningen is inmiddels onherroepelijk.

Anthoniushof, Breedeweg

Aan de oostkant van Breedeweg komt een woonwijk van 37 woningen. Het bestemmingsplan voor deze ontwikkeling is onherroepelijk. Met de ontwikkelaar is een anterieure overeenkomst afgesloten. De opbrengsten van deze overeenkomst zijn verantwoord in het jaar van betaling.

Millingen – west

In juni 2025 is het projectplan vastgesteld voor de ontwikkeling van Millingen – west. Insteek is dat in dit plangebied tot 2040 ca 150 woningen moeten worden gebouwd.

Winstneming

Bij het bijwerken van de grondexploitaties volgen we de regels van het BBV. Dat betekent dat we een verwacht verlies meteen helemaal opnemen. Een winst nemen we alleen tussentijds op als die zeker genoeg is en echt gerealiseerd kan worden.

In 2025 is bij de grondexploitatie Schoollocatie 3e fase in Millingen aan de Rijn een tussentijdse winst van € 9.803 opgenomen. Dit bedrag is berekend op basis van de nieuwste verwachtingen en de voortgang van het project (de POC-methode). De rest van het resultaat bepalen we als het project is afgerond.

Beleidsuitgangspunten reserves en voorzieningen

Reserves

Er zijn geen reserves die een directe relatie hebben met grondexploitaties.

Voorzieningen

In het Besluit Begroting en Verantwoording is aangegeven dat het treffen van een afboeking of een voorziening direct gebeurt bij een verwacht verlies ter grootte van dit volledige verlies. Er zijn op dit moment geen grondexploitaties waar een voorziening voor is getroffen.

Jaarrekening

Overzicht baten en lasten

Hier gaan we in op de volgende onderdelen:

- het overzicht van baten en lasten
- de toelichting op de baten en lasten (verschillenanalyse begroting - rekening)
- Wet normering Topinkomens
- begrotingsrechtmatigheid

Overzicht baten en lasten

Bedragen x €1.000

	Begroting 2025 Primair			Begroting 2025 Actueel			Rekening 2025		
	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo
Mens en Samenleving	-40.109	3.646	-36.464	-48.910	8.902	-40.008	-45.773	9.357	-36.416
Leefomgeving, Duurzaamheid en Mobiliteit	-27.797	14.002	-13.795	-30.409	14.467	-15.942	-27.651	16.599	-11.052
Economie, Werk en Inkomen	-28.975	14.220	-14.755	-30.213	14.405	-15.808	-28.706	15.147	-13.559
Bestuur, Dienstverlening en Veiligheid	-10.378	86.336	75.958	-10.542	90.810	80.268	-10.879	91.025	80.146
- Overhead	-13.325	0	-13.325	-12.064	0	-12.064	-13.525	0	-13.525
Saldo rekening baten en lasten	-120.584	118.203	-2.380	-132.138	128.583	-3.554	-126.534	132.127	5.593
Toevoeging reserves	-345		-345	-8.614		-8.614	-9.897		-9.897
Onttrekking reserves		1.632	1.632		17.842	17.842		11.693	11.693
Resultaat rekening baten en lasten	-120.929	119.835	-1.094	-140.752	146.425	5.673	-136.431	143.820	7.389

Toelichting baten en lasten

In onderstaande tabel zijn de (totale) verschillen tussen de begroting en de rekening over het jaar 2025 weergegeven.

Daaronder is per programma een analyse opgenomen waarin we de verschillen tussen de begroting en de rekening 2025 toelichten (- = nadelig).

Bedragen x € 1.000

Programma	Begroting 2025 Primair Saldo	Begroting 2025 Actueel Saldo	Rekening 2025 Saldo	Verschil Begroting Rekening
Mens en Samenleving	-36.464	-40.008	-36.416	3.592
Leefomgeving, Duurzaamheid en Mobiliteit	-13.795	-15.942	-11.052	4.890
Economie, Werk en Inkomen	-14.755	-15.808	-13.559	2.249
Bestuur, Dienstverlening en Veiligheid	75.958	80.268	80.146	-122
- Overhead	-13.325	-12.064	-13.525	-1.462
Saldo rekening baten en lasten	-2.380	-3.554	5.593	9.148
Toevoeging aan reserves	-345	-8.614	-9.897	-1.282
Onttrekking aan reserves	1.632	17.842	11.693	-6.149
Resultaat rekening baten en lasten	-1.094	5.673	7.389	1.716

Hieronder is per programma een analyse opgenomen waarin de verschillen tussen de begroting 2025 en de rekening 2025 zijn toegelicht (- = nadelig).

Bedragen x € 1.000

Programma	Toelichting	Verschil
Mens en Samenleving		
Lasten:		
	- Er is nog een bedrag van € 91.000 beschikbaar voor onderhoud schoolgebouw de Bron en € 61.000 voor Kentalis. Hier staat een lagere bijdrage uit de reserve lopende projecten tegenover.	152
	- Investeringsbijdrage krediet Mallemolen, het bedrag van € 403.000 is voor de eenmalige kosten van het project. Staat lagere bijdrage uit reserve lopende projecten tegenover.	403
	- De extra jeugdgelden (Blokhuismiddelen) en het budget opgaaf Sociaal domein hebben we in 2025 deels ingezet. Hier staat een lagere bijdrage uit de reserve lopende projecten tegenover.	342
	- Voor versterking van gemeentelijke dienstverlening is een deel van de ontvangen Rijksbijdrage in 2024 en 2025 nog niet volledig uitgegeven.	99
	Op het budget woonvoorzieningen houden we € 125.000 over. Het grootste deel hiervan (€ 106.000) is bestemd voor scootmobielstallingen, die we verspreid over meerdere jaren plaatsen. Dit hevelen we over naar 2026 door storting in reserve lopende projecten.	125
	- In 2024 hebben we een rijksbijdrage van € 120.328 ontvangen voor de impuls van sociale ontwikkelbedrijven. Het Werkbedrijf werkt een plan uit voor 2025. Dit bedrag is toegevoegd aan de reserve lopende projecten.	120
<i>De hierboven genoemde onderdelen worden verrekend met de algemene reserve of de reserve lopende projecten. Deze hebben daardoor geen invloed op het jaarrekeningresultaat.</i>		
Overige voor- en nadelen:		
	- We hebben onderhoud gepleegd aan het Pontem college om het gebouw onderwijstechnisch geschikt te maken voor onderwijs aan AMV'ers. Hiervoor ontvangen we in 2026 nog een bijdrage in de kosten van de gemeente Nijmegen.	-81

- De rijksbijdrage voor opvang Oekraïners is grotendeels gebaseerd op een normvergoeding. Deze inkomsten hebben we ook aan de lastenkant geraamd. Per saldo zijn de uitgaven € 387.000 lager dan geraamd.	387
- Het rijk gaat er bij de taakstelling voor inburgeringsplichtigen vanuit dat 70% van de taakstelling inburgeringsplichtig is (dit zijn de mensen waar wij geld voor ontvangen). In de praktijk ligt dit percentage rond de 50-60%. Dit verschil komt doordat het Rijk ook kinderen meeneemt als taakstelling, maar voor kinderen ontvangen wij geen geld. Afgelopen jaar hebben we veel (grote) gezinnen gehuisvest. De verwachting is dan ook dat de definitieve beschikking lager zal uitvallen. Daarnaast zijn er minder uitgaven gedaan dan begroot, met name voor opleidingskosten. De opleidingskosten zijn moeilijk in te schatten door de verschillende leerroutes (B1, Z1 en onderwijsroute). Ook is het zo dat deze opleidingen meerdere jaren lopen, een deel van de opleidingskosten valt dus niet in 2025.	524
- We hadden een stabilisatie van de reguliere begeleiding Wmo verwacht, maar de kosten zijn € 120.000 lager uitgevallen. Daarnaast is er een voordeel (€ 45.182) op de uitgaven voor kortdurend verblijf, omdat deze door de gemeente Nijmegen zijn gecompenseerd vanuit de centrummiddelen Beschermd Wonen.	166
- We ontvangen vanuit de regionale samenwerking Maatschappelijke Opvang en Beschermd Wonen extra middelen. We vormen een bestemmingsreserve voor de niet bestede middelen van de afgelopen jaren.	562
- Er is steeds meer sprake van specialistische (duurdere) begeleiding binnen de Jeugdhulp. Hierdoor verwachtten we een daling van de reguliere hulp. Deze daling bleef uit, waardoor de kosten € 100.000 hoger uitvielen dan begroot. Daarnaast bedroegen de zorgkosten voor jongeren zonder BSN (niet voorziene kosten) € 100.000 voor begeleiding.	-200
- De zorgkosten voor jongeren zonder BSN (niet voorziene kosten) bedroegen € 209.000 voor jeugdhulp met verblijf. Hiertegenover zien we een lichte daling in de kosten voor zware 24-uursvoorzieningen (€ 62.000) en gezinshuyszorg (€ 34.000). Per saldo komen de zorgkosten voor jeugdhulp met verblijf hoger uit dan begroot.	-113
- De directe personele kosten zijn toegerekend aan de programma's. Ten opzichte van de begroting is er een voordeel ontstaan op dit programma.	240
Baten:	
- We hebben een hogere (rijks)bijdrage ontvangen voor de opvang van Oekraïners.	97
- In december 2025 heeft de gemeente een bedrag van € 220.000 ontvangen voor AMV-ers. Dit budget is maar voor een heel klein deel uitgegeven in 2025. Het restant (€194.499) willen we overhevelen naar 2026 en is opgenomen in de budgetoverhevelingen.	220
Leefomgeving, Duurzaamheid en Mobiliteit	
Lasten:	
- De investeringsbijdrage aan het project Zwembad de Lubert is lager dan begroot. Dit komt doordat het project nog niet is afgerond. Hier staat een lagere bijdrage uit de reserve lopende projecten tegenover.	504
- In 2025 was budget van € 1,29 miljoen beschikbaar voor de Subsidie verduurzaming accommodatie verenigingen. Van dit budget is in 2025 maar een klein deel uitgegeven. Hier staat een lagere bijdrage uit de reserve lopende projecten.	1.236

- We hebben in voorgaande jaren van het Rijk bedragen ontvangen voor Duurzaamheid. Deze bedragen houden we beschikbaar voor duurzaamheid, maar hebben we in 2025 maar voor een klein deel uitgegeven. Hier staat een lagere bijdrage uit de reserve lopende projecten tegenover.	420
- Lagere investeringsbijdrage Project Omgevingswet. Door uitstel van de wet is het project vertraagd en loopt voorlopig nog door. Ook de uitgaven verschuiven deels naar de toekomst. Hier staat een lagere bijdrage uit de reserve lopende projecten tegenover. Daarnaast hebben we in 2025 extra geld van het rijk ontvangen via de algemene uitkering. Het restant van dit bedrag hevelen we over naar 2026.	550
<i>De hierboven genoemde onderdelen worden verrekend met de algemene reserve of de reserve lopende projecten. Deze hebben daardoor geen invloed op het jaarrekeningresultaat.</i>	
Overige voor- en nadelen:	
- Bij de Najaarsnota 2025 zijn de kapitaallasten bijgesteld. Voor het onderdeel wegen is per abuis een te groot bedrag afgeraamd. Dat leidt nu bij de Jaarrekening tot een nadeel van € 200.000.	-200
- Door diverse voordelen op het taakveld riolering heeft geen aanwending van de voorziening plaatsgevonden, maar is er een dotatie aan de voorziening geweest.	192
- Diverse voordelen op het taakveld afval. Hier staat een lagere aanwending van de voorziening tegenover.	109
- Dit betreft diverse kosten in het kader van opgaves duurzaamheid en energiearmoede. Hier staan inkomsten (CDOKE en SPUK) tegenover.	-629
- Lagere energiekosten voor de parkeergarages, sporthallen, zwembad, kermis en openbare verlichting. Energiekosten lager door LED verlichting en lagere verbruiken (afrekeningen eerdere jaren).	332
- De directe personele kosten zijn toegerekend aan de programma's. Ten opzichte van de begroting is er een voordeel ontstaan op dit programma.	55
Baten:	
- Door diverse voordelen op het taakveld riolering heeft geen aanwending van de voorziening plaatsgevonden, maar is er een dotatie aan de voorziening geweest.	-162
- Door diverse voordelen op het taakveld afval heeft een lagere aanwending van de voorziening plaatsgevonden.	-216
- Dit betreft de vrijval van de specifieke uitkering van de CDOKE gelden, SPUK Lokale Aanpak Isolatie en SPUK Energiearmoede. Hier staan kosten op dit taakveld tegenover.	883
- We hebben een bedrag ontvangen van de ontwikkelaar bij de woningbouwontwikkeling in de Ooijse Graaf. We moeten dit voordeel nemen in de exploitatie van het boekjaar 2025.	738
- De leges omgevingsvergunningen zijn lager dan verwacht. Een deel van de leges die we in 2025 hadden verwacht realiseren we in 2026 en ook nog in de jaren daarna. De datum van aanvraag voor een bouwvergunning van een groter project heeft gevolgen voor de realisatie en kan daarmee deze opbrengst beïnvloeden.	-143
- De Realisatiestimulans is een landelijke regeling die gemeenten financieel ondersteunt bij het bouwen van betaalbare woningen. Over 2025 ontvangen wij een bedrag van € 532.000.	532

Economie, Werk en Inkomen

Lasten:

- Budget van € 100.000 beschikbaar voor versterken bedrijventerrein I en II. Dit project is in 2025 niet volledig uitgevoerd. Hier staat lagere bijdrage uit reserve lopende projecten tegenover.	89
- De investeringsbijdrage aan het project St. Cecilia is lager dan begroot. Dit komt doordat het project nog niet is afgerond. Hier staat een lagere bijdrage uit de reserve lopende projecten tegenover.	121
- In 2024 hebben we € 120.328 Rijksbijdrage ontvangen voor de impuls van sociale ontwikkelbedrijven. Dit zetten we in 2026 in. Hier staat lagere bijdrage uit reserve lopende projecten tegenover.	120

De hierboven genoemde onderdelen worden verrekend met de algemene reserve of de reserve lopende projecten. Deze hebben daardoor geen invloed op het jaarrekeningresultaat.

Overige voor- en nadelen:

- Er is voor € 119.000 meer aan bijstandsuitkeringen verstrekt vanwege een toename van het aantal uitkeringsgerechtigden.	-119
- Het Werkbedrijf heeft over 2025 een positief resultaat gerealiseerd op Op Weg Naar Werk van € 90.000. De nagekomen eindafrekening 2024 bedroeg daarnaast € 127.247 positief.	217
- Het Werkbedrijf heeft over 2025 een positief resultaat gerealiseerd op Sociale Werkvoorziening van € 6.000. De nagekomen eindafrekening 2024 bedroeg daarnaast € 274.342 positief.	280
- Het Werkbedrijf heeft over 2025 een positief resultaat gerealiseerd op Arbeidsparticipatie van € 117.000.	117
- De directe personele kosten zijn toegerekend aan de programma's. Ten opzichte van de begroting is er een voordeel ontstaan op dit programma.	327

Baten:

- In 2025 zijn meer bijstandsuitkeringen verstrekt vanwege een toename van het aantal uitkeringsgerechtigden. Daarom hebben we over 2025 hebben we recht op een vangnetuitkering. Deze vangnetuitkering valt € 420.647 hoger uit dan begroot vanwege het grotere BUIG tekort en de verlaging van de eigenrisico drempel van 5% naar 2,5%.	421
- In 2025 zijn we vanuit de gemeente Nijmegen voor € 70.157 gecompenseerd voor het lagere participatiebudget. Daarnaast ontvingen we eenmalig € 55.544 aan Tosss middelen.	126

Bestuur, Dienstverlening en Veiligheid

Lasten:

- Via de algemene uitkering hebben we in 2024 en 2025 € 240.000 ontvangen voor bluswatervoorzieningen in het buitengebied. We zijn hiervoor samen met de VRGZ een plan aan het maken. We verwachten pas in 2026 kosten te maken. Daarom hevelen we dit bedrag over naar 2026 door storting in de reserve lopende projecten.	240
---	-----

De hierboven genoemde onderdelen worden verrekend met de algemene reserve of de reserve lopende projecten. Deze hebben daardoor geen invloed op het jaarrekeningresultaat.

Overige voor- en nadelen:

- Hogere loonkosten bestuur door verhoging van de bezoldiging van politieke ambtsdragers van gemeenten.	-77
- De dotatie in 2025 voor de pensioenopbouw van de huidige wethouders is € 767.000 hoger. Dit is hoger doordat de rekenrente gestegen is. Daarnaast gaat het ABP per 1-1-2028 ook de pensioenregeling uitvoeren voor (voormalig) wethouders. Daardoor is de rekenmethodiek aangepast. Dat leidt ook tot een hogere dotatie.	-767
- Lagere bijdrage Munitax. Er zijn mindere bezwaren ontvangen, waardoor met name de kosten voor bezwaarschriften lager zijn.	112
- De directe personele kosten zijn toegerekend aan de programma's. Ten opzichte van de begroting is er een voordeel ontstaan op dit programma.	161

Baten:

- De ozb opbrengst is € 157.000 lager dan verwacht.	-157
- De hogere algemene uitkering is als volgt te verklaren: afrekening over 2023 en 2024 € +241.000 en decembercirculaire 2025 € - 32.000 (bijstelling van diverse maatstaven voor 2025).	209

Overhead**Lasten:**

- Dit is de toerekening van de salaris- en inhuurkosten van de tijd die de organisatie aan dit programma besteedt. Hier staan voordelen op de andere programma's tegenover, want de totale salaris- en inhuurkosten zijn voordeliger dan begroot.	-852
- Overige doorbelastingen van de kostenverdeelstaat (= kosten organisatie) zijn € 614.000 nadelig. De grootste oorzaken van dit verschil zijn: een nadeel van € 482.000 als verplichte dotatie aan de voorziening voormalig personeel en de voorziening verlofuren personeel, nadeel van € 76.000 op opleidingen, nadeel van € 53.000 op kapitaallasten, nadeel van € 57.000 op ICT-kosten, nadeel van € 52.000 op facilitaire kosten, een voordeel van € 97.000 op huisvestingskosten gemeentehuis/werf, voordeel van € 140.000 door een hogere UWV-uitkering en doorbelasting aan derden. Daarnaast is er een nadeel van € 92.000 investeringsbijdrage regeling thuiswerkfaciliteiten. Hier staat een hogere bijdrage uit de reserve lopende projecten tegenover. Verder zijn er diverse kleine verschillen die per saldo leiden tot een nadeel van € 39.000.	-614

Reserves**Lasten (toevoegingen aan reserves):**

- Voor een aantal budgetten het (restant) budget gestort in de reserve lopende projecten, omdat de betreffende projecten niet zijn afgerond in 2025. Per saldo gaat het om een bedrag van € - 1.237.000. Dit betreft realiseren veilige scooterstallingen (- € 106.000), extra jeugdgelden algemene uitkering (- € 579.000), inhuur coördinator vastgoed (- € 116.000), implementatie Participatiewet in balans (- € 68.000), Bluswatervoorzieningen in het buitengebied (- € 240.000), kerk Breedeweg (- € 52.000), investeringssubsidie Vrijheidsmuseum (- € 63.000) en integraal verkeersplan Beek-Berg en Dal (- € 13.000). Hier staan voordelen op de verschillende programma's tegenover.	-1.237
- De toevoeging aan de reserve dekking kapitaallasten is hoger, omdat de stand van de reserve per 1 januari 2025 hoger was en daardoor meer rente is toegevoegd.	-45

Baten (onttrekkingen aan reserves):

- De eenmalige extra dotatie aan de voorziening onderhoud gebouwen Sport is niet nodig (€ 70.000). Daarnaast waren de kosten voor het LOS/Leader project iets lager dan begroot (€ + 2.000). Daardoor is de bijdrage uit de algemene reserve lager dan begroot.	-72
- De reserve rekeningresultaten is niet ingezet, omdat er geen tekort is.	-355
- De reserve verwachte begrotingstekorten is niet ingezet, omdat er geen tekort is.	-1.094
- Er is een lagere onttrekking uit de reserve geweest door lagere lasten op diverse taakvelden/projecten. Dit betreft onderzoek St. Cecilia (- € 121.000), revitalisering de Mallemolen (- € 403.000), nieuwbouw zwembad de Lubert (- € 504.000), inrichting wmo-ruimtes (- € 36.000), duurzaamheid/klimaatakkoord (- € 739.000), inburgering problematiek statushouders (- € 53.000), voorkomen dak- en thuisloosheid (- € 50.000), extra rijks gelden jeugdhulp (- € 324.000), ambulantisering GGZ wmo (- € 494.000), project Herinrichten Planning & Control (- € 10.000), project vitale vakantieparken (- € 43.000), energiebesparende maatregelen den Ienloop (- € 25.000), werkervarings- en vrijwilligersplaatsen (- € 43.000), watertappunten (- € 37.000), flankerend beleid energiearmoede (- € 26.000), dienstverlening gemeenten aanpak armoede en schulden(- € 34.000), schoolgebouw Kentalis (- € 37.000), schoolgebouw De Bron (- € 91.000), operatie Steenbreek (- € 41.000), versterken bedrijventerrein I en II in Groesbeek (- € 89.000), impuls sociale ontwikkelbedrijven (- € 120.000), subsidie verenigingen/stichtingen verduurzaming accommodaties (- € 1.252.000), ontsluiting TOP Beek (- € 47.000) en uitvoeringsagenda Samen Sterk voor inclusieve kinderopvang/onderwijs (- € 55.000).	-4.625
- Lagere bijdrage uit de reserve Natuur & Landschap volgens de werkelijke uitgaven in 2025.	-26
- Hogere bijdrage uit de reserve groen-blauwe diensten volgens de werkelijke uitgaven in 2025.	17
- Van een tweetal projecten is de afschrijving is nog niet gestart, omdat deze projecten nog niet zijn afgerond. Daarnaast kan een deel van de reserve vrijvallen. Daardoor is de bijdrage uit de reserve dekking kapitaallasten hoger dan begroot.	25
- Lagere onttrekking uit de reserve wateroverlast, omdat project wateroverlast Breedeweg nog niet is afgerond waardoor de afschrijving nog niet is gestart.	-36
- Dit betreft de onttrekking aan de reserve Speeltuinen volgens de werkelijke uitgaven in 2025.	16

Begrotingsrechtmatigheid

De begrotingsrechtmatigheid bekijken we binnen het totaal van een programma. Volgens de Commissie BBV hoeven we alleen de lastenkant in de rechtmatigheidstoets voor het begrotingscriterium te betrekken. Volgens de bepalingen in artikel 189, lid 3 van de Gemeentewet is alleen voor de lasten een begroot maximum vastgelegd.

Het Normenkader is daar ook op gericht. De gemeenteraad autoriseert het college op programmaniveau. Blijven de lasten binnen het totaal van het programma dan zijn deze rechtmatig. De mutaties en (afwijkende) activiteiten die zich binnen een programma hebben voorgedaan zijn toegelicht in het verslag over de uitvoering van de programma's.

Bedragen x € 1.000

Begrotingsafwijking lasten			Overschrijding	Onrechtmatig?	Acceptabel?
Begroot	Werkelijk	Verschil	Lastenbudget?		
Programma Mens en Samenleving					
-48.910	-45.773	3.137	Nee	Niet van toepassing	
Programma Leefomgeving, Duurzaamheid en Mobiliteit					
-30.409	-27.651	2.758	Nee	Niet van toepassing	
Programma Economie, Werk en Inkomen					
-30.213	-28.706	1.507	Nee	Niet van toepassing	
Programma Bestuur, Dienstverlening en Veiligheid*					
-22.606	-24.404	-1.798	Ja	Ja	Ja, de extra uitgaven op taakveld overhead (€ 1.372.000) worden grotendeels gecompenseerd door een lagere doorbelasting indirecte kosten naar de overige programma's, want de totale doorbelasting vanuit de kostenverdeelstaat is maar € 146.000 hoger dan begroot. Dit verschil heeft dus geen effect op het oordeel over de rechtmatigheid.
			Ja	Ja	Ja, hogere dotatie (€ 773.000) aan de voorziening pensioenverplichtingen voormalig wethouders. Gezien de verantwoordingsvoorschriften moeten we deze voorziening aanvullen. Dit verschil heeft dus geen effect op het oordeel over de rechtmatigheid. (Financiële verordening artikel 12, lid 4.d.).
Investerings					
			Nee	Niet van toepassing	

* Het totaal van de verklaringen van de begrotingsafwijking (in de kolom acceptabel?) is hoger dan het daadwerkelijke verschil. Dit komt doordat er op dit programma ook een aantal voordelen zijn, die we hier niet benoemen.

Wet Normering Topinkomens

De Wet normering bezoldiging topfunctionarissen publieke en semipublieke sector (WNT) is op 1 januari 2013 in werking getreden. Het doel van deze wet is het tegengaan van bovenmatige beloningen en ontslagvergoedingen bij instellingen in de (semi) publieke sector. Op grond van de WNT mag in 2025 het inkomen van topfunctionarissen in de (semi) publieke sector maximaal 100% van het minister salaris zijn. Dat komt in 2025 neer op € 246.000 inclusief belaste kostenvergoedingen en pensioenbijdrage werkgever en betreft het algemeen bezoldigingsmaximum.

Als topfunctionaris worden expliciet genoemd: de gemeentesecretaris en de griffier.

Bovengenoemd maximum wordt jaarlijks bij ministeriële regeling vastgesteld. De onderdelen vormen communicerende vaten. Dat wil zeggen dat een topfunctionaris in 2025 alleen boven het maximuminkomen komt als de som van de drie onderdelen meer bedraagt dan € 246.000.

De gemeente Berg en Dal heeft in 2025 geen medewerkers in dienst waarvan het salaris hoger is dan de maximale norm.

1. Bezoldiging topfunctionarissen

1.a. Leidinggevende topfunctionarissen met dienstbetrekking en leidinggevende topfunctionarissen

zonder dienstbetrekking vanaf de 13e maand van de functievervulling

Gegevens 2025			
Bedragen x € 1	v.d. Velde E.	Vaupell P.	Pastoor E.
Functiegegevens	Gemeentesecretaris	Vervangend gemeentesecretaris	Griffier
Aanvang en einde functievervulling in 2025	01/01 - 30/09	12/09 - 31/12	01/01 - 31/12
Omvang dienstverband (als deeltijdfactor in fte)	1,0	1,0	1,0
Dienstbetrekking?	ja	ja	ja
Bezoldiging			
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen	95.492	32.770	99.396
Beloningen betaalbaar op termijn	15.481	5.054	14.844
<i>Subtotaal</i>	<i>110.973</i>	<i>37.823</i>	<i>114.240</i>
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum	184.500	74.811	246.000
-/- Onverschuldigd betaald en nog niet terugontvangen bedrag	0	0	0
Totale bezoldiging	110.973	37.823	114.240
Het bedrag van de overschrijding	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
De reden waarom de overschrijding al dan niet is toegestaan	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
Toelichting op de vordering wegens onverschuldigde betaling	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.

Gegevens 2024		
Bedragen x € 1	v.d. Velde E.	Pastors E.
Functiegegevens	Gemeentesecretaris	Griffier
Aanvang en einde functievervulling in 2024	01/01 - 31/12	01/03 - 31/12
Omvang dienstverband (als deeltijdfactor in fte)	1,0	1,0
Dienstbetrekking?	ja	ja
Bezoldiging		
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen	124.097	76.780
Beloningen betaalbaar op termijn	19.989	11.666
<i>Subtotaal</i>	<i>144.086</i>	<i>88.446</i>
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum	233.000	0
-/- Onverschuldigd betaald en nog niet terugontvangen bedrag	0	0
Totale bezoldiging	144.086	88.446
Het bedrag van de overschrijding	n.v.t.	n.v.t.
De reden waarom de overschrijding al dan niet is toegestaan	n.v.t.	n.v.t.
Toelichting op de vordering wegens onverschuldigde betaling	n.v.t.	n.v.t.

1b. Leidinggevende topfunctionarissen zonder dienstbetrekking in de periode kalendermaand

1c. Toezichthoudende topfunctionarissen
Niet van toepassing

1d. Topfunctionarissen met een totale bezoldiging van € 1.700 of minder
Niet van toepassing

1e. Topfunctionaris met een totale bezoldiging van meer dan € 1.700
Niet van toepassing

1f. Topfunctionaris met een totale bezoldiging van meer dan € 1.700 waarop de anticumulatie bepaling van toepassing is
Niet van toepassing

1g. Topfunctionaris met een totale bezoldiging van € 1.700 of minder waarop de anticumulatiebepaling van toepassing is
Niet van toepassing

2. Uitkeringen wegens beëindiging dienstverband aan topfunctionarissen
Niet van toepassing.

3. Overige rapportageverplichtingen op grond van de WNT
Naast de hierboven vermelde topfunctionarissen zijn er geen overige functionarissen met een dienstbetrekking die in 2025 een bezoldiging boven het individueel toepasselijke drempelbedrag hebben ontvangen.

Balans met toelichting

Hieronder vindt u de volgende onderdelen:

- de balans
- de toelichting op de balans
- de grondslagen voor waardering en resultaatbepaling.

Balans

		Bedragen x € 1.000	
A C T I V A	31-12-2024	31-12-2025	
<u>Vaste activa</u>			
Immateriële vaste activa	1.637	1.491	
<i>Kosten voor onderzoek en ontwikkeling:</i>	-	-	
<i>Bijdrage aan activa in eigendom van derden:</i>	1.637	1.491	
 Materiële vaste activa	 90.260	 92.864	
<i>Investerings met een economisch nut</i>	34.579	34.183	
<i>Overige investeringen economisch nut met heffing</i>	24.952	26.192	
<i>Investerings met een maatschappelijk nut</i>	30.729	32.489	
 Financiële vaste activa	 8.325	 10.266	
<i>Kapitaalverstrekkingen aan:</i>			
- <i>Deelnemingen/effecten</i>	1.031	1.031	
<i>Leningen aan:</i>			
- <i>Geldlening SVN</i>	4.672	5.781	
<i>Overige langlopende leningen:</i>			
- <i>Overige langlopende leningen</i>	2.622	3.454	
 Totaal vaste activa	 100.221	 104.620	
<u>Vlottende activa</u>			
Voorraden	70-	50-	
<i>Voorraad grond zonder kostprijsberekening</i>	-	-	
<i>Onderhanden werk</i>	70-	50-	
 Vorderingen	 25.683	 29.210	
<i>Vorderingen op openbare lichamen</i>	8.058	7.938	
<i>Vorderingen op 's Rijks Schatkist</i>	8.916	13.407	
<i>Overige vorderingen</i>	7.495	5.761	
<i>Overige uitzettingen</i>	1.213	2.104	
 Liquide middelen	 223	 488	
<i>Banksaldi</i>	223	488	
 Overlopende activa	 863	 1.169	
Totaal vlottende activa	26.698	30.817	
 Totaal activa	 126.919	 135.437	

Bedragen x € 1.000

P A S S I V A	31-12-2024	31-12-2025
<u>Vaste passiva</u>		
Eigen vermogen	69.543	75.136
<i>Algemene reserves</i>	34.428	42.031
<i>Bestemmingsreserves</i>	26.214	25.716
<i>Gerealiseerd resultaat</i>	8.901	7.389
Voorzieningen	11.809	12.322
<i>Voorzieningen voor verplichtingen</i>	5.053	6.088
<i>Voorzieningen voor door derden bekleemde middelen met een specifieke aanwendingsrichting</i>	4.704	4.667
<i>Voorzieningen voor lastenegalisatie</i>	2.052	1.567
Vaste schulden		
<i>Geldleningen op lange termijn</i>	26.677	24.584
Totaal vaste passiva	108.029	112.043
<u>Vlottende passiva</u>		
Kortlopende schulden	7.416	9.263
<i>Kasgeldleningen</i>	-	-
<i>Banksaldi</i>	0	0
<i>Overige kortlopende schulden</i>	7.416	9.263
Overlopende passiva	11.474	14.132
<i>Vooruitontvangen bedragen</i>	8.312	10.710
<i>Overige overlopende passiva</i>	3.162	3.422
Totaal vlottende passiva	18.890	23.395
Totaal passiva	126.919	135.437
Gewaarborgde geldleningen	181.271	195.882
Garantstellingen	-	-

Toelichting op de balans

Hieronder vindt u de toelichting op de balans.

Vaste activa

Immateriële vaste activa € 1.491.000

Immateriële vaste activa bestaan uit bijdragen aan activa in eigendom van derden.

<i>Bedragen x € 1.000</i>					
Omschrijving	Boekwaarde 31-12-2024	Vermeerderingen in 2025	Verminderings in 2025	Afschrijving in 2025	Boekwaarde 31-12-2025
Kosten voor onderzoek en ontwikkeling	-	-	-	-	-
Bijdr. aan activa in eigendom van derden	1.637	-16	-	131	1.491
Totaal	1.637	-16	-	131	1.491

Materiële vaste activa € 92.864.000

Materiële vaste activa bestaan uit de volgende onderdelen:

<i>Bedragen x € 1.000</i>		
Omschrijving	31-12-2024	31-12-2025
Investerings met economisch nut	34.579	34.183
Investerings met economisch nut, waarvoor ter bestrijding van de kosten een heffing kan worden geheven	24.952	26.192
Totaal investeringen met economisch nut	59.531	60.375
Investerings in de openbare ruimte met uitsluitend maatschappelijk nut	30.729	32.489
Totaal	90.260	92.864

De investeringen met economisch nut zijn als volgt onderverdeeld:

<i>Bedragen x € 1.000</i>						
Omschrijving	Boekwaarde 31-12-2024	Invest. in 2025	Vermind./ desinvest. in 2025	Afschrijving in 2025	Bijdragen van derden	Boekwaarde 31-12-2025
Gronden en terreinen	2.889	167	-	4	-	3.052
Bedrijfsgebouwen	9.218	970	-	405	-	9.784
Grond-, weg- & waterbouwkundige werken *	24.952	1.896	-	651	5	26.192
Machines, apparaten en installaties	2.704	194	-	399	-	2.499
Overige materiele vaste activa	19.769	140	-	1.060	-	18.848
Totaal	59.531	3.368	-	2.519	5	60.375

*In deze opstelling zijn alle investeringen met een economisch nut meegenomen. Het aandeel van de uitgaven waarvoor een heffing kan worden geheven bedraagt: € 26.192.018.

De belangrijkste investeringen met economisch nut waren:

Bedragen x € 1.000

Omschrijving	Beschikbaar krediet	Besteed in 2025	Bijdragen van derden	Cumulatief uitgegeven
Grond vm pand Gevleugelde vrienden	120	120	-	120
Nieuw dakpakket sporthal Heuvelland	499	130	-	537
Aanpassing gemeentehuis Groesbeek	660	81	-	257
Revitalisering de Mallemolen voorberei.	525	202	-	558
Aankoop De Sleutel Breedeweg	550	489	-	492
Burg.Ottenhofstr.(Dries-Stek.riool uitv)	702	200	-	584
Breedeweg verv.riool/duiker (Uitv.)	483	317	-	321
Heer Zegerstr. verv. riolering: voorb./uitbr.	485	138	-	783
Margrietstr Grb eo reconstr.riool uitv.	345	126	-	366
Reestraat Grb verv.riolering, voorb./uitv.	586	270	-	898
Thilman Werenbertzstr.Ubb.verv.riool	265	249	-	266
v.Randwijckweg Beek verv.watervanger	250	225	-	225
Overige investeringen met een economisch nut:	-	815	5	-
Totaal	5.470	3.364	5	5.406

De investeringen in de openbare ruimte met maatschappelijk nut zijn als volgt onderverdeeld:

Bedragen x € 1.000

Omschrijving	Boekwaarde 31-12-2024	Invest. in 2025	Vermind./ desinvest. in 2025	Afschrijving in 2025	Bijdragen van derden	Boekwaarde 31-12-2025
Gronden en terreinen	388	2	-	26	37	327
Grond-, weg- & waterbouwkundige werken	30.341	4.003	-	1.396	787	32.161
Totaal	30.729	4.005	-	1.422	824	32.489

De belangrijkste investeringen in de openbare ruimte met maatschappelijk nut waren:

Bedragen x € 1.000

Omschrijving	Beschikbaar krediet	Besteed in 2025	Bijdragen van derden	Cumulatief uitgegeven
Centrum Ooij (omg.Reiner v.Ooiplein)	1.351	1.095	96	1.220
Past.Hoekstraat-Bredeweg asfaltweg (uitv./voorb.)	332	155	-	324
Breedeweg verv.wegen projectuitv.	393	282	-	282
Mesdagweg Grb reconstr.wegen uitv.	1.382	218	-	322
Spoorlaan Grb herinrichting weg (uitv./voorb.)	949	322	-	365

Herinr. Cranenb.Hulsbr-Reestr wegen: (Uitv.)	497	154	-	591
Hr.Zegerstr./Kard.Gerardstr.verv.weg (Uitv.)	916	249	-	556
Marktplaats Groesbeek verkeersafwikkeling centrum	3.025	96	-	357
Aanpak wateroverlast	4.128	307	624	1.396
Overige investeringen in de openbare ruimte met uitsluitend maatschappelijk nut:	-	1.126	103	-
Totaal	12.972	4.005	824	5.414

Financiële vaste activa € 10.266.000

Een financieel vast actief is aanwezig als we een duurzaam financieel belang hebben.
Het verloop van de financiële vaste activa is in onderstaand overzicht weergegeven:

Bedragen x € 1.000						
Omschrijving	Boekwaarde 31-12-2024	Vermeerd. in 2025	Vermind. in 2025	Aflossing in 2025	Bijdragen van derden	Boekwaarde 31-12-2025
<u>Kapitaalverstrekkingen aan:</u>						
Leningen aan overige verbonden partijen	1.031	-	-	-	-	1.031
<u>Leningen aan:</u>						
Geldleningen SVN	4.672	2.000	891	-	-	5.781
Overige langlopende leningen	2.622	1.000	-	168	-	3.454
Totaal	8.325	3.000	891	168	-	10.266

Viottende activa

Voorraden € - 50.000

Bedragen x € 1.000		
	31-12-2024	31-12-2025
<u>Grond en hulpstoffen</u>		
Onderhanden werk	-70	-50
af: voorziening exploitatietekort grondexploitaties	-	-
Totaal	-70	-50

De voorziening exploitatietekort grondexploitaties is getroffen voor dekking van de nadelige resultaten van de grondexploitaties. De voorziening is op het niveau van het exploitatietekort gebracht dat de raad heeft vastgesteld. Op deze boekwaarde is het saldo van de voorziening van € 0 in mindering gebracht.

Bedragen x €1.000						
Project	Boekwaarde		Mutatie 2025			Boekwaarde
	Per 31.12.2024	Regulier	Tussentijds	Afsluiten	Totaal	Per 31.12.2025
	A	B	winst C	D	E = B + C + D	F = A + E
<i>Bedrijventerrein</i>						
-	-	-	-	-	-	-
Totaal Bedrijventerrein	-	-	-	-	-	-
<i>Woningbouw</i>						
Schoollocatie 3e fase (Millingen aan de Rijn)	70	-11	-10	-	-21	49
Totaal Woningbouw	70	-11	-10	-	-21	49
Totaal	70	-11	-10	-	-21	49

Bedragen x € 1.000			
Project	Boekwaarde per 31.12.2025 (A)	Voorziening per 31.12.2025 (B)	Saldo voorraad gronden per 31.12.2025 (C = A + B)
<i>Woningbouw</i>			
Schoollocatie 3e fase	49	0	49
Totaal Woningbouw	49	0	49
Totaal	49	0	49

Bedragen x €1.000					
Project	Gerealiseerd	Nog te realiseren na 01.01.2026		Eindwaarde	Einddatum
	per 31.12.2025	Kosten	Opbrengsten	Saldo	
	A	B	C	D = B + C	E = A + D
<i>Woningbouw</i>					
Schoollocatie 3e fase (Millingen aan de Rijn)	49	-25	0	-25	24 31.12.2026
Totaal Woningbouw	49	-25	0	-25	
Totaal	49	-25	0	-25	

Uit het overzicht volgt dat, voor de resterende grondexploitatie, de boekwaarde per saldo uitkomt op € 49.000 per 31 december 2025.

Per project zoals verantwoord in het complex Bouwgrond In Exploitatie volgt een korte toelichting.

Schoollocatie 3e fase (Millingen aan de Rijn)

Het college heeft begin 2017 ingestemd met een verkenning naar de herontwikkeling van de Schoollocatie 3e fase in Millingen aan de Rijn. Inmiddels zijn 26 sociale huurappartementen voor senioren gerealiseerd door woningcorporatie Waardwonen en moeten in 2026 nog enkele werkzaamheden in de openbare ruimte worden afgerond. Op basis van de actuele begroting verwachten wij de grondexploitatie eind 2026 af te sluiten.

Uitzettingen met een rentetypische looptijd korter dan één jaar (vorderingen)

€ 7.938.000

De uitzettingen korter dan één jaar bestaan uit vordering op openbare lichamen, vorderingen op Rijks schatkist en overige vorderingen.

Vorderingen op openbare lichamen

Hieronder staat een overzicht van de vorderingen op openbare lichamen.

	<i>Bedragen x € 1.000</i>	
	31-12-2024	31-12-2025
Belastingdienst	7.634	6.994
Vorderingen provincie	46	206
Vorderingen ministeries	130	169
Vorderingen gemeenten	226	67
Overige vorderingen op openbare lichamen	22	502
Totaal	8.058	7.938

Vorderingen op 's Rijks Schatkist € 13.407.000

Vorderingen op Rijks schatkist

	<i>Bedragen x € 1.000</i>	
	31-12-2024	31-12-2025
1021070 BNG7 Internetfac.SKB 20712	8.916	13.407
Totaal	8.916	13.407

De berekening van het drempelbedrag schatkistbankieren ziet er als volgt uit:

	<i>Bedragen x € 1.000</i>			
Omschrijving	1e kw 2025	2e kw 2025	3e kw 2025	4e kw 2025
Kwartaalcijfer op dagbasis buiten 's Rijks schatkist aangehouden middelen	807	919	1.028	984
Af: Drempelbedrag	1.612	1.500	1.391	1.434
Over-/onderschrijding van het drempelbedrag	-805	-581	-363	-450

Sinds 15 december 2013 is de verplichte wet schatkistbankieren van kracht. Het doel van deze wet is het terugdringen van de Nederlandse staatsschuld. De decentrale overheden

(waaronder gemeenten) moeten hun te veel aan liquide middelen naar de Nederlandse staatskas overmaken. De gemeente Berg en Dal heeft een drempel van € 2.419.0000 (2,00% van het begrotingstotaal). Als het tegoed de drempel overschrijdt wordt dit automatisch naar de staatskas overgemaakt. Is het tegoed lager dan de drempel, dan kunnen we het weer opnemen uit de staatskas. Op 31 december 2025 heeft de gemeente Berg en Dal een bedrag van € 13.406.742 tegoed.

Overige vorderingen € 5.761.000

Overige vorderingen

<i>Bedragen x € 1.000</i>		
Omschrijving	31-12-2024	31-12-2025
Debiteuren algemene dienst	1.074	1.253
Debiteuren gemeentelijke belastingen	207	270
Debiteuren sociale zaken	2.008	2.033
Overige vorderingen	5.529	3.549
Totaal vorderingen	8.818	7.105
af: dubieuze debiteuren (algemene dienst)	-	-23
dubieuze debiteuren (belastingen)	-35	-35
dubieuze debiteuren (sociale zaken)	-1.288	-1.286
Saldo vorderingen	7.495	5.761

Specificatie debiteuren algemene dienst

Dit betreft de openstaande posten per 31 december 2025. Per 31 maart 2026 moesten we hiervan nog € 401.814 ontvangen. De globale specificatie ziet er als volgt uit.

<i>Bedragen x € 1.000</i>				
Omschrijving	31-12-2025		Ontvangst in 2026	Stand 31-3-2026
Tussen 0 en 3 maanden oud	892	71,21%	645	247
Tussen 3 en 6 maanden oud	115	9,20%	90	25
Tussen 6 en 9 maanden oud	67	5,36%	2	65
Tussen 9 en 12 maanden oud	165	13,18%	111	55
Ouder dan 1 jaar, jonger dan 4 jaar	13	1,05%	3	10
Ouder dan 4 jaar	-	0,00%	-	-
Totaal	1.253	100,00%	851	402

Specificatie debiteuren gemeentelijke belastingen

Van de belastingdebiteuren kunnen we een gedeelte niet invorderen. Dit gedeelte is opgenomen onder de dubieuze debiteuren. Hieronder staat de specificatie van de debiteuren gemeentelijke belastingen.

<i>Bedragen x € 1.000</i>			
Omschrijving	Stand 31-12-2025	Ontvangst in 2026	Stand 31-3-2026
Te vorderen belastingen gemeente Berg en Dal	270	96	175
Totaal	270	96	175

Specificatie debiteuren sociale zaken

Van de debiteuren sociale zaken kunnen we een gedeelte niet invorderen. Het 'percentage invorderbaar' is per subregeling uitgesplitst. De specificatie van de debiteuren sociale zaken ziet er als volgt uit.

Bedragen x € 1.000					
Omschrijving	Stand 31-12-2024	Stand 31-12-2025	Invorderbaar in %	Dubieus	Invorderbaar
PW leenbijstand	563	616	30%	185	431
PW terugvordering	1.291	1.249	75%	937	312
PW verhaal	137	153	100%	153	-
PW boete	17	15	80%	12	3
Totaal	2.008	2.033		1.286	747

* Tot en met 2018 werd het percentage dubieus beoordeeld op basis van ervaringscijfers. Vanaf 2019/2020 zijn de debiteuren PW terugvordering individueel beoordeeld.

Specificatie overige vorderingen

De overige vorderingen zijn nog te ontvangen inkomsten. Hiervoor waren op de balansdatum nog geen facturen verstuurd of was de beschikking van het ministerie/ provincie nog niet ontvangen.

Hieronder staat de specificatie van de overige vorderingen.

Bedragen x € 1.000	
Omschrijving	Stand 31-12-2025
Munitax diverse heffingen (o.a. Toeristen en forensenbelasting) 2025	993
Realisatie woningbouw (SiSa-reg.17)	532
Rentevergoeding SVn-leningen 2018-2025	222
Min.SZW vangnetuitkering ivm tekort BUIG 2025	1.203
Min.FIN rijksbijdrage KOT (SPUK-B2 SiSa-reg.25)	212
MGR afrekening diverse projecten 2025	97
DAR afrekening 2025	99
ODRN compensatie 2025	46
NODR schadeafhandeling 2025	38
Dividendbelasting 2025	39
Overige vorderingen per 31-12-2025	68
Totaal	3.549

Voorziening dubieuze debiteuren

We maken jaarlijks een voorstel voor (gedeeltelijke) afboeking van de dubieuze vorderingen. Het verloop van de voorziening dubieuze debiteuren staat in onderstaand overzicht.

Bedragen x € 1.000

Omschrijving	Stand 31-12-2024	Onttrekking 2025	Toevoeging 2025	Stand 31-12-2025
Debiteuren algemene dienst	-	-	23	23
Debiteuren belastingen	35	21	21	35
Debiteuren sociale zaken	1.288	541	-	747
Totaal	1.323	562	44	805

Overige uitzettingen

De gemeente Berg en Dal stimuleert het verduurzamen van woningen en heeft daarvoor een rekening courant geopend bij het Stimuleringsfonds Volkshuisvesting Nederlandse gemeenten (Svn). Het verloop van de rekening courant positie (wat nog niet is uitgeleend) is als volgt berekend:

Bedragen x € 1.000

Omschrijving	FVA leningen	Rente 2025	Uitstaande leningen 2025	Rekening courant 31-12-2025
Rekening courant Svn	7.885	222	6.003	2.104
Totaal Rekening courant Svn	7.885	222	6.003	2.104

Liquide middelen € 488.000

Hieronder staat een overzicht van de liquide middelen.

Bedragen x € 1.000

Omschrijving	Saldo 31-12-2024	Saldo 31-12-2025
Kasgeld	-	-
NL78 BNGH 028.50.03.089	206	466
NL67 RABO 011.74.08.425	5	12
NL31 RABO 010.51.00.161	-	-
NL53 RABO 013.44.04.920	1	1
NL78 RABO 018.74.15.552	-	-
NL19 RABO 013.44.40.064	2	2
NL44 RABO 016.03.14.364	8	7
ICS Creditcard 71598250011	0	-
Totaal	223	488

Overlopende activa € 1.169.000

Dit bedrag zijn vooruitbetaalde bedragen.

Bedragen x € 1.000

Omschrijving	Stand 31-12-2025
Vooruitbetaalde bedragen die betrekking hebben op 2026	695
Overige vorderingen welke naar verwachting geen problemen opleveren	27
Vorderingen openbare lichamen (Rijk, Provincie en gemeenten)	448
Totaal	1.169

De specificatie van de vorderingen op openbare lichamen ziet er als volgt uit.

Bedragen x € 1.000

Omschrijving	Stand 31-12-2024	Onttrekking 2025	Toevoeging 2025	Stand 31-12-2025
Rijk: RvO	641	-641	418	418
Provincie Gelderland	16	-16	-	-
Gemeenten	29	-	-	29
Totaal	686	-657	418	448

Passiva**Eigen vermogen € 75.136.000**

Het in de balans opgenomen eigen vermogen bestaat uit de volgende onderdelen.

Bedragen x € 1.000

Eigen vermogen	Saldo 31-12-2024	Saldo 31-12-2025
Algemene reserve	34.428	42.031
Bestemmingsreserves	26.214	25.716
Gerealiseerd resultaat	8.901	7.389
Totaal	69.543	75.136

In onderstaand overzicht zijn per reserve de toevoegingen en onttrekkingen in 2025 weergegeven.

Bedragen x € 1.000

Naam reserve	Stand 31-12-2024	Onttrekking 2025	Toevoeging 2025	Stand 31-12-2025*
Algemene reserves				
Algemene reserve vrij aanwendbaar	11.835	-665	-	11.170
Vaste algemene reserve	17.220	-	-	17.220
Reserve rekeningresultaat	1.777	-	-	1.777
Reserve verwachte begrotingstekorten	3.596	-	8.269	11.865
Rekeningsaldo huidig dienstjaar	8.901	-8.901	-	-
Totaal Algemene reserves	43.329	-9.566	8.269	42.031
Bestemmingsreserves				
Bestemmingsreserve Onderhoud Gymzalen	186	-	41	226
Bestemmingsreserve Natuur en Landschap	59	-24	-	36
Bestemmingsreserve Groenblauwe diensten	1.406	-89	21	1.338
Reserve onderhoud Voorzieningenhart Op de Heuvel	546	-147	46	446
Reserve speeltuinen	236	-16	-	219
Bestemmingsreserve aanpak extreme wateroverlast	900	-14	14	900
Bestemmingsreserve Lopende projecten (gelabeld)	6.294	-1.082	1.257	6.469
Bestemmingsreserve Kapitaallasten	16.587	-755	249	16.080
Totaal Bestemmingsreserves	26.214	-2.126	1.628	25.716
Totaal reserves	69.543	-11.693	9.897	67.747

* Dit betreft de standen per 31-12-2025 op basis van de werkelijke uitgaven en inkomsten. Reeds genomen besluiten, die nog niet geleid hebben tot werkelijke uitgaven en inkomsten zijn hierin dus niet meegenomen.

Algemene reserves

Algemene reserve vrij aanwendbaar

Deze reserve wordt afgezet tegen de risico's bij het bepalen van het weerstandsvermogen. De benodigde omvang is afhankelijk van de weerstandsratio en de vaste algemene reserve en wordt jaarlijks bepaald bij de vaststelling van de begroting.

In 2025 is in totaal € 665.000 onttrokken aan de algemene reserve. In onderstaand overzicht is aangegeven waarvoor dit bedrag is ingezet.

<i>Bedragen x € 1.000</i>	
Naam project	Onttrekking 2025
Noodlokalen voor het Agora onderwijs Montessori college Groesbeek	110
LOS/ Leader project	28
Uitvoeringsagenda Samen Sterk voor inclusieve kinderopvang/onderwijs	102
Investeringssubsidie Toekomstplan Vrijheidsmuseum 2025-2028	263
Exploitatiesubsidie Toekomstplan Vrijheidsmuseum 2025-2028	36
Integraal Verkeersplan Beek - Berg en Dal	25
Subsaanvraag renovatie/verduurzaming dorps huis Kerstendal	102
Totaal inzet algemene reserve	665

Vaste algemene reserve

Deze reserve is gevormd om de risico's die wij als gemeente lopen af te dekken, bijvoorbeeld voor

1. de lopende ontwikkelingen, waar we op dit moment mee te maken hebben, bijvoorbeeld in het Sociaal Domein
2. mogelijke nieuwe ontwikkelingen (wijziging in de regelgeving, beleidswijzigingen Den Haag).

De rente over deze reserve voegen we toe aan de exploitatie. Daardoor is deze reserve niet vrij besteedbaar, omdat inzet van de reserve leidt tot een nadeel (lagere rente-inkomst) op de exploitatie.

Reserve rekeningresultaten

Het doel van deze reserve is om toekomstige tekorten te dekken in de (meerjaren)begroting. De onttrekking uit deze reserve ramen we structureel in de begroting. We onttrekken het bedrag alleen als we werkelijk een tekort hebben over een boekjaar. In 2025 is er niks aan de reserve onttrokken.

Reserve verwachte begrotingstekorten

Het doel van deze reserve is om toekomstige tekorten te dekken in de (meerjaren)begroting. De toevoeging in 2025 betreft het restant rekeningsaldo van boekjaar 2024.

Bestemmingsreserves

Reserve Onderhoud Gymzalen

Deze reserve heeft als doel het dekken van de kosten voor groot onderhoud van de gymzalen en de egalisatie van de exploitatiekosten over een langere periode. De geraamde dotatie van € 40.866 is toegevoegd aan de reserve.

Reserve Natuur en Landschap

De werkelijke uitgaven en de begrote uitgaven van diverse landschapsprojecten worden niet altijd binnen een boekjaar afgewikkeld. Daarom verrekenen we tekorten of overschotten via deze reserve. In 2025 is € 23.723 aan de reserve onttrokken.

Reserve Groenblauwe diensten

Deze reserve heeft als doel het dekken van de kosten voor de uitvoering van het project Groen-Blauwe diensten. In 2025 is € 89.160 onttrokken ter dekking van de exploitatiekosten van het project. De berekende rente (€ 21.092) is aan de reserve toegevoegd.

Reserve onderhoud Voorzieningshart Op de Heuvel

Deze reserve heeft als doel het dekken van de kosten voor groot onderhoud van Voorzieningshart Op de Heuvel. De geraamde jaarlijkse dotatie van € 46.300 is aan de reserve toegevoegd. In 2025 is € 146.500 aan de reserve onttrokken ter dekking van de kosten van het dak.

Reserve Speeltuinen

De werkelijke uitgaven en de begrote uitgaven van diverse speeltuinen worden niet altijd binnen een boekjaar afgewikkeld. Daarom verrekenen we tekorten of overschotten via deze reserve. In 2025 is € 16.259 aan de reserve onttrokken.

Reserve aanpak extreme wateroverlast

Het doel van deze reserve is het dekken van de uitgaven voor de aanpak van extreme wateroverlast. In 2025 is € 13.500 onttrokken ter dekking van de exploitatiekosten van het project. De geraamde dotatie van € 13.500 is aan de reserve toegevoegd.

Reserve Lopende projecten (gelabeld)

Deze reserve heeft als doel het dekken van de uitgaven aan lopende projecten, waarvoor de raad een krediet beschikbaar heeft gesteld. Het verloop van de reserve in 2025 is in onderstaand overzicht per project/investering weergegeven.

Naam project	Bedragen x € 1.000			
	Stand 31-12-2024	Onttrekking 2025	Toevoeging 2025	Stand 31-12-2025
Irichting WMO ruimten	36	-	-	36
Centrum Beek	334	-	-	334
Uitvoering Iustrum Vrijheid & Herinnering	-	20	20	-
Stimuleringslening duurzaamheidsmaatregelen non-profitorganisaties	75	18	-	57
Actieplan Duurzaamheid Pilot aardgasvrij maken woningen	50	-	-	50
Decembercirculaire 2019 Duurzaamheidsprogramma	190	-	-	190
Invoering Omgevingswet	262	-	-	262
Actieplan Stekkenberg/ NJN	17	17	-	-
Tijdelijke uitbreiding formatie IP participatie en statushouders	44	44	-	-
Inburgering/Problematiek statushouders	53	-	-	53
Opvang Oekrainers	40	40	-	-
Voorkomen dak- en thuisloosheid/ NJN	50	-	-	50
Extra gelden jeugdhulp 2021/ NJN	426	151	-	275
Ambulantisering GGZ wmo/ NJN	494	-	-	494
Versterking dienstverlening gemeenten (decembercirc.2021)	118	118	-	-
Wet Open Overheid	112	-	-	112
Uitvoering Klimaatakkoord	238	-	-	238

Advieskosten plan iBOR	3	3	-	-
Project Herinrichten Planning en Control	175	165	-	10
Project vitale vakantieparken	74	31	-	43
Energiebesparende maatregelen Den Ienloop	25	-	-	25
Werkervaringsplaatsen en vrijwilligersplekken	43	-	-	43
Watertappunten	38	-	-	38
Flankerend beleid energiearmoede	49	23	-	26
Dienstverlening gemeenten aanpak armoede en schulden	34	-	-	34
Noodfonds energiearmoede	19	19	-	-
Schoolgebouw Kentalis	87	50	-	37
Schoolgebouw De Bron	103	13	-	91
Vrijwillige vervoersdienst Forte	15	15	-	-
Het vergroenen van grijze woonstraten- wijken en dorpscentra	126	126	-	-
Aanpak De Groesbeek	27	27	-	-
Uitbreiden operatie Steenbreek	72	31	-	41
Versterken van Bedrijventerrein I en II in Groesbeek	100	11	-	89
Wet Open Overheid (WOO)	71	-	-	71
Impuls sociale ontwikkelbedrijven	120	-	-	120
Subsidie verenigingen/stichtingen verduurzaming sportaccommodaties	1.292	40	-	1.252
Ontsluiting TOP Beek	47	-	-	47
Uitvoeringsagenda Samen Sterk voor inclusieve kinderopvang/onderwijs	77	22	-	55
Multifunctioneel gebouw St. Cecilia	121	-	-	121
Revitalisering De Mallemolen	403	-	-	403
Nieuwbouw zwembad de Lubert	605	101	-	504
Basisschool Op de Horst/herinrichting sportpark De Horst	33	-	-	33
Realiseren veilige scootmobielstallingen	-	-	106	106
Extra jeugdelden algemene uitkering	-	-	579	579
Inhuur coördinator vastgoed	-	-	116	116
Implementatie Participatiewet in balans	-	-	68	68
Bluswatervoorzieningen in het buitengebied	-	-	240	240
Kerk Breedeweg	-	-	52	52
Investeringsubsidie 2025 Vrijheidsmuseum	-	-	63	63
Integraal Verkeersplan Beek - Berg en Dal	-	-	13	13
Totaal reserve lopende projecten	6.294	1.082	1.257	6.469

Reserve Kapitaallasten

De reserve heeft tot doel het dekken van de kapitaallasten van diverse geactiveerde investeringen. In 2025 is € 248.802 rente aan de reserve toegevoegd. De onttrekking van € 755.250 betreft de dekking van de kapitaallasten van diverse investeringen.

Gerealiseerd resultaat

Het resultaat over het boekjaar 2025 is € 7.389.307 en is op de balans opgenomen.

Bedragen x € 1.000

	31-12-2024	31-12-2025
Resultaat boekjaar	8.901	7.389

Voorzieningen € 12.322.000

In onderstaand overzicht zijn per voorziening de toevoegingen en onttrekkingen in 2025 weergegeven.

Bedragen x € 1.000

Naam voorziening	Stand 31-12-2024	Onttrekking 2025	Toevoeging 2025	Vrijval 2025	Stand 31-12-2025
Voorzieningen t.b.v. verplichtingen e/o risico's					
Voorziening Pens.verpl.vm wethouders	3.623	-209	887	-	4.300
Voorziening Wachtgeldverplichting voormalig wethouders	-	-6	6	-	-
Voorziening (voormalig) personeel	396	-345	326	-	377
Voorziening verlofuren personeel	1.035	-	376	-	1.410
Totaal Voorzieningen t.b.v. verplichtingen e/o risico's	5.053	-560	1.595	-	6.088
Voorzieningen t.b.v. lastenegalisatie					
Voorziening onderhoud wegen	780	-1.738	1.278	-	320
Voorziening onderhoud gemeentelijke gebouwen sport	339	-134	108	-	312
Voorziening onderhoud gemeentelijke gebouwen welzijn	345	-179	129	-	295
Voorziening onderhoud overige gemeentelijke gebouwen	589	-141	192	-	640
Totaal Voorzieningen t.b.v. lastenegalisatie	2.052	-2.192	1.707	-	1.567
Voorzieningen t.b.v. door derden bekleemde middelen					
Voorziening Riool	4.426	-	25	-	4.451
Voorziening Afval	278	-62	-	-	216
Totaal Voorzieningen t.b.v. door derden bekleemde middelen	4.704	-62	25	-	4.667
Totaal voorzieningen	11.809	-2.814	3.327	-	12.322

Voorzieningen voor verplichtingen en/of risico's

Voorziening pensioenverplichtingen voormalige wethouders

Deze voorziening heeft tot doel het afdekken van de pensioenverplichtingen van (voormalige) wethouders. De dotatie in 2025 van € 887.255 is gebaseerd op de pensioenopbouw van de huidige wethouders. Hierdoor is de voorziening per 31 december

2024 weer op noodzakelijke peil gebracht. De onttrekking van € 209.475 betreft de uitbetaling pensioenverplichting aan de voormalige bestuurders.

Voorziening wachtgeldverplichting voormalige wethouders

Deze voorziening heeft tot doel het afdekken van de wachtgeldverplichtingen van voormalige wethouders. In 2025 is € 5.547 toegevoegd ter dekking van de nagekomen wachtgeldverplichting. Dit bedrag is in 2025 volledig uitbetaald.

Voorziening (voormalig) personeel

Het doel van de voorziening is het egaliseren van de verplichtingen voor voormalig personeel. De onttrekking in 2025 van € 344.754 betreft de uitbetaling van personeel gerelateerde lasten en andere verplichtingen van voormalig personeel. Op basis van de herberekening van de benodigde middelen is in 2025 een bedrag van € 326.042 toegevoegd aan de voorziening. Daarmee is de voorziening weer op het noodzakelijke peil.

Voorziening verlofuren personeel

Het doel van de voorziening is het egaliseren van de verplichtingen voor verlofsparen van personeel. Er is € 375.948 toegevoegd om de voorziening op het noodzakelijke peil te brengen.

Voorziening voor lastenegalisatie

Voorziening onderhoud wegen

Het doel van deze voorziening is het dekken van de uitgaven volgens de onderhoudsplanning voor het onderhoud aan de wegen. Op 1 april 2021 heeft de raad het nieuwe onderhoudsplan 'Beheerplan wegen 2021-2025' vastgesteld. In 2024 is voor € 1.738.067 aan planmatig onderhoud uit de voorziening betaald. Om de voorziening op het noodzakelijke peil te brengen is in 2025 € 1.278.000 aan de voorziening toegevoegd.

Voorziening gemeentelijke gebouwen: Sport

Het doel van deze voorziening is het dekken van de uitgaven volgens de onderhoudsplanning voor het onderhoud aan gebouw en installaties van de sportaccommodaties.

Op 12 oktober 2023 heeft de raad het nieuwe onderhoudsplan gemeentelijke gebouwen vastgesteld. In 2025 is voor € 134.142 aan planmatig onderhoud uit de voorziening betaald. Om de voorziening op het noodzakelijke peil te brengen is in 2025 € 107.617 aan de voorziening toegevoegd.

Voorziening gemeentelijke gebouwen: Welzijn

Het doel van deze voorziening is het dekken van de uitgaven volgens de onderhoudsplanning voor het onderhoud aan gebouw en installaties van de welzijnsaccommodaties.

Op 12 oktober 2023 heeft de raad het nieuwe onderhoudsplan gemeentelijke gebouwen vastgesteld. In 2025 is voor € 179.134 aan planmatig onderhoud uit de voorziening betaald. Om de voorziening op het noodzakelijke peil te brengen is in 2025 € 129.441 aan de voorziening toegevoegd.

Voorziening overige gemeentelijke gebouwen

Het doel van deze voorziening is het dekken van de uitgaven volgens de onderhoudsplanning voor het onderhoud aan gebouw en installaties van de overige gemeentelijke gebouwen.

Op 12 oktober 2023 heeft de raad het nieuwe onderhoudsplan gemeentelijke gebouwen vastgesteld. In 2025 is voor € 140.683 aan planmatig onderhoud uit de voorziening betaald. Om de voorziening op het noodzakelijke peil te brengen is in 2025 € 192.204 aan de voorziening toegevoegd.

Voorziening voor door derden beklemd middelen met een specifieke aanwendingsrichting

Voorziening egalisatie riolering

In de notitie riolering van de commissie BBV is bepaald dat de overschotten inzake rioolheffing in een voorziening moeten worden opgenomen. De reden hiervan is dat een voorziening niet vrij inzetbaar is en dat de middelen beschikbaar blijven voor de riolering. Het doel van de voorziening is het opvangen van schommelingen in de exploitatie voor wat betreft de kosten en opbrengsten van het rioolstelsel. In 2025 is het overschot van € 24.879 aan de voorziening toegevoegd.

Voorziening afval

In de notitie lokale heffingen van de commissie BBV is bepaald dat de overschotten op het product afval in een voorziening moeten worden opgenomen. De reden hiervan is dat een voorziening niet vrij inzetbaar, doordat het overschot ontstaat uit meer opbrengsten uit de afvalstoffenheffing ten opzichte van de kosten voor de afvalinzameling. Door deze voorziening blijven de middelen beschikbaar voor de afvalinzameling. Het doel van de voorziening is het opvangen van schommelingen in de exploitatie voor wat betreft de kosten en opbrengsten van het afvalstelsel. In 2025 is tekort van € 62.047 aan de voorziening onttrokken.

Vaste schulden met een rentetypische looptijd van één jaar of langer

Geldleningen op lange termijn € 24.584.000

Hieronder staat het overzicht van de langlopende geldleningen. Dit zijn alleen schulden die vallen onder de categorie:

- onderhandse leningen van binnenlandse banken en overige financiële instellingen.

Bedragen x € 1.000						
Omschrijving	Oorspronkelijk bedrag	Looptijd in jaren	Stand 31-12-2024	Opname in 2025	Aflossing in 2025	Stand 31-12-2025
NWB (4,945%)	1.500	25	240	-	60	180
BNG 40.101876.00 (4,275%)	5.000	25	1.400	-	200	1.200
NWB (4,970%)	6.000	40	3.600	-	150	3.450
BNG 40.99948.00 (4,070%)	2.700	25	648	-	108	540
BNG 40.102901.00 (4,845%)	2.000	25	620	-	80	540
NWB (4,790%)	1.361	25	109	-	54	54
BNG 40.98091.00 (4,610%)	1.000	25	160	-	40	120
BNG 40.109992 (0,878%)	4.000	10	400	-	400	-
BNG 40.109993 (1,537%)	4.000	20	2.200	-	200	2.000
BNG 40.109994 (1,940%)	4.000	40	3.100	-	100	3.000
BNG 40.111613 (0,920%)	500	15	267	-	33	233
BNG 40.111909 (1,040%)	1.000	15	600	-	67	533
BNG 40.112354 (1,040%)	2.000	15	1.200	-	133	1.067
BNG 40.113967 (0,400%)	14.000	30	12.133	-	467	11.667
Totaal	49.061		26.677	-	2.092	24.584

In 2025 hebben we in totaal € 464.361 aan rente betaald voor de geldleningen op lange termijn.

Netto vlottende schulden met een looptijd korter dan één jaar € 0

Per 31 december 2025 zijn er geen kasgeldleningen aangetrokken.

Bedragen x € 1.000		
Stand kasgeldlening	31-12-2024	31-12-2025
BNG bank	-	-
Totaal	-	-

Banksaldi

Bedragen x € 1.000		
Stand banksaldi	31-12-2024	31-12-2025
NL78 BNGH 028.50.03.089	0	0
NL95 BNGH 028.50.71.653	-	-
Totaal	0	0

Overige kortlopende schulden

De afwikkeling van de crediteuren heeft een normaal verloop.

Bedragen x € 1.000		
Stand kortlopende schulden	31-12-2024	31-12-2025
Crediteuren	3.171	4.444
Nog te betalen bedragen	4.245	4.819
Totaal	7.416	9.263

Hieronder staat een specificatie van de nog te betalen bedragen.

De afwikkeling van de nog te betalen bedragen heeft een normaal verloop.

Bedragen x € 1.000	
Omschrijving	31-12-2025
NTB rente leningen BNG en NWB	192
NTB Zorgkosten Jeugd	1.088
NTB zorgkosten WMO	715
NTB subsidies 2025	195
NTB kosten sloop VVLK	87
NTB Svn beheersvergoedingen 2023-2024-2025	91
NTB Sociaal domein inz. RV-VV-WV	76
NTB desintegratiekosten Munitax 2027-2030	353
NTB leningen debiteuren/Rijksbijdrage BBZ en afr.ToZo Min.SZW	383
NTB afrekening Min.maatregelen verkeersveiligheid	867
NTB afrekening SPUK-Gala	178
Overige nog te betalen kosten	594
Totaal	4.819

Overlopende passiva € 14.132.000

Vooruitontvangen bedragen

Deze vooruitontvangen bedragen zijn subsidieverplichtingen (uitkeringen met een specifiek bestedingsdoel). Hieronder staat de specificatie van de stand per 31 december 2025.

Bedragen x € 1.000

Vooruitontvangen bedragen/subsidieverplichting	Stand 31-12-2024	Onttrekking in 2025	Toevoeging in 2025	Stand 31-12-2025
Vooruitontvangen bedragen / subsidieverplichting				
Rijk				
VBT subsidie 107 woningen	59	-	-	59
VBT subsidie 27 woningen	16	-	-	16
VBT subsidie woningen	10	-	-	10
Subsidie Min Infra en Waterstaat maatregelen verkeersveiligheid 2020-2021	-	-	-	-
Subs. TIR1 Klimaatadaptatie deel Berg en Dal	33	-33	-	0
Subs. TIR1 Klimaatadaptatie deel West Maas en Waal	148	-148	-	-
Subs. TIR1 Klimaatadaptatie deel Nijmegen	85	-	-	85
Subs. TIR2 Klimaatadaptatie deel Beuningen en WSRL	142	-142	-	-
Subs. TIR3 Klimaatadaptaie 2021-2027 deel Nijmegen	36	-	-	36
Subs. TIR3 Klimaatadaptaie 2021-2027 deel West maas en waal	349	-349	-	-
Subs. TIR3 Klimaatadaptaie 2021-2027 deel Wijchen	139	-	-	139
Subsidie Min.Volkshuisvesting "Energiearmoede" 2022	-	-	-	-
Subsidie Min.Volkshuisvesting "Energiearmoede" aanvulling 2022	155	-155	-	-
Subsidie Min.Volkshuisvesting "Energiearmoede" 2023	336	-247	-	89
Subsidie Min.Volkshuisvesting Klimaat en Energiebeleid tranche 2024	-	-	-	-
Subsidie Min.Volkshuisvesting Klimaat en Energiebeleid tranche 2025	402	-	-	402
Subsidie Min.Volkshuisvesting Klimaat en Energiebeleid tranche 2026	641	-	-	641
RVO CDOKE extra planfinanciering 23-03458802	295	-973	2.209	1.531
RVO CDOKE herziening indexatie 23-03458802	-	-	692	692
Subsidie SPUK Min.Klimaat en Energiebeleid aanpak isolatie	802	-	-	802
Subsidie SPUK Min.Klimaat en Energiebeleid aanpak isolatie (aanvulling)	410	-	-	410
RVO Subsidie Lokale Aanpak Isolatie 2024	1.814	-149	-	1.666
RVO Subsidie Lokale Aanpak Isolatie (aanvulling)	-	-	1.369	1.369
Subsidie Min.VWS Brede SPUK (vooruitontvangen deel 2024)	73	-	-	73
Subsidie Min.OCW	17	-17	-	-
Vooruit.ontv.subs.Nat.progr.Onderwijs				
Subsidie Min.OCW Vooruit.ontv.subs.ODW-huisv.Ontheemden	-	-69	69	-

Subsidie Min.OCW Vooruit.ontv.subs.Inburgering	363	-241	-	121
Subsidie Min VWS subsidie clientondersteuning 2023	19	-	-	19
Min VWS Spuk-gala (trapliften 2024)	14	-	-	14
Min VWS Spuk-gala (trapliften 2025)	26	-	-	26
Subsidie Min.OCW Vooruit.ontv.subs.OAB 2023-2026	234	-	108	342
Min.VWS SPUK-sport 2025	-	-168	168	-
RVO DUMAVA-subsidie verduurzaming Mallemolen	716	-	-	716
RVO DUMAVA-subsidie verduurzaming Heuveland	669	-	-	669
RVO DUMAVA-subsidie verduurzaming Gemeentehuis	-	-	173	173
Min Infrastr: Subs-aand: Gooiseweg-Zuid	-	-	174	174
Min Infrastr: Subs-aand: Reestraat	-	-	18	18
Min Infrastr: Subs-aand: Hoge Horst	-	-	25	25
Min Infrastr: Subs-aand: Cranenburgsestraat	-	-17	17	-
Min Infrastr: Subs-aand: v.Nispenstr-Secr.Luijbenstr.	-	-	34	34
Min Infrastr: Subs-aand: Mesdagweg	-	-	20	20
Min Infrastr: Subs-aand: Erlecomseweg	-	-	23	23
0	-	-	-	-
	8.001	-2.708	5.100	10.393

Vooruitontvangen bedragen / subsidieverplichting overige Overheden

Prov.GLD.subs.Herinrichting Reiner van Ooiplein	96	-96	-	-
Subsidie Provincie Gelderland "Hitteprojecten" kerkplein Bredeweg	18	-18	-	-
Prov.Gelderland: Subsidie Gelders Winterfonds	110	-30	-	80
Prov.Gelderland: Subsidie Klimaatadaptie 2024-000661	27	-	-	27
Prov.Gelderland: Subsidie Biodiversiteit 2026-2028 landsch	-	-	150	150
Prov.Gelderland: Subsidie Biodiversiteit 2026-2028 Bomen	-	-	50	50
Gemeente Arnhem: Subsidie cultuurbevordering	60	-50	-	10
Prov.GLD.subs.instandhouding gem.monumenten 2025	-	-50	50	-
	312	-245	250	317

Totaal	8.312	-2.953	5.351	10.710
---------------	--------------	---------------	--------------	---------------

Overige overlopende passiva

Hieronder staat een overzicht van de overige overlopende passiva. De afwikkeling hiervan verloopt normaal.

Bedragen x € 1.000

	31-12-2024	31-12-2025
Vooruitontvangen bedragen	-6	68
Faciliterend grondbeleid	158	331
Uitkeringen Inkomen en Participatie NTB	799	783

Afdrachten belastingen	1.920	1.946
Afdrachten pensioenpremies	270	278
Overige overlopende passiva	21	15
Totaal	3.162	3.422

Gebeurtenissen na balansdatum

In dit kader zijn hier geen bijzonderheden te vermelden.

Niet uit de balans blijkende rechten en verplichtingen

Naast de hieronder vermelde waarborgen zijn er nog andere "niet uit de balans blijkende rechten en verplichtingen". Deze andere rechten en verplichtingen zijn echter wel opgenomen in de meerjarenbegroting.

Gewaarborgde geldleningen

Hieronder staat een overzicht van de gewaarborgde geldleningen.

		<i>Bedragen x € 1.000</i>		
		Hoofdsom	31-12-2024	31-12-2025
Oosterpoort Wooncombinatie inz. WSW*	(Gemeente neemt slechts een achtervangpositie in)	210.051	158.001	168.796
Waard Wonen inz. WSW*	(Gemeente neemt slechts een achtervangpositie in)	71.125	21.180	25.161
Stichting Mooiland	(Gemeente neemt slechts een achtervangpositie in)	138.959	109	105
Stichting Hof Wonen	(Gemeente neemt slechts een achtervangpositie in)	72.660	78	54
Oosterpoort Wooncombinatie	100% garantstelling	287	287	262
BNG inzake 't Höfke	100% garantstelling tbv verwerving	1.529	1.529	1.417
Verenigingen	100% garantstelling	87	87	87
Totaal		494.699	181.271	195.882

* Sinds 1995 staat het WSW (Waarborgfonds Sociale Woningbouw) borg voor leningen van woningcorporaties. De gemeente tekent mee als achtervang. Er zijn diverse zekerheden ingebouwd en het risico dat de gemeente als achtervang loopt is theoretisch en zeer klein. Het WSW biedt primaire en secundaire zekerheid. In het uiterste geval bestaat de mogelijkheid dat de gemeente en het Rijk bijdragen in de vorm van een renteloze geldlening, de tertiaire zekerheid. In het overzicht zijn de volledige garanties weergegeven (100%), de gemeente staat voor 50% hiervan garant. Het WSW moet deze renteloze geldlening vervolgens terugbetalen. Het WSW is zelfs in afgelopen jaren niet aangesproken door bankinstellingen. Hieruit is de kracht van de zekerheidsstructuur gebleken.

Grondslagen voor waardering en resultaatbepaling

De jaarrekening is opgemaakt op basis van de voorschriften uit het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten. Verder is de Verordening Financieel beleid, beheer en organisatie (art. 212 Gemeentewet) Berg en Dal 2025 van toepassing. Deze is vastgesteld door de gemeenteraad op 6 februari 2026.

Algemene grondslagen voor het opstellen van de jaarrekening

De waardering van de activa en passiva en de bepaling van het resultaat vindt plaats op basis van historische kosten (verkrijgings- of vervaardigingsprijs), tenzij de marktwaarde lager is.

De baten en lasten rekenen we toe aan het jaar waarop zij betrekking hebben. Baten en winsten nemen we slechts mee, als zij op balansdatum zijn gerealiseerd. Verliezen en risico's die ontstaan zijn voor het einde van het begrotingsjaar, nemen we mee als zij voor het opmaken van de jaarrekening bekend zijn.

Dividendopbrengsten van deelnemingen nemen we als bate in het jaar waarin het besluit tot uitbetalen door de algemene vergadering van aandeelhouders is genomen.

Personeelslasten rekenen we in principe toe aan het boekjaar waarop ze betrekking hebben. Sommige personele lasten moeten we toerekenen aan de periode waarin ze worden uitbetaald. Dit komt omdat we geen voorzieningen of schulden mogen opnemen voor jaarlijks terugkerende arbeidskostengerelateerde verplichtingen van vergelijkbare grootte. Daarbij gaat het om onderdelen zoals ziektekostenpremie voor gepensioneerden, overlopende vakantiegeld- en verlofafspraken en dergelijke.

Als er sprake is van (eenmalige) schokeffecten (reorganisaties) moeten we wel een verplichting vormen.

Algemene grondslagen voor de rechtmatigheidsverantwoording

De in de jaarrekening opgenomen rechtmatigheidsverantwoording is opgesteld op basis van de kaders zoals besloten in de financiële verordening en op basis van de kadernota rechtmatigheid van de commissie BBV van november 2025. Dat betekent dat:

- De rechtmatigheidsverantwoording toeziet op de financiële rechtmatigheid van baten, lasten, balansmutaties, alsmede de baten en lasten inzake de specifieke uitkeringen op grond van art. 17 Financiële-verhoudingswet;
- De financiële rechtmatigheid waaronder het voorwaardencriterium, het begrotingscriterium en het misbruik & oneigenlijk gebruik criterium omvat:
 - Voor het voorwaardencriterium bestaat de norm uit het normenkader zoals op 6 februari 2026 door de raad is vastgesteld;
 - Voor het begrotingscriterium geldt dat alle overschrijdingen van lasten en investeringskredieten onrechtmatig zijn, waarbij voor een aantal scenario's in de financiële verordening is beschreven wanneer deze overschrijdingen acceptabel zijn. Onderschrijdingen van de lasten ten opzichte van de begroting na wijzigingen en afwijkingen op de baten zijn niet onrechtmatig, mits deze tijdig zijn gemeld. Wat onder tijdig melden wordt verstaan is opgenomen in de financiële verordening;
 - Ten aanzien van het M&O criterium zijn de beheersmaatregelen die de organisatie getroffen heeft voor het voorkomen en opsporen van misbruik en oneigenlijk gebruik passend naar het risico ingericht. Omdat alleen bij misbruik sprake is van een onrechtmatigheid zijn eventuele gevallen van misbruik (mits cumulatief met andere fouten of onduidelijkheden boven de verantwoordingsgrens) opgenomen in de rechtmatigheidsverantwoording.
- De rechtmatigheidsverantwoording is opgesteld binnen de kaders van de kadernota rechtmatigheid 2025 van de Commissie BBV van november 2025 alsmede onze eigen financiële verordening. Dit betekent dat:

- Een verantwoordingsgrens van 2% van de totale lasten exclusief dotaties aan de reserves (zijnde € 2.521.888) is gehanteerd waarboven cumulatieve fouten en onduidelijkheden in de rechtmatigheidsverantwoording worden opgenomen;
- Een rapporteringstolerantie van 10% (zijnde € 252.189) van de verantwoordingsgrens is gehanteerd waarboven fouten en onduidelijkheden in de paragraaf bedrijfsvoering worden opgenomen.

Balans

Immateriële vaste activa

De immateriële vaste activa waarderen we tegen de verkrijgings- of vervaardigingsprijs verminderd met de afschrijvingen en waardeverminderingen die naar verwachting duurzaam zijn. De kosten van onderzoek en ontwikkeling schrijven we in 5 jaar af. Dit geldt ook voor het saldo van agio en disagio (afsluitkosten van financiële transacties).

De afschrijving van de geactiveerde kosten van onderzoek en ontwikkeling start bij ingebruikneming van het gerelateerde materiële vaste actief.

De bijdragen in activa van derden schrijven wij af conform ons afschrijvingsbeleid, mits deze gelijk is of lager aan de afschrijvingstermijn van de derden waaraan wij de bijdrage hebben verstrekt.

Materiële vaste activa

De materiële vaste activa, zoals bedoeld in artikel 35 van het BBV, schrijven we lineair af. De aard van de investering bepaalt de levensduur en de daarmee samenhangende afschrijvingstermijn. Dit geldt voor de investeringen met economisch nut én de investeringen met maatschappelijk nut. De materiële vaste activa waarderen we tegen de verkrijging- of vervaardigingsprijs. Specifieke investeringsbijdragen van derden brengen we in mindering op de betreffende investering. In die gevallen schrijven we af op het saldo van de investering. Als de technische en/of economische levensduur korter is dan de hiervoor aangegeven termijnen, hanteren we de kortere afschrijvingstermijn. Activa met een verkrijgingsprijs van minder dan € 25.000 activeren we niet, uitgezonderd gronden en terreinen.

Voor de materiële vaste activa hanteren wij de afschrijvingstermijnen zoals opgenomen in de Verordening Financieel beleid, beheer en organisatie (art. 212 Gemeentewet) Berg en Dal 2025 bijlage bij artikel 14.

Financiële vaste activa

Kapitaalverstrekkingen aan gemeenschappelijke regelingen en leningen (uitgeleende gelden) zijn opgenomen tegen nominale waarde. Participaties in het aandelenkapitaal van NV's en BV's ("kapitaalverstrekkingen aan deelnemingen" in de zin van het BBV) zijn gewaardeerd tegen de verkrijgingsprijs van de aandelen. Als de waarde van de aandelen onverhoopt structureel mocht dalen tot onder de verkrijgingsprijs zal deze worden afgewaardeerd. Tot dusver is een dergelijke afwaardering niet noodzakelijk gebleken. De actuele waarde ligt ruim boven de verkrijgingsprijs.

Vlottende activa

Voorraden

De als "onderhanden werken" opgenomen bouwgronden in exploitatie zijn gewaardeerd tegen de vervaardigingsprijs of de lagere marktwaarde. De vervaardigingsprijs omvat de kosten, die we rechtstreeks aan de vervaardiging kunnen toerekenen (zoals grondaankopen en kosten van bouw- en woonrijp maken). Daarnaast rekenen we aan de vervaardigingsprijs ook een aandeel in de rentekosten en de plankosten toe. Verwachte verliezen in de grondexploitatie vangen we op door middel van een voorziening verliesgevende complexen. Winsten uit de grondexploitatie nemen we als voldoende zeker is dat we deze maken en er

reeds opbrengsten zijn gerealiseerd. Zolang dat niet het geval is brengen we de volledige vervaardigingskosten in mindering op de verkoopopbrengsten. We hanteren hierbij de methode percentage of completion zoals voorgeschreven in de notitie grondbeleid van de commissie BBV.

Vorderingen en overlopende activa

De vorderingen zijn gewaardeerd tegen nominale waarde. Voor vorderingen die waarschijnlijk niet kunnen worden geïnd is een voorziening oninbaarheid in mindering gebracht. De voorziening bepalen we op basis van de geschatte inningskansen per vordering die langer dan zes maanden open staat. Voor openstaande vorderingen van gemeentelijke belastingen en sociale zaken is een voorziening gevormd betreffende oninbaarheid ter grootte van het historische percentage van oninbaarheid.

Facilitaire grondbeleid wordt gewaardeerd op de balans voor het saldo van de ontvangen bedragen van de contractant verminderd met de gemaakte kosten door de gemeente. bij verwachte verliezen wordt hiervoor een verliesvoorziening getroffen.

Liquide middelen en overlopende posten

De liquide middelen zijn gewaardeerd tegen de nominale waarde. Alle liquide middelen zijn vrij opneembaar.

Eigen vermogen

Het eigen vermogen bestaat uit de algemene- en bestemmingsreserves en het gerealiseerde resultaat dat volgt uit het overzicht van baten en lasten.

Voorzieningen

De voorzieningen zijn gewaardeerd op het nominale bedrag van de betrokken verplichting of het voorzienbare verlies.

De pensioenverplichting ten behoeve van de wethouders waarderen we op de contante waarde van de (al opgebouwde) toekomstige uitkeringsverplichtingen. Per 1 januari 2028 gaan de APPA-pensioenen over naar het ABP-stelsel, waarbij PROambt de rekenmethodes hanteert, die aansluiten bij het nieuw Financieel Toetsingskader (nFTK) voor pensioenfondsen De actuariële berekeningen zijn gemaakt op basis van rente en sterfte.

De onderhoudsegalisatievoorzieningen zijn gebaseerd op een meerjarenraming van het uit te voeren groot onderhoud aan de gemeentelijke kapitaalgoederen. Daarbij is rekening gehouden met de geformuleerde kwaliteitseisen. In de paragraaf “onderhoud kapitaalgoederen” is het beleid nader uiteengezet.

Vaste schulden

De vaste schulden zijn gewaardeerd tegen de nominale waarde verminderd met gedane aflossingen. De vaste schulden hebben een rentetypische looptijd van één jaar of langer.

Vlottende passiva

De vlottende passiva zijn gewaardeerd tegen de nominale waarde.

Borg- en garantstellingen

Voor zover leningen door de gemeente zijn gewaarborgd, is het totaalbedrag van de geborgde restschulden per einde van het boekjaar opgenomen. In de toelichting op de balans is hierover nadere informatie opgenomen.

Rechtmatigheidsverantwoording van burgemeester en wethouders

Het college van burgemeester en wethouders moeten de baten en lasten, en de balansmutaties getrouw in de jaarrekening opnemen. Uit het getrouw opnemen van de baten en lasten, en de balansmutaties, blijken een drietal rechtmatigheidsvoorwaarden niet duidelijk. Dit zijn het begrotings-, voorwaarden-, en misbruik- en oneigenlijk gebruik criterium. In deze rechtmatigheidsverantwoording licht het college van burgemeester en wethouders toe in hoeverre bij de in de jaarrekening verantwoorde baten en lasten, en de balansmutaties het begrotings-, voorwaarden-, en misbruik- en oneigenlijk gebruik criterium zijn nageleefd. Dit houdt in dat de verantwoorde baten en lasten, en de balansmutaties in overeenstemming zijn met door de raad vastgestelde kaders zoals de begroting en gemeentelijke verordeningen en met bepalingen in de relevante wet- en regelgeving. Bij de waarderinggrondslagen in de jaarrekening is het door de raad op 5 februari 2026 vastgestelde normenkader van de relevante wet- en regelgeving verder toegelicht.

Deze verantwoording hanteert een grensbedrag, omdat alleen de van belang zijnde aspecten in de verantwoording hoeven te worden betrokken. Deze grens is door de raad bepaald en bedraagt 2% van de totale lasten exclusief toevoegingen aan de reserves en is daarmee vastgesteld op € 2.523.621. De grondslag voor deze verantwoording is de Kadernota Rechtmatigheid 2025 van de Commissie BBV van november 2025.

Bevindingen

Het college stelt vast, dat de omvang van de in deze jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties die niet rechtmatig tot stand zijn gekomen € 2.115.000 bedraagt. Dit is lager dan de daarvoor gestelde grens van € 2.523.621. Van de niet rechtmatig tot stand gekomen verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties is volgens het college een bedrag van € 1.798.000 acceptabel op basis van door de gemeenteraad vastgestelde afspraken.

De geconstateerde afwijkingen betreffen:

		Bedragen x € 1.000	
Geconstateerde afwijkingen (onrechtmatigheden)		Totaal bedrag	Specificatie
Begrotingscriterium			
1A.	Overschrijding lasten programma's	1.798	
	- Programma Mens en Samenleving		N.v.t.
	- Programma Leefomgeving, Duurzaamheid en Mobiliteit		N.v.t.
	- Programma Economie Werk en Inkomen		N.v.t.
	- Programma Bestuur, Dienstverlening en Veiligheid		-1.798
1B.	Overschrijding investeringsbudgetten (kredieten)	-	
2.	Ongeautoriseerde reservemutaties	-	
3.	Overschrijding van baten en/of onderschrijding van lasten, investeringen en baten die niet tijdig tot een begrotingswijziging hebben geleid of te laat aan de raad zijn gemeld (hangt af van de intern vastgelegde spelregels in bijvoorbeeld de financiële verordening art. 212 Gemeentewet over de planning & controlcyclus, budgetafwijkingen, budgetoverheveling etc.)	-	
Totaal begrotingsonrechtmatigheden		1.798	
Voorwaardencriterium			

4.	Tijdens de controle op inkoop en aanbestedingen (SPEND-analyse) zijn onrechtmatigheden aangetroffen. Deze onrechtmatigheden zijn in de paragraaf bedrijfsvoering nader geduid. Deze onrechtmatigheden zijn altijd onacceptabel.	317
----	---	-----

M&O criterium

5.	Geen bevindingen.	-
----	-------------------	---

Totaal onrechtmatigheden	2.115
---------------------------------	--------------

Waarvan acceptabel:

Totaal van de begrotingsonrechtmatigheden (van onderdeel 1 en 2) dat past binnen het vooraf vastgestelde beleid en daarmee vooraf als acceptabel is geduid vermelden en verwijzen naar dit vooraf vastgestelde beleid.	1.798
--	-------

Waarvan niet- acceptabel:

De niet-acceptabele begrotingsonrechtmatigheden worden inhoudelijk in de rechtmatigheidsverantwoording en in de paragraaf bedrijfsvoering toegelicht.	317
---	-----

In de paragraaf bedrijfsvoering is op basis van de Kadernota rechtmatigheid van de commissie BBV en op basis van de afspraken met de raad aanvullende informatie opgenomen over de (financiële) rechtmatigheid. In deze paragraaf heeft het college ook beschreven welke actie hij onderneemt om vermelde afwijkingen in de toekomst te voorkomen.

Overzicht taakvelden

Bedragen x € 1.000

	Rekening 2024	Begroting 2025 Primair	Begroting 2025 Actueel	Rekening 2025	Verschil Begroting Rekening
TV010 Bestuur	-2.212	-1.990	-2.343	-3.119	-776
TV020 Burgerzaken	-290	-378	-584	-434	150
TV030 Beheer overige gebouwen en gronden	77	-92	-172	-165	8
TV040 Overhead	-12.809	-13.325	-12.064	-13.525	-1.462
TV050 Treasury	1.594	1.086	1.479	1.541	61
TV061 OZB woningen	4.070	4.151	4.256	4.369	113
TV062 OZB niet-woningen	1.827	2.157	2.157	2.012	-146
TV064 Belastingen overig	0	0	0	0	0
TV070 Algem. uitk. en ov. uitk. gem.fonds	73.893	75.000	79.625	79.834	209
TV080 Overige baten en lasten	0	-133	0	0	0
TV090 Vennootschapsbelasting (VpB)	17	0	0	7	7
TV098 Mutaties reserves	3.266	1.287	9.228	1.796	-7.432
TV110 Crisisbeheersing en brandweer	-2.898	-3.084	-3.314	-3.063	251
TV120 Openbare orde en veiligheid	-1.008	-851	-1.009	-1.000	9
TV210 Verkeer en vervoer	-5.019	-6.438	-5.147	-5.255	-109
TV220 Parkeren	-262	-268	-269	-250	19
TV240 Economische havens en waterwegen	8	7	7	8	1
TV250 Openbaar vervoer	-187	-132	-127	-116	12
TV310 Economische ontwikkeling	-161	-193	-193	-166	27
TV320 Fysieke bedrijfsinfrastructuur	261	0	-100	-13	87
TV330 Bedrijfsloket en bedrijfsregelingen	-65	-57	-57	-66	-9
TV340 Economische promotie	487	364	364	374	10
TV410 Openbaar basisonderwijs	0	0	0	0	0
TV420 Onderwijshuisvesting	-2.068	-2.020	-2.302	-2.245	57
TV430 Onderwijsbeleid en leerlingzaken	-1.299	-1.564	-1.789	-1.699	90
TV510 Sportbeleid en activering	-528	-691	-701	-622	79
TV520 Sportaccommodaties	-3.550	-2.028	-2.584	-1.507	1.077
TV530 Cult.presentatie,productie,participatie	-587	-570	-777	-631	146
TV540 Musea	-77	-84	-379	-438	-59
TV550 Cultureel erfgoed	-212	-262	-272	-246	26
TV560 Media	-856	-895	-1.000	-1.000	0
TV570 Openbaar groen en (openlucht) recreatie	-3.656	-3.494	-3.857	-3.594	263
TV610 Samenkracht en burgerparticipatie	2.174	-3.212	-2.724	-792	1.932

TV620	Wijkteams	-1.458	-372	0	-312	-312
TV621	Toegang en eerstelijnsvoorzieningen Wmo	0	-64	-67	-73	-6
TV622	Toegang en eerstelijnsvoorzieningen Jeug	0	-151	-567	-221	346
TV623	Toegang en eerstelijnsvoorzien. Integraal	0	-1.084	-1.511	-1.065	446
TV630	Inkomensregelingen	-6.082	-5.998	-6.810	-5.681	1.129
TV640	Begeleide participatie	-4.338	-4.299	-4.057	-3.434	624
TV650	Arbeidsparticipatie	-2.295	-3.023	-2.799	-2.505	294
TV660	Maatwerkvoorzieningen (WMO)	-1.343	-1.549	-2.193	-1.714	479
TV671	Maatwerkdienstverlening 18+	0	0	0	0	0
TV671A	Huishoudelijke hulp (WMO)	-4.781	-4.978	-5.082	-5.016	66
TV671B	Begeleiding (WMO)	-3.902	-3.841	-4.245	-3.951	295
TV671C	Dagbesteding (WMO)	-1.028	-1.359	-1.299	-1.271	28
TV671D	Overige maatwerkarrangementen (WMO)	184	-34	-354	210	564
TV672	Maatwerkdienstverlening 18-	0	0	0	0	0
TV672A	Jeugdhulp begeleiding	-2.878	0	0	0	0
TV672B	Jeugdhulp behandeling	-1.377	0	0	0	0
TV672C	Jeugdhulp dagbesteding	-1.212	0	0	0	0
TV672D	Jeugdhulp zonder verblijf overig	5	0	0	0	0
TV673A	Pleegzorg	-151	0	0	0	0
TV673B	Gezinsgericht	-1.446	0	0	0	0
TV673C	Jeugdhulp met verblijf overig	-2.583	0	0	0	0
TV674A	Jeugdbehandeling GGZ zonder verblijf	-2.762	0	0	0	0
TV674B	Jeugdhulp crisis/LTA/GGZ-verblijf	-521	0	0	0	0
TV674C	Gesloten plaatsing	0	0	0	0	0
TV6752	Jeugdhulp ambulant regionaal	0	-8.419	-8.893	-9.255	-362
TV6762	Jeugdhulp met verblijf regionaal	0	-3.944	-4.693	-4.871	-178
TV6791	PGB WMO	0	-415	-455	-425	30
TV6792	PGB Jeugd	0	-120	-140	-134	6
TV681	Geëscaleerde zorg 18+	0	0	0	0	0
TV681A	Beschermd wonen (WMO)	-25	-29	-29	-27	2
TV681B	Maatschappelijke- en vrouwenopvang (WMO)	-15	-31	-81	-17	64
TV682	Geëscaleerde zorg 18-	0	0	0	0	0
TV682A	Jeugdbescherming	-813	-695	-871	-879	-8
TV682B	Jeugdreclassering	-90	-50	-167	-164	4
TV710	Volksgezondheid	-1.566	-1.843	-1.844	-1.875	-31

TV720	Riolering	1.235	1.414	1.342	1.336	-6
TV730	Afval	1.159	1.356	1.359	1.275	-83
TV740	Milieubeheer	-903	-1.265	-2.727	-708	2.019
TV750	Begraafplaatsen en crematoria	-75	-84	-82	-82	0
TV810	Ruimtelijke ordening	-611	-680	-1.427	-925	503
TV820	Grondexploitatie (niet-bedrijventerrein)	93	-21	-41	726	766
TV830	Wonen en bouwen	-1.451	-1.809	-1.944	-1.549	395
Totaal taakvelden		8.901	-1.094	5.673	7.389	1.716

Incidentele baten en lasten

Een goed beeld van de financiële positie van de gemeente vereist ook inzicht in de incidentele baten en lasten die in de begroting zijn verwerkt. Hieronder vindt u een overzicht van de incidentele baten en lasten. Onder de tabel staat een toelichting op de bedragen groter dan € 100.000.

		<i>Bedragen x € 1.000</i>	
		Begroting 2025	Rekening 2025
Programma Mens en Samenleving			
1.1	Kosten Noodlokalen Agora onderwijs Montessori College Groesbeek	-110	-121
1.2	Noodopvang vluchtelingen Oekraïne		
	- rijksvergoeding	4.643	4.740
	- kosten	-3.643	-2.794
1.3	LOS/Leaderproject	-30	-28
1.4	Uitvoeringsagenda Samen Sterk voor inclusieve kinderopvang en onderwijs	-179	-124
1.5	Extra aandacht voor brandveiligheid gebouwen	-100	-55
1.6	Revitalisering de Mallemolen	-403	-
1.7	Geldlening verstrekken voor aankoop kerk in Breedeweg	-140	-73
1.8	Leerkring GMR		
	- kosten	-41	5
	- bijdrage GMR	41	41
1.9	Subsidie renovatie/verduurzaming dorps huis Kerstendal	-102	-102
1.10	Subsidie dorps huis De Sprong	-30	-30
1.11	Inrichting WMO-ruimten	-36	-1
1.12	Inburgering/Problematiek statushouders	-53	-
1.13	Voorkomen dak- en thuisloosheid	-50	-
1.14	Extra gelden jeugdhulp 2021	-426	113
1.15	Ambulantisering GGZ wmo	-494	-
1.16	Versterking dienstverlening gemeenten (decembercirc.2021)	-118	-77
1.17	Energiebesparende maatregelen Den Ienloop	-25	-
1.18	Kentalisgebouw Dekkerswald	-87	-50
1.19	Schoolgebouw De Bron	-103	-13
1.20	Diverse kleine incidentele lasten	-32	-
Totaal programma Mens en Samenleving		-1.517	1.432

Programma Leefbaarheid, Duurzaamheid en Mobiliteit

2.1	Onderhoud gemeentelijke gebouwen 2023-2025	-70	-
2.3	Projectplan Lubertsche akkers	-48	-52
2.4	Dienstverleningsovereenkomst Dar (openbare ruimte)	-100	-100
2.5	Nieuwbouw zwembad de Lubert	-605	-101

2.6	Sloop opstallen VVLK	-70	-123
2.7	Evenementenaanhanger omleidingsroutes	-28	-
2.8	Duurzaamheid/ Klimaatakkoord	-477	-21
2.9	Watertappunten	-38	-
2.10	Vergroenen van grijze woonstraten- wijken en dorpscentra	-126	-110
2.11	Aanpak De Groesbeek	-27	-
2.12	Uitbreiden operatie Steenbreek	-72	-31
2.13	Subsidie verenigingen/stichtingen verduurzaming accommodaties	-1.292	-40
2.14	Grondexploitatie Ooijse Graaf en Schoollocatie Millingen	-	748
2.15	Diverse kleine incidentele lasten	-23	-

Totaal programma Leefomgeving, Duurzaamheid en Mobiliteit		-2.975	170
--	--	---------------	------------

Programma Economie, Werk & Inkomen

3.1	Project Cultuureducatie		
	- subsidie GMR	60	50
	- projectkosten	-60	-50
3.2	Gebouw St. Cecilia voorbereiding	-121	-
3.3	Toekomstplan Vrijheidsmuseum 2025-2028	-299	-236
3.4	Verduurzamen MKB Berg en Dal		
	- vrijval subsidie Winterfonds Provincie Gelderland	-	30
	- kosten verduurzamen MKB Berg en Dal	-	-30
3.5	Tijdelijk extra formatie IP voor participatie en statushouders	-44	-44
3.6	Project vitale vakantieparken	-126	-83
3.7	Werkervaringsplaatsen en vrijwilligersplekken	-43	-
3.8	Flankerend beleid energiearmoede	-49	-23
3.9	Dienstverlening gemeenten aanpak armoede en schulden	-34	-
3.11	Versterken van Bedrijventerrein I en II in Groesbeek	-100	-11
3.12	Impuls sociale ontwikkelbedrijven	-120	-
3.13	Ontsluiting TOP Beek	-47	-
3.14	Implementatie Omgevingswet	-262	-57
3.15	Diverse kleine incidentele lasten	-39	-43

Totaal programma Bestuur, Dienstverlening en Veiligheid		-1.282	-495
--	--	---------------	-------------

Programma Bestuur, Dienstverlening en Veiligheid

4.1	Algemene uitkering- terugdraaien opschalingskorting	-1.198	-1.198
4.2	Project Herinrichten Planning en Control	-175	-22
4.3	Desintegratiekosten belastingsamenwerking Munitax	-353	-353

Totaal programma Ons geld		-1.726	-1.573
----------------------------------	--	---------------	---------------

Reserves

R1	Bijdrage algemene reserve:		
	- Noodlokalen Agora onderwijs Montessori College Groesbeek	110	110
	- LOS/Leaderproject	30	28
	- onderhoud gemeentelijke gebouwen 2023-2025	70	-
	- vaststellen uitvoeringsagenda Samen Sterk voor inclusieve kinderopvang en onderwijs	102	102
	- Toekomstplan Vrijheidsmuseum 2025-2028	299	299
	- Subsidie dorps huis Kerstendal	102	102
R2	Bijdrage reserve lopende projecten:	-	-
	- noodopvang vluchtelingen Oekraïne	40	40
	- tijdelijk extra formatie IP voor participatie en statushouders	44	44
	- gebouw St. Cecilia voorbereiding	121	-
	- revitalisering de Mallemolen	403	-
	- Nieuwbouw zwembad de Lubert	605	101
	- inrichting WMO-ruimten	36	1
	- duurzaamheid/ Klimaatakkoord	477	-
	- implementatie Omgevingswet	262	-
	- inburgering/Problematiek statushouders	53	-
	- voorkomen dak- en thuisloosheid	50	-
	- extra gelden jeugdhulp 2021	426	151
	- ambulantisering GGZ wmo	494	-
	- versterking dienstverlening gemeenten (decembercirc.2021)	118	118
	- project Herinrichten Planning en Control	175	165
	- project vitale vakantieparken	74	31
	- energiebesparende maatregelen Den Ienloop	25	-
	- werkervaringsplaatsen en vrijwilligersplekken	43	-
	- watertappunten	38	-
	- flankerend beleid energiearmoede	49	23
	- dienstverlening gemeenten aanpak armoede en schulden	34	-
	- schoolgebouw Kentalis	87	50
	- schoolgebouw De Bron	103	13
	- vergroenen van grijze woonstraten- wijken en dorpscentra	126	126
	- aanpak De Groesbeek	27	27
	- uitbreiden operatie Steenbreek	72	31
	- versterken van Bedrijventerrein I en II in Groesbeek	100	11
	- impuls sociale ontwikkelbedrijven	120	-
	- subsidie verenigingen/stichtingen verduurzaming accommodaties	1.292	40
	- ontsluiting TOP Beek	47	-
	- uitvoeringsagenda Samen Sterk voor inclusieve kinderopvang/onderwijs	77	22

R4	Bijdrage reserve verwachte begrotingstekorten	1.094	-
	Dotatie reserve verwachte begrotingstekorten	-8.269	-8.269
	Bijdrage reserve Saldo dienstjaar	8.901	8.901
R5	Vrijval reserve dekking kapitaallasten	-	100
R6	Dotatie reserve lopende projecten:		
	- 'realiseren veilig scootmobielstallingen	-	-106
	- 'extra jeugdgelden algemene uitkering	-	-579
	- inhuur coördinator vastgoed	-	-116
	- implementatie Participatiewet in balans	-	-68
	- bluswatervoorzieningen in het buitengebied	-	-240
	- kerk Breedeweg	-	-52
	- investeringssubsidie 2025 Vrijheidsmuseum	-	-63
R7	Diverse kleine incidentele baten (bijdrage uit reserves)	99	99
R8	Diverse kleine incidentele lasten (toevoeging aan reserves)	-	-13

Totaal reserves	8.152	1.226
------------------------	--------------	--------------

Totaal incidentele baten en lasten	651	759
<i>waarvan baten</i>	<i>19.967</i>	<i>15.143</i>
<i>waarvan lasten</i>	<i>-19.316</i>	<i>-14.384</i>

Gerealiseerd resultaat 2025	5.673	7.389
Saldo incidentele baten en lasten	651	759
Structureel resultaat 2025	5.022	6.631

1.1/R1 Kosten Noodlokale Agora onderwijs Montessori College Groesbeek

Kosten voor de huur van noodlokale voor het Agora onderwijs door het Montessori college Groesbeek voor een periode van 3 jaar (2023-2026). Deze kosten dekken we uit de algemene reserve.

1.2 Noodopvang vluchtelingen Oekraïne

Voor de gemeentelijke opvang van vluchtelingen uit Oekraïne ontvangen we een vergoeding per opvangplek. Voor de particuliere opvang krijgen we de uitbetaalde leefgelden en woonkosten vergoed plus een normvergoeding voor de uitvoering. De rijksuitkering over 2025 was € 4,7 miljoen. De uitgaven waren € 2,8 miljoen.

1.4 /R1 Vaststellen uitvoeringsagenda Samen Sterk voor inclusieve kinderopvang en onderwijs

In maart 2024 heeft de gemeenteraad de Uitvoeringsagenda Samen Sterk voor inclusieve kinderopvang en onderwijs vastgesteld. Samen met de partners uit onderwijs en kinderopvang werken we de komende jaren aan inclusieve kinderopvang en onderwijs voor kinderen in Berg en Dal. Hiermee willen wij bereiken dat er minder kinderen gebruik zullen maken van voorzieningen voor speciaal onderwijs buiten Berg en Dal. Hiervoor is voor 2024 en 2025 een bedrag van € 102.000 per jaar beschikbaar. De kosten dekken we uit de algemene reserve.

1.5 Extra aandacht voor brandveiligheid gebouwen

Bij Kulturhus Beek zijn gebreken vastgesteld op brandveiligheid. Voor de controle op

brandveiligheid van ander maatschappelijk vastgoed is een bedrag van € 100.000 benodigd, uitgaande van € 2.500 per gebouw en 40 gebouwen.

1.6/R2 Revitalisering de Mallemolen

De raad heeft op 12 december 2024 besloten om € 403.068 uit de algemene reserve beschikbaar te stellen voor de eenmalige kosten voorbereidingskrediet, projectbegeleiding & tijdelijke huisvesting. Deze kosten dekken we uit de reserve lopende projecten.

1.7 Geldlening verstrekken voor aankoop kerk Breedeweg

Op 17 april 2025 heeft de gemeenteraad besloten om € 35.000 per jaar aan subsidie te verlenen vanaf 1 juni 2025 t/m 1 juni 2027. Ook heeft de gemeenteraad besloten om een onderzoekssubsidie van maximaal € 105.000 toe te kennen. Hiervan is de helft € 52.500 uitbetaald.

1.9/R1 Subsidie renovatie/verduurzaming dorpshuis Kerstendal

De gemeenteraad heeft op 23 oktober 2025 geld beschikbaar gesteld voor het renoveren en verduurzamen van dorpshuis Kerstendal. Op basis van de aanvraag is er een subsidie verleend van € 101.600.

1.14/R2 Extra gelden jeugdhulp 2021

Het Rijk heeft in 2021 geld beschikbaar gesteld voor problematiek in de jeugdhulp. Het restantbudget zetten we onder meer in voor uitvoering visie preventie jeugd, vergroten mentale weerbaarheid jeugd en uitwerking opgaven sociaal Domein. Dit bedrag is in 2021 gestort in de reserve lopende projecten. In 2025 is een bestedingsplan gemaakt en is een deel uitgegeven. Het restant wordt in 2026 ingezet.

1.15/R2 Ambulantisering GGZ wmo

Vanaf 2023 hebben we vanuit de regionale samenwerking Maatschappelijke Opvang en Beschermd Wonen jaarlijks extra middelen ontvangen. De in 2023 en 2024 ontvangen middelen kunnen we meenemen naar volgende jaren. In 2025 kwamen we uit met de ontvangen middelen en was er geen uitname uit de reserve nodig.

1.12/R2 Versterking dienstverlening gemeenten (decembercirc.2021)

Naar aanleiding van de Parlementaire Ondervragingscommissie Kinderopvangtoeslag (POK) over de toeslagenaffaire heeft het kabinet voorstellen gedaan om de dienstverlening vanuit de overheid fundamenteel te verbeteren. Het kabinet stelt onder andere voor om de uitvoeringscapaciteit bij de overheid te versterken en extra ondersteuning te bieden aan mensen in kwetsbare posities. De ontvangen rijksmiddelen van € 254.000 zijn in 2022 gestort in de reserve lopende projecten en eind 2024 nog niet volledig uitgegeven. In 2025 hebben we een bestedingsplan hiervoor opgesteld en het bedrag is in 2025 volledig ingezet (zie R2).

1.19/R2 Schoolgebouw De Bron

Schoolgebouw De Bron is teruggekomen naar de gemeente. We hebben € 236.000 ontvangen voor achterstallig onderhoud. Dit geld zetten we in om het gebouw in stand te houden en geschikt te maken voor onderwijs aan de alleenstaande minderjarige vluchtelingen (AMV-ers) in onze gemeente. Deze kosten dekken we uit de reserve lopende projecten.

2.4 Dienstverleningsovereenkomst Dar (openbare ruimte)

In verband met kostenstijgingen heeft Dar een verzoek gedaan voor tegemoetkoming in het tekort op het onderhoudscontract openbare ruimte voor 2024 en 2025 (2x € 50.000). In 2025 zijn deze kosten incidenteel geboekt op schoonhouden wegen en natuurlijk groen.

2.5 /R2 Nieuwbouw zwembad de Lubert

De raad heeft op 12 december 2024 een voorbereidingskrediet van € 605.000 beschikbaar gesteld voor De Lubert. Deze kosten dekken we uit de reserve lopende projecten.

2.6 Sloop opstallen VVLK

Voor de sloop van de opstallen van VVLK was een budget van € 70.000 beschikbaar. Tijdens de sloop zijn er meerkosten gemaakt vooral voor de verwijdering van asbest. Het werk is meerdere keren stilgelegd. Daarnaast zijn er ook kosten gemaakt voor de verwijdering van teerhoudend asfalt. Dat was niet voorzien.

2.8/R2 Duurzaamheid/ Klimaatakkoord

We hebben via de algemene uitkering geld ontvangen voor duurzaamheid/ Klimaatakkoord. Het bedrag is beschikbaar in de reserve lopende projecten, zodat we het de komende jaren kunnen besteden (zie R2).

2.10/R2 Vergroenen van grijze woonstraten- wijken en dorpscentra

Groen heeft ook een aantal belangrijke functies, zoals wateropvang, waterafvoer, biodiversiteit, verkoeling en belevingswaarde. Dat laatste bleek bijvoorbeeld tijdens de omgevingstour (participatietraject over de Omgevingswet). Inwoners gaven aan het groen in en rondom onze gemeente erg te waarderen. Het zorgt voor leefplezier en woongenot. Sommige plekken in onze gemeente zijn relatief grijs. Daarmee bedoelen we dat er vooral stenen of asfalt ligt. Functioneel, maar in strijd met voornoemde. Daarom gaan we de meest grijze gebieden in onze gemeente vergroenen. Daaronder vallen ook de dorpscentra. Deze kosten dekken we uit de reserve lopende projecten (zie R2).

2.13/R2 Subsidie verengingen/stichtingen verduurzaming accommodaties

De gemeenteraad heeft op 14 december 2023 een eenmalig budget van € 1.340.000 beschikbaar gesteld. Dit budget is om verenigingen en stichtingen met een eigen accommodatie financieel te ondersteunen bij de verduurzaming van hun accommodatie. Het bedrag is beschikbaar in de reserve lopende projecten, zodat we het de komende jaren kunnen besteden (zie R2). In 2025 is € 40.000 aan subsidie uitbetaald.

2.14 Grondexploitatie Ooijse Graaf en Schoollocatie Millingen

We hebben een bedrag (€ 738.000) ontvangen van de ontwikkelaar bij de woningbouwontwikkeling in de Ooijse Graaf. We moeten dit voordeel nemen in de exploitatie van het boekjaar 2025. Daarnaast hebben tussentijdse winst genomen (€ 9.803) op het project Schoollocatie Millingen aan de Rijn.

3.2/R2 Gebouw St. Cecilia voorbereiding

De raad heeft op 12 december 2024 een voorbereidingskrediet van € 121.350 beschikbaar gesteld voor St. Cecilia. Deze kosten dekken we uit de reserve lopende projecten.

3.3/R1 Toekomstplan Vrijheidsmuseum 2025-2028

Op 17 april 2025 heeft de gemeenteraad besloten een subsidie toe te kennen aan het vrijheidsmuseum. Er is een investeringssubsidie van € 262.500 toegekend, waarvan € 200.000 als voorschot is uitbetaald. Naast de investeringssubsidie van € 262.500 ontvangt het vrijheidsmuseum ook een aanvullende exploitatiesubsidie van € 144.200 verdeeld over een periode van 4 jaar. Dit betekent voor 2025 een bedrag van € 36.050. In totaal betekent dit in 2025 € 200.000 + € 36.050 = € 236.050.

3.6/R2 Project vitale vakantieparken

We willen vitale vakantieparken waar in overeenstemming met het bestemmingsplan recreatief verbleven wordt. Vitale vakantieparken kunnen bijdragen aan de lokale economie (op de parken en daarbuiten) en zorgen voor een versterking van de toeristische waarde van het recreatieve aanbod binnen de gemeente. Ook wordt met vitale vakantieparken

ondermijning tegen gegaan. Hiervoor heeft de raad in september 2022 € 250.000 beschikbaar gesteld ten laste van de algemene reserve. Dit bedrag is in 2022 gestort in de reserve lopende projecten. Zo kunnen we het project de komende jaren uitvoeren.

3.7/R2 Versterken van Bedrijventerrein I en II in Groesbeek

Dit terrein is verouderd en ziet er op sommige plekken niet fraai uit. We willen een groot deel van de openbare ruimte vernieuwen. Dit is een goed moment om in gezamenlijkheid met de ondernemers het gehele bedrijventerrein een impuls te geven. Hiervoor is € 100.000 beschikbaar gesteld ten laste van de Algemene reserve. Met het gevraagde budget bekostigen wij het traject met de ondernemers om te komen tot een plan van aanpak. Het bedrag is beschikbaar in de reserve lopende projecten, zodat we het vanaf 2025 kunnen besteden.

3.12/R2 Impuls sociale ontwikkelbedrijven

In 2024 hebben we € 120.328 Rijksbijdrage ontvangen voor de impuls van sociale ontwikkelbedrijven. In 2025 hebben we een plan uitgewerkt voor de besteding hiervan. Het bedrag is beschikbaar in de reserve lopende projecten en wordt in 2026 ingezet (zie R2).

3.14/R2 Implementatie Omgevingswet

In oktober 2019 heeft de raad € 765.000 beschikbaar gesteld voor de invoering van de Omgevingswet. Dit bedrag is uit de algemene reserve gehaald en gestort in de reserve lopende projecten. Voor 2024 is hiervoor nog € 346.000 beschikbaar. Zowel in 2024 als in 2025 zijn ook middelen in de algemene uitkering ontvangen voor de Omgevingswet. Deze houden we beschikbaar voor de verdere invoering van deze wet.

4.1 Algemene uitkering- terugdraaien opschalingskorting

Het Rijk heeft aangekondigd om de korting in de algemene uitkering voor de opschalingskorting terug te draaien. Dit betekent voor de jaren vanaf 2026 een voordeel in onze begroting. Maar voor 2025 moeten we hiervoor een deel van de opschalingskorting wel inboeken. Dit mogen wij vanuit de toezichthouder (provincie) als een incidenteel nadeel beschouwen in 2025.

4.2/R2 Project Herinrichten Planning en Control

In de raadsvergaderingen van 13 juli (VB/Raad/23/01541) en 12 oktober (VB/Raad/23/01618) is in totaal € 260.000 beschikbaar gesteld voor de herinrichting Planning en Control. Dit bedrag halen we uit de Algemene reserve. Het project heeft een langere doorlooptijd, waarschijnlijk tot en met 2025. Het bedrag is in 2023 gestort in de reserve lopende projecten, zodat we het in 2024 en 2025 kunnen besteden.

4.3 Desintegratiekosten belastingsamenwerking Munitax

Op 18 december 2025 heeft de gemeenteraad besloten om toe te treden tot de BSR (Belastingsamenwerking Rivierenland) en tot opheffing van de Belastingsamenwerking Munitax. Deze belastingsamenwerking brengt desintegratiekosten met zich mee. Deze zijn geraamd op € 353.000.

R4 Bijdrage reserve verwachte begrotingstekorten

Bij de primaire begroting 2025 hadden we een tekort van € 1.094.000. De raad heeft toen besloten om dit tekort te dekken door een bijdrage uit de reserve verwachte begrotingstekorten. Omdat het tekort zich bij de jaarrekening 2025 niet heeft voorgedaan is geen uitname uit de reserve gedaan.

R5 Vrijval reserve dekking kapitaallasten

Een investeringen hebben we bij de jaarrekening 2025 ineens volledig afschrijven. Daarom valt een deel van de reserve lopende projecten in 2025 vrij.

R6 Realiseren veilige scootmobielstallingen

Eind 2024 zijn we begonnen met het realiseren van veilige scootmobielstallingen. Hiervoor is bij de jaarrekening 2024 budget beschikbaar gehouden voor woonvoorzieningen. Het in 2025 niet bestede bedrag storten we in de reserve lopende projecten. Dit project loopt door in 2026.

R6 extra gelden jeugdgelden algemene uitkering

Bij de septembercirculaire 2025 hebben we een bedrag van € 1,4 miljoen ontvangen als compensatie van de incidentele tekorten 2023 en 2024 in de jeugdzorg. Hiervan hebben we € 821.000 ingezet om het tekort op Jeugd op te vangen, Het restant storten we in de reserve lopende projecten en wordt in 2026 ingezet om onze dienstverlening te versterken.

R6 Inhuur coördinator vastgoed

In 2025 was geld beschikbaar voor de inhuur van een coördinator vastgoed. Omdat de coördinator pas in het najaar is gestart komen de meeste kosten pas in 2026. Daarom is het bedrag toegevoegd aan de reserve lopende projecten.

R6 Bluswatervoorzieningen in het buitengebied

Via de algemene uitkering hebben we in 2024 en 2025 € 240.000 ontvangen voor bluswatervoorzieningen in het buitengebied. We zijn hiervoor samen met de VRGZ een plan aan het maken. We verwachten pas in 2026 kosten te maken. Daarom is dit bedrag toegevoegd aan de reserve lopende projecten.

Structurele mutaties reserves

Bedragen x € 1.000			
Reserve	Begroot 2025 Primair	Begroot 2025 Actueel	Rekening 2025
Reserve Rekeningresultaat			
- onttrekking	355	355	-
Bestemmingsreserve Onderhoud Gymzalen			
- dotatie	-41	-41	-41
Bestemmingsreserve Groenblauwe diensten			
- dotatie (rente)	-21	-21	-21
- onttrekking	73	73	89
Bestemmingsreserve Natuur en landschap			
- onttrekking	50	50	24
Bestemmingsreserve Speeltuinen			
- onttrekking	-	-	16
Bestemmingsreserve Op de Heuvel			
- dotatie	-46	-46	-46
- onttrekking	-	147	147
Bestemmingsreserve aanpak extreme wateroverlast			
- dotatie (rente)	-14	-14	-14
- onttrekking	50	50	14
Bestemmingsreserve Lopende projecten (gelabeld)			
- dotatie (Lustrum Vrijheid & Herinnering)	-20	-20	-20
- onttrekking (Stimuleringslening SVn)	18	18	18
Bestemmingsreserve Kapitaallasten			
- dotatie (rente)	-204	-204	-249
- onttrekking	730	730	655
Totaal structurele mutaties reserves	929	1.075	571
Incidentele mutaties reserves		8.152	1.226
Totaal mutaties reserves	929	9.228	1.797

Verantwoordingsinformatie SiSa specifieke uitkeringen

Ministerie van Binnenlandse Zaken en
Koninkrijksrelaties

SiSa bijlage verantwoordingsinformatie 2025 op grond van artikel 3 van de Regeling informatieverstrekking sisa - d.d. 07-01-2026								
Verstrekker	Uitkeringscode	Specifieke uitkering Juridische grondslag Ontvanger	Indicator	Indicator	Indicator	Indicator	Indicator	Indicator
FIN	B2	Regeling specifieke uitkering gemeentelijke hulp gedupeerden toeslagenproblematiek Gemeenten	Aantal uitgewerkte plannen van aanpak in (jaar T) <i>Aard controle D2 Indicator: B2/01</i>	Cumulatief aantal uitgewerkte plannen van aanpak (t/m jaar T) <i>Aard controle n.v.t. Indicator: B2/02</i>	Normbedragen voor a, b, d en f (ja/nee) Nee: reeks 1 / Ja: reeks 2 <i>Aard controle n.v.t. Indicator: B2/03</i>	Normbedragen voor e (ja/nee) Nee: reeks 1/ Ja: reeks 2 <i>Aard controle n.v.t. Indicator: B2/04</i>	Eindverantwoording (Ja/Nee) <i>Aard controle n.v.t. Indicator: B2/05</i>	
			9	16	Ja	Ja	Nee	
			Reeks 1 Besteding (jaar T) werkelijke kosten van onderdeel a, b, d en f (artikel 3) Keuze werkelijke kosten <i>Aard controle R Indicator: B2/06</i>	Reeks 1 Cumulatieve besteding (t/m jaar T) werkelijke kosten van onderdelen a, b, d en f (artikel 3) Keuze werkelijke kosten <i>Aard controle n.v.t. Indicator: B2/07</i>				
			Reeks 1 Besteding (jaar T) werkelijke kosten van onderdeel c (artikel 3) Werkelijke kosten <i>Aard controle R Indicator: B2/08</i>	Reeks 1 Cumulatieve besteding (t/m jaar T) werkelijke kosten van onderdeel c (artikel 3) Werkelijke kosten <i>Aard controle R Indicator: B2/09</i>	Reeks 1 Besteding (jaar T) werkelijke kosten van onderdeel e (artikel 3) Keuze werkelijke kosten <i>Aard controle R Indicator: B2/10</i>	Reeks 1 Cumulatieve besteding (t/m jaar T) werkelijke kosten van onderdeel e (artikel 3) Keuze werkelijke kosten <i>Aard controle R Indicator: B2/11</i>	Reeks 1 Besteding (jaar T) werkelijke kosten van onderdeel e met betrekking tot de kindregeling (artikel 3) Werkelijke kosten <i>Aard controle R Indicator: B2/12</i>	Reeks 1 Cumulatieve besteding (t/m jaar T) werkelijke kosten van onderdeel e met betrekking tot de kindregeling (artikel 3) Werkelijke kosten <i>Aard controle R Indicator: B2/13</i>
			€173.092	€ 209.317			€0	€0
			Reeks 2 Normbedrag onderdeel a x aantal (potentieel) gedupeerden (jaar T) (artikel 3) Keuze normbedragen <i>Aard controle R Indicator: B2/14</i>	Reeks 2 Normbedrag onderdeel a x aantal (potentieel) gedupeerde cumulatief (t/m jaar T) (artikel 3) Keuze normbedragen <i>Aard controle R Indicator: B2/15</i>	Reeks 2 Normbedrag onderdeel b x aantal plannen van aanpak (jaar T) (artikel 3) Keuze normbedragen <i>Aard controle R Indicator: B2/16</i>	Reeks 2 Normbedrag onderdeel b x aantal plannen van aanpak cumulatief (t/m jaar T) (artikel 3) Keuze normbedragen <i>Aard controle R Indicator: B2/17</i>	Reeks 2 Normbedrag onderdeel d x aantal PVA's (jaar T) (artikel 3) Keuze normbedragen <i>Aard controle R Indicator: B2/18</i>	Reeks 2 Normbedrag onderdeel d x aantal nazorgtrajecten en/of PVA's cumulatief (t/m jaar T) (artikel 3) Keuze normbedragen <i>Aard controle R Indicator: B2/19</i>
			€4.020	€18.091	€33.057	€53.966	€1.901	€7.338

			Reeks 2 Normbedrag onderdeel e (afhankelijk van aantal (potentieel) gedupeerden), indien nog niet eerder opgegeven (jaar T) (artikel 3) Keuze normbedragen Aard controle R Indicator: B2/20	Reeks 2 Normbedrag onderdeel e (afhankelijk van aantal (potentieel) gedupeerden) cumulatief (t/m jaar T) (artikel 3) Keuze normbedragen Aard controle R Indicator: B2/21	Reeks 2 Normbedrag onderdeel f x aantal driegesprekken (jaar T) (artikel 3) Keuze normbedragen Aard controle R Indicator: B2/22	Reeks 2 Normbedrag onderdeel f x aantal driegesprekken cumulatief (t/m jaar T) (artikel 3) Keuze normbedragen Aard controle R Indicator: B2/23	Totaal Totale verantwoording (jaar T) voor de SPUK B2 regeling Aard controle n.v.t. Indicator: B2/24	
			€0	€24.348	€0	€ 2.000	€212.070	
BZK	C92	Regeling specifieke uitkering Informatiepunten Digitale Overheid	Besteding (jaar T) Aard controle R Indicator: C92/01	Bedrag doorgeschoven naar t+1 Aard controle R Indicator: C92/02	Aantal informatiepunten dat de gemeente financiert Aard controle n.v.t. Indicator: C92/03	Aantal vragen dat in het afgelopen jaar bij de Informatiepunten in de gemeente behandeld is Aard controle n.v.t. Indicator: C92/04	Aantal gebruikte leermiddelen Aard controle n.v.t. Indicator: C92/05	
			€ 34.750	€ 0	6	373	582	
OCW	D8	Onderwijsachterstandenbeleid 2023-2026 (OAB)	Besteding (jaar T) aan voorzieningen voor voorschoolse educatie die voldoen aan de wettelijke kwaliteitseisen (conform artikel 159, eerste lid WPO) Aard controle R Indicator: D8/01	Besteding (jaar T) aan overige activiteiten (naast VVE) voor leerlingen met een grote achterstand in de Nederlandse taal (conform artikel 158 WPO) Aard controle R Indicator: D8/02	Besteding (jaar T) aan afspraken over voor- en voegschoolse educatie met bevoegde gezagsorganen van scholen, houders van kindcentra en peuterspeelzalen (conform artikel 160 WPO) Aard controle R Indicator: D8/03	Correctie besteding (jaar T-1) Aard controle R Indicator: D8/04	Opgebouwde reserve ultimo (jaar T-1) Aard controle R Indicator: D8/05	Opgebouwde reserve ultimo (jaar T) Aard controle R Indicator: D8/06
		Gemeenten	€ 531.771 Hieronder per regel één gemeente(code) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen Aard controle n.v.t. Indicator: D8/07	€ 33.696 Aan andere gemeenten (in jaar T) overgeboekte middelen (lasten) uit de specifieke uitkering onderwijsachterstandenbeleid Bedrag Aard controle R Indicator: D8/08	€ 4.192 Hieronder per regel één gemeente(code) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen Aard controle n.v.t. Indicator: D8/09	€ 0 Van andere gemeenten (in jaar T) overgeboekte middelen (baten) uit de specifieke uitkering onderwijsachterstandenbeleid Bedrag Aard controle R Indicator: D8/10	€ 234.033	€ 342.296
			1					
			2					
			100					
OCW	D14	Regeling specifieke uitkering inhalen COVID-19 gerelateerde onderwijsvertragingen	Besteding (jaar T) maatregelen artikel 3, lid 2, a t/m e samen opgeteld Aard controle R Indicator: D14/01	Besteding (jaar T) voor tijdelijke extra huur van bestaande huisvesting indien deze extra huisvesting nodig is voor de uitvoering van maatregelen die scholen of gemeenten in het kader van het Nationaal Programma Onderwijs nemen Aard controle R Indicator: D14/02	Besteding (jaar T) voor ambtelijke capaciteit van de gemeente of inkoop van expertise voor de uitvoering van het Nationaal Programma Onderwijs Aard controle R Indicator: D14/03			
			€ 18.414	€ 0	€ 0			

			Correctie besteding (jaar T-1) <i>Aard controle R Indicator: D14/04</i> € 0 Hieronder per regel één gemeente(code) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen <i>Aard controle n.v.t. Indicator: D14/08</i>	Opgebouwde reserve ultimo (jaar T-1) <i>Aard controle R Indicator: D14/05</i> € 16.788 Aan andere gemeenten (in jaar T) overgeboekte middelen (lasten) uit de specifieke uitkering gemeenten t.b.v. het Nationaal Programma Onderwijs <i>Aard controle R Indicator: D14/09</i>	Opgebouwde reserve (jaar T) <i>Aard controle R Indicator: D14/06</i> € 0 Hieronder per regel één gemeente(code) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen <i>Aard controle n.v.t. Indicator: D14/10</i>	Eindverantwoording (Ja/Nee) <i>Aard controle n.v.t. Indicator: D14/07</i> Ja Van andere gemeenten (in jaar T) overgeboekte middelen (baten) uit de specifieke uitkering gemeenten t.b.v. het Nationaal Programma Onderwijs <i>Aard controle R Indicator: D14/11</i>		
			1					
			2					
			10					
IenW	E44	Tijdelijke impulsregeling klimaatadaptatie 2021–2027	Beschikingsnummer <i>Aard controle n.v.t. Indicator: E44/01</i> 1 5000004846 2 5000005686 3 5000006228 Kopie beschikingsnummer <i>Aard controle n.v.t. Indicator: E44/07</i> 1 5000004846 2 5000005686 3 5000006228 Kopie beschikingsnummer <i>Aard controle n.v.t. Indicator: E44/10</i> 1 5000004846 2 5000005686 3 5000006228	Besteding (jaar T) ten laste van Rijksmiddelen <i>Aard controle R Indicator: E44/02</i> € 33.369 Naam/nummer maatregel <i>Aard controle n.v.t. Indicator: E44/08</i> Berg en Dal (Bredeweg maakt ruimte voor water) Heumen (1 tm 13) WMW (1+10+21) WSRL (1) Beuningen (1+5) Heumen (5) WMW (12+13+15) Zelfstandige uitvoering (Ja/Nee) <i>Aard controle n.v.t. Indicator: E44/11</i> Nee Nee Nee	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) ten laste van Rijksmiddelen <i>Aard controle n.v.t. Indicator: E44/03</i> € 1.416.205 Maatregel afgerond in (jaar T)? (Ja/Nee) - per maatregel <i>Aard controle n.v.t. Indicator: E44/09</i> Nee Nee Nee Correctie besteding (jaar T-1) ivm SiSa tussen medeoverheden <i>Aard controle n.v.t. Indicator: E44/12</i> € 473.938 € 136.475 € 273.576	Besteding (jaar T) ten laste van cofinanciering <i>Aard controle R Indicator: E44/04</i> € 66.737 <i>Aard controle n.v.t. Indicator: E44/13</i> € 947.876 € 272.950 € 547.152	Besteding (t/m jaar T) cofinanciering cumulatief <i>Aard controle n.v.t. Indicator: E44/05</i> € 3.339.056 € 733.276 € 751.039	Eindverantwoording (Ja/Nee) <i>Aard controle n.v.t. Indicator: E44/06</i> Nee Nee Nee

IenW	E120	Regeling specifieke uitkering stimulering verkeersveiligheidsmaatregelen 2025-2030	Totale besteding (Jaar T)	Cumulatieve totale besteding (t/m jaar T)	Cumulatieve eigen bijdrage en externe financiering (t/m jaar T)	Project afgerond (alle maatregelen) t/m Jaar T?(ja/nee)		
			Aard controle R Indicator: E120/01	Aard controle n.v.t. Indicator E120/02	Aard controle R Indicator: E120/03	Aard controle n.v.t. Indicator: E120/04		
			€ 35.083	€ 53.083	€ 35.083	Nee		
			Naam/nummer per maatregel	Per maatregel, maatregel afgerond t/m (jaar T)? (Ja/Nee)	De hoeveelheid opgeleverde verkeersveiligheids-maatregelen per type maatregel (stuks, meters)	Eventuele toelichting, indien noodzakelijk		
			Aard controle n.v.t. Indicator: E120/05	Aard controle n.v.t. Indicator: E120/06	Aard controle n.v.t. Indicator: E120/07	Aard controle n.v.t. Indicator: E120/08		
			1 431 Drempel , aantal in st	Ja	8			
			2					
			50					
SZW	G2	Gebundelde uitkering op grond van artikel 69 Participatiewet_gemeentedeel 2025 Alle gemeenten verantwoord hier het gemeentedeel over (jaar T), ongeacht of de gemeente in (jaar T) geen, enkele of alle taken heeft uitbesteed aan een Openbaar lichaam opgericht op grond van de Wgr	Besteding (jaar T) algemene bijstand Gemeente I.1 Participatiewet (PW)	Baten (jaar T) algemene bijstand (exclusief Rijk) Gemeente I.1 Participatiewet (PW)	Besteding (jaar T) IOAW Gemeente I.2 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze werknemers (IOAW)	Baten (jaar T) IOAW (exclusief Rijk) Gemeente I.2 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze werknemers (IOAW)	Besteding (jaar T) IOAZ Gemeente I.3 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte gewezen zelfstandigen (IOAZ)	Baten (jaar T) IOAZ (exclusief Rijk) Gemeente I.3 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte gewezen zelfstandigen (IOAZ)
			Aard controle R Indicator: G2/01	Aard controle R Indicator: G2/02	Aard controle R Indicator: G2/03	Aard controle R Indicator: G2/04	Aard controle R Indicator: G2/05	Aard controle R Indicator: G2/06
			€ 13.239.788	€ 280.108	€ 400.832	€ 2.522	€ 48.058	€ 0
			Besteding (jaar T) Bbz 2004 levensonderhoud Gemeente I.4 Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (levensonderhoud) (Bbz 2004) Aard controle R Indicator: G2/07	Baten (jaar T) Bbz 2004 levensonderhoud (exclusief Rijk) Gemeente I.4 Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (levensonderhoud) (Bbz 2004) Aard controle R Indicator: G2/08	Baten (jaar T) WWIK (exclusief Rijk) Gemeente I.6 Wet werk en inkomen kunstenaars (WWIK) Aard controle R Indicator: G2/09	Besteding (jaar T) Loonkostensubsidie o.g.v. art. 10d Participatiewet Gemeente I.7 Participatiewet (PW) Aard controle R Indicator: G2/10	Baten (jaar T) Loonkostensubsidie o.g.v. art. 10d Participatiewet (exclusief Rijk) Gemeente I.7 Participatiewet (PW) Aard controle R Indicator: G2/11	Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden gebundelde uitkering Participatiewet in (jaar T) i.v.m. de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire Gemeente Participatiewet (PW) Aard controle R Indicator: G2/12
			€ 30.927	€ 18.620	€ 0	€ 755.713	€ 0	€ 0
			Mutaties (dotaties en vrijval) voorziening dubieuze debiteuren als gevolg van kwijt te schelden schulden gebundelde uitkering Participatiewet (jaar T) i.v.m. de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire Gemeente Participatiewet (PW) Aard controle D2 Indicator: G2/13	Volledig zelfstandige uitvoering (Ja/Nee) Aard controle n.v.t. Indicator: G2/14				
			€ 0	Ja				

SZW	G3	Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (uitsluitend kapitaalverstrekking)_gemeentedeel 2025	Besteding (jaar T) kapitaalverstrekking	Baten (jaar T) vanwege vanaf 1 januari 2020 verstrekt kapitaal (exclusief Rijk)	Baten vanwege vóór 1 januari 2020 verstrekt kapitaal (exclusief Rijk)	Besteding (jaar T) Bob	Baten (jaar T) Bob (exclusief Rijk)	Besteding (jaar T) onderzoekskosten artikel 52, eerste lid, onderdeel b, Bbz 2004 (Bob)
		Besluit bijstandverlening zelfstandigen (Bbz) 2004						
		Alle gemeenten verantwoorden hier het gemeentedeel over (jaar T), ongeacht of de gemeente in (jaar T) geen, enkele of alle taken heeft uitbesteed aan een Openbaar lichaam opgericht op grond van de Wgr.	Gemeente	Gemeente	Gemeente	Gemeente	Gemeente	Gemeente
			Aard controle R Indicator: G3/01	Aard controle R Indicator: G3/02	Aard controle R Indicator: G3/03	Aard controle R Indicator: G3/04	Aard controle R Indicator: G3/05	Aard controle R Indicator: G3/06
		€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	
		BBZ vóór 2020 – levensonderhoud (exclusief BOB) Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden levensonderhoud BBZ in (jaar T) (exclusief BOB) i.v.m. de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire Gemeente	BBZ vóór 2020 – kapitaalverstrekking (exclusief BOB) Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden van achterstallige betalingen kapitaalverstrekkings BBZ in (jaar T) (exclusief BOB) i.v.m. de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire Gemeente	BBZ vóór 2020 – levensonderhoud en kapitaalverstrekkings (BOB) Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden levensonderhoud BBZ en achterstallige betalingen kapitaalverstrekkings BOB in (jaar T) i.v.m. de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire Gemeente	BBZ vanaf 2020 – kapitaalverstrekking Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden van achterstallige betalingen kapitaalverstrekkings BBZ in (jaar T) i.v.m. de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire Gemeente	Volledig zelfstandige uitvoering (Ja/Nee)		
	Aard controle R Indicator: G3/07	Aard controle R Indicator: G3/08	Aard controle R Indicator: G3/09	Aard controle R Indicator: G3/10	Aard controle n.v.t. Indicator: G3/11			
	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	Ja			
SZW	G4	Tijdelijke overbruggingsregeling zelfstandig ondernemers (Tozo)_gemeentedeel 2025	Welke regeling betreft het?	Besteding (jaar T) levensonderhoud	Besteding (jaar T) kapitaalverstrekking	Baten (jaar T) levensonderhoud	Baten (jaar T) kapitaalverstrekking (aflossing)	Baten (jaar T) kapitaalverstrekking (overig)
		Alle gemeenten verantwoorden hier het gemeentedeel over Tozo (jaar T), ongeacht of de gemeente in (jaar T) geen, enkele of alle taken heeft uitbesteed aan een Openbaar lichaam opgericht op grond van de Wgr		Gemeente	Gemeente	Gemeente	Gemeente	Gemeente
			Aard controle n.v.t. Indicator: G4/01	Aard controle R Indicator: G4/02	Aard controle R Indicator: G4/03	Aard controle R Indicator: G4/04	Aard controle R Indicator: G4/05	Aard controle R Indicator: G4/06
		1 Tozo 1 (1 mrt tot 1 juni 2020)	€ 0	€ 0	€ 0	€ 33.234	€ 0	
		2 Tozo 2 (1 juni tot 1 oktober 2020)	€ 0	€ 0	€ 0	€ 31.069	€ 0	
		3 Tozo 3 (1 oktober 2020 tot 1 april 2021)	€ 0	€ 0	€ 0	€ 5.868	€ 0	
		4 Tozo 4 (geldend van 1 april 2021 tot 1 juli 2021)	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	
		5 Tozo 5 (geldend van 1 juli tot 1 oktober 2021)	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	
		6 Totaal	€ 0	€ 0	€ 0	€ 70.171	€ 0	

			Kopie regeling	Aantal besluiten levensonderhoud (jaar T)	Aantal besluiten kapitaalverstrekking (jaar T)	Volledig zelfstandige uitvoering (Ja/Nee)	
			Gemeente	Gemeente	Gemeente	Gemeente	
			Aard controle n.v.t. Indicator: G4/07	Aard controle R Indicator: G4/08	Aard controle R Indicator: G4/09	Aard controle n.v.t. Indicator: G4/10	
1	Tozo 1 (1 mrt tot 1 juni 2020)	0		0		Ja	
2	Tozo 2 (1 juni tot 1 oktober 2020)	0		0		Ja	
3	Tozo 3 (1 oktober 2020 tot 1 april 2021)	0		0		Ja	
4	Tozo 4 (geldend van 1 april 2021 tot 1 juli 2021)	0		0		Ja	
5	Tozo 5 (geldend van 1 juli tot 1 oktober 2021)	0		0		Ja	
6	Totaal	0		0		N.v.t.	
	Kopie regeling	Besteding (jaar T) kapitaalverstrekking Tozo buitenland (gemeente Maastricht)	Baten (jaar T) kapitaalverstrekking Tozo buitenland (gemeente Maastricht), aflossing	Baten (jaar T) kapitaalverstrekking Tozo buitenland (gemeente Maastricht), overig	Uitvoeringskosten (jaar T) uitvoering Tozo buitenland (gemeente Maastricht)		
	Aard controle n.v.t. Indicator: G4/11	Aard controle R Indicator: G4/12	Aard controle R Indicator: G4/13	Aard controle R Indicator: G4/14	Aard controle R Indicator: G4/15		
1	Tozo 1 (1 mrt tot 1 juni 2020)						
2	Tozo 2 (1 juni tot 1 oktober 2020)						
3	Tozo 3 (1 oktober 2020 tot 1 april 2021)						
4	Tozo 4 (geldend van 1 april 2021 tot 1 juli 2021)						
5	Tozo 5 (geldend van 1 juli tot 1 oktober 2021)						
6	Totaal	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0		
	Kopie regeling	Levensonderhoud - Gederfde baten die voortvloeien uit kwijschelden schulden levensonderhoud Tozo in jaar T i.v.m. de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire	Levensonderhoud- Mutaties (dotaties en vrijval) voorziening dubieuze debiteuren (jaar T) als gevolg van kwijt te schelden schulden levensonderhoud Tozo i.v.m. de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire	Kapitaalverstrekkingen - Gederfde baten die voortvloeien uit kwijschelden van achterstallige betalingen op kapitaalverstrekkingen Tozo in jaar T i.v.m. de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire			
	Aard controle n.v.t. Indicator: G4/16	Gemeente Aard controle R Indicator: G4/17	Gemeente Aard controle D2 Indicator: G4/18	Gemeente Aard controle R Indicator: G4/19			
1	Tozo 1 (1 mrt tot 1 juni 2020)	€ 0	€ 0		€ 0		
2	Tozo 2 (1 juni tot 1 oktober 2020)	€ 0	€ 0		€ 0		
3	Tozo 3 (1 oktober 2020 tot 1 april 2021)	€ 0	€ 0		€ 0		
4	Tozo 4 (geldend van 1 april 2021 tot 1 juli 2021)	€ 0	€ 0		€ 0		
5	Tozo 5 (geldend van 1 juli tot 1 oktober 2021)	€ 0	€ 0		€ 0		
6	Totaal	0	0	0			

SZW	G10	Wet inburgering 2021_ gemeentedeel 2025 Alle gemeenten verantwoorden hier het gemeentedeel over Wet inburgering 2021 (jaar T), ongeacht of de gemeente in (jaar T) geen, enkele of alle taken heeft uitbesteed aan een Openbaar lichaam opgericht op grond van de Wgr	Besteding (jaar T)	Baten (jaar T) (exclusief Rijk)	Volledig zelfstandige uitvoering (Ja/Nee)			
			Gemeente	Gemeente	Gemeente			
			Aard controle R Indicator: G10/01	Aard controle R Indicator: G10/02	Aard controle n.v.t. Indicator: G10/03			
			€ 695.278	€ 0	Ja			
SZW	G12	Kwijtschelden publieke schulden SZW-domein hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire_gemeentedeel 2025 Alle gemeenten verantwoorden hier het gemeentedeel (jaar T), ongeacht of de gemeente in (jaar T) geen, enkele of alle taken heeft uitbesteed aan een Openbaar lichaam opgericht op grond van de Wgr	Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden Bijzondere bijstand in (jaar T) i.v.m. de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire	Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden Wet Inburgering van 13 september 2012 in (jaar T) i.v.m. de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire	Volledig zelfstandige uitvoering (Ja/Nee)			
			Gemeente	Gemeente	Gemeente			
			Aard controle R Indicator: G12/01	Aard controle R Indicator: G12/02	Aard controle n.v.t. Indicator: G12/03			
			€ 0	€ 0	Ja			
SZW	G13	Onderwijsroute_ deel gemeente 2025 Alle gemeenten verantwoorden hier het gemeentedeel (jaar T), ongeacht of de gemeente in (jaar T) geen, enkele of alle taken heeft uitbesteed aan een Openbaar lichaam opgericht op grond van de Wgr	Bestedingen onderwijsroute (jaar T)	Baten onderwijsroute (jaar T) (exclusief Rijk)	Bestedingen overige voorzieningen (jaar T)	Baten overige voorzieningen (jaar T) (exclusief Rijk)	Volledig zelfstandige uitvoering (Ja/Nee)	
			Gemeente	Gemeente	Gemeente	Gemeente		
			Aard controle R Indicator: G13/01	Aard controle R Indicator: G13/02	Aard controle R Indicator: G13/03	Aard controle R Indicator: G13/04	Aard controle n.v.t. Indicator: G13/05	
			€ 30.164	€ 0	€ 0	€ 0	Ja	
VWS	H4	Regeling specifieke uitkering stimulering sport 2024-2025 Gemeenten	Ontvangen Rijksbijdrage (jaar T)	Totale werkelijke berekende uitkering				
			Aard controle n.v.t. Indicator: H4/01	Aard controle n.v.t. Indicator: H4/02				
			€ 168.186	€ 200.729				
			Werkelijke besteding voor de activiteiten inclusief btw x 18% (jaar T) Onroerende zaken	Werkelijke besteding voor de activiteiten inclusief btw x 18% (jaar T) Roerende zaken	Werkelijke besteding voor de activiteiten inclusief btw x 18% (jaar T) Dienstverlening door derden	Toelichting		
			Aard controle R Indicator: H4/03	Aard controle R Indicator: H4/04	Aard controle R Indicator: H4/05	Aard controle n.v.t. Indicator: H4/06		
€ 200.729	€ 0	€ 0						

VWS	H21	Specifieke uitkering cliëntondersteuning	Gerealiseerde activiteit Inzet projectleiding en/of Onderzoek lokale versterking functie (in jaar T) (Ja/Nee)	Toelichting - indien bij H21/01 indicator Nee is ingevuld is een toelichting verplicht	Besteding (jaar T)	Cumulatieve besteding (t/m jaar T)	Eindverantwoording (Ja/Nee)	
			Aard controle n.v.t. Indicator: H21/01	Aard controle n.v.t. Indicator: H21/02	Aard controle R Indicator: H21/03	Aard controle R Indicator: H21/04	Aard controle n.v.t. Indicator: H21/05	
			Ja		€ 9.680	€ 41.140	Nee	
VWS	H30	Specifieke uitkering versterking voor sport en bewegen, gezondheidsbevordering, cultuurparticipatie en de sociale basis 2023-2026	Totaalbedrag (jaar T) toegekend	Reservering 2025 voor 2026 (maximaal 10% van toegekende budget 2025 kan worden meegenomen naar 2026)	Besteding ten laste van Rijksmiddelen (jaar T)	Cumulatieve besteding ten laste van Rijksmiddelen (t/m jaar T)	Voldaan aan afspraken in akkoorden (Ja/ Nee/ n.v.t.)?	Toelichting
			Aard controle n.v.t. Indicator: H30/01	Aard controle R Indicator: H30/02	Aard controle R Indicator: H30/03	Aard controle R Indicator: H30/04	Aard controle n.v.t. Indicator: H30/05	Aard controle n.v.t. Indicator: H30/06
			€ 689.136	€ 67.679	€ 621.457	€ 1.804.881	Ja	
			Meegewerkt aan de monitoring (Ja/Nee/ n.v.t.)?	Eindverantwoording (Ja/Nee)				
			Aard controle n.v.t. Indicator: H30/07	Aard controle n.v.t. Indicator: H30/08				
			Ja	Nee				
VWS	H35B	Specifieke uitkering IZA-doelen 2023-2026 (SiSa tussen medeoverheden)	Hieronder per regel één code selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die medeoverheid invullen	Besteding (jaar T)				
			Aard controle n.v.t. Indicator: H35B/01	Aard controle R Indicator: H35B/02				
			1 060268 Gemeente Nijmegen	€ 239.272				
			2					
			3					
VRO	J17	Realisatiestimulans	Aantal betaalbare woningen bouw gestart (jaar T), waarvoor nog geen rijksbijdrage is verstrekt, als bedoeld in artikel 2.1. van de regeling.	Geprognostiseerde aantal betaalbare woningen bouw gestart (jaar T+1), waarvoor nog geen rijksbijdrage is verstrekt, als bedoeld in artikel 2.1. van de regeling.	Correctie aantal betaalbare woningen bouw gestart (jaar T-1), waarvoor nog geen rijksbijdrage is verstrekt, als bedoeld in artikel 2.1. van de regeling.			
			Aard controle D1 Indicator: J17/01	Aard controle n.v.t. Indicator: J17/02	Aard controle D1 Indicator: J17/03			
			75	134	0			

			Aantal betaalbare woningen bouw gestart in jaar T in het NPLV-gebied, waarvoor nog geen rijksbijdrage is verstrekt, als bedoeld in artikel 2.1. van de regeling.	Bestedingen (jaar T) ten behoeve van activiteiten ter verbetering van bovenplanse openbare ruimte en collectieve maatschappelijke voorzieningen in de NPLV-gebieden, als bedoeld in artikel 3.1 van de regeling (excl. Compensabele Btw) .	Bestedingen (jaar T) aan compensabele btw ten behoeve van activiteiten ter verbetering van bovenplanse openbare ruimte en collectieve maatschappelijke voorzieningen in de NPLV-gebieden, als bedoeld in artikel 3.1 van de regeling.	Bestedingen (jaar T) ten behoeve van de financiering van capaciteitsondersteuning voor de uitvoering van de woningbouwopgave in de NPLV-gebieden, als bedoeld in artikel 3.5 van de regeling (excl. Compensabele Btw).	Bestedingen (jaar T) aan compensabele btw ten behoeve van de financiering van capaciteitsondersteuning voor de uitvoering van de woningbouwopgave in de NPLV-gebieden, als bedoeld in artikel 3.5 van de regeling.	
			Aard controle n.v.t. Indicator: J17/04	Aard controle R Indicator: J17/05	Aard controle R Indicator: J17/06	Aard controle R Indicator: J17/07	Aard controle R Indicator: J17/08	
		1						
		2						
VRO	J55	Aanpak energiearmoede	Het aantal huishoudens in huurwoningen aan wie energiebesparende voorzieningen zijn verstrekt die kunnen leiden tot vermindering van energiegebruik/de energierekening	Besteding (jaar T) van de onder indicator 01 gemoeide kosten	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) van de onder indicator 01 gemoeide kosten	Het aantal huishoudens in koopwoningen aan wie energiebesparende voorzieningen zijn verstrekt die kunnen leiden tot vermindering van energiegebruik/de energierekening	Besteding (jaar T) van de onder indicator 04 gemoeide kosten	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) van de onder indicator 04 gemoeide kosten
			Aard controle n.v.t. Indicator: J55/01	Aard controle R Indicator: J55/02	Aard controle n.v.t. Indicator: J55/03	Aard controle n.v.t. Indicator: J55/04	Aard controle R Indicator: J55/05	Aard controle n.v.t. Indicator: J55/06
		524	€ 401.790	€ 563.691	0	€ 0	€ 115.087	
		Het aantal huishoudens dat ondersteuning –bijvoorbeeld via advies aan huis- heeft gekregen in de vorm van advies over vermindering van het energiegebruik voor zijn specifieke woningen waar de bewoner direct zijn/haar energieverbruik mee heeft kunnen verminderen.	Besteding (jaar T) van de onder indicator 07 gemoeide kosten	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) van de onder indicator 07 gemoeide kosten				
			Aard controle n.v.t. Indicator: J55/07	Aard controle R Indicator: J55/08	Aard controle n.v.t. Indicator: J55/09			
		0	€ 0	€ 466.400				
		Het aantal kleine gasbesparende maatregelen (w.o. radiatorfolie en tochtstrips)	Het aantal kleine elektriciteitsbesparende maatregelen (w.o. LED-lampen)	Het aantal grote(re) gasbesparende maatregelen (w.o. dakisolatie, vloerisolatie, spouwmuurisolatie etc.)	Het aantal grote(re) elektriciteitsbesparende maatregelen (w.o. vervangen koelkasten, wasmachines etc.)	Het aantal gegeven adviezen met directe verlaging energieverbruik/energierekening tot gevolg.	Het aantal overige energierekening verlagende maatregelen	
			Aard controle n.v.t. Indicator: J55/10	Aard controle n.v.t. Indicator: J55/11	Aard controle n.v.t. Indicator: J55/12	Aard controle n.v.t. Indicator: J55/13	Aard controle n.v.t. Indicator: J55/14	Aard controle n.v.t. Indicator: J55/15
		0	0	0	524	0	0	

VRO	J94	Regeling houdende regels verstrekking specifieke uitkering aan gemeenten verduurzaming [...] van eigenaars, woonverenigingen en wooncoöperaties	Beschikkningsnummer	Besteding (jaar T), in J94/06 t/m J94/08 opgesplitst	Het totaal aantal woningen waar maatregelen zijn getroffen dat voldoet aan artikel 6, eerste lid, onderdeel a	Het aantal woningen waar maatregelen zijn getroffen met een WOZ-waarde boven het gemeentelijk gemiddelde (peildatum 2024) of een WOZ-waarde van boven € 477.000	Bedrag dat van de vijfde kolom van bijlage III en bijlage IV besteed is aan doe-het-zelfmaatregelen, inclusief activiteiten als bedoeld in artikel 2, derde lid (zoals ondersteuning vanuit gemeente) (alleen van toepassing voor tranche 2 en tranche 3).	Bedrag dat vanuit de specifieke uitkering besteed is aan gerichte ondersteuning en/of het bedrag waarvoor derden met de benodigde expertise zijn ingeschakeld als bedoeld in artikel 2, derde lid, onderdeel b
			<i>Aard controle n.v.t. Indicator: J94/01</i>	<i>Aard controle R Indicator: J94/02</i>	<i>Aard controle D1 Indicator: J94/03</i>	<i>Aard controle D1 Indicator: J94/04</i>	<i>Aard controle R Indicator: J94/05</i>	<i>Aard controle R Indicator: J94/06</i>
			1 LAI23-03619802	€ 143.008	0	0	€ 0	€ 143.008
			2 LAI24-03763555	€ 5.745	0	0	€ 5.745	€ 0
			3 LAI25-03836102	€ 0	0	0	€ 0	€ 0
		Bedrag dat vanuit de specifieke uitkering besteed is ten behoeve van uitvoering als bedoeld in artikel 2, tweede lid, onderdeel c	Bedrag dat vanuit de specifieke uitkering besteed is aan die energiebesparende isolatiemaatregelen, eventueel in samenhang met energiezuinige ventilatiemaatregelen.	Eindverantwoording (ja/nee)				
		<i>Aard controle n.v.t. Indicator: J94/07</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: J94/08</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: J94/09</i>				
		1	€ 0	€ 0	Nee			
		2	€ 0	€ 0	Nee			
		3	€ 0	€ 0	Nee			
VRO	J97	Regeling huisvesting grote gezinnen vergunninghouders 2023	Beschikkningsnummer	Besteding per project (jaar T) ten laste van Rijksmiddelen	Cumulatieve besteding per project (t/m jaar T) ten laste van Rijksmiddelen	Project is volgens aanvraag, artikel 2, lid 1 uitgevoerd (Ja/Nee) Indicator 05 verplicht als hier 'Nee' wordt ingevuld	Eventuele toelichting op niet volgens aanvraag uitgevoerde projecten Verplicht als bij indicator 04 'Nee' is ingevuld	Plaatsingenheidsnummer van het grote gezin dat in het object is gehuisvest
			<i>Aard controle n.v.t. Indicator: J97/01</i>	<i>Aard controle R Indicator: J97/02</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: J97/03</i>	<i>Aard controle D1 Indicator: J97/04</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: J97/05</i>	<i>Aard controle D2 Indicator: J97/06</i>
			1 HGGV24-03780941	€ 10.006	€ 10.006	Ja		PLE 200578224
			2 HGGV24-03780951	€ 15.233	€ 15.233	Ja		PLE 200541407
			3 HGGV25-03794855	€ 7.220	€ 7.220	Ja		PLE 200567874
			4 HGGV25-03829788	€ 12.858	€ 12.858	Ja		PLE 200568360
			5 HGGV25-03912000	€ 6.144	€ 6.144	Ja		PLE 200642856
		Kopie beschikkningsnummer	Eindverantwoording (Ja/Nee)					
		<i>Aard controle n.v.t. Indicator: J97/07</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: J97/08</i>					
		1 HGGV24-03780941	Ja					
		2 HGGV24-03780951	Ja					
		3 HGGV25-03794855	Ja					
		4 HGGV25-03829788	Ja					
		5 HGGV25-03912000	Ja					

KGG	K28	Tijdelijke regeling capaciteit decentrale overheden voor klimaat- en energiebeleid	Besteding apparaatskosten (jaar T) : salarissen en sociale lasten voor ambtelijk personeel	Besteding apparaatskosten (jaar T): kosten voor ingeleend personeel	Besteding apparaatskosten (jaar T): overige goederen en diensten	Cumulatieve bestedingen (t/m jaar T) apparaatskosten	Besteding (jaar T) overige kosten gerelateerd aan apparaatskosten	Cumulatieve bestedingen (t/m jaar T) overige kosten gerelateerd aan apparaatskosten
			Aard controle R Indicator: K28/01	Aard controle R Indicator: K28/02	Aard controle R Indicator: K28/03	Aard controle n.v.t. Indicator: K28/04	Aard controle R Indicator: K28/05	Aard controle n.v.t. Indicator: K28/06
			€ 639.238	€ 276.396	€ 57.598	€ 1.835.801	€ 0	€ 165.945
			Eindverantwoording (Ja/Nee)					
			Aard controle n.v.t. Indicator: K28/07					
			Nee					
AenM	M16	Bekostigingsregeling opvang ontheemden Oekraïne	Vul in totaal te ontvangen normbedrag per gerealiseerde gemeentelijke plek per dag (GOO) (jaar T)	Vul in verschil bij hogere werkelijke bestedingen ten opzichte van de uitkomst van M16/01 (jaar T) - uitzonderingsbepaling (GOO)	Vul in vrijwillige teruggave bij lagere werkelijke bestedingen ten opzichte van de uitkomst onder M16/01 (jaar T) – uitzonderingsbepaling (GOO)	Besteding (jaar T) tbv de transitie - uitgezonderd uitvoeringskosten	Besteding (jaar T) van uitvoering ten behoeve van de transitie	Besteding (jaar T) uitgekeerde verstrekkingen (GOO en POO)
			Aard controle R Indicator: M16/01	Aard controle R Indicator: M16/02	Aard controle n.v.t. Indicator: M16/03	Aard controle R Indicator: M16/04	Aard controle R Indicator: M16/05	Aard controle R Indicator: M16/06
			€ 4.400.440			€ 58.116	€ 0	€ 287.223
			Totaal bedrag vorderingen (/ onrechtmatig uitgekeerde) verstrekkingen GOO en POO (jaar T)	Totaal te ontvangen normbedrag uitvoeringskosten per geregistreerde persoon waaraan in een maand een verstrekking is gedaan (POO) (jaar T)	Totaal bedrag ontvangen eigen bijdrage van ontheemden GOO (jaar T)	Periode vanaf wanneer de eigen bijdrage is ingevoerd	Periode vanaf wanneer de verhoging eigen bijdrage is ingevoerd	
			Aard controle R Indicator: M16/07	Aard controle R Indicator: M16/08	Aard controle R Indicator: M16/09	Aard controle D2 Indicator: M16/10	Aard controle D2 Indicator: M16/11	
			€ 0	€ 14.976	€ 217.288	sep-24	okt-25	
AenM	M30	Specifieke uitkering wet gemeentelijke taak mogelijk maken asielopvangvoorzieningen	Berekening totale besteding (jaar T) Som indicatoren 01/02/04/05/06/07/08 verminderd met 09	Cumulatieve besteding (t/m jaar T)				
			Aard controle n.v.t. Indicator: M16/12	Aard controle n.v.t. Indicator: M16/13				
			€ 4.543.467	€ 24.364.179				
AenM	M30	Specifieke uitkering wet gemeentelijke taak mogelijk maken asielopvangvoorzieningen	SPUK I: Aantal gerealiseerde plekken van duurzame aard boven indicatieve opgave in het jaar T	SPUK I: Eindverantwoording (Ja/Nee)	SPUK II: Aantal gerealiseerde plekken van bijzondere aard (AMV) in het jaar T	SPUK II: Eindverantwoording (Ja/Nee)		
			Aard controle n.v.t. Indicator: M30/01	Aard controle n.v.t. Indicator: M30/02	Aard controle n.v.t. Indicator: M30/03	Aard controle n.v.t. Indicator: M30/04		
			0	Nee	110	Nee		

CONTROLEVERKLARING VAN DE ONAFHANKELIJKE ACCOUNTANT

Aan: de gemeenteraad van de gemeente Berg en Dal

A. Verklaring over de in de jaarstukken opgenomen jaarrekening 2025

Ons oordeel

Wij hebben de jaarrekening 2025 van de gemeente Berg en Dal te Groesbeek gecontroleerd.

Naar ons oordeel geeft de in de jaarstukken opgenomen jaarrekening een getrouw beeld van de grootte en de samenstelling van de baten en lasten over 2025 en van het vermogen van de gemeente Berg en Dal op 31 december 2025 alsmede van de financiële rechtmatigheid over 2025 in overeenstemming met het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten (BBV), de begroting en de in de relevante wet- en regelgeving, waaronder gemeentelijke verordeningen, opgenomen bepalingen zoals opgenomen in het normenkader dat bij besluit van 5 februari 2026 door de gemeenteraad is vastgesteld.

De jaarrekening bestaat uit:

1. het overzicht van baten en lasten over 2025;
2. de balans per 31 december 2025;
3. de toelichting met een overzicht van de gehanteerde grondslagen voor financiële verslaggeving en andere toelichtingen;
4. de rechtmatigheidsverantwoording
5. de SiSa-bijlage met de verantwoordingsinformatie over specifieke uitkeringen; en
6. de bijlage met het overzicht van de gerealiseerde baten en lasten per taakveld.

De basis voor ons oordeel

Wij hebben onze controle uitgevoerd volgens Nederlands recht, waaronder ook de Nederlandse controlestandaarden, het Besluit accountantscontrole decentrale overheden (Bado), de Nota verwachtingen accountantscontrole 2025, het controleprotocol en het normenkader voor de financiële rechtmatigheid die zijn vastgesteld door de gemeenteraad op 5 februari 2026 en het Controleprotocol Wet normering topinkomens (WNT) 2025 vallen. Onze verantwoordelijkheden op grond hiervan zijn beschreven in de sectie 'Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening'.

Wij zijn onafhankelijk van de gemeente Berg en Dal zoals vereist in de Wet toezicht accountantsorganisaties (Wta), de Verordening inzake de onafhankelijkheid van accountants bij assurance-opdrachten (ViO) en andere voor de opdracht relevante onafhankelijkheidsregels in Nederland. Verder hebben wij voldaan aan de Verordening gedrags- en beroepsregels accountants (VGBA).

Wij vinden dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel.

Informatie ter ondersteuning van ons oordeel

Wij hebben onze controlewerkzaamheden bepaald in het kader van de controle van de jaarrekening als geheel en bij het vormen van ons oordeel hierover. Onderstaande informatie ter ondersteuning van ons oordeel en onze bevindingen moeten in dat kader worden gezien en niet als afzonderlijke oordelen of conclusies.

Materialiteit

Op basis van onze professionele oordeelsvorming hebben wij de materialiteit voor de jaarrekening als geheel bepaald op € 2.524.000. De bij onze controle toegepaste goedkeuringstolerantie bedraagt 2% van de totale lasten exclusief toevoegingen aan reserves, zoals voorgeschreven in artikel 2 lid 1 Bado.

Daarbij zijn voor de controle van de in de jaarrekening opgenomen WNT-informatie de materialiteitsvoorschriften gehanteerd zoals vastgelegd in het Controleprotocol WNT 2025. Wij houden ook rekening met afwijkingen en/of mogelijke afwijkingen die naar onze mening voor de gebruikers van de jaarrekening om kwalitatieve redenen materieel zijn, zoals ook bedoeld in artikel 3 Bado.

Wij zijn met de gemeenteraad overeengekomen dat wij aan de raad tijdens onze controle geconstateerde afwijkingen boven de € 100.000 rapporteren alsmede kleinere afwijkingen die naar onze mening om kwalitatieve, SiSa- of WNT-redenen relevant zijn.

Controleaanpak frauderisico's

Wij hebben de risico's geïdentificeerd en ingeschat op een afwijking van materieel belang op de jaarrekening die het gevolg is van fraude. Wij hebben tijdens onze controle inzicht verkregen in gemeente Berg en Dal en haar omgeving, de componenten van het interne beheersingssysteem, waaronder het risico-inschattingsproces en de wijze waarop het college van burgemeester en wethouders inspeelt op frauderisico's en het interne beheersingssysteem monitort, alsmede de uitkomsten daarvan.

Wij hebben de opzet en de relevante aspecten van het interne beheersingssysteem geëvalueerd. Bovendien hebben wij inlichtingen ter zake ingewonnen bij het management, de auditcommissie en anderen binnen de entiteit en bijbehorende verslagen en registraties beoordeeld. Wij hebben de opzet en het bestaan geëvalueerd van interne beheersmaatregelen gericht op het mitigeren van frauderisico's. Ook hebben wij de uitkomst van andere controlewerkzaamheden beoordeeld en overwogen of er bevindingen zijn die aanwijzing geven voor fraude.

Als onderdeel van ons proces voor het identificeren van frauderisico's, hebben wij frauderisicofactoren overwogen met betrekking tot frauduleuze financiële verslaggeving, oneigenlijke toe-eigening van activa en corruptie. Wij hebben geëvalueerd of deze factoren een indicatie vormden voor de aanwezigheid van het risico op afwijkingen van materieel belang als gevolg van fraude. De door ons geïdentificeerde frauderisico's en uitgevoerde specifieke werkzaamheden zijn als volgt:

- Het risico dat het management en het college van burgemeester en wethouders maatregelen van interne beheersing doorbreken. Het doorbreken van de interne beheersing kan toezien op journaalposten en andere aanpassingen die tijdens het opstellen van de jaarrekening zijn gemaakt. Wij hebben journaalposten geselecteerd op basis van risicocriteria en hierop specifieke controlewerkzaamheden verricht, waarbij wij tevens aandacht hebben besteed aan het identificeren van significante transacties buiten de normale bedrijfsvoering.

- Het risico van fraude in de uitgaande betalingen. Wij hebben controlewerkzaamheden uitgevoerd die inspelen op dit frauderisico waaronder het beoordelen van de rechten in de financiële administratie en de bankapplicatie en het analyseren van betaalbestanden gericht op de uitgaande betalingen in het boekjaar. Op basis hiervan hebben wij de meest risicovolle betalingen getoetst.
- Het risico op ambtelijke corruptie bij inkopen. Wij hebben controlewerkzaamheden verricht gericht op het risico dat bij het gunnen van opdrachten sprake is van ongeoorloofde beïnvloeding. Deze werkzaamheden zien toe het uitvoeren van specifieke werkzaamheden gericht op naleving van de aanbestedingswetgeving en aanbestedingsrichtlijnen.

Onze werkzaamheden hebben niet geleid tot specifieke aanwijzingen voor fraude of vermoedens van fraude ten aanzien van bovengenoemde risico's.

Controleaanpak veronderstellingen inzake financiële risico's in relatie tot de financiële positie

Het college van burgemeester en wethouders heeft in de paragraaf weerstandsvermogen een analyse opgenomen inzake het opvangen van geschatte financiële risico's in relatie tot de financiële positie. Onze werkzaamheden ten aanzien van deze analyse bestaan onder andere uit:

- Het inspecteren van de meerjarenbegroting en de beoordeling van de provincie als toezichthouder hierop;
- Het inspecteren van de wijze waarop een risico inventarisatie is uitgevoerd en hoe het weerstandsvermogen wordt bepaald;
- Het evalueren en bespreken van de financiële risico's en belangrijke veronderstellingen en uitgangspunten met het management en college van burgemeester en wethouders;
- Het overwegen of alle relevante informatie die wij als gevolg van onze controle hebben verkregen op een juiste wijze is opgenomen en toegelicht in de analyse.
- Het analyseren of de huidige en de benodigde financiering voor het kunnen continueren van het geheel van gemeentelijke taken is gewaarborgd.

Onze controlewerkzaamheden hebben geen informatie opgeleverd die strijdig is met de opgenomen analyse en de uitkomsten hiervan op de inschatting van de weerbaarheid door het college van burgemeester en wethouders. Voor de volledigheid merken wij op dat de daadwerkelijke uitkomsten van gebeurtenissen kunnen afwijken van de gedane aannames en veronderstellingen in de risicoanalyse.

Naleving anticumulatiebepaling WNT niet gecontroleerd

In overeenstemming met de Regeling Controleprotocol WNT 2025 hebben wij de anticumulatiebepaling, bedoeld in artikel 1.6a WNT en artikel 5, lid 1, sub n en o Uitvoeringsregeling WNT, niet gecontroleerd. Dit betekent dat wij niet hebben gecontroleerd of er wel of niet sprake is van een normoverschrijding door een leidinggevende topfunctionaris vanwege eventuele dienstbetrekkingen als leidinggevende topfunctionaris bij andere WNT-plichtige instellingen, alsmede of de in dit kader vereiste toelichting juist en volledig is.

B. Verklaring over de in de jaarstukken opgenomen andere informatie

De jaarstukken omvatten andere informatie, naast de jaarrekening en onze controleverklaring daarbij. De andere informatie bestaat uit:

- jaarverslag, waaronder de programmaverantwoording en de paragrafen;
- de overige bijlagen.

Op grond van onderstaande werkzaamheden zijn wij van mening dat de andere informatie met de jaarrekening verenigbaar is en geen materiële afwijkingen bevat.

Wij hebben de andere informatie gelezen en hebben op basis van onze kennis en ons begrip, verkregen vanuit de jaarrekeningcontrole of anderszins, overwogen of de andere informatie materiële afwijkingen bevat. Met onze werkzaamheden hebben wij voldaan aan de vereisten in de Nederlandse Standaard 720. Deze werkzaamheden hebben niet dezelfde diepgang als onze controlewerkzaamheden bij de jaarrekening.

Het college van burgemeester en wethouders is verantwoordelijk voor het opstellen van de andere informatie waaronder het jaarverslag in overeenstemming met het BBV.

Verklaring betreffende overige door wet- of regelgeving gestelde vereisten

Ingevolge artikel 213 lid 3 (b) Gemeentewet hebben wij onderzocht of de baten en lasten, alsmede de balansmutaties met betrekking tot specifieke uitkeringen als bedoeld in artikel 17 Financiële-verhoudingswet (hierna: de specifieke uitkeringen) rechtmatig tot stand zijn gekomen. In de jaarrekening is verantwoordingsinformatie opgenomen over deze specifieke uitkeringen (de SiSa-bijlage).

Naar ons oordeel zijn de baten en lasten, alsmede de balansmutaties over 2025 met betrekking tot de specifieke uitkeringen in alle van materieel belang zijnde aspecten rechtmatig tot stand gekomen in overeenstemming met de vereisten aan de specifieke uitkeringen bij en krachtens artikel 58a BBV en de Financiële-verhoudingswet ('Regeling Informatieverstreking SiSa').

Het college van burgemeester en wethouders is verantwoordelijk voor het rechtmatig tot stand komen van de baten en lasten alsmede de balansmutaties met betrekking tot de specifieke uitkeringen, in overeenstemming met de vereisten aan de specifieke uitkeringen bij en krachtens artikel 58a BBV en de Financiële-verhoudingswet - de Regeling Informatieverstreking SiSa.

In dit kader is het college van burgemeester en wethouders tevens verantwoordelijk voor een zodanige interne beheersing die het college van burgemeester en wethouders noodzakelijk acht om de naleving van die relevante wet- en regelgeving mogelijk te maken zonder afwijkingen van materieel belang als gevolg van fouten of fraude.

Het is onze verantwoordelijkheid een redelijke mate van zekerheid te krijgen voor ons oordeel ingevolge artikel 213 lid 3 (b) Gemeentewet. Wij hebben onze controle uitgevoerd volgens Nederlands recht, waaronder de Nederlandse controlestandaarden, het Besluit accountantscontrole decentrale overheden (Bado) en de Nota Verwachtingen Accountantscontrole 2025, zoals opgenomen in de Nota procedure aanlevering SiSa-verantwoordingsinformatie 2025 in bijlage 2 van de Regeling Informatieverstreking SiSa. Wij hebben bij de controle van de baten en lasten, alsmede de balansmutaties met betrekking tot specifieke uitkeringen dezelfde materialiteit toegepast als bij de controle van de jaarrekening. Onze controle bestond onder andere uit:

- het identificeren en inschatten van de risico's dat baten en lasten alsmede de balansmutaties met betrekking tot de specifieke uitkeringen als gevolg van fouten of fraude niet in alle van materieel belang zijnde aspecten rechtmatig tot stand zijn gekomen, het in reactie op deze risico's bepalen en uitvoeren van controlewerkzaamheden en het verkrijgen van controle-informatie die voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel;
- het verkrijgen van inzicht in de interne beheersing die relevant is voor de controle met als doel controlewerkzaamheden te selecteren die passend zijn in de omstandigheden. Deze werkzaamheden hebben niet als doel om een oordeel uit te spreken over de effectiviteit van de interne beheersing van de gemeente;
- het evalueren of de baten en lasten alsmede de balansmutaties met betrekking tot de specifieke uitkeringen in alle van materieel belang zijnde aspecten rechtmatig tot stand zijn gekomen.

C. Beschrijving van verantwoordelijkheden met betrekking tot de jaarrekening

Verantwoordelijkheden van het college van burgemeester en wethouders en de gemeenteraad voor de jaarrekening

Het college van burgemeester en wethouders is verantwoordelijk voor het opmaken en getrouw weergeven van de grootte en de samenstelling van de baten en lasten over 2025 en het vermogen op 31 december 2025 alsmede de financiële rechtmatigheid over 2025 in overeenstemming met het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten (BBV), de begroting en de in de relevante wet- en regelgeving waaronder gemeentelijke verordeningen, opgenomen bepalingen zoals opgenomen in het normenkader bij het besluit van 5 februari 2026 door de gemeenteraad is vastgesteld.

In dit kader is het college van burgemeester en wethouders tevens verantwoordelijk voor een zodanige interne beheersing die het college van burgemeester en wethouders noodzakelijk acht om het opmaken van de jaarrekening en de naleving van het normenkader voor de financiële rechtmatigheid mogelijk te maken zonder afwijkingen van materieel belang als gevolg van fouten of fraude.

Bij het opmaken van de jaarrekening moet het college van burgemeester en wethouders de veronderstellingen inzake de financiële risico's in relatie tot de financiële positie onderbouwen en afwegen of de gemeente in staat is de financiële risico's vanuit de reguliere exploitatie en onverwachte tegenvallers financieel op te vangen zonder tussenkomst van de toezichthouder. Het college van burgemeester en wethouders moet gebeurtenissen en omstandigheden waardoor gerede twijfel zou kunnen bestaan of de financiële risico's kunnen worden opvangen toelichten in de jaarrekening.

De gemeenteraad is verantwoordelijk voor het vaststellen van het normenkader voor de financiële rechtmatigheid en het uitoefenen van toezicht op het proces van financiële verslaggeving van de gemeente.

Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening

Onze verantwoordelijkheid is het zodanig plannen en uitvoeren van een controleopdracht dat wij daarmee voldoende en geschikte controle-informatie verkrijgen voor het door ons af te geven oordeel.

Onze controle is uitgevoerd met een hoge mate maar geen absolute mate van zekerheid waardoor het mogelijk is dat wij tijdens onze controle niet alle materiële fouten en fraude ontdekken.

Afwijkingen kunnen ontstaan als gevolg van fraude of fouten en zijn materieel indien redelijkerwijs kan worden verwacht dat deze, afzonderlijk of gezamenlijk, van invloed kunnen zijn op de economische beslissingen die gebruikers op basis van deze jaarrekening nemen.

De materialiteit beïnvloedt de aard, timing en omvang van onze controlewerkzaamheden en de evaluatie van het effect van onderkende afwijkingen op ons oordeel.

Wij hebben deze accountantscontrole professioneel kritisch uitgevoerd en hebben waar relevant professionele oordeelsvorming toegepast in overeenstemming met de Nederlandse controlestandaarden, het Bado, het controleprotocol dat is vastgesteld door de gemeenteraad, het Controleprotocol WNT 2025, ethische voorschriften en de onafhankelijkheidseisen.

Onze controle bestond onder andere uit:

- het identificeren en inschatten van de risico's dat de jaarrekening afwijkingen van materieel belang bevat als gevolg van fouten of fraude, het in reactie op deze risico's bepalen en uitvoeren van controlewerkzaamheden en het verkrijgen van controle-informatie die voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel. Bij fraude is het risico dat een afwijking van materieel belang niet ontdekt wordt groter dan bij fouten. Bij fraude kan sprake zijn van samenspanning, valsheid in geschrifte, het opzettelijk nalaten transacties vast te leggen, het opzettelijk verkeerd voorstellen van zaken of het doorbreken van de interne beheersing;
- het verkrijgen van inzicht in de interne beheersing die relevant is voor de controle met als doel controlewerkzaamheden te selecteren die passend zijn in de omstandigheden. Deze werkzaamheden hebben niet als doel om een oordeel uit te spreken over de effectiviteit van de interne beheersing van de gemeente;
- het evalueren van de geschiktheid van de gebruikte grondslagen voor financiële verslaggeving en het evalueren van de redelijkheid van schattingen door het college van burgemeester en wethouders en de toelichtingen die daarover in de jaarrekening staan;
- het vaststellen dat de door het college van burgemeester en wethouders gehanteerde veronderstellingen aanvaardbaar zijn inzake de afweging dat de gemeente in staat is haar financiële risico's vanuit de reguliere exploitatie en onverwachte tegenvallers financieel op te vangen zonder tussenkomst van de toezichthouder. Tevens het op basis van de verkregen controle-informatie vaststellen of er gebeurtenissen en omstandigheden zijn waardoor gereede twijfel zou kunnen bestaan omtrent de financiële positie.. Als wij concluderen dat er een onzekerheid van materieel belang bestaat, zijn wij verplicht om aandacht in onze controleverklaring te vestigen op de relevante gerelateerde toelichtingen in de jaarrekening. Als de toelichtingen inadequaat zijn, moeten wij onze verklaring aanpassen. Onze conclusies zijn gebaseerd op de controle-informatie die verkregen is tot de datum van onze controleverklaring. Toekomstige gebeurtenissen of omstandigheden kunnen echter van materiële betekenis zijn voor de financiële positie van de gemeente;
- het evalueren van de presentatie, structuur en inhoud van de jaarrekening en de daarin opgenomen toelichtingen; en
- het evalueren of de jaarrekening een getrouw beeld geeft van de onderliggende transacties en gebeurtenissen.

Wij zijn verantwoordelijk voor het plannen en uitvoeren van de controle van de jaarrekening om voldoende en geschikte controle-informatie te verkrijgen met betrekking tot de in de jaarrekening van de gemeente opgenomen financiële informatie ten aanzien van activiteiten uitgevoerd door uitvoeringsorganisaties van de gemeente als basis voor het vormen van een oordeel over de jaarrekening.

Tevens zijn wij verantwoordelijk voor de aansturing van, het toezicht op en de beoordeling van de controlewerkzaamheden die in het kader van de controle van de jaarrekening van de gemeente zijn uitgevoerd. Wij dragen de volledige verantwoordelijkheid voor onze controleverklaring.

Wij communiceren met de gemeenteraad onder andere over de geplande reikwijdte en timing van de controle en over de significante bevindingen die uit onze controle naar voren zijn gekomen, waaronder eventuele significante tekortkomingen in de interne beheersing.

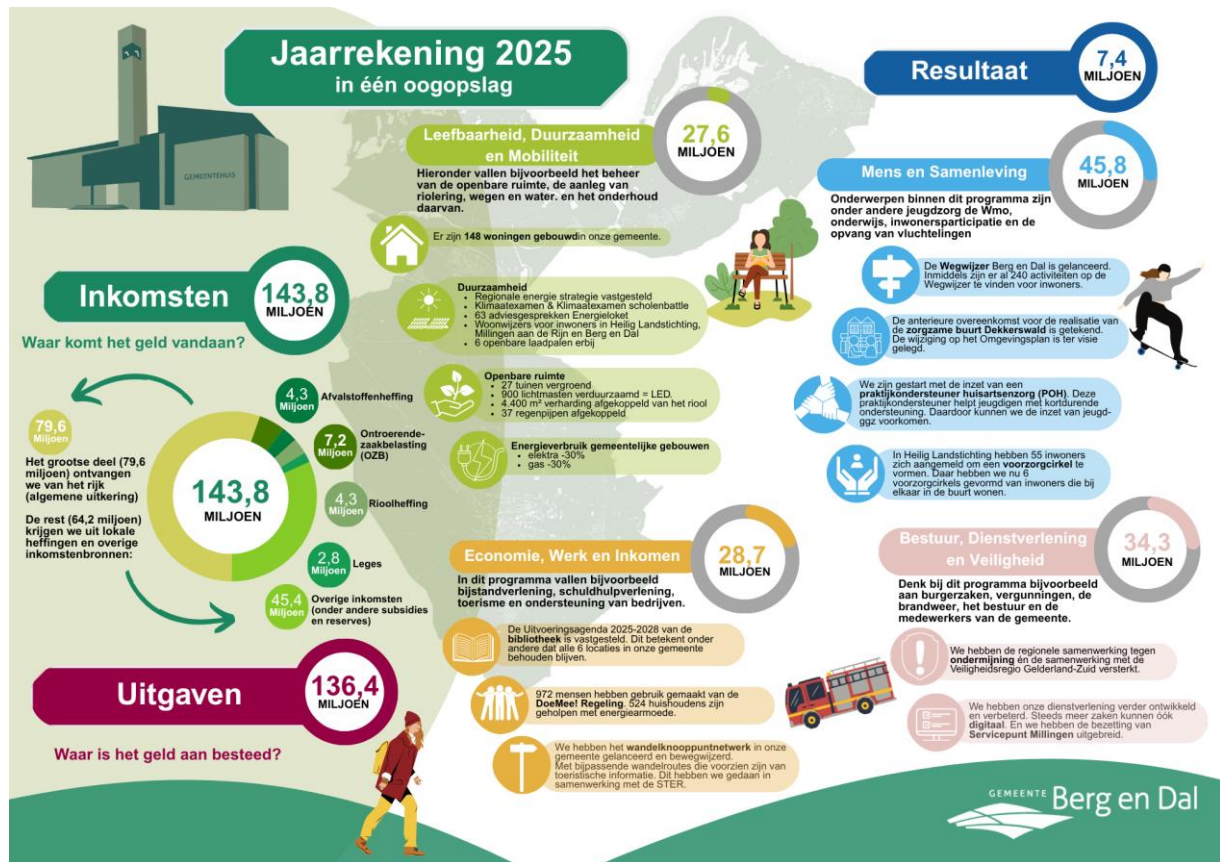
Eindhoven, 16 juni 2026

Crowe Foederer Audit & Assurance B.V.

T.M.M. van Lierop RA MSc

Bijlagen

Jaarverslag in beeld

Griffiersnummer:

Onderwerp: Jaarverslag en jaarrekening 2025

Datum B&W-vergadering: 9 juni 2026

Datum raadsvergadering: 9 juli 2026

Datum carrousel: 11 juni 2026

Portefeuillehouder: Ria Barber

Ambtenaar: Rob Jilisen

E-mailadres: R.Jilisen@bergendal.nl

Zaaknummer: 5284275

Documentnummer: 5330949

Aan de gemeenteraad,

Voorstel

1. De jaarstukken 2025 vast te stellen met een voordelig resultaat van € 7.389.000.
2. Een bedrag van € 922.000 over te hevelen naar 2026 ten laste van het jaarrekeningsaldo voor:
 - a. invoering van de Omgevingswet € 288.000
 - b. opvang alleenstaande minderjarige vreemdelingen (AMV-ers) € 195.000
 - c. regeling stimuleren uitstroom vergunninghouders uit asielopvang (HAR+) € 439.000
3. Een bestemmingsreserve te vormen, genaamd 'Realisatiestimulans Woningbouw' en hierin een bedrag te storten van € 532.000.
4. Een bestemmingsreserve te vormen, genaamd 'Beschermd wonen en Maatschappelijke opvang' en hierin een bedrag te storten van € 143.000.
5. Het restant saldo van € 5.792.000 toe te voegen aan de algemene reserve.
6. Een bedrag van € 5.713.000 over te hevelen naar 2026 (via de reserve lopende projecten) op basis van reeds genomen besluiten in de Najaarsnota 2025.

Inleiding

Hierbij bieden wij u de jaarstukken 2025 (jaarverslag en jaarrekening 2025) aan. Met deze documenten verantwoorden wij ons als college aan uw raad over de uitvoering van de programmabegroting 2025. Bij de Voorjaarsnota 2025 en de Najaarsnota 2025 bent u tussentijds geïnformeerd over het verloop van de begroting 2025.

De jaarstukken bieden we digitaal aan via onze portal programmavan.bergendal.nl.

Rekeningsaldo

Het rekeningsaldo over 2025 is (afgerond) € 7.389.000. Bij de actuele begroting 2025 (stand na de laatste begrotingswijziging van 2025) gingen we uit van een voordelig saldo van € 5.673.000. Het werkelijke saldo is € 1.716.000 voordeliger dan begroot.

In de volgende tabel ziet u de begrote en werkelijke saldi 2025 per programma en in totaal.

Bedragen x €1.000

	Begroting 2025 Primair			Begroting 2025 Actueel			Rekening 2025		
	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo
Mens en Samenleving	-40.109	3.646	-36.464	-48.910	8.902	-40.008	-45.773	9.357	-36.416
Leefomgeving, Duurzaamheid en Mobiliteit	-27.797	14.002	-13.795	-30.409	14.467	-15.942	-27.651	16.599	-11.052
Economie, Werk en Inkomen	-28.975	14.220	-14.755	-30.213	14.405	-15.808	-28.706	15.147	-13.559
Bestuur, Dienstverlening en Veiligheid	-10.378	86.336	75.958	-10.542	90.810	80.268	-10.879	91.025	80.146
- Overhead	-13.325	0	-13.325	-12.064	0	-12.064	-13.525	0	-13.525
Saldo rekening baten en lasten	120.584	118.203	-2.380	-132.138	128.583	-3.554	-126.534	132.127	5.593
Toevoeging reserves	-345		-345	-8.614		-8.614	-9.897		-9.897
Onttrekking reserves		1.632	1.632		17.842	17.842		11.693	11.693
Resultaat rekening baten en lasten	120.929	119.835	-1.094	-140.752	146.425	5.673	-136.431	143.820	7.389

De grootste verschillen ten opzichte van de actuele begroting zijn hieronder vermeld. Voor een nadere verklaring van de overige verschillen ten opzichte van de begroting 2025 verwijzen wij u naar het voorwoord in de jaarstukken 2025.

De belangrijkste oorzaken van de verschillen zijn:

Bedragen x €1.000

-	Inburgering	706
-	Regionale samenwerking Maatschappelijke Opvang en Beschermd Wonen	562
-	Grondexploitatie Ooijse Graaf	738
-	Rijksbijdrage Realisatiestimulans	532
-	Bijdrage MGR	614
-	Dotatie voorziening pensioenverplichtingen wethouders	-767
-	Niet inzetten reserve Rekeningresultaten en reserve verwachte begrotingstekorten	-1.449
-	Overige verschillen	780
	Totaal	1.716

Beoogd effect

De gemeenteraad in staat te stellen om de controlerende taak te vervullen.
Verder middelen beschikbaar houden voor de taken waarvoor deze bedoeld zijn.

Argumenten

1.1 Decharge college

Door het vaststellen van de jaarstukken 2025 verleent u decharge aan het college. Dit betekent dat de bestuurders worden ontlast van aansprakelijkheid voor het gevoerde (financiële) beleid.

Rechtmatigheidsverantwoording

Bij de jaarstukken 2025 staat de rechtmatigheidsverantwoording in de jaarrekening. De toelichting op de rechtmatigheidsverantwoording staat in de paragraaf bedrijfsvoering. In deze verantwoording geeft het college weer of zij rechtmatig heeft gehandeld. Als dit niet het geval is legt zij uit waardoor dit komt en wat zij eraan doet om onrechtmatigheden in de toekomst te voorkomen. De rechtmatigheidsverantwoording gaat in op 3 criteria:

- het begrotingscriterium; heeft het college de budgetten volgens de afspraken met de gemeenteraad en volgens de begroting besteed;
- het voorwaarden criterium; zijn de financiële transacties conform wet- en regelgeving;
- het Misbruik en Oneigenlijk gebruik criterium; heeft de gemeente voldoende gedaan om vast te stellen dat burgers of bedrijven geen misbruik maken van de geboden regelingen, zoals subsidieregelingen of WMO-voorzieningen.

Bij de verantwoording over het voorwaarden criterium is vastgesteld dat bij het afsluiten van vier contracten ten onrechte geen Europese aanbestedingsprocedure is gevolgd. De vier onrechtmatigheden komen voort uit inhuurovereenkomsten met extern personeel die om verschillende redenen verlengd moesten worden, totaal € 317.017. Door deze verlengingen overschreden de contracten de aanbestedingsgrens. Vanaf 2026 wordt al het externe personeel via een broker ingehuurd. Zij waarborgen dat contracten rechtmatig tot stand komen. Ook dwingen we het gebruik van inkoopstartformulieren beter af in het zaakstelsel. Hierdoor is vanaf dat moment het risico op fouten beperkter aanwezig. In de jaarrekening van 2024 is gemeld dat diverse contracten in 2025 doorlopen en waarschijnlijk opnieuw leiden tot rechtmatigheidsfouten in 2025. Omdat de omvang daarvan nog niet volledig in te schatten was bij het opstellen van de jaarrekening 2024 worden deze fouten nu verantwoord. De totale onrechtmatigheid binnen het voorwaarden criterium komt hiermee op € 317.017.

Naast de rechtmatigheidsfouten met financiële impact zijn er ook fouten zonder financiële impact. Deze fouten zijn niet opgenomen in de rechtmatigheidsverantwoording maar wel in de toelichting op de rechtmatigheidsverantwoording in de paragraaf bedrijfsvoering.

2.1 Middelen beschikbaar houden voor uitvoering van taken

We hebben een aantal taken waarvoor we in 2025 budgetten hadden niet uit kunnen voeren. Deze taken moeten we nog wel uitvoeren. Daarom willen we de bedragen uit deze budgetten beschikbaar houden door de over te hevelen naar 2026.

We willen de regels voor budgetoverheveling aanscherpen en verduidelijken. In het najaar 2026 ontvangt u daarover een informatienota.

Invoering van de Omgevingswet € 288.000

We hebben in de algemene uitkering van 2025 een bedrag van € 182.602 ontvangen voor uitvoeringskosten van de invoering van de Omgevingswet. Ook van het project dat al meerdere jaren loopt, zijn middelen over voor een bedrag van € 105.213. Deze middelen willen we beschikbaar houden voor deze taak. Er is voor deze taak eind 2025 dan een bedrag beschikbaar van € 550.000. We maken van dit bedrag het omgevingsplan en de

dorps- en gebiedsprogramma's. Op de langere termijn willen we misschien ook de omgevingsvisie actualiseren, maar dat is nu nog niet concreet.

Opvang alleenstaande minderjarige vreemdelingen (AMV-ers) € 195.000

We hebben overwogen om dit bedrag in te zetten om het tekort op de totale kosten van jeugdzorg deels te dekken, omdat AMV-jongeren ook gebruikmaken van jeugdhulp. We hebben er voor gekozen om dat niet te doen. Door de opening van de asielopvang in Ooij is er een directe noodzaak om budget beschikbaar te houden voor de inzet van een coördinator asielopvang voor deze locatie. Deze rol is belangrijk om de opvang goed te organiseren, samen met betrokken partners. We zijn in gesprek met het COA om de kosten vergoed te krijgen. Die gesprekken verlopen goed, maar er is nog geen definitieve afspraak. Om deze redenen vinden wij het belangrijk om het budget voorlopig flexibel inzetbaar te houden.

Regeling stimuleren uitstroom vergunninghouders uit asielopvang (HAR+) € 439.000

Omdat de opvanglocaties van het COA overvol waren (en nog steeds zijn), doordat statushouders niet uit kunnen stromen naar reguliere woningen, heeft het Rijk in 2025 deze regeling opengesteld. Als een gemeente statushouders kon opvangen in tijdelijke woonruimte stond daar een vergoeding van € 30.000 per statushouder tegenover. Wij hebben toen besloten om twee grote gezinnen (15 personen), die al door het COA aan onze gemeente gekoppeld waren, tijdelijk onder te brengen in de leegstaande pastorie in Leuth. Zij zijn daar eind 2025 gekomen. Inmiddels is één gezin al verhuisd naar een reguliere woning, voor het andere gezin verwachten we dat op korte termijn. Door dit zo te doen hebben wij € 450.000 van het Rijk ontvangen. Daarvan betalen we de huur van de pastorie. Het restantbedrag zetten we in voor tijdelijke versterking en extra capaciteit voor de begeleiding van statushouders. Doordat we hebben voldaan aan onze taakstelling, hebben we deze capaciteit echt nodig.

3.1 Middelen beschikbaar houden voor uitvoering van taken in het kader van woningbouw

Vanaf 2025 ontvangen we van het Rijk een Realisatiestimulans. De Realisatiestimulans is een landelijke regeling die gemeenten financieel ondersteunt bij het bouwen van betaalbare woningen. Over 2025 ontvangen wij een bedrag van € 532.000. Met de Realisatiestimulans krijgen gemeenten een vast bedrag voor iedere betaalbare woning waarvan de bouw is gestart. We ontvangen € 7.000 voor iedere betaalbare woning waarvan de bouw gestart is in het verantwoorde jaar. Dit bedrag willen we beschikbaar houden voor de woningbouw en inzetten voor de volgende onderdelen:

1. Onrendabele top
2. Voorzieningen bij woningbouw
3. Capaciteit

Daarom stellen wij voor een bestemmingsreserve "Realisatiestimulans woningbouw" in te stellen. Met deze reserve zorgen we ervoor dat het geld beschikbaar blijft voor woningbouw.

4.1 Middelen beschikbaar houden voor uitvoering van taken in het kader van Beschermd wonen en Maatschappelijke opvang

De gemeente Nijmegen (centrumgemeente) krijgt van het Rijk het geld om, samen met de regiogemeenten, de taken op het gebied van Beschermd Wonen en Maatschappelijke Opvang uit te voeren in heel Gelderland-Zuid.

In de centrumregeling Beschermd Wonen en Maatschappelijke Opvang én bijbehorende dienstverleningsovereenkomst spraken we af dat gemeenten in Gelderland Zuid samen de verantwoordelijkheid dragen voor Beschermd Wonen én Maatschappelijke Opvang.

We spraken daarbij af dat we delen in de overschotten, maar ook in de tekorten. Over 2025 is er nog sprake van een overschot. Het geld dat we daarom van Nijmegen ontvangen, zetten we in voor de lokale uitvoering van het beleidsplan Samen Dichtbij. Hoewel er nu nog sprake is van een overschot, nemen deze middelen naar verwachting in fors tempo af door

stijgende kosten op Beschermd Wonen en Maatschappelijke Opvang. Hierdoor wordt het steeds moeilijker om de lokale taken uit te voeren. Daarom willen we dit geld niet laten terugvloeien naar de algemene middelen, maar beschikbaar houden voor dit doel. Bijvoorbeeld voor de financiering van Skaeve Huuskes.

Daarom stellen wij voor een bestemmingsreserve “Beschermd Wonen / Maatschappelijke Opvang” in te stellen. Overschotten worden aan deze reserve toegevoegd en kunnen later worden ingezet zodra middelen nodig zijn.

Met deze reserve zorgen we ervoor dat het geld beschikbaar blijft voor de specifieke (potentiële) doelgroep van Beschermd Wonen en Maatschappelijke Opvang.

5.1 Restant saldo naar algemene reserve vrij aanwendbaar

We stellen voor om het grootste deel van het resultaat over 2025 toe te voegen aan de algemene reserve vrij aanwendbaar. We kiezen dit jaar niet voor de reserve ‘verwachte begrotingstekorten’. Deze reserve zetten we de komende jaren in om mogelijke begrotingstekorten te dekken. Wij vinden het bedrag van ruim € 11 miljoen in deze reserve voldoende.

6.1 Budgetoverheveling

Daarnaast is door eerdere besluitvorming een bedrag van € 5.713.000 overgeheveld naar 2025 via de reserve lopende projecten. Het gaat hier om activiteiten die in 2025 geraamd waren, maar nog niet (volledig) zijn uitgevoerd. Deze bedragen zijn al verwerkt in het resultaat 2025.

Tabel: Budgetneutrale overheveling

<u>Dekking uit Reserve lopende projecten</u>		
Inrichting Wmo-ruimtes	€	35.000
Stimuleringslening duurzaamheidsmaatregelen non-profitorganisaties	€	18.000
Duurzaamheid/ Klimaatakkoord	€	477.000
Implementatie Omgevingswet	€	262.000
Inburgering/Problematiek statushouders	€	53.000
Voorkomen dak- en thuisloosheid	€	50.000
Extra gelden jeugdhulp 2021	€	275.000
Ambulantisering GGZ wmo	€	494.000
Wet Open Overheid	€	183.000
Project Herinrichten Planning en Control	€	10.000
Project vitale vakantieparken	€	43.000
Energiebesparende maatregelen Den Ienloop	€	25.000
Werkervaringsplaatsen en vrijwilligersplekken	€	43.000
Watertappunten	€	38.000
Flankerend beleid energiearmoede	€	26.000
Dienstverlening gemeenten aanpak armoede en schulden	€	34.000
Schoolgebouw Kentalis	€	37.000
Schoolgebouw De Bron	€	91.000
Uitbreiden operatie Steenbreek	€	41.000
Versterken van Bedrijventerrein I en II in Groesbeek	€	89.000
Impuls sociale ontwikkelbedrijven	€	120.000
Subsidie verenigingen/stichting verduurzaming accommodaties	€	1.252.000
Ontsluiting TOP Beek	€	47.000
Uitvoeringsagenda Samen Sterk voor inclusieve kinderopvang/onderwijs	€	55.000
Multifunctioneel gebouw St Cecilia voorbereiding	€	121.000
Revitalisering De Mallemolen	€	403.000
Nieuwbouw zwembad de Lubert	€	504.000
School op de Horst: herinrichting sportcomplex (verwijderen korfbalveld)	€	33.000
Realiseren veilige scootmobielstallingen	€	106.000
Extra jeugdgelden algemene uitkering	€	196.000
Inhuur coördinator vastgoed	€	116.000
Implementatie Participatiewet in balans	€	68.000
Bluswatervoorzieningen in het buitengebied	€	240.000
Kerk Breedeweg	€	52.000
Investeringsubsidie 2025 Vrijheidsmuseum	€	63.000
Integraal Verkeersplan Beek - Berg en Dal	€	13.000
Totaal	€	5.713.000

Kanttekening*Algemene reserves*

In 2025 is de reserve rekeningresultaat niet ingezet, omdat dat niet nodig was. Deze reserve is dus ongewijzigd gebleven. Ook de inzet van de reserve verwachte begrotingstekorten was niet nodig.

Hieronder ziet u een overzicht van onze algemene reserves.

Bedragen x €
1.000

Naam reserve	31-12- 2022	31-12- 2023	31-12- 2024	31-12- 2025
Algemene reserve vast	17.220	17.220	17.220	17.220
Algemene reserve vrij aanwendbaar	7.350	19.302	11.835	11.170
Reserve rekeningresultaten	1.777	1.777	1.777	1.777
Reserve verwachte begrotingstekorten	-	-	3.596	11.865
Saldo dienstjaar zonder overheveling	6.985	3.708	8.901	7.389
	33.332	42.007	43.329	49.421

Financiële onderbouwing

Zie voor de financiële onderbouwing de jaarstukken 2025.

Participatie

Over de jaarstukken 2025 heeft geen participatie plaats gevonden.

Communicatie

We plaatsen de jaarstukken 2025 op onze portal <https://programmavan.bergendal.nl/>.

Aanpak/uitvoering

Nadat u de jaarstukken 2025 heeft vastgesteld, sturen wij deze toe aan Gedeputeerde Staten (provincie Gelderland).

Burgemeester en wethouders,
De secretaris
Drs. H.J.G. Salemink-van der Burg

De burgemeester
mr. M. Slinkman

Bijlage

1. Jaarverslag en jaarrekening 2025

Bijlagen digitaal ter inzage

-

Bijlage ter inzage griffier

-

De raad van de gemeente Berg en Dal,

gelezen het voorstel van burgemeester en wethouders van 9 juni 2026.

overwegende dat:

- in het kader van de gemeentewet de gemeenteraad de jaarstukken 2025 moet vaststellen en dat deze vóór 15 juli 2026 ter goedkeuring moeten zijn verzonden naar de Provincie;

b e s l u i t :

1. De jaarstukken 2025 vast te stellen met een voordelig resultaat van € 7.389.000.
2. Een bedrag van € 922.000 over te hevelen naar 2026 ten laste van het jaarrekeningsaldo voor:
 - a. invoering van de Omgevingswet € 288.000
 - b. opvang alleenstaande minderjarige vreemdelingen (AMV-ers) (€ 195.000)
 - c. regeling stimuleren uitstroom vergunninghouders uit asielopvang (HAR+) (€ 439.000)
3. Een bestemmingsreserve te vormen, genaamd 'Realisatiestimulans Woningbouw' en hierin een bedrag te storten van € 532.000.
4. Een bestemmingsreserve te vormen, genaamd 'Beschermd wonen en Maatschappelijke opvang' en hierin een bedrag te storten van € 143.000.
5. Het restant saldo van € 5.792.000 toe te voegen aan de algemene reserve.
6. Een bedrag van € 5.713.000 over te hevelen naar 2026 (via de reserve lopende projecten) op basis van reeds genomen besluiten in de Najaarsnota.

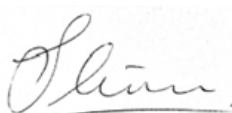
Aldus besloten in de openbare vergadering van de raad van de gemeente Berg en Dal op 9 juli 2026,

De raadsgriffier,

E.W.A.T. Pastoors

De voorzitter,

mr. M. Slinkman

Overzicht lopende kredieten

Hieronder staat een overzicht van de stand van zaken van de lopende projecten. Een positief bedrag in de kolom 'Restant krediet' betekent dat er nog budget beschikbaar is (voordeel). Een negatief bedrag betekent een kredietoverschrijding (nadeel).

Bedragen x € 1.000

Beschrijving project	Jaar	Team	Totaal Krediet	Besteed tot 2025	Besteed in 2025	Restant krediet	Stand van zaken Jaarrekening 2025
Vervangen asfaltrijbanen binnen bebouwde kom 2025	2024	BOR	23	-	63-	40-	Betreft jaarlijkse investering
Mobiliteitsvisie 2018	2018	RO	1.469	454-	71-	944	Dit krediet afsluiten bij de jaarrekening 2025. Dan is er een nieuwe mobiliteitsvisie.
Reconstructie Gooiseweg Zuid	2019	BOR	3.900	147-	32-	3.721	Uitvoering vertraagd door combi met Liander en Vitens, gemeente start in 2027.
Centrum Ooij (omgeving Reinier van Ooijplein)	2020	BOR	1.351	222-	998-	131	Project is gestart.
Reconstructie Das-Eekhoorn-Fretstraat	2020	BOR	914	873-	41-	0	Project is bijna afgerond.
Wilgenlaan Beek	2020	BOR	1.065	82-	49-	935	Project start na carnaval 2026.
Afwikkeling centrum Groesbeek	2021	BOR	3.025	261-	96-	2.668	Project nog niet gestart.
Fietsenstalling Marktplaats Groesbeek	2025	BOR	150	-	-	150	Project nog niet gestart.
Lynden, Rivier-Zalmstraat	2020	BOR	1.505	1.468-	16-	22	Project afgerond, extra werkzaamheden verbreding rijbaan, uitvoering in Q2-2026.
Breedeweg verv.wegen: voorbereiding	2021	BOR	393	70-	304-	19	Project in uitvoering
Rijksstraatweg (fietsstraat) Beek	2022	BOR	413	0-	-	412	Project staat onhold, start nog niet bekend. Project in samenwerking met Provincie.
Mesdagweg Groesbeek	2022	BOR	1.868	115-	225-	1.529	Project is gestart.
Chopinstraat Millingen	2022	BOR	54	7-	6-	41	Project samengevoegd met Schoolstraat Millingen (kiss&ride)
Nieuweweg/Stekkenberg oversteek	2022	BOR	370	24-	0-	346	Project is ivm bouw DAC terrein doorgeschoven naar

						2026.	
Spoorlaan Groesbeek	2022	BOR	991	43-	425-	523	Project in fase nazorg, evaluatie nota wordt geschreven.
Schoolstraat Millingen (kiss&ride)	2022	BOR	140	3-	0-	137	Project is aanbesteed, start vertraagd door slecht weer, verwachting start Q1-2026
Erlecomseweg Erlecom reconstructie	2022	BOR	1.430	71-	52-	1.307	Project ontwerp wordt aangepast door herziening OV concessie.
Händelstraat Groesbeek	2022	BOR	198	-	-	198	Project is uitgesteld naar 2026
Zevenheuvelenweg (Ottenhoff/nieuweweg)	2022	BOR	1.200	1-	25-	1.174	Project is uitgesteld naar 2026
Reconstructie Acaciastraat Groesbeek	2023	BOR	170	5-	0-	165	Project krijgt andere projectleider
Reconstructie Vissersstraat Kekerdome	2023	BOR	620	63-	48-	509	Project wordt aanbesteed, na Vitens (2026) start realisatie
Heer Zegerstraat/Kard.Gerardstraat Groesbeek	2022	BOR	1.401	956-	383-	62	Projectwerkzaamheden afgerond, zakelijk recht overeenkomst en evaluatienota volgen nog.
Populierenstraat Breedeweg	2023	BOR	302	4-	37-	261	Project is aanbesteed, start Q1-2026
Reconstructie Bedrijventerrein Mies Groesbeek	2023	BOR	2.335	23-	43-	2.269	Project is in voorbereiding met RO
St.Hubertusweg Ooij	2023	BOR	383	6-	-	378	Project uitgesteld ivm nieuwbouw Reomieterrein.
Reconstructie Margrietstraat eo Groesbeek	2023	BOR	1.380	364-	600-	416	Project is afgerond, evaluatienota volgt in 2026.
van Nispenstraat/Secr.Luijbenstraat Groesbeek	2023	BOR	1.022	37-	47-	937	Project is in voorbereiding
Vergroenen Kerkplein Breedeweg	2023	BOR	15	7-	-	8	Project is afgerond, onderdeel van aanpak wateroverlast.
Reestraat Groesbeek	2024	BOR	1.184	41-	302-	841	Project is gestart.
Koningin Wilhelminaweg/Bruuk Groesbeek	2024	BOR	362	-	-	362	Project is nog niet gestart.
Heidebloemstraat Groesbeek	2024	BOR	1.302	64-	30-	1.207	Project is in voorbereiding
Pr. Hendriklaan Berg en Dal	2024	BOR	178	-	-	178	Project is nog niet gestart.
Reconstructie Ericastraat eo Groesbeek	2024	BOR	143	0-	63-	80	Project is in voorbereiding
Herinrichting/vergroenen parkeerterrein	2025	BOR	164	-	10-	153	In afwachting van verleggen kabels en leidingen

Bredeweg 30						
Aanpassen infrastructuur J.Arntzstraat Kekerdom	2025	BOR	50	-	3-	47 Project start in 2026
Reconstructie Nijverheidsweg Groesbeek	2025	BOR	74	-	2-	72 Voorbereidingsfase start eind 2025
Gelderhorstlaan Beek	2025	BOR	337	-	-	337 Project is nog niet gestart.
Reconstr. Hogekamp Leuth	2025	BOR	157	-	44-	113 Project is in voorbereiding
Sprong/Col.Ekmanstraat Beek	2025	BOR	74	-	-	74 Project is nog niet gestart.
Margrietstraat Leuth	2025	BOR	70	-	-	70 Project is nog niet gestart.
Prinsessenbuurt Ooij	2025	BOR	209	-	1-	208 Zie ook Beatrixstraat: project nog niet gestart.
Beatrixstraat Ooij	2025	BOR	64	-	0-	64 Project is nog niet gestart. Zie ook Prinsessenbuurt
Reconstructie Ketelstraat Horst	2025	BOR	149	-	34-	114 Project in voorbereiding
Integraal Verkeerplan Beek-Berg&Dal	2025	BOR	415	-	-	415 Project is nog niet gestart.
Rijlaan Groesbeek overlagen + aanplant bomen	2021	BOR	265	88-	35	212 Project is gestart.
Gelderhorstlaan Beek vervangen groen	2024	BOR	6	-	-	6 Project is nog niet gestart.
Herinrichting spoorbermen centrum Groesbeek: voorbereiding	2025	BOR	24	-	-	24 Project is nog niet gestart.
Water centrum Groesbeek	2025	BOR	250	-	-	250 Project is nog niet gestart.
Wylbergpark riolering	2020	BOR	284	44-	3-	237 Project gestart, uitvoering verwacht Q3-2026
Afkoppelkrediet 2020-2024 diverse rioleringen	2020/2024	BOR	207	178-	-	29 Project deels uitgevoerd
Heikant Groesbeek overstort riool: voorbereiding	2021/2022	BOR	2.230	72-	7-	2.151 Project is in voorbereiding, wordt gestart na samenwerkingsovereenkomst met Waterschap.
Breedeweg verv.riool/duiker: voorbereiding	2021	BOR	578	26-	317-	235 Project is gestart
Div.rioolrenovaties (kous) incl putrenovaties	2022	BOR	685	394-	40-	251 Project is in uitvoering.
van Randwijckweg Beek vervangen watervanger	2025	BOR	250	-	225-	25 Project is gestart.

Oude Kleefsebaan B&D rioolrenovatie: voorbereiding	2025	BOR	67	-	4-	63	Project is nog niet gestart.
Lindenlaan Beek rioolrenovatie: voorbereiding	2025	BOR	-	-	8-	8-	Project in voorbereiding
Vervangen duiker Burg.Ottenhoffstraat/Dorpsstraat Groesbeek	2025	BOR	155	-	-	155	Project is nog niet gestart.
Renovatie pompgemalen 2021-2024	2021/2024	BOR	700	483-	97-	119	Project is gestart.
Aanpak wateroverlast Breedeweg		BOR	4.128	1.719-	673	3.081	Project is gestart.
Aanp.wateroverlast/klimaatadaptatie overige kernen	2023	BOR	1.235	190-	31-	1.014	Project is gestart.
Verv.parkeerbeheersysteem P'garage Bellevue	2024	BOR	100	118-	7-	25-	Project is gestart.
Nieuwbouw BS Op de Horst: voorbereiding	2024	MO	7.837	12-	75-	7.750	Project is in voorbereiding, de raad heeft het sportcomplex aan de Hoge Horst aangewezen als locatie voor nieuwbouw op de Horst.
Vervangende nieuwbouw St.Maartenschool: voorbereiding	2025	MO	100	-	-	100	Project is in voorbereiding. Conform resultaten Integraal Huisvestingsplan (IHP)
Verv.armaturen sporthal Heuveland	2023	BOR	88	-	65-	23	Project is in uitvoering
Vervangen plafondbekleding Morgenfit	2024	BOR	46	-	-	46	Project is on hold
Vervangen sportvloer Morgenfit	2024	BOR	42	-	-	42	Project is on hold
Vervangen plafondbekleding sporthal Heuveland	2025	BOR	242	-	-	242	Project is nog niet gestart.
Sportaccommodatie Ooij voorbereiding	2024	MO	575	-	68-	507	Project is in voorbereiding. De raad heeft besloten tot de oprichting van een sporthal in Ooij (herbevestiging principebesluit). Over het benodigde investeringskrediet moet nog worden besloten.
Nieuwbouw zwembad de Lubert	2024	MO	605	-	101-	504	Project is in voorbereiding.
Verduurzamen sporthal De Duffelt	2020	BOR	50	2-	8-	39	Project is in voorbereiding
Multifunctioneel gebouw St. Cecilia: voorbereiding	2024	MO	121	-	-	121	Project is in voorbereiding
Gemeentewerf Groesbeek verv.terreinverharding	2024	BOR	87	-	-	87	Project nog niet gestart

Aanschaf materieel 2024	2024	BD	175	129-	-	45	Overloop naar 2026 , uitstel vervanging winterdienst
Aanschaf materieel 2025	2025	BD	172	-	93-	78	Overloop naar 2026 , uitstel vervanging winterdienst
ICT-middelen	2020	INF	700	216-	-	484	Dit budget beschikbaar houden voor het project huisvesting.
Aanpassing gemeentehuis	2021	BOR	660	176-	81-	403	Dit project is gestart in 2022 en loopt door naar 2026,
Vervangen lift gemeentehuis	2024	BOR	50	-	-	50	Combineren met verbouw gemeentehuis
Vloerafwerklaag (tegelwerk) gemeentehuis	2024	BOR	52	-	-	52	Combineren met verbouw gemeentehuis
Vervangen screens gemeentehuis	2025	BOR	73	-	-	73	Combineren met verbouw gemeentehuis
Vloerbedekking gemeentehuis	2025	BOR	46	-	-	46	Combineren met verbouw gemeentehuis
Tijdsignalering (carr./wijzerplaat) gemeentehuis	2025	BOR	55	-	-	55	Combineren met verbouw gemeentehuis
Inrichting werkplekken	2020	INF	300	37-	-	263	Dit budget beschikbaar houden voor het project huisvesting.
Revitalisering de Mallemolen	2021	MO	10.367	356-	202-	9.809	Project is in uitvoering.
Vervangen bar O.J.C. Maddogs	2024	MO	45	-	-	45	Gezien de huidige ontwikkelingen omtrent de Mallemolen willen we dit krediet nog beschikbaar houden.
Brandveilig maken Kulturhus Beek	2024	MO	320	114-	-	206	Project is in uitvoering
Kulturhus MadR vervangen lift	2025	BOR	30	-	-	30	Project nog niet gestart
Verharding begraafplaats Heselenberg Groesbeek	2023	BOR	47	-	-	47	Start project afhankelijk van klinkers project Marktplaats Groesbeek.

Beleidsindicatoren

De beleidsindicatoren moeten we verplicht opnemen in de begroting volgens de Bbv. Hieronder staat een overzicht van de verplichte beleidsindicatoren per programma. De gegevens en een toelichting op de beleidsindicatoren zijn te vinden op de website Waarstaatjegemeente.nl. De cijfers zijn afkomstig van verschillende overheidsorganisaties. Deze cijfers zijn niet altijd actueel en kunnen ieder moment wijzigen.

Indicator

Mens en Samenleving

- Absoluut verzuim
- Relatief verzuim
- Voortijdige schoolverlaters totaal (Vsv-ers)
- Niet-sporters
- Jongeren met een delict voor de rechter
- Werkloze jongeren
- Jongeren met jeugdhulp
- Jongeren met jeugdbescherming
- Jongeren met jeugdreclassering
- Cliënten met een maatwerkarrangement Wmo
- Omvang huishoudelijk afval

Leefomgeving, Duurzaamheid en Mobiliteit

- Vernielingen en beschadigingen (in de openbare ruimte)
- Hernieuwbare elektriciteit
- Nieuw gebouwde woningen

Economie, Werk en Inkomen

- Functiemenging
- Vestigingen (van bedrijven)
- Banen
- Kinderen in uitkeringsgezin
- Netto arbeidsparticipatie
- Personen met een bijstandsuitkering
- Lopende re-integratievoorzieningen

Bestuur, Dienstverlening en Veiligheid

- Verwijzingen Halt
- Winkeldiefstallen
- Geweldsmisdrijven
- Diefstallen uit woning
- Gemiddelde WOZ waarde
- Demografische druk
- Gemeentelijke woonlasten eenpersoonshuishouden

- Gemeentelijke woonlasten meerpersoonshuishouden

Hieronder staat een overzicht van de verplichte beleidsindicatoren die gaan over onze organisatie.

Indicator	Rekening 2024	Begroting 2025	Rekening 2025
<u>Formatie</u>			
Gemeente	7,43	7,62	7,64
Eenheid:	Fte per 1.000 inwoners		
Bron:	Eigen gegevens		
<u>Bezetting</u>			
Gemeente	6,93	6,46	7,17
Eenheid:	Fte per 1.000 inwoners		
Bron:	Eigen gegevens		
<u>Apparaatskosten</u>			
Gemeente	814	858	884
Eenheid:	Kosten per inwoner		
Bron:	Eigen begroting		
<u>Externe inhuur</u>			
Gemeente	16,8	4,9	14,9
Eenheid:	Kosten als % van totale loonsom + totale kosten inhuur externen		
Bron:	Eigen begroting		
<u>Overhead</u>			
Gemeente	9,78	11,05	10,68
Eenheid:	% van totale lasten		
Bron:	Eigen begroting		

Beleidskaders

Hieronder zijn per programma de geldende beleidsregels opgenomen.

Programma 1 Mens en Samenleving

Gemeentelijke kaders

Sociaal maatschappelijke toekomstvisie
Algemene subsidieverordening Berg en Dal
Nota vrijwilligerswerk 2022-2026
Nota Participatie Samen maken we Berg en Dal!
Mantelzorg in de gemeente Berg en Dal Nota mantelzorg 2022-2026
Preventie- en Handhavingsplan Alcohol 2023-2026
Verordening maatschappelijke ondersteuning en jeugdhulp gemeente Berg en Dal 2023
Beleidsregels maatschappelijke ondersteuning en jeugdhulp gemeente Berg en Dal 2018
Beleidsregels Beschermd Wonen en Opvang Groesbeek 2015
Beleidsregel handhaving Wet kinderopvang Berg en Dal 2021
Verordening leerlingenvervoer Berg en Dal 2022
Regionaal Beleidsplan Samen Dichtbij 2018-2020 (is verlengd in 2022)
Verordening Tegemoetkoming Kinderopvang sociaal-medische indicatie (SMI) Groesbeek 2015
Regionale beleidsnota wet Inburgering 2021
Regioplan Beschermd Wonen
Koersdocument Sociaal Domein en Lokale Toegang
Visie op inclusief onderwijs en kinderopvang
Regioprogramma Jeugd
Regioaanpak Jongeren naar School of Werk 2020 - 2024

Programma 2 Leefomgeving, Duurzaamheid en Mobiliteit

Bovengemeentelijke kaders

Wet Natuurbescherming
Aanbestedingswet
Bouwstoffenbesluit bodem- en oppervlaktewaterenbescherming
Wet informatie-uitwisseling ondergrondse netten
Warenwetbesluit attractie- en speeltoestellen
Kaderrichtlijn water
Nationaal bestuursakkoord water
Waterwet
Wet milieubeheer
Gelders Energieakkoord (www.geldersenergieakkoord.nl)
Wegenverkeerswet
Wegenwet
Erfgoedwet
Omgevingswet

Gemeentelijke kaders

Sociaal maatschappelijke toekomstvisie
Nota accommodatiebeleid “ontmoeten en verbinden met accommodaties”
Nota subsidiebeleid
Visiedoc notitie Kernenbeleid
Beheerplan gemeentelijke gebouwen
Beheerverordening begraafplaatsen
Bomenkaart
Landschapsontwikkelingsplan
Vervangingsplan speelvoorzieningen
Gemeentelijk Rioleringsplan (GRP) 2021-2025
Samenwerkingsovereenkomst Werkeenheid regio Nijmegen
Verkeerscirculatieplan
Verkeersbeleidsplan
Mobiliteitsvisie Berg en Dal 2016-2026
Mobiliteitsplan 2030 Euregio
Wegenbeheersplan
Wegenbeleidsplan
Verlichtingsbeheerplan
Verordening geurhinder en veehouderij 2017
Bodemnota en bodemkwaliteitskaart
Woonvisie
Energievisie gemeente Berg en Dal 2017-2020
Ruimtelijke visie duurzame energieopwekking 2019
Subsidieverordening Erfgoedprojecten in de kernen gemeente Berg en Dal 2017
Woonvisie Berg en Dal
Transitievise warmte

Programma 3 Economie, Werk & Inkomen

Bovengemeentelijke kaders

Wet gemeenschappelijke regelingen

Gemeentelijke kaders

Re-integratieverordening Participatiewet Rijk van Nijmegen
Nadere regels en beleidsregels Re-integratieverordening Participatiewet Rijk van Nijmegen
Inkoopbeleid MGR 2017
Visie document Millingen aan de Rijn, Ubbergen en Groesbeek
Structuurvisie Berg en Dal
Economische Visie
Kadernota Toerisme Van trots naar topbestemming
Integraal toezicht en handhavingsbeleid
Notitie grondexploitatie van de commissie BBV

Strategische agenda 2020 Euregio
Actieplan wonen Berg en Dal 2020
Verordening Tegenprestatie naar Vermogen gemeente Berg en Dal 2016
Afstemmingsverordening (maatregelenverordening) Participatiewet, loaw en loaz gemeente Groesbeek 2015
Beleidsregel bijzondere bijstand 2021
Beleidskader Arbeidsmarkt en re-integratie 2024-2027 Regio Rijk van Nijmegen
Beleidsplan Minima & Schuldhulpverlening 2021-2025
Verordening Doe Mee! Regeling gemeente Berg en Dal 2023
Afstemmingsverordening (Maatregelenverordening) Participatiewet, IOAW en IOAZ gemeente Groesbeek 2015
Subsidieverordening Toerisme

Programma 4 Bestuur, Dienstverlening en Veiligheid

Bovengemeentelijke kaders

Gemeentewet
Algemene wet bestuursrecht
Wet veiligheidsregio's
Politiewet
BBV (Besluit Begroting en Verantwoording Provincies en Gemeenten)
Notitie overhead van de commissie BBV
Actuele notities van de commissie BBV
Financiële verhoudingswet

Gemeentelijke kaders

Verordening Financieel beleid, beheer en organisatie (artikel 212 Gemeentewet) Berg en Dal 2023
Verordening controle op het financiële beheer en op de inrichting van de financiële organisatie (artikel 213 Gemeentewet) Berg en Dal 2023
Verordening onderzoeken doelmatig- en doeltreffendheid bestuur (artikel 213a Gemeentewet) Berg en Dal 2023
Nota reserves en voorzieningen 2023
Belastingenverordeningen gemeente Berg en Dal
Budgethoudersregeling Berg en Dal 2021
Inkoopvoorwaarden- en beleid
Financieringsstatuut gemeente Berg en Dal 2021
Missie en visie organisatie
Algemene plaatselijke verordening
Wegsleepverordening
Inspraakverordening
Verordening winkeltijden
Marktverordening
Verordening bezwaren
Verordening behandeling klachten
Organisatiebesluit
Bevoegdhedenbesluit
Regionaal beleidsplan Veiligheidsregio VRGZ 2024-2027

Regionaal risicoprofiel Veiligheidsregio VRGZ

Regionaal crisisplan Veiligheidsregio VRGZ

Strategische agenda Districtelijk Veiligheidsoverleg Gelderland-Zuid 2023-2026

Integraal Veiligheidsplan Tweestromenland 2023-2026